Kanton Sarajevo
Zavod za planiranje razvoja Kantona Sarajevo

Izvještaj o razvoju Kantona Sarajevo za 2024. godinu

Direktor:
Faruk Muharemović, Mr.dipl.ing.arh.

Sarajevo, septembar 2025. godine

ZAVOD ZA PLANIRANJE RAZVOJA KANTONA SARAJEVO
www.zpr.ks.gov.ba

DIREKTOR
Faruk Muharemović, Mr.dipl.ing.arh.

KOORDINACIJA I OBRADA
Sektor za planiranje društveno-ekonomskog razvoja

RADNI TIM
Ermina Ćatić, dipl.ecc.
Emina Kašmo, dipl.ecc.
Ilda Tanjo, MA biologije-ekologije
Nihada Smajić, BA poslovne ekonomije
Mirna Lujnović MA biologije-ekologije
Edin Trgo, elektrotehničar elektronike

Članovi KOR-a
Ermina Ćatić, Zavod za planiranje razvoja KS
Emina Kašmo, Zavod za planiranje razvoja KS
Ilda Tanjo, Zavod za planiranje razvoja KS
Ajla Husić, Zavod za planiranje razvoja KS
Nihada Smajić, Zavod za planiranje razvoja KS
Selma Kraublat, Ministarstvo pravde i uprave
Smaragda Lučkin, Ministarstvo za rad, socijalnu politiku raseljena lica i izbjeglice
Ezudin Kurtović, Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo
Azemina Njuhović, Ministarstvo za nauku, visoko obrazovanje i mlade
Emir Hota, Ministarstvo saobraćaja
Ajla Smajić-Atović, Ministarstvo za boračka pitanja
Arina Bejdić-Kršo i Amela Ferhatović, Ministarstvo zdravstva
Nedžad Borišić, Ministarstvo kulture i sporta
Elma Kuldija, Ministarstvo komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša
Adnan Babić, Ministarstvo privrede
Amina Močević, Ministarstvo finansija
Amira Silajdžić, Ministarstvo unutrašnjih poslova
Emir Bubalo, Zavod za informatiku i statistiku KS
Harun Rizvanbegović, SERDA

Sadržaj

Uvodne napomene 5
Izvršni sažetak 6
I Makroekonomski pokazatelji 13
1. Kanton Sarajevo u Federaciji BiH 13
2. Nivo razvijenosti KS u FBiH i općina u KS 14
3. Demografske karakteristike 16
3.1 Stanovništvo i gustina naseljenosti 16
3.2 Starosna struktura stanovništva 18
3.3 Vitalne karakteristike stanovništva 20
4. Ekonomski razvoj 21
4.1 Makroekonomske karakteristike 21
4.1.1 Tržište rada 21
4.1.2 Vanjskotrgovinska razmjena 29
4.1.3 Investicije 31
4.2 Registrovani poslovni subjekti 33
4.2.1 Analiza po djelatnostima 33
4.3 Komunalna privreda 36
4.3.1 Poslovanje kantonalnih javnih komunalnih preduzeća i javnih komunalnih preduzeća 36
5. Društveni razvoj 38
5.1 Obrazovanje 38
5.2 Socijalna zaštita 42
5.2.1 Boračka zaštita 46
5.2.2 Socijalno uključivanje 47
5.3 Zdravstvo 49
5.4 Kultura 53
5.5 Sport 55
5.6 Civilna zaštita 55
5.7 Sigurnost građana 56
6. Javna infrastruktura 57
6.1 Vodosnabdijevanje 59
7. Zaštita okoliša 60
7.1 Institucionalni i zakonodavni okvir 60
7.2 Zrak 61
7.3 Voda 62
7.3.1 Snabdijevanje vodom i zaštita izvorišta 62
7.3.2 Odvodnja otpadnih i oborinskih voda i uređenje vodotoka 65
7.3.3 Poplave 65
7.4 Otpad 66
7.5 Prirodno naslijeđe 66
7.6 Energijska efikasnost 67
7.7 Okolinske dozvole i strategijske procjene uticaja na okoliš 67
8. Analiza budžeta i javne administracije 68
8.1 Analiza javnih prihoda i rashoda 68
8.2 Program javnih investicija 69
II Implementacija Strategije 71
9. Struktura strategije 71
10. Kratki sažetak Akcionog plana Strategije razvoja Kantona za 2024-2026. godinu 73
11. Ukupan pregled provedbe strategije za 2024. godinu 76
12. Pregled provedbe po ciljevima i prioritetima za 2024. godinu 79
13. Pregled financijskih ulaganja za 2024. godinu 92
ANEKS 94
Pregled tabela 173
Pregled grafova 174
Web stranice korištene u izradi Izvještaja 175

Klasifikacija djelatnosti (KD 2010)

- A Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov
- B Vađenje ruda i kamena
- C Prerađivačka industrija
- D Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija
- E Snabdijevanje vodom; uklanjanje otpadnih voda, upravljanje otpadom te djelatnost sanacije okoliša
- F Građevinarstvo
- G Trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila i motocikala
- H Prevoz i skladištenje
- I Djelatnost pružanja smještaja te priprema i usluživanje hrane (hotelijerstvo i ugostiteljstvo)
- J Informacije i komunikacije
- K Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja
- L Poslovanje nekretninama
- M Stručne, naučne i tehničke djelatnosti
- N Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti
- O Javna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje
- P Obrazovanje
- Q Djelatnosti zdravstvene i socijalne zaštite
- R Umjetnost, zabava i rekreacija
- S Ostale uslužne djelatnosti
- T Djelatnost domaćinstava kao poslodavaca; djelatnost domaćinstava koja proizvode različita dobra i obavljaju različite usluge za vlastite potrebe
- U Djelatnost vanteritorijalnih organizacija i tijela

Uvodne napomene

Izvještaj o razvoju Kantona Sarajevo pripremljen je prema Programu rada Zavoda za planiranje razvoja KS za 2024. godinu i u skladu je sa Zakonom o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem u FBiH i Uredbom o trogodišnjem i godišnjem planiranju rada, monitoringu i izvještavanju u FBiH.

Osnovni cilj je da prezentira cjelovit pregled situacije i napretka KS u 2024. godini. Izvještaj treba da posluži Vladi KS kao putokaz u procesima u narednom periodu.

Izvještaj je sveobuhvatan, analizira ekonomski, društveni, infrastrukturni i okolišni aspekt razvoja, u periodu od 2019. do 2024. godine. To je svojevrsna situaciona analiza koja se naslanja na Strategiju razvoja KS i time obezbjeđuje kontinuitet u analizi i izvještavanju sveukupnog razvoja. Urađen je prema preporučenoj metodologiji „ Godišnji izvještaj o razvoju s izvještajem o provedbi strategije, prijedlog minimalnog sadržaja izvještaja“, ILDP, 2017.

Izvještaj se sastoji od dva dijela. Prvi prikazuje nivo razvijenosti Kantona Sarajevo u FBiH, analizira makroekonomske karakteristike, poslovne subjekte i komunalnu privredu, osnovne karakteristike obrazovanja, socijalne zaštite, zdravstva, kulture, sporta, civilne zaštite i sigurnosti građana, kao i javnu infrastrukturu i zaštitu okoliša.

Drugi dio predstavlja implementaciju projekata i aktivnosti iz Strategije u 2024. godini, trend mjerljivih indikatora postavljenih na nivou strateških ciljeva i prioriteta za 2019., 2020., 2021., 2022., 2023. i 2024. godinu i implementaciju po strateškim ciljevima i prioritetima.

Na kraju u Aneksu je dat tabelarni pregled planiranih i realizovanih aktivnosti po strateškim ciljevima, prioritetima, mjerama, projektima, kao i nosiocima implementacije, strukturi i izvoru finansiranja i vrijednosti planiranih i realizovanih sredstava u 2024. godini.

Postupku izrade Izvještaja prethodile su faze prikupljanja podataka o provedenim aktivnostima, njihovoj finansijskoj strukturi, izvoru sredstava, odnosno implementaciji Strategije razvoja Kantona Sarajevo 2021-2027. za 2024. godinu.

Izvještaj se zasniva na relevantnim statističkim podacima publikovanim od strane Federalnog zavoda za statistiku, Zavoda za informatiku i statistiku KS, JU Služba za zapošljavanje Kantona Sarajevo, kao i Izvještajima o radu ministarstava Kantona Sarajevo, Zavoda za javno zdravstvo KS, Zavoda zdravstvenog osiguranja KS i Federalnog zavoda za programiranje, te izvještajima ostalih kantonalnih institucija, kao i izvještaje o poslovanju KJKP i JKP.

Poseban doprinos pripremi Izvještaja o razvoju dali su članovi Kantonalnog odbora razvoj za implementaciju Strategije razvoja KS 2021-2027.

Izvršni sažetak

I Makroekonomski pokazatelji

Ekonomski razvoj

- Kanton Sarajevo na području Federacije BiH se pokazuje kao značajno područje koncentracije ekonomskih potencijala (stanovništvo, zaposlenost, nezaposlenost), kao i efekata razvijenosti (stepen zaposlenosti, obim vanjsko-trgovinske razmjene). To je najveći obrazovni, zdravstveni i turistički centar u Federaciji BiH. Prema indeksu razvijenosti od 2,02 Kanton Sarajevo je iznad prosjeka razvijenosti Federacije BiH i rangiran je na prvo mjesto u Federaciji BiH.
- Sredinom 2024. godine na području Kantona Sarajevo živi 421.531 stanovnik, od kojih je 276.928 radno sposobno.
- U strukturi radne snage učešće zaposlenih u 2024. godini je 77,3%, ili 2% više nego prethodne godine, dok je učešće nezaposlenih bilo 22,7% ili 6,8% manje nego u 2023. godini.
- Stepen registrovane zaposlenosti ukupnog stanovništva u KS u 2024. godini je 38,6% i u odnosu na 2023. bilježi porast za 0,3%.
- Stopa nezaposlenosti aktivnog stanovništva u Kantonu Sarajevo, u 2024. godini je iznosila 22,7%, i u odnosu na 2023. godinu smanjena je za 6,7%.
- U 2024. godini djelatnosti sa lokacijskim kvocijentom iznad 2, koji pokazuje veći stepen specijalizacije i razvoja sektora (zaposlenosti), jedino je djelatnost informacije i komunikacije (J)
- U toku 2024. godine ukupan izvoz roba i usluga sa područja Kantona Sarajevo ostvaren je u vrijednosti preko 1,8 milijardi, što je za 1,2% manje u odnosu na 2023. godinu. U istom periodu ostvaren je uvoz u vrijednosti oko 7,4 milijarde KM, što je za 7,9% više u odnosu na 2023. godinu.
- Ostvarene investicije u nova stalna sredstva u 2023. godini na području Kantona Sarajevo iznose 1 milijardu i 331 milion KM, što je povećanje za 12,4% u odnosu na 2022. godinu.
- Na području Kantona Sarajevo djeluje 43.890 registrovanih poslovnih subjekata (pravna i fizička lica) što je manje za 0,1% u odnosu na 2023. godinu kad je broj registrovanih poslovnih subjekata bio 42.971. Na području Federacije BiH broj poslovnih subjekata u 2024. godini je 149.405 i također bilježi smanjenje u odnosu na 2023. kad je iznosio 151.746 poslovnih subjekata.
- Prema podacima Zavoda za informatiku i statistiku Kantona Sarajevo, u decembru 2025. godine, registrovano je ukupno 146 poslovnih jedinica (hoteli, moteli, domaćinstva, pansioni i ostala prenoćišta) sa smještajnim kapacitetima, što je veće za 3,5% u odnosu na prethodnu godinu. Kanton Sarajevo u 2024. godini posjetilo je ukupno 806.982 turista i bilježi rast za 12,5% više posjeta nego u prethodnoj godini. Sve općine bilježe značajno povećanje broja posjeta turista.
- Komunalna preduzeća u KS u 2024. godini ostvarila su ukupan prihod od 396.819.159 KM koji je veći za 0,1% u odnosu na 2023. godinu. U istom periodu, ostvareni ukupni rashodi iznose 441.940.418 KM i veći su za 1,3% u odnosu na 2023. godinu. Dobit u poslovanju na dan 31.12.2024. godine iznosi 2.596.001 KM koju su ostvarila skoro sva kantonalna javna komunalna preduzeća, osim Vodovoda i kanalizacije, Sarajevogasa, Rada i Gras-a, a neto dobit ostvarena je u ukupnom iznosu od 1.616.738 KM. I dobit i neto dobit bilježe smanjenje u 2024. godini u odnosu na prošlu.

Društveni razvoj

- U Kantonu Sarajevo u 2024. godini, bilo je 93 predškolske ustanove, dok je predškolskim obrazovanjem obuhvaćeno 8.710 djece Kantona Sarajevo. U odnosu na 2023. godinu u Kantonu Sarajevo u 2024.

može se uočiti da je do povećanja došlo i kod broja predškolskih ustanova za 20,8%, kao i kod broja djece obuhvaćene predškolskim obrazovanjem za 13,4%.

- Na početku 2024/2025. školske godine, na području Kantona Sarajevo djeluje 97 škola redovnog devetogodišnjeg osnovnog obrazovanja sa 1.883 odjeljenja, koje pohađa 38.478 učenika i u kojima nastavu obavlja 3.214 (ukupan broj za redovnu, specijalnu i dopunsku nastavu) nastavnika.
- Srednje obrazovanje se odvija kroz redovno srednje obrazovanje, specijalno srednje obrazovanje i vjerske škole. Na početku 2024/2025. školske godine, u Kantonu Sarajevo radi 43 škola srednjeg obrazovanja. Škole pohađa 15.461 učenik, nastavu obavlja 1.737 nastavnika (ukupan broj nastavnika). U toku školske 2024/2025. godine broj škola srednjeg obrazovanja u Kantonu Sarajevo u odnosu na 2023/2024. godinu se povećao za 2,4%, broj odjeljenja za 3,6%, broj nastavnika za 2,9% a, te broj učenika za 3%.
- U Sarajevu u 2024/2025. školskoj godini djeluje 31 visokoškolska ustanova, a upisano je 26.224 studenta. Broj nastavnika koji obavlja nastavu je 2.495 i u odnosu na prethodnu godinu bilježi blago povećanje za 6,4%. Broj upisanih studenata se povećao za 4,7%, a broj ustanova ostao nepromijenjen.
- U toku 2024. godine registrirano je ukupno 27.202 korisnika prava za koje se izdvajaju finansijska sredstva po osnovu zakona, što predstavlja 8,1% stanovnika Kantona Sarajevo. U odnosu na 2023. godinu, broj korisnika oblika materijalne pomoći zaštite po osnovu zakona povećan je za 1,8%.
- Mjesečni prosjek realiziranih sredstava po korisniku u 2024. godini je 353,2 KM, a više od prosjeka je realizirano prema korisnicima zaštite porodice sa djecom (491,9 KM), prema korisnicima zaštite civilnih žrtava rata (313,6 KM) i korisnicima socijalne zaštite (162,1 KM) je manje od prosjeka. Godišnji prosjek realiziranih sredstava po korisniku u KS je 4.359,2 KM.
- Prema evidenciji Javne Ustanove Kantonalni centar za socijalni rad, u KS je u 2024. godini bilo 38.142 korisnika socijalne zaštite po kategorijama evidentiranim u nadležnim općinskim službama socijalne zaštite, što je više za 22,9% u odnosu na 2023. godinu.
- Visina prosječno mjesečnih realizovanih sredstava za korisnike socijalne zaštite u 2024. godini je 1.699.936 KM i u odnosu mjesečni prosjek u 2023., veći je za 2,3%, odnosno ukupno u 2024. na godišnjem nivou je isplaćeno 20.399.232 KM.
- Na području Kantona Sarajevo u 2024. godini evidentirano je prosječno mjesečno 3.776 korisnika u kategoriji civilnih žrtava rata koji su ostvarili prava na materijalne pomoći. U odnosu na 2023. godinu broj ovih korisnika je smanjen za 2,6%. Najviše korisnika svoja prava ostvaruju u okviru porodične invalidnine (1.244) i lične invalidnine (1.338).
- U Kantonu Sarajevo u 2024. godini evidentirano je 14.026 korisnika u kategoriji zaštite porodica sa djecom koji ostvaruju prava na materijalnu pomoć, te je na ime materijalnih prava korisnicima je isplaćeno 6.899.540 KM, što po korisniku iznosi 491,9 KM.
- Na temelju primjene Federalnih propisa i propisa Kantona Sarajevo ukupno je bilo 16.618 korisnika boračko invalidske zaštite, lične i porodične invalidnine. U odnosu na 2023. godinu, broj korisnika je smanjen za 1,8%.
- U skladu sa Zakonom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba, novčanu naknadu je u 2024. godini koristilo 2.518 nezaposlenih lica, odnosno 5,2% od ukupno nezaposlenih lica u KS. Pravo na zdravstveno osiguranje koristilo je 37.679 lica (5,9% manje u odnosu na prethodnu godinu).
- U 2024. godini evidentno je smanjenje broja nezaposlenih korisnika zdravstvenog osiguranja, dok je broj korisnika novčane naknade po osnovu nezaposlenosti u KS u odnosu na 2023. godinu se povećao za 1,2%.
- U 2024. godini je bilo 9.132 nezaposlenih mladih (životna dob od 15-30 godina starosti) sa učešćem od 19,1% u ukupnom broju nezaposlenih osoba. Ukupan broj nezaposlenih mladih u 2024. godini se smanjio za 10,1% kao i broj ukupno nezaposlenih za 6,8%.

- Vrijednost stope dojenačke smrtnosti je 4,6 promila u 2024. godini što je kategorija vrlo niskog dojenačkog mortaliteta.
- Ukupan broj oboljenja u Kantonu Sarajevo u 2024. godini je iznosio 771.797 što ukazuje na povećanje broja oboljelih za 98.056 u odnosu na 2023. godinu.
- Opšta/porodična/obiteljska medicina je osnovna disciplina u primarnoj zdravstvenoj zaštiti i kamen temeljac mnogih zdravstvenih sistema u Evropi. Porodičnu medicinu u 2024. godini je pružalo ukupno 206 radnih timova, te na jedan radni tim u prosjeku dolazi 2.046 stanovnika KS, što je smanjenje u odnosu na situaciju u 2023. godini (214 timova porodične medicine, na jedan tim u prosjeku dolazilo 1.964 stanovnika KS).
- Ukupni posteljni kapaciteti zdravstvenih ustanova koje su pružale bolničku zdravstvenu zaštitu stanovništvu Kantona Sarajevo i stanovništvu Federacije BiH koje je gravitiralo Univerzitetskom kliničkom centru Sarajevo u 2024. godini iznosio je 2.011 postelja, dok je broj bolničkih postelja na 100.000 stanovnika u 2024. godini za Kanton Sarajevo iznosio je 477,1.
- U Kantonu Sarajevo u 2024. godini u javnom sektoru zdravstvene djelatnosti bilo je ukupno 8.104 zaposlenih što je povećanje za 4,4% u odnosu na prethodnu godinu.
- Broj ljekara u primarnoj zdravstvenoj zaštiti u odnosu na prethodnu godinu manji je za 5,3%, dok je broj stomatologa za 30,4%. Broj pacijenata koji se dodjeljuju jednom doktoru porodične medicine je povećan za 6,0% u odnosu na 2023. godinu. U 2024. godini evidentirano je čak 44,1% više stanovnika na jednog stomatologa nego što je to bio slučaj u 2023. godini.
- Prema evidenciji Zavoda zdravstvenog osiguranja KS na dan 31.12.2024. godine na obavezno zdravstveno osiguranje bilo je prijavljeno 432.439 osiguranih lica, što je za 0,6% više osiguranika u odnosu na stanje iskazano na isti dan prethodne godine.
- U strukturi osiguranih lica 323.350 su osiguranici (nosioci osiguranja) ili 74,8%, a članova porodica osiguranika je 109.089 ili 25,2%.
- Kapaciteti kulture nisu ravnomjerno raspoređeni na području Kantona Sarajevo. Najveća koncentracija objekata kulture se nalazi na području užeg centra Grada, tako da stanovništvo općina ima različite mogućnosti pristupima kulturnih sadržaja.
- Zahvaljujući podršci Ministarstva kulture i sporta Kantona Sarajevo u izvještajnom periodu su nesmetano nastavile rad javne ustanove kulture, ne samo one kojima je osnivač Kanton Sarajevo, već i javne ustanove od državnog značaja. U skladu sa planiranim sredstvima u Budžetu i odredbama Uredbe o dodjeli transfera neprofitnim organizacijama i pojedincima iz Budžeta Kantona Sarajevo, putem javnih poziva dodijelio značajna sredstva za projekte iz oblasti kulture.
- Ministarstvo kulture i sporta je tokom 2024. godine radilo na pružanju sistemske podrške sportskoj djelatnosti, koja se ogleda kroz sufinansiranje projekta iz oblasti sporta kako klubova, udruženja, tako i pojedinaca sa posebnim akcentom na vrhunski sport i sportski podmladak. U ovome segmentu nije izostala ni podrška obnovi u unapređenju sportskih objekata.
- Kantonalna Uprava za civilnu zaštitu je kao osnovni nosilac stručnih poslova u oblasti zaštite i spašavanja u Kantonu uspješno realizovala poslove i zadatke. U toku 2024. godine Profesionalna vatrogasna brigada (PVB) Sarajevo je imala ukupno 2.731 intervenciju, od čega najveći broj požara 1.456, jedna eksplozija, 254 ostalih intervencija (raznih tehničkih intervencija, obezbjeđenja društvenih, političkih, kulturnih i sportskih manifestacija, koje su se održavale na području Kantona).
- Kriminalitet na području Kantona Sarajevo u 2024. godini u odnosu na 2023. godinu posmatrano kroz statističke pokazatelje, karakteriše smanjenje broja događaja sa obilježjem krivičnog djela za 193 ili 5% a povećanje broja evidentiranih lica za 155 ili 6,35, lica lišenih slobode za 193 ili 18,4%, povratnika za 70 ili 4,9%, maloljetnih izvršilaca za 40 ili 83,3%. Također, povećan je procenat naknade rasvijetljenosti krivičnih djela za 16,4%

- Na području Kantona Sarajevo registrovano je 3.676 događaja sa obilježjem krivičnog djela što je za 193 ili 5% manje nego u 2023. godini. Od ukupnog broja događaja sa obilježjem krivičnog djela, 1.740 je evidentirano po poznatom izvršiocu (ili 47,3% od ukupnog broja), a 1.936 po nepoznatom izvršiocu, od čega je 1.180 naknadno rasvijetljeno.

Javna infrastruktura

- Željeznice FBiH u 2024. godini ostvarile su ukupan prihod 130 miliona KM, a ostvareni ukupni rashodi su iznosili 144 miliona KM. Ostvareni gubitak iznosi 14 miliona KM. Željeznice FBiH su u protekle tri godine poslovale pozitivno.
- Gradsko prigradskim prevozom, na području sarajevskog kantona u 2024. godini, prevezeno je oko 59,1 miliona putnika, što je za 10,6% više u odnosu na broj prevezenih putnika iz 2023 godine. Strukturalno, najveći broj putnika koristio je tramvaj kao sredstvo javnog prevoza u posmatranom periodu. U 2024. godini dolazi do povećanja prevezenih putnika ovim sredstvom (15,8%), zabilježeno je povećanje i kod prevoza putnika trolejbusima i autobusima u odnosu na prethodnu godinu.
- Kada govorimo o avio saobraćaju, Sarajevo je u 2024. godini imalo ukupno 1.821.762 prevezenih putnika, što predstavlja rast od 34% u odnosu na 2023. godinu. Osim toga, zabilježen je i rekordni broj aviooperacija ukupno 16.836, što je 21% više nego prethodne godine. Tokom 2024. godine uvedene su brojne linije sa liste strateških destinacija, koje su značajno povećale promet i unaprijedile povezanost Sarajeva s evropskim i svjetskim destinacijama. Tokom 2024. godine čak 27 aviokompanija redovnim i čarter letovima povezivalo je Sarajevo sa preko 30 destinacija širom svijeta.
- Prema zvaničnim statističkim pokazateljima u odnosu na broj stanovnika, u Kantonu Sarajevo je priključeno oko 98% stanovnika na vodovodne sisteme. Dio stanovnika snabdijeva se iz vodovoda lokalnog značaja, a određeni broj individualno, putem manjih vrela i bunara. J.U. Zavod za javno zdravstvo Kantona Sarajevo tokom 2024. godine ispitivao je vodu sa lokalnih vodovoda u četiri općine (Centar, Novi Grad, Ilidža i Vogošća), a kojim upravljaju komunalne općinske službe i općinska komunalna preduzeća. U toku 2024. godine iz vodovodnih sistema kojima upravljaju općinske komunalne službe uzorkovano je i ispitano na mikrobiološke i fizičko-hemijske parametre 299 uzoraka vode, 228 uzorak na mikrobiološke i 71 na fizičko-hemijske parametre.

Zaštita okoliša

- U oblasti zaštite okoliša u 2024. godini donesene su Informacija o stanju deponije Smiljevići za 2024. godinu, Program aktivnosti na sanaciji i izgradnji RCUO Smiljevići u 2024. godine, Odluka o donošenju Strategije ograničenja korištenja uglja i ostalog čvrstog goriva u Kantonu Sarajevo za period 2023-2033. godine, Zaključak kojim se prihvata Funkcionalni pregled upravljanja kvalitetom zraka u Kantonu Sarajevo, Odluka o usvajanju kapitalnog projekta „Unapređenje kvaliteta zraka u FBiH i Kantonu Sarajevo“. Također, Skupština KS usvojila je Nacrte Urbanističkog plana urbanog područja Sarajevo (Stari Grad, Centar Novo Sarajevo, Novi Grad, Ilidža i Vogošća), Urbanističkog plana za urbano područje Trnovo, Urbanističkog plana za urbano područje Hadžići i Urbanističkog plana za urbano područje Ilijaš čiji su sastavni dijelovi odluke o provođenju planova.
- Posredstvom Zavoda za javno zdravstvo KS koji upravlja stanicama za automatski monitoring kvaliteta zraka u KS, obezbijeđen je neometan rad stanicama za monitoring i kontinuiran monitoring kvaliteta zraka i ispitivanje prisustva teških metala u česticama. Radom automatske stanice u Hadžićima proširena je mreža stanica.
- Projekat sufinansiranja gasnih priključaka koji se realizuje između Ministarstva komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša KS i JP „Sarajevogas“ je nastavljen i u

2024. godini potpisivanjem Sporazuma o saradnji na realizaciji projekta i raspisivanjem Javnog poziva za subvencioniranje troškova izgradnje novih priključaka.

- U izvještajnoj godini usvojena je „Strategija ograničenja korištenja uglja i ostalih čvrstih goriva u KS u periodu 2021.-2031“. Strategijom je definisano devet prioritetnih zona sa individualnim ložištima na čvrsta goriva u okviru kojih će se subvencionirati mjere energijske efikasnosti za oko 20.000 individualnih objekata u periodu od 10 godina. Pripremljeni su operativni priručnici na osnovu kojih će se dodjeljivati grantovi individualnim korisnicima.
- Izrada „Registara emisija i uspostava javnog informacionog sistema“ je u završnoj fazi, a radi se o zakonskom instrumentu koji pored monitoringa kvaliteta zraka i izrade atmosferskog modela disperzije, uključuje identifikaciju izvora, kategorizaciju područja prema kvalitetu zraka. Centralni informacioni sistem će se, osim pri izradi prostorno-planske dokumentacije, koristiti i prilikom izdavanja dozvola na nove zahvate u prostoru, zatim za energetsku politiku, zdravlje i naučno-istraživački rad.
- U toku 2024. godine krenulo se sa izradom Kantonalnog plana kvaliteta zraka što je zakonska obaveza u slučajevima kada su prekoračene vrijednosti kvaliteta zraka jedne ili više zagađujućih materija. Kantonalni plan se izrađuje za period od pet godina, te propisuje mjere za smanjivanje emisija iz dominantnih izvora, nosioce provedbe mjera i finansije. Mjere će se definisati za Kanton Sarajevo i Općine, te će se utvrditi monitoring i način evaluacije učinka mjera.
- U periodu od 2019. do 2024. godine, u sklopu prve i druge faze projekta „Sanacija vodovodnog sistema“, finansiranog od strane EBRD-a izvršena je rekonstrukcija glavnih pumpnih stanica, rekonstrukcija vodovodne mreže i izgradnja šahtova sa mjernom i mjerno regulacionom opremom za uspostavu novih 20 DMA zona. Druga faza je pri kraju.
- U izvještajnom periodu privedena je kraju prva faza projekta „Primjena smart meteringa i IoT (*Internet of Things*) tehnologije u monitoringu potrošnje vode“ s ciljem smanjenje gubitaka i povećanja efikasnosti vodosnabdijevanja općine Hadžići putem savremene tehnologije za daljinsko praćenje potrošnje i preciznu kontrolu ključnih tačaka sistema vodosnabdijevanja.
- U izvještajnoj godini količina prečišćenog efluenta ispuštenog u rijeku Bosnu iznosila je 34.952.852 m^3 što je 2.912.737,66 m^3 mjesečno. Produkcija biogasa u 2024. godini je iznosila 291.168 m^3. Iz energije biogasa proizvodi se 85-87% korisne energije (oko 33% električne energije i 54% toplotne energije).
- U 2024. godini su nastavljene aktivnosti pretvaranja deponije „Smiljevići“ u RCUO, a iste su se odnosile na smanjenje i uspostavu prečišćavanja procjednih voda RCUO „Smiljevići“, projekte upravljanja i saniranja deponije, te izgradnje plohe za odlaganje komunalnog otpada na površini od 37.000 m^2, te monitoring uticaja na okoliš.
- Tokom 2024. godine KJKP „Rad“ je uklonio ukupno 101 nelegalno otvoreno odlagalište pri čemu je izvršena sanacija kontaminiranih površina, od čega u općini Stari Grad šest, Centar osam, Novo Sarajevo četiri, Novi Grad 20, Ilidža 30, Hadžići 17, Vogošća 11, Ilijaš pet.
- Ministarstvo komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša KS, Kantonalni Zavod za zaštitu kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa Sarajevo i Prirodno-matematički fakultet u Sarajevu su u 2024. godini nastavili sa aktivnostima na realizaciji projekta izrade „Elaborata/Stručnog obrazloženja za proglašenje zaštite prioritetnih pojedinačnih spomenika prirodne baštine iz oblasti hidro-geološkog i geomorfološkog spomeničkog naslijeđa KS“. U izvještajnom periodu urađen je finalni nacrt dokumenta i stručno obrazloženje za proglašenje zaštite prve grupe od ukupno 23 prioritetnih pojedinačnih spomenika prirodne baštine iz oblasti hidro-geološkog i geomorfološkog spomeničkog naslijeđa KS“, od koji se odabralo pet (pećina Klokočevica, Megara i Ledenica, Studeni potok, te Sumporna vrela na Ilidži) za koja će se pripremiti nacrti zakona o proglašenju pojedinačnih prirodnih vrijednosti.
- U izvještajnoj godini Ministarstvo komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša je dostavilo Federalnom ministarstvu okoliša i turizma nacrt „Stručnog obrazloženja za

proglašenje Čemerske planine sa kanjonom rijeke Misoče zaštićenim područjem“ na dalje postupanje kako bi se formalno-pravno zaštitilo ovo područje.

- U okviru realizacije Projekta „Povećanje energijske efikasnosti u objektima individualnog i kolektivnog stanovanja na području Kantona Sarajevo” potpisani su Sporazumi između Ministarstva komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša, Općine Ilidža i Općine Hadžići, o sufinansiranju na realizaciji predmetnog Projekta. Rok za realizaciju navedenih sporazuma bio je 31.12.2024. godine, a obzirom da isti nisu realizovani pripremljeni su anexi sporazuma sa izmijenjenim datumom realizacije koji u izvještajnom periodu nisu potpisani.

Javne finansije[1]

- U periodu 01.01. do 31.12.2022. godine ostvareni su prihodi i primici u iznosu 1.202.987.364 KM, a izvršeni rashodi i izdaci u iznosu 1.147.273.868 KM. Na osnovu ostvarenih prihoda i primitaka i izvršenih rashoda i izdataka ostvaren je suficit u tekućoj godini u iznosu od 55.713.496 KM.
- U 2019., 2020., 2021. i 2022. godini najveći udio ostvarenih prihoda se ostvarivao preko poreznih prihoda, od 71,7% u 2019. godini do 80,1% u 2022. godini, a ostvareni prihodi od poreza su veći za 20,3% u odnosu na ostvarenje 2021. godine.
- U periodu od 01.01.do 31.12.2022. godine rashodi i izdaci, koji su izvršeni iz ostvarenih prihoda i primitaka, iznose 1.147.273.868 KM. Od 01.01 do 31.12.2022. godine je za 19,7%, veće od izvršenja rashoda u istom periodu 2021. godine.
- U strukturi rashoda, najveće učešće u ukupnim rashodima se odnosi na plaće i naknade troškova zaposlenih. Tekući transferi bilježe povećanje u procentualnom učešću u ukupnim godišnjim rashodima, sa 29,4% u 2021. godini na 29,5% u 2022. godini. Izdaci za otplatu dugova bilježe povećanje sa 15,8 miliona KM u 2021. godini na 34,3 miliona KM u 2022. godini, odnosno više od dva puta.

II Implementacija Strategije

- Izvještaj o implementaciji Strategije razvoja KS 2021-2027 godine prati efekte njene implementacije predstavljanjem postignutih rezultata (aktivnosti), odnosno uočenih problema u realizaciji, te pruža uvid u realizaciju četiri definisana razvojna strateška cilja.
- Programski okvir je osnova za praćenje implementacije Strategije razvoja KS 2021-2027.. koji razrađuje realizaciju 20 prioriteta kroz 67 mjera i 165 projekata i predviđa potrebna sredstva. Treba istaći da projekat uključuje niz različitih aktivnosti, koje su praktično podprojekti.
- Opća ocjena je da je kod strateškog cilja 1 u postizanju sedam prioritetnih ciljeva u 2024. godini zabilježeno smanjenje većine pokazatelja u odnosu na 2019. godinu. Poseban značaj i razvoj u odnosu na prethodne godine je u povećanju broja zaposlenih, plaća i smanjenju broja nezaposlenih.
- Opća ocjena je da kod strateškog cilja 2 u postizanju četiri prioriteta u 2024. godini zabilježeno smanjenje određenih pokazatelja u odnosu na 2019. godinu. Bitno za naglasiti je da raste broj učenika upisanih u predškolsko i osnovne škole, te da se stopa smrtnosti dojenčadi značajno smanjila.
- Strateški cilj 3 u posmatranom periodu od 2019. do 2024. godine prema indikatorima ne bilježi značajne pozitivne pomake. Zaštita okoliša, prostora, prirodnih i infrastrukturnih resursa u poslijeratnom periodu nije bila prioritetno pitanje za tranzicijsku zemlju kakva je Bosna i Hercegovina, dok u posljednjih par godina svijest o zaštiti i poboljšanju okoliša iz godine u godinu se mijenja na bolje.
- U prvom prioritetu strateškog cilja 4 cilj koji se odnosi na smanjenje korupcije i kriminaliteta, povećanje sigurnosti građana, te osnaživanje funkcioniranja pravne države, u 2024. godini učešće krivičnih djela

[1] Podaci o javnim finansijama za 2023. i 2024. godinu nisu bili dostupni.

prema nepoznatom izvršiocu u ukupnom broju počinjenih povećan je za 4,9%, dok je broj prijavljenih slučajeva korupcije smanjen za 3,7% u odnosu na 2019. godinu. Broj saobraćajnih nezgoda bilježi povećanje u odnosu na prethodni period za 3,2%. Broj intervencija Kantonalne uprave civilne zaštite povećan je sa 2.149 u 2019. godini na 2.731 u 2024. godini, odnosno za 27,1%. Strateški cilj 4 u posmatranom periodu prema indikatorima bilježi uglavnom pozitivne pomake.

- Ukupna planirana vrijednost Strategije razvoja KS 2021–2027. je 2.031.781.102 KM. Od toga za realizaciju projekata Strateškog cilja 1. potrebno je 14,0% (285.056.000 KM), Strateškog cilja 2. potrebno je 21,2% (429.955.268 KM), Strateškog cilja 3. potrebno je 60,2% (1.224.109.834 KM) i Strateškog cilja 4. potrebno je 4,6% (92.660.000 KM).
- AP-om 2024-2026. planirana je implementacija projekata za koje su potrebna sredstva u iznosu od 1.466.350.496 KM što 72,2% ukupnog indikativnog finansijskog okvira Strategije (2.031.781.102 KM).
- Planiranim sredstvima u iznosu od 1.466.350.496 KM, za period 2024-2026. godina, najviše se odnosi na projekte Strateškog cilja 3 (50,5%), zatim Strateškog cilja 2 (34,0%), te Strateškog cilja 1 (11,6%) i na Strateški cilj 4 (3,9%) od ukupnih sredstava za period Akcionog plana.
- Okvirna potrebna sredstva za realizaciju Strategije u 2024. procijenjena su na 559.096.303 KM. Vrijednost realizovanih projekata/aktivnosti iznosi 275.388.588 KM, odnosno 49,3%. Od ukupno realizovanih sredstava, najviše se odnosi na projekte Strateškog cilja 2 (60,4%), zatim Strateškog cilja 3 (17,3%), Strateškog cilja 4 (11,6%), te na projekte Strateškog cilja 1 (10,7%).
- Sredstvima u 2024. godini, u odnosu na planirano, realizovalo se:
    - 38,0% sredstava planiranih za Strateški cilj 1,
    - 89,7% sredstava planiranih za Strateški cilj 2,
    - 17,6% sredstava planiranih za Strateški cilj 3,
    - 123,3% sredstava planiranih za Strateški cilj 4.
- Za 2021., 2022.,2023. i 2024. godinu implementacije Strategije utrošeno je preko 1.010,8 miliona KM, odnosno 49,8% od ukupno planiranih sredstava za cijeli period implementacije Strategije 2021-2027.
- Posmatrajući strukturu po strateškim ciljevima, od 285,1 miliona KM sredstava planiranih za Strateški cilj 1, u navedenom periodu je realizovano oko 184,3 miliona KM, odnosno 64,6%. Za Strateški cilj 2. do sada je utrošeno oko 519,4 miliona KM, što je 120,8% od ukupno planiranih sredstava (430 miliona KM). Za projekte/aktivnosti Strateškog cilja 3. utrošeno je oko 261,2 miliona KM, odnosno 21,3% od ukupno planiranih sredstava (1.224,1 milijarde KM), dok je od 92,7 miliona KM ukupno planiranih sredstava za Strateški cilj 4. do sada utrošeno oko 46 miliona KM, odnosno 49,6%.
- Od ukupno 560 miliona KM planiranih sredstava (Akcioni plan 2024-2026.), u 2024. je realizovano oko 275,4 miliona KM, odnosno 49,3%.
- Posmatrajući prema strukturi finansiranja u 2024. od ukupno realiziranih sredstava (oko 275,4 miliona KM), iz Budžeta KS je realizovano 199.765.068 KM, odnosno 72,5%, iz sredstava Općina u iznosu od 11.145.435 KM ili 4,0%, te 64.478.085 KM iz Drugih izvora finansiranja (budžeti viših nivoa vlasti, fondovi, grantovi, donacije, krediti....) što je 23,4% od ukupno realizovanih sredstava.

I Makroekonomski pokazatelji

1. Kanton Sarajevo u Federaciji BiH

Ekonomsku i društvenu poziciju Kantona Sarajevo velikim dijelom određuje činjenica da je Sarajevo glavni grad Bosne i Hercegovine i Federacije Bosne i Hercegovine. Glavni gradovi predstavljaju administrativno-političke centre, finansijske centre, obrazovno-naučno-istraživačke centre i centre kulturnog života države. Sarajevo je za BiH centar po svim prethodno nabrojanim osnovama. Budući da su u Sarajevu locirane ambasade, konzulati, poslovna predstavništva inostranih kompanija i uredi međunarodnih organizacija (Svjetska banka, MMF, različite organizacije Ujedinjenih nacija) efektivna tražnja na području Kantona Sarajevo je znatno veća u poređenju sa ostalim kantonima i regijama u BiH.
Tabelarni pregled ilustruje osnovne potencijale Kantona i Federacije BiH, te daje komparaciju Kantona u odnosu na FBiH.

Tabela 1. Osnovni pokazatelji Kantona Sarajevo i FBiH 2024.

Pokazatelji	Kanton Sarajevo	Federacija BiH	Odnos KS i FBiH
Površina	1.277,30	26.110,10	4,9
Broj stanovnika	421.531	2.144.748	19,7
Gustina naseljenosti	330,1	82,1	4,02
Stanovništvo ispod 15 godina	64.769	283.915	22,8
Radni kontingent (15-65 godina)	276.928	1.463.527	18,9
Stanovništvo iznad 65 godina	79.834	397.306	20,1
Stopa nataliteta (na 1.000 stanovnika)	8,9	7,2	1,7
Stopa mortaliteta (na 1.000 stanovnika)	9,7	9,4	0,3
Stopa prirodnog priraštaja (na 1.000 stanovnika)	-0,8	-2,2	1,4
Broj zaposlenih	162.785	547.660	29,7
Broj nezaposlenih	47.747	255.482	18,7
Radna snaga	210.532	803.142	26,2
Stepen zaposlenosti ukupnog stanovništva (%)	38,6	25,5	151,2
Stepen zaposlenosti radnog kontingenta (%)	58,8	37,4	157,1
Stopa nezaposlenosti (%)	22,7	31,8	71,3
Registrirani poslovni subjekti	43.890	149.405	29,4
Prosječna neto plaća u KM	1.704	1.373	124,1
Ostvarene investicije (u 000 KM)	1.331.129	5.539.538	24,0
Broj turista	806.982	1.453.300	55,5
Vrijednost uvoza (u 000 KM)	7.396.468	20.193.845	36,6
Vrijednost izvoza (u 000 KM)	1.806.468	10.734.000	16,8
Stepen pokrivenosti uvoza izvozom (%)	24,4	53,2	45,9
Broj učenika osnovnih škola (školska 2024/2025.)	38.478	163.675	23,5
Broj učenika srednjih škola (školska 2024/2025.)	15.461	70.344	22,0
Broj studenata (školska 2024/2025.)	26.224	54.326	48,3

Izvor: Analitičko dokumentaciona osnova Zavod za planiranje razvoja KS. Podaci se odnose na 2024. godinu, ako nije drugačije naznačeno.

Kanton Sarajevo, površinom od 1.277,3 km^2 jedan je od prostorno manjih kantona na području Federacije BiH, zauzima svega 4,9% teritorije Federacije BiH. Sredinom 2024. godine na području Kantona živi 421.531 stanovnik, što je 19,1% populacije Federacije BiH.
Sarajevski kanton, sa prosječnom gustinom naseljenosti od 330,1 st/km^2, oko 4 puta je iznad prosječne gustine naseljenosti Federacije BiH i njen je najgušće naseljen kanton.

Stop nataliteta KS veća je u odnosu na FBiH veća za oko 1,7 promila, dok je stopa mortaliteta veća za 0,3 promila. Stopa prirodnog priraštaja u Kantonu Sarajevo je negativna i iznosi -0,8 promila, dok u FBiH iznosi -2,2 promila.

Krajem 2024. godine u Kantonu je bilo 162.785 zaposlena lica, što je najveća koncentracija (29,7%) radnih mjesta u FBiH. Stepen zaposlenosti ukupnog stanovništva Kantona je 38,6% što je za oko 13,1% veće od ostvarenog stepena u FBiH.

U istom periodu, na području Kantona bilo je 47.747 nezaposlenih, što je 18,7% nezaposlenih u Federaciji Bosne i Hercegovine. Stopa registrovane nezaposlenosti u Kantonu iznosi 22,7% i manja je od registrovane u FBiH za oko 9,1%.

Na području Kantona Sarajevo ostvareno je 24,0% ukupnih investicija u FBiH.

Ukupno registrirani poslovni subjekti na području Kantona, njih 43.890, predstavljaju 29,4% poslovnih subjekata Federacije.

U 2024. godini u Kantonu Sarajevo boravilo je 806.982 turista, što predstavlja 55,5% ukupnog broja turista koji su posjetili Federaciju BiH (1.453.300 turista).

U toku 2024. godine u Kantonu Sarajevo ostvaren je uvoz u vrijednosti od oko 7 milijardi KM, što je 36,6% ukupnog uvoza Federacije BiH, koji iznosi oko 20 milijardi KM. U istom periodu ukupan izvoz roba i usluga sa područja Kantona Sarajevo ostvaren je u vrijednosti od 1,8 milijardi KM, odnosno 16,8% ukupno ostvarenog izvoza Federacije BiH koji je iznosio 10,7 milijardu KM. Stepen pokrivenosti uvoza izvozom u Kantonu Sarajevo je 24,4%, i manji je od ostvarenog stepena u Federaciji BiH koji iznosi 53,2%.

Na početku 2024/2025. školske godine, na području Kantona Sarajevo je 38.478 učenika osnovnog obrazovanja, što je 23,5% od ukupnog broja učenika osnovnog obrazovanja Federacije BiH (163.675). Škole srednjeg obrazovanja pohađa 15.461 učenika, što je učešće od 22% u Federaciji BiH. Na području Kantona Sarajevo upisano je 26.224 studenata, što je 48,3% od ukupnog broja studenata Federacije BiH.

2. Nivo razvijenosti KS u FBiH i općina u KS

Prema svim raspoloživim pokazateljima, Kanton Sarajevo u okviru Federacije Bosne i Hercegovine, a i države BiH, predstavlja značajno područje koncentracije osnovnih ekonomskih potencijala (stanovništvo, zaposlenost, nezaposlenost), kao i efekata razvijenosti (stepen zaposlenosti, obim vanjsko-trgovinske razmjene). Najveći bruto domaći proizvod po stanovniku u Federacije BiH se ostvaruje u Kantonu Sarajevo. To je najveći obrazovni, zdravstveni i turistički centar u Federaciji BiH.

Sumarni prikaz relativnih nivoa razvijenosti kantona u odnosu na prosječnu razvijenost Federacije BiH da će se preko indeksa razvijenosti. U tabeli su dati indeksi razvijenosti za kantone i Federacije BiH, na osnovu koji su kantoni i rangirani u odnosu na Federaciju BiH.

Metodologija proračuna indeksa razvijenosti u Federaciji utvrđena je prema „Uredbi o izradi indeksa razvijenosti u Federaciji Bosne i Hercegovini“ (Službene novine FBiH broj 17/19).

Prema indeksu razvijenosti u Federaciji, kategorizacija jedinica lokalne samouprave (JLS) radi se u pet skupina, a kantona u tri skupine, pri čemu viši broj skupine znači nižu razinu razvijenosti.

Tabela 2. Kategorizacija kantona i JLS

Skupina	Vrijednost JLS indeksa	Skupina	Vrijednost indeksa na nivou kantona
I	>1,25	I	>1,25
II	<1,00, 1,25>	II	<0,60, 1,25>
III	<0,75, 1,00>	III	<0,60
IV	<0,60, 0,75>		
V	<0,60		

Tabela 3. Nivo razvijenosti Federacije BiH po kantonima u FBiH 2024 (FBiH=1,00)

Naziv	Prihod od poreza na dohodak pc 2024	Stepen zaposlenosti 2024	Kretanje stanovništva 2013-2024	Učešće starog stanovništva 2013-2024	Stepen obrazovanja radne snage 2024	Indeks 2024	Rang	Grupa
Kanton Sarajevo	2,33	2,33	1,85	0,92	1,56	2,02	1	I
Zapadnohercegovački kanton	0,73	0,90	1,12	0,93	1,83	1,09	2	II
Hercegovačkoneretvanski kanton	1,10	1,21	0,76	0,58	1,30	1,02	3	II
Bosansko-podrinjski kanton Goražde	1,37	1,79	0,03	0,31	1,09	0,97	4	II
Tuzlanski kanton	0,68	0,88	0,98	0,97	0,72	0,83	5	II
Zeničko-dobojski kanton	0,56	0,87	0,88	1,23	0,74	0,82	6	II
Srednjobosanski kanton	0,26	0,52	0,84	1,24	0,60	0,64	7	II
Unsko-sanski kanton	0,12	0,00	0,73	1,41	0,00	0,39	8	III
Posavski kanton	0,07	0,17	0,00	0,73	0,70	0,30	9	III
Kanton 10	0,00	0,09	0,10	0,00	1,20	0,28	10	III

Izvori: Federalni zavod za programiranje razvoja, Socioekonomski pokazatelji po općinama u FBiH u 2024. godini

Po rangu razvijenosti Kanton Sarajevo je i dalje na prvom mjestu, dok je na posljednjem, 10. mjestu, Kanton 10. Prema indeksu razvijenosti Kanton Sarajevo je dva puta veći od prosjeka razvijenosti Federacije Bosne i Hercegovine. Također, Zapadnohercegovački i Hercegovačkoneretvanski kanton bilježe veći indeks u odnosu na Federaciju.
Vrijednost indeksa na nivou kantona iznad 1,25 (grupa I) jedino je zabilježen u Kantonu Sarajevo, dok u III grupu (najmanje razvijeni kantoni) spadaju: Unsko-sanski kanton, Posavski kanton i Kanton 10.

Indeks razvijenosti kantona u FBiH u 2024.

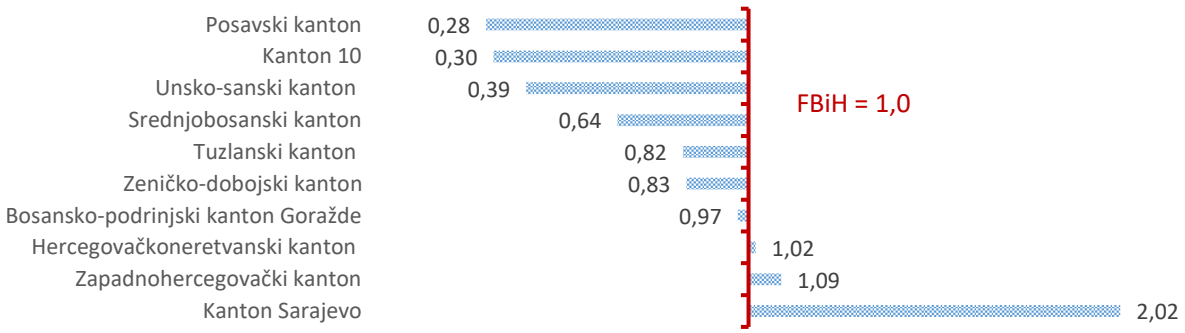

Graf 1.

Tabela 4. Nivo razvijenosti Federacije BiH po JLS u FBiH 2024.

Naziv	Prihod od poreza na dohodak pc 2024	Stepen zaposlenosti 2024	Kretanje stanovništva 2013-2024	Učešće starog stanovništva 2013-2024	Stepen obrazovanja radne snage 2024	Indeks 2024	Rang	Grupa
Centar	3,82	4,18	0,86	0,86	1,24	2,34	1	I
Novo Sarajevo	2,91	2,12	0,99	0,91	1,26	1,74	2	I
Trnovo	2,73	1,04	2,14	0,61	0,75	1,56	3	I
Ilidža	1,59	1,50	1,67	1,08	1,17	1,42	4	I
Stari Grad	2,40	1,38	0,68	0,79	1,23	1,38	5	I
Novi Grad	1,75	1,07	1,41	1,00	1,16	1,31	6	I
Vogošća	1,44	0,91	1,88	1,14	1,07	1,30	7	I
Hadžići	1,30	0,91	1,32	1,10	0,94	1,12	12	II
Ilijaš	0,94	0,79	1,60	1,11	0,79	1,04	16	II

Izvori: Federalni zavod za programiranje razvoja, Socioekonomski pokazatelji po općinama u FBiH u 2024. godini

Analiza općina prema indeksu razvijenosti pozicionira općinu Centar na prvo mjesto sa vrijednošću indeksa 2,34, koji je veći od prosjeka razvijenosti Kantona Sarajevo. Ostale općine imaju indeks razvijenosti ispod prosjeka kantona, a najmanji indeks razvijenosti u 2024. godini zabilježen je u općini Ilijaš i pozicionirana je na šesnaestom mjestu u Federaciji BiH.

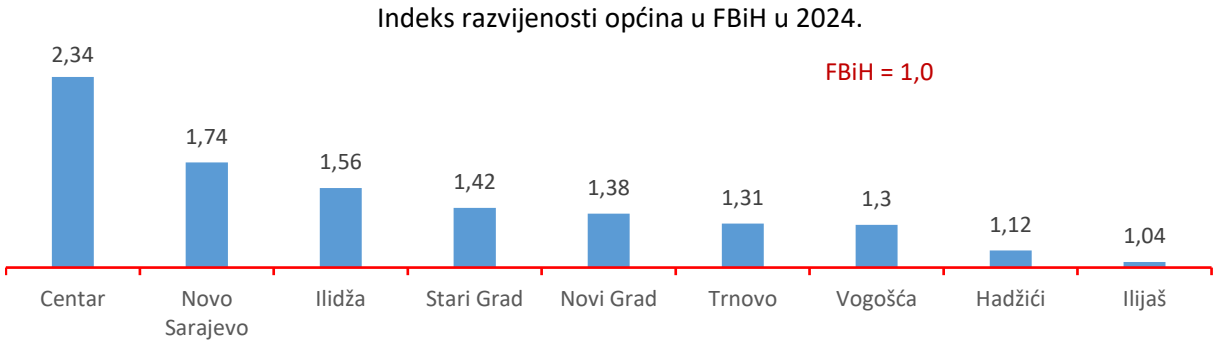

Graf 2.

3. Demografske karakteristike[2]

3.1 Stanovništvo i gustina naseljenosti

U Kantonu Sarajevo u 2024. godini živi 421.531 stanovnika, što čini 19,6% stanovnika FBiH (2.144.748), što u odnosu na 2023. godinu bilježi povećanje za 0,3%.

Na području Grada Sarajeva u 2024. godini živi 271.484 stanovnika. Najveća koncentracija stanovnika je na području općine Novi Grad sa 29,3% učešća u ukupnom stanovništvu Kantona. Najmanje stanovnika živi u općini Trnovo, 1.772 ili 0,4% od ukupnog stanovništva Kantona Sarajevo.

[2] Detaljnije informacije o stanovništvu vidjeti na web stranici Zavoda za planiranje razvoja KS, „Demografska analiza KS po općinama u periodu 2013-2024.“

Tabela 5. Broj stanovnika

Područje	Broj stanovnika						Indeks 2024/2023
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	
Stari Grad	35.385	34.758	34.357	34.107	33.818	33.534	99,2
Centar	53.368	54.350	52.702	52.470	52.181	51.919	99,5
Novo Sarajevo	64.077	63.133	63.064	62.813	62.551	62.463	99,9
Novi Grad	122.049	120.943	122.479	122.614	122.963	123.568	100,5
Grad Sarajevo	274.879	273.184	272.602	272.004	271.513	271.484	100,0
Ilidža	70.536	69.258	71.098	71.277	71.985	72.818	101,2
Vogošća	28.524	28.987	29.093	29.200	29.498	29.807	101,0
Hadžići	24.638	26.444	24.573	24.558	24.572	24.526	99,8
Ilijaš	20.603	21.657	20.723	20.785	20.945	21.124	100,9
Trnovo	1.316	1.642	1.673	1.719	1.774	1.772	99,9
Kanton Sarajevo	420.496	421.172	419.762	419.543	420.287	421.531	100,3

Stanovništvo Kantona Sarajevo po općinama 2024. (%)

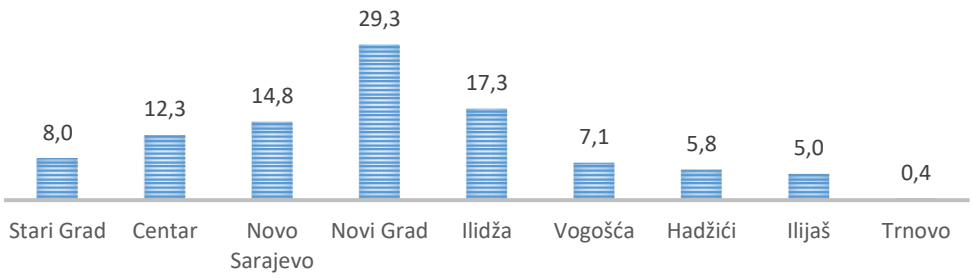

Graf 3.

Na području Kantona Sarajevo, općina sa najvećom površinom je Trnovo (338,4 km^2), a sa najmanjom Novo Sarajevo (9,9 km^2).

Tabela 6. Površina i gustina naseljenosti po općinama

Područje	Površina km^2	Gustina naseljenosti (stan/km^2)					
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Stari Grad	51,4	688,4	676,2	668,4	663,6	657,9	652,4
Centar	33,0	1.617,20	1.647,0	1.597,0	1.590,0	1.581,2	1.573,3
Novo Sarajevo	9,9	6.472,40	6.377,1	6.370,1	6.344,7	6.318,3	6.309,4
Novi Grad	47,2	2.585,80	2.562,4	2.594,9	2.597,8	2.605,1	2.618,0
Grad Sarajevo	141,5	1.942,60	1.930,6	1.926,5	1.922,3	1.918,8	1.918,6
Ilidža	143,4	491,9	483,0	495,8	497,1	502,0	507,8
Vogošća	72,0	396,2	402,6	404,1	405,6	409,7	414,0
Hadžići	273,0	90,2	96,9	90,0	90,0	90,0	89,8
Ilijaš	309,0	66,7	70,1	67,1	67,3	67,8	68,4
Trnovo	338,4	3,9	4,9	4,9	5,1	5,2	5,2
Kanton Sarajevo	1.277,3	329,2	329,7	328,6	328,5	329,0	330,0

Najgušće naseljena općina u Sarajevskom kantonu je Novo Sarajevo sa gustinom naseljenosti 6.309,4 st/km^2, što je 19,1 puta više od prosječne gustine naseljenosti Kantona (330 st/km^2). Gustina naseljenosti najmanja je u općini Trnovo i iznosi 5,2 st/km^2.

Veću gustinu naseljenosti u odnosu na prosječnu gustinu naseljenosti Kantona Sarajevo imaju općine: Novo Sarajevo, Novi Grad, Centar, Stari Grad, Ilidža i Vogošća

Gustina naseljenosti (st/km²) po općinama Kantona Sarajevo, 2024.

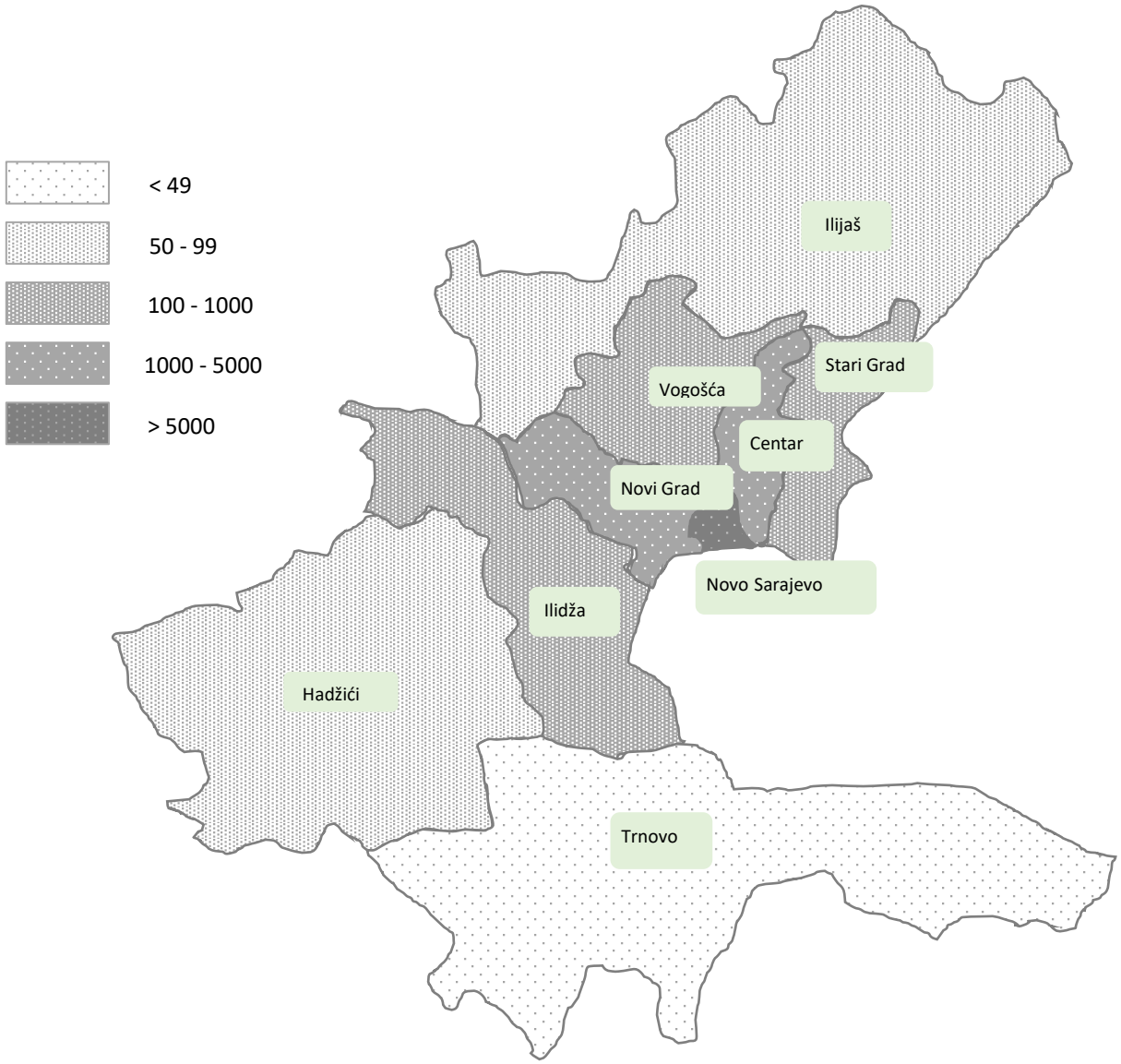

Slika 1.

3.2 Starosna struktura stanovništva

U 2024. godini, na području Kantona Sarajevo, živi 15,4% stanovništvo starosti do 14 godina, 18,3% stanovništvo iznad 65 godina, a radni kontingent stanovništva, grupacija od 15 do 64 godine starosti čini 65,7% ukupnog stanovništva.

Najveće učešće stanovništva do 14 godina je u općinama Ilijaš 16,9%, Vogošća sa 16,8% i Hadžići 16,0%, a najmanje u općinama Stari Grad i Trnovo sa 13,6%. Učešće stanovništva iznad 65 godina je najveće u općini Trnovo 28,%, dok je u općini Vogošća najmanje sa 15,0%.

Tabela 7. Starosna struktura stanovništva u Kantonu Sarajevo

Starosne grupe	Broj stanovnika												Indeks 2024/2023
	2019	%	2020	%	2021	%	2022	%	2023	%	2024	%	
Ukupno	420.496	100	421.172	100	419.762	100	419.543	100	420.287	100	421.531	100	100,3
0-14	65.942	15,7	66.681	15,8	66.551	15,9	65.938	15,7	65.623	15,6	64.769	15,4	98,7
15-64	284.514	67,7	283.965	67,4	282.053	67,2	279.027	66,5	277.742	66,1	276.928	65,7	99,7
64 +	70.040	16,7	70.526	16,7	71.158	17	74.578	17,8	76.922	18,3	79.834	18,9	103,8

Starosna struktura stanovništva 2024. (%)

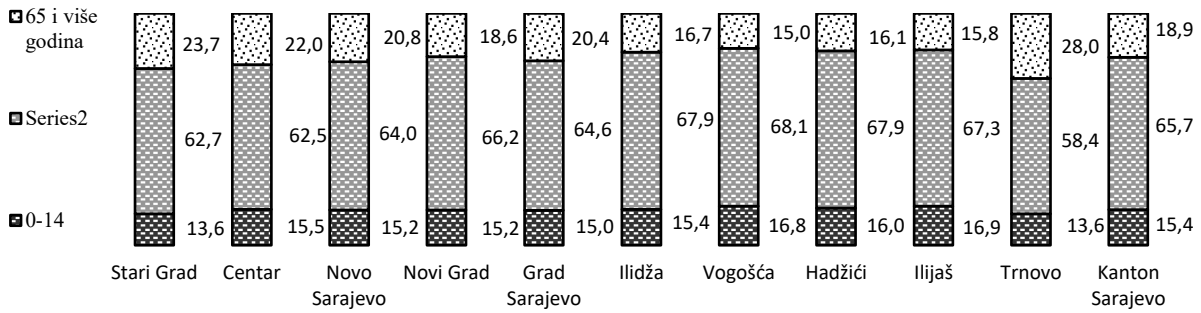

Graf 4.

U 2024. godini najmlađa grupa stanovnika do 14 godina starosti na području Kantona Sarajevo bilježi pad za 1,3% u odnosu na 2023. godinu. Učešće najmlađe populacije u Kantonu Sarajevo u 2024. godini u većini općina bilježi smanjenje samo u općinama Stari Grad i Hadžići, a najveće povećanje bilježi općina Trnovo. Najveća koncentracija ove grupe stanovništva bilježe općine Novi Grad i Ilidža.

Broj radno sposobnog stanovništva, starosne dobi između 15 i 64 godine, u istom periodu na nivou Kantona Sarajevo se smanjio za 0,3%. Radno sposobno stanovništvo se blago povećalo u općinama Novi Grad, Vogošća, Ilijaš i Trnovo, a u ostalim općinama došlo je do smanjenja radno sposobnog stanovništva.
Na području Kantona Sarajevo, u istom periodu, broj stanovnika iznad 65 godina starosti je povećan za 3,7% u odnosu na 2023. godinu. Do povećanja ove populacije je došlo u svim općinama osim u općini Trnovo.

Različita dinamika mladog i starog stanovništva prouzrokuje promjene učešća tih dobnih grupa u ukupnom stanovništvu u Kantonu Sarajevo.
Važan instrument za planiranje ukupne potrošnje i općenito za planiranje razvoja su specifični oblici dobne strukture, koeficijenti dobne ovisnosti. Na temelju kontingenata stanovništva, moguće je izračunati osnovne koeficijente dobne ovisnosti u posmatranom periodu, koji u stvari pokazuju biološku strukturu stanovništva
Biološka struktura Kantona Sarajevo analizirat će se pomoću koeficijenata starosnih struktura.

Tabela 8. Koeficijenti starosnih struktura u Kantonu Sarajevo

Koeficijenti dobne ovisnosti	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Ukupne dobne ovisnosti	47,8	48,3	48,8	50,4	51,3	52,2
Dobne ovisnosti mladih	23,2	23,5	23,6	23,6	23,6	23,4
Dobne ovisnosti starog kontingenta	24,6	24,8	25,2	26,7	27,7	28,8
Zamjene generacije	0,9	0,9	0,9	0,9	0,8	0,7
Indeks starenja	106,2	105,8	106,9	113,1	117,2	123,3

Koeficijent ukupne dobne ovisnosti, koji pokazuje stepen opterećenosti stanovništva u radnoj dobi kontingentom mladih i staračkim kontingentom, pokazuje blagu tendenciju povećanja od 2019. do 2024. godine kada iznosi 52,2.

Koeficijent dobne ovisnosti mladih je 23,4 u 2024. godini što ukazuje na potrebu ulaganja u ljudski kapital predškolske ustanove, škole, zdravstvo, nova radna mjesta itd. Visok koeficijent ukazuje na visok ekonomski teret koji snosi radno-sposobno stanovništvo.

Koeficijent dobne ovisnosti starih, koji pokazuje opterećenost stanovništva u radnoj dobi kontingentom starog stanovništva, pokazuje blagu tendenciju povećanja od 2019. godine kad je iznosio 24,6 do 2024. godine kad iznosi 28,8.
Koeficijent zamjene generacija (odnos stanovništva mlade i starije dobi) kroz posmatrani period je smanjen sa 0,9 u 2019. na 0,7 u 2024. To znači da na svakog stanovnika koji napušta radnu dob i prelazi u dob starih, u radnu dob iz mladih ulazi 0,7 stanovnika. Ovaj koeficijent indicira na pritisak na zapošljavanje.

Indeks starenja stanovništva je povećan sa 106,2 u 2019. godini na 123,3 u 2024. godini i ukazuje povećanje udjela starog stanovništva. U slučaju jednakih učešća mladih i starijeg stanovništva ovaj indeks iznosi 100. Smatra se da indeks starenja čija je vrijednost veća od 0,40 (ili 40%) ukazuje na populaciju koja je zašla u proces starenja. Obzirom da je indeks starenja stanovništva Kantona Sarajevo veći od ove granične vrijednosti, možemo reći da se radi o relativno staroj populaciji.

3.3 Vitalne karakteristike stanovništva

U Kantonu Sarajevo u 2024. godini rođeno je 3.757 stanovnika, a stopa nataliteta je iznosila 8,9 promila, što bilježi smanjenje u odnosu na prethodnu godinu.

Tabela 9. Stopa nataliteta

Područje	Stopa (‰)											
	nataliteta						mortaliteta					
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Stari Grad	8,8	9,1	8,7	9,0	8,5	7,4	12,5	16,3	17,2	15,0	12,0	12,4
Centar	11,1	9,8	9,8	9,6	9,5	9,1	13,1	14	17,9	14,7	12,2	13,3
Novo Sarajevo	9,2	9,7	9,2	9,6	8,8	8,3	11,3	13,2	15,8	12,1	11,2	10,0
Novi Grad	9,7	10	8,8	8,8	8,5	8,3	9,3	10,9	13,1	10,1	8,9	8,5
Grad Sarajevo	9,7	9,8	9,1	9,2	8,8	8,4	10,9	12,7	15,2	12,1	10,4	10,2
Ilidža	11,2	9,7	9,8	10,1	10,8	9,9	7,9	10,4	12,5	9,3	8,2	8,1
Vogošća	11,1	11,7	10,9	11,7	10,1	9,3	8,2	9,7	12,8	9,1	8,1	7,7
Hadžići	10	9,9	10,9	10,9	9,6	9,3	9,2	11,3	14,1	10,7	8,9	10,5
Ilijaš	13,3	11	11,6	10,2	12,8	11,4	7,8	10	13,3	4,5	8,9	8,4
Trnovo	12,9	9,7	10,8	13,4	8,5	10,7	22	20,1	22,1	22,1	21,4	23,7
Kanton Sarajevo	10,3	10	9,6	9,7	9,4	8,9	10	11,9	14,5	11,0	9,8	9,7

Tabela 10. Vitalni indeks

Područje	Stopa (‰)					
	Vitalni indeks					
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Stari Grad	0,7	0,6	0,5	0,6	0,7	0,6
Centar	0,9	0,7	0,6	0,7	0,8	0,7
Novo Sarajevo	0,8	0,7	0,6	0,8	0,8	0,8
Novi Grad	1	0,9	0,7	0,9	1,0	1,0
Grad Sarajevo	0,9	0,8	0,6	0,8	0,8	0,8
Ilidža	1,4	0,9	0,8	1,1	1,3	1,2
Vogošća	1,4	1,2	0,9	1,3	1,3	1,2
Hadžići	1,1	0,9	0,8	1,0	1,1	0,9
Ilijaš	1,7	1,1	0,9	2,3	1,4	1,4
Trnovo	0,6	0,5	0,5	0,6	0,4	0,5
Kanton Sarajevo	1,03	0,83	0,66	0,88	0,97	0,92

Najveća stopa nataliteta u 2024. godini je u općinama Ilijaš 11,4 promila i Trnovo 10,7 promila, a najmanja u općini Stari Grad 7,4 promila. U odnosu na 2023. godinu smanjenje stope nataliteta zabilježeno je skoro u svim općinama, osim u općini Trnovo.

U Kantonu Sarajevo 2024. godine ukupno je umrlo 4.077 lica tako da je stopa mortaliteta 9,7 promila i u odnosu na prethodnu godinu bilježi smanjenje. Najveća stopa mortaliteta ostvarena je u općini Trnovo 23,7 promila, a najmanja u općini Vogošća 7,7 promila. Smanjenje stope mortaliteta u odnosu na prethodnu godini bilježi većina općina u Kantonu, osim općina Stari Grad, Centar, Hadžići i Trnovo.

Stopa prirodnog priraštaja na području Kantona Sarajevo u 2024. godini je negativna i iznosi -0,8 promila. Negativne stope prirodnog priraštaja u 2024. godini zabilježene su u većini općina u Kantonu Sarajevo, osim općina Ilidža, Vogošća i Ilijaš koje bilježe pozitivan prirodni priraštaj.

4. Ekonomski razvoj

4.1 Makroekonomske karakteristike

4.1.1 Tržište rada

4.1.1.1 Radna snaga

Krajem 2024. godine registrovano je 276.928 radno sposobnog stanovništva, odnosno osoba starosti od 15 do 64 godine. Međutim, od toga je 210.532 ekonomski aktivno stanovništvo, što predstavlja radnu snagu koju čine zaposlene osobe i nezaposlene koje aktivno traže zaposlenje.

Tabela 11. Radna snaga u Kantonu Sarajevo

Elementi	2019		2020		2021		2022		2023		2024		Indeks 2024/2023
	broj	%	broj	%	broj	%	broj	%			broj	%	
Radna snaga	211.140	100	213.947	100	210.541	100	212.840	100	210.868	100	210.532	100	99,8
Zaposlenost	152.394	72,2	150.451	70,3	152.576	72,5	156.488	73,5	159.636	75,7	162.785	77,3	102,0
Nezaposlenost	58.746	27,8	63.496	29,7	57.965	27,5	55.506	26,1	51.232	24,3	47.747	22,7	93,2

Izvor: Zavod za planiranje razvoja KS na osnovu biltena JU služba za zapošljavanje KS

U strukturi radne snage učešće zaposlenih u 2024. godini je 77,3%, ili 2% više nego prethodne godine, dok je učešće nezaposlenih bilo 22,7% ili 6,8% manje nego u 2023. godini.

Tabela 12. Radna snaga po općinama Kantona Sarajevo

Područje	Radna snaga												
	2019	%	2020	%	2021	%	2022	%	2023	%	2024	%	Indeks 2024/2023
Stari Grad	16.479	7,8	16.197	7,6	15.361	7,3	15.584	7,3	15.081	7,2	14.649	7,0	97,1
Centar	52.314	24,8	52.284	24,4	51.174	24,3	51.868	24,4	51.853	24,6	52.150	24,8	100,6
Novo Sarajevo	33.518	15,9	34.297	16,0	34.513	16,4	35.197	16,5	35.244	16,7	35.300	16,8	100,2
Novi Grad	45.289	21,4	47.124	22,0	46.129	21,9	45.814	21,5	45.341	21,5	45.192	21,5	99,7
Grad Sarajevo	147.600	69,9	149.902	70,1	147.177	69,9	148.463	69,8	147.519	70,0	147.291	70,0	99,8
Ilidža	33.936	16,1	34.136	16,0	33.834	16,1	34.788	16,3	34.592	16,4	34.693	16,5	100,3
Vogošća	10.457	5,0	10.719	5,0	10.484	5,0	10.472	4,9	10.212	4,8	10.385	4,9	101,7
Hadžići	9.519	4,5	9.824	4,6	9.771	4,6	9.720	4,6	9.509	4,5	9.487	4,5	99,8
Ilijaš	8.867	4,2	8.531	4,0	8.420	4,0	8.497	4,0	8.213	3,9	7.924	3,8	96,5
Trnovo	761	0,4	835	0,4	855	0,4	901	0,4	823	0,4	752	0,4	91,4
Kanton Sarajevo	211.140	100	213.947	100,0	210.541	100,0	212.840	100,0	210.868	100,0	210.532	100,0	99,8

Izvor: Zavod za planiranje razvoja KS na osnovu biltena JU služba za zapošljavanje KS

Radna snaga po općinama ukazuje na značajne razlike u koncentraciji radne snage unutar Kantona Sarajevo. Tako je najveća koncentracija radne snage u općinama Centar i Novi Grad.
U 2024. godini radna snaga se smanjila u većini općina, osim u općini Centar, Novo Sarajevo, Ilidža i Vogošća, gdje je zabilježeno blago povećanje.

4.1.1.2 Zaposlenost

Na kraju 2024. godine na području Kantona bilo je 162.785 zaposlenih lica, što je povećanje za 2% u odnosu na prethodnu godinu.

Tabela 13. Broj zaposlenih

Područje	Zaposlenost												Indeks 2024/ 2023
	XII 2019	%	XII 2020	%	XII 2021	%	XII 2022	%	XII 2023	%	XII 2024	%	
Stari Grad	11.247	7,4	10.353	6,9	10.047	6,6	10.436	6,7	10.490	6,6	10.478	6,4	99,9
Centar	45.591	29,9	44.847	29,8	44.443	29,1	45.312	29,0	45.906	28,8	46.573	28,6	101,5
Novo Sarajevo	26.513	17,4	26.597	17,7	27.536	18,0	28.448	18,2	29.314	18,4	29.789	18,3	101,6
Novi Grad	29.501	19,4	29.853	19,8	30.616	20,1	30.838	19,7	31.342	19,6	32.134	19,7	102,5
Grad Sarajevo	112.852	74,1	111.650	74,2	112.642	73,8	115.034	73,5	117.052	73,3	118.974	73,1	101,6
Ilidža	24.095	15,8	23.602	15,7	24.216	15,9	25.295	16,2	25.951	16,3	26.600	16,3	102,5
Vogošća	5.944	3,9	5.966	4,0	6.075	4,0	6.188	4,0	6.437	4,0	6.888	4,2	107,0
Hadžići	4.913	3,2	5.026	3,3	5.246	3,4	5.336	3,4	5.528	3,5	5.671	3,5	102,6
Ilijaš	4.300	2,8	3.905	2,6	4.072	2,7	4.254	2,7	4.270	2,7	4.255	2,6	99,6
Trnovo	290	0,2	302	0,2	325	0,2	381	0,2	398	0,2	397	0,2	99,7
Kanton Sarajevo	152.394	100	150.451	100	152.576	100	156.488	100	159.636	100	162.785	100	102,0

Stepen registrovane zaposlenosti ukupnog stanovništva u KS u 2024. godini je 38,6% i u odnosu na 2023. bilježi pad za 0,3%.

Tabela 14. Stepen zaposlenosti ukupnog stanovništva

Područje	Stepen zaposlenosti						Indeks 2024/2023
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	
Stari Grad	31,8	29,8	29,2	30,6	31,0	31,2	100,8
Centar	85,4	82,5	84,3	86,4	88,0	89,7	102,0
Novo Sarajevo	41,4	42,1	43,7	45,3	46,9	47,7	101,8
Novi Grad	24,2	24,7	25,0	25,2	25,5	26,0	102,0
Grad Sarajevo	41,1	40,9	41,3	42,3	43,8	43,8	100,0
Ilidža	34,2	34,1	34,1	35,5	36,1	36,5	101,3
Vogošća	20,8	20,6	20,9	21,2	21,8	23,1	105,9
Hadžići	19,9	19,0	21,3	21,7	22,5	23,1	102,8
Ilijaš	20,9	18,0	19,6	20,5	20,4	20,1	98,8
Trnovo	22	18,4	19,4	22,2	22,4	22,4	99,9
Kanton Sarajevo	36,2	35,7	36,3	37,3	38,7	38,6	99,7

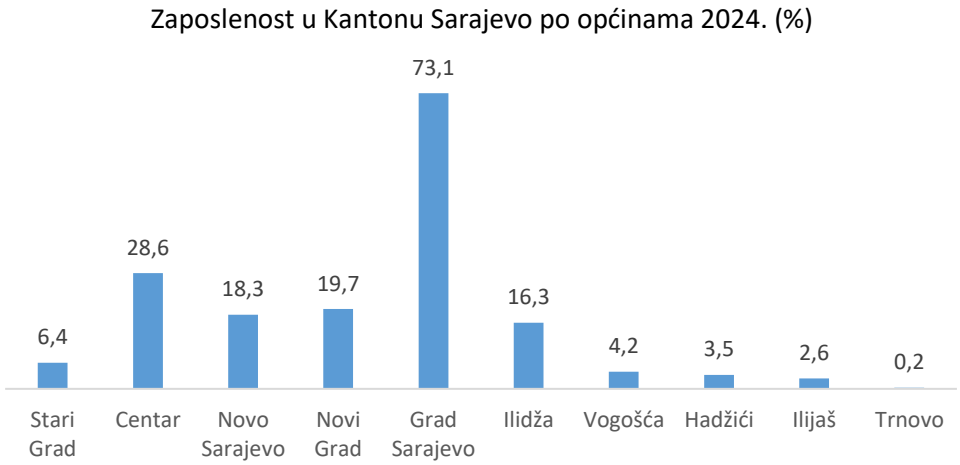

Graf 7.

Prostorna distribucija zaposlenih po općinama u 2024. godini, pokazuje je da je najveći broj zaposlenih evidentiran u općinama Centar (46.573), Novi Grad (32.134) i Novo Sarajevo (29.789), dok je najmanji broj zaposlenih imala općina Trnovo (397). Najveći rast broja zaposlenih u odnosu na 2023. godinu je zabilježen u općini Vogošća (7%).
Najveći stepen zaposlenosti ostvaren je u općini Centar u kojoj je stepen zaposlenosti na kraju 2024. godine iznosio 89,7%, dok je najniži stepen zaposlenosti registriran u općini Ilijaš 20,1%.
Najveće povećanje stepena zaposlenosti u 2024. u odnosu na prethodnu godinu imala je općina Vogošća 5,9%.

Struktura zaposlenosti prema djelatnostima

Analiza zaposlenosti po djelatnostima/područjima Klasifikacije djelatnosti (KD 2010), u 2024. godini, pokazuje da je najveći broj zaposlenih u oblasti trgovine (18%) i oblasti javne uprave i socijalnog osiguranja (10,2%).

U odnosu na prethodnu godinu, najviše je porastao broj zaposlenih u oblasti Vađenje rude i kamena (16,7%), Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti (4,6), Djelatnosti zdravstvene i socijalne zaštite

(4,6%), te Djelatnost pružanja smještaja te priprema i usluživanje hrane (hotelijerstvo i ugostiteljstvo) (4,2%).

Tabela 15. Broj zaposlenih po djelatnostima (KD 2010)

KD 2010	Broj zaposlenih												Indeks 2024 /2023
	XII 2019	%	XII 2020	%	XII 2021	%	XII 2022	%	XII 2023	%	XII 2024	%	
Ukupno	152.394	100	150.451	100	152.576	100	156.488	100	159.636	100	162.785	100	102,0
A	1.003	0,7	1.004	0,7	962	0,6	939	0,6	964	0,6	957	0,6	99,3
B	53	0,0	38	0,0	37	0,0	47	0,0	48	0,0	56	0,0	116,7
C	14.144	9,3	13.638	9,1	13.754	9,0	13.908	8,9	14.086	8,8	14.100	8,7	100,1
D	1.926	1,3	1.874	1,2	1.836	1,2	1.930	1,2	2.013	1,3	2.034	1,2	101,0
E	2.633	1,7	2.570	1,7	2.483	1,6	2.516	1,6	2.487	1,6	2.491	1,5	100,2
F	7.289	4,8	7.388	4,9	7.341	4,8	7.043	4,5	6.889	4,3	7.040	4,3	102,2
G	28.803	18,9	28.064	18,7	27.962	18,3	28.418	18,2	28.781	18,0	29.332	18,0	101,9
H	8.052	5,3	8.003	5,3	7.973	5,2	8.186	5,2	8.264	5,2	8.409	5,2	101,8
I	9.336	6,1	7.937	5,3	7.764	5,1	8.444	5,4	8.754	5,5	9.121	5,6	104,2
J	10.089	6,6	10.480	7,0	11.606	7,6	12.789	8,2	13.525	8,5	13.487	8,3	99,7
K	6.490	4,3	6.391	4,2	6.302	4,1	6.284	4,0	6.376	4,0	6.563	4,0	102,9
L	2.101	1,4	1.934	1,3	1.790	1,2	1.585	1,0	1.472	0,9	1.527	0,9	103,7
M	8.692	5,7	8.763	5,8	9.331	6,1	9.961	6,4	10.268	6,4	10.564	6,5	102,9
N	6.671	4,4	6.934	4,6	7.541	4,9	7.879	5,0	8.208	5,1	8.586	5,3	104,6
O	16.282	10,7	16.406	10,9	16.573	10,9	16.512	10,6	16.624	10,4	16.624	10,2	100,0
P	11.116	7,3	11.161	7,4	11.206	7,3	11.595	7,4	12.200	7,6	12.566	7,7	103,0
Q	10.109	6,6	10.400	6,9	10.630	7,0	10.907	7,0	10.928	6,8	11.430	7,0	104,6
R	3.018	2,0	2.855	1,9	2.797	1,8	2.869	1,8	2.995	1,9	3.068	1,9	102,4
S	4.678	3,1	4.611	3,1	4.688	3,1	4.676	3,0	4.754	3,0	4.830	3,0	101,6

Zaposlenost u Kantonu Sarajevo po djelatnostima KD 2010, 2024. (%)

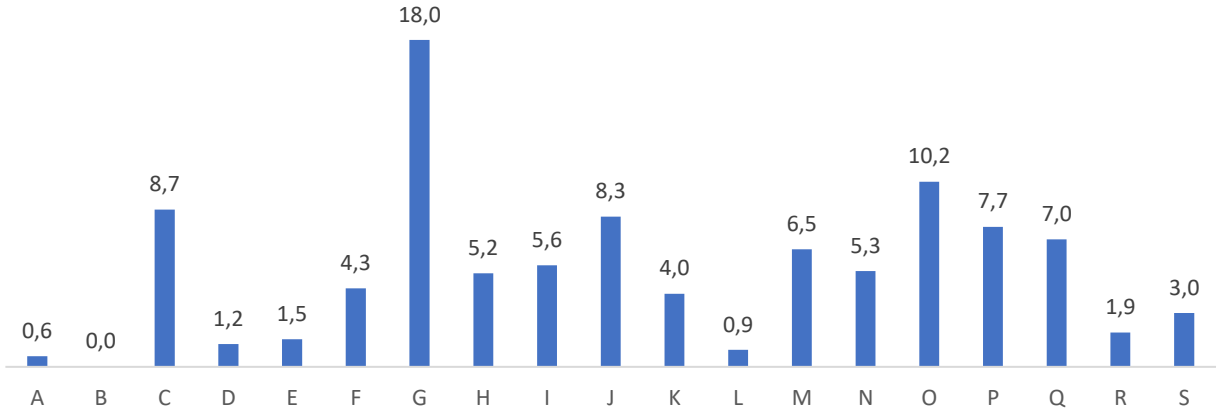

Graf 8.

Lokacijski kvocijent djelatnosti

Lokacijski kvocijenti (LQ) predstavljaju odnos udjela pojedinih djelatnosti u kreiranju radnih mjesta u KS u odnosu na FBiH. Djelatnosti koje imaju lokacijski kvocijent iznad 1 čine bazične djelatnosti KS, a one ispod čine nebazične djelatnosti. Djelatnosti koje imaju lokacijski kvocijent iznad 2 su pokazuje veći nivo specijalizacije, viši stepen razvoja (zaposlenosti) sektora.

Na grafu u prikazu lokacijskog kvocijenta vidljivo je da su u 2024. godini djelatnost sa LQ iznad 2: jedino djelatnost informacije i komunikacije (J)

Bazične djelatnosti KS sa lokacijskim kvocijentom iznad 1 sljedeće: djelatnost prevoz i skladištenje (H), djelatnost pružanja smještaja (hotelijerstvo i ugostiteljstvo) (I), finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja (K), poslovanje nekretninama (L), administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti (N), javna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje (O), finansijske djelatnosti i osiguranja (K), stručne, naučne, tehničke djelatnosti (M), umjetnost, zabava i rekreacija (R) i ostale uslužne djelatnosti (S).

Lokacijski kvocijent djelatnosti u KS prema zaposlenosti

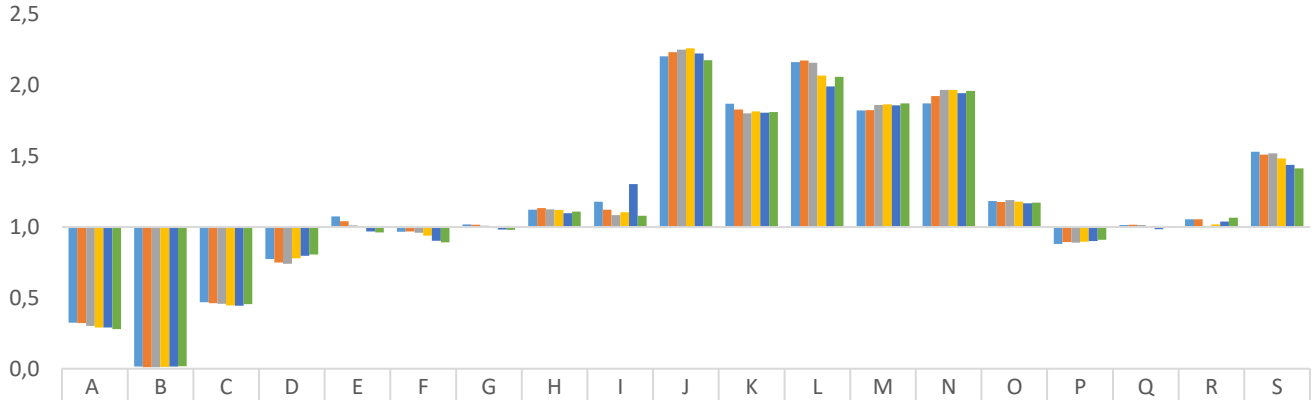

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S
2019	0,325	0,014	0,468	0,775	1,075	0,967	1,018	1,122	1,179	2,204	1,869	2,163	1,823	1,871	1,183	0,879	1,014	1,055	1,531
2020	0,323	0,010	0,463	0,749	1,042	0,968	1,015	1,133	1,121	2,233	1,830	2,175	1,825	1,923	1,176	0,895	1,016	1,055	1,511
2021	0,301	0,010	0,457	0,739	1,012	0,959	1,009	1,124	1,083	2,251	1,803	2,159	1,861	1,967	1,189	0,889	1,014	1,006	1,519
2022	0,291	0,014	0,447	0,778	1,003	0,940	0,999	1,120	1,103	2,261	1,814	2,068	1,866	1,967	1,178	0,897	1,008	1,017	1,484
2023	0,290	0,014	0,445	0,796	0,969	0,902	0,983	1,097	1,304	2,224	1,806	1,993	1,859	1,943	1,167	0,902	0,983	1,039	1,439
2024	0,280	0,018	0,455	0,806	0,961	0,892	0,979	1,108	1,078	2,178	1,811	2,060	1,872	1,960	1,172	0,910	0,999	1,066	1,413

Graf 9.

Djelatnosti poljoprivreda i šumarstvo (A), vađenja ruda i kamena (B), prerađivačka industrija (C), proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom, plinom, parom i klimatizacijom (D), djelatnosti: snabdijevanje vodom, uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom i djelatnost sanacije okoliša (E), građevinarstvo (F), trgovina na veliko i malo (G), djelatnosti zdravstvene i socijalne zaštite (Q,) i obrazovanje (P) koja pada sa vrijednošću LQ ispod 1 u 2024. godini. Ovi nalazi ukazuju na značajno odstupanje poljoprivrede i prerađivačke industrije kao osnovnog generatora izvoznih proizvoda.

4.1.1.3 Nezaposlenost

Krajem 2024. godine u Kantonu Sarajevo ukupno je registrirano 47.747 nezaposlenih lica što je za 6,8% manje nego prethodne godine.

Tabela 16. Broj nezaposlenih

Područje	Nezaposlenost												Indeks 2024/ 2023
	2019	%	2020	%	2021	%	2022	%	2023	%	2024	%	
Stari Grad	5.232	8,9	5.844	9,2	5.314	9,2	5.117	9,2	4.591	9,0	4.171	8,7	90,9
Centar	6.723	11,4	7.437	11,7	6.731	11,6	6.458	11,6	5.947	11,6	5.577	11,7	93,8
Novo Sarajevo	7.005	11,9	7.700	12,1	6.977	12,0	6.613	11,9	5.930	11,6	5.511	11,5	92,9
Novi Grad	15.788	26,9	17.271	27,2	15.513	26,8	14.754	26,6	13.999	27,3	13.058	27,3	93,3
Grad Sarajevo	34.748	59,1	38.252	60,2	34.535	60	32.942	59	30.467	59,5	28.317	59	92,9
Ilidža	9.841	16,8	10.534	16,6	9.618	16,6	9.432	17,0	8.641	16,9	8.093	16,9	93,7
Vogošća	4.513	7,7	4.753	7,5	4.409	7,6	4.166	7,5	3.775	7,4	3.497	7,3	92,6
Hadžići	4.606	7,8	4.798	7,6	4.525	7,8	4.270	7,7	3.981	7,8	3.816	8,0	95,9
Ilijaš	4.567	7,8	4.626	7,3	4.348	7,5	4.184	7,5	3.943	7,7	3.669	7,7	93,1
Trnovo	471	0,8	533	0,8	530	0,9	512	0,9	425	0,8	355	0,7	83,5
Kanton Sarajevo	58.746	100,0	63.496	100,0	57.965	100,0	55.506	100,0	51.232	100,0	47.747	100,0	93,2

Tabela 17. Stopa nezaposlenosti

Područje	Stopa nezaposlenosti						Indeks 2024/2023
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	
Stari Grad	31,7	36,1	34,6	32,8	30,4	28,5	93,5
Centar	12,9	14,2	13,2	12,5	11,5	10,7	93,2
Novo Sarajevo	20,9	22,5	20,2	18,8	16,8	15,6	92,8
Novi Grad	34,9	36,7	33,6	32,2	30,9	28,9	93,6
Grad Sarajevo	23,5	25,5	23,5	22,2	20,7	19,2	93,1
Ilidža	29,0	30,9	28,4	27,1	25,0	23,3	93,4
Vogošća	43,2	44,3	42,1	39,8	37,0	33,7	91,1
Hadžići	48,4	48,8	46,3	43,9	41,9	40,2	96,1
Ilijaš	51,5	54,2	51,6	49,2	48,0	46,3	96,4
Trnovo	61,9	63,8	62,0	56,8	51,6	47,2	91,4
Kanton Sarajevo	27,8	29,7	27,5	26,1	24,3	22,7	93,3

Najveći broj evidentiranih nezaposlenih osoba je na području općine Novi Grad (13.058), dok je najmanji broj nezaposlenih na općini Trnovo (355). U 2024. godini, u svim općinama je zabilježeno smanjenje nezaposlenosti, a najveće smanjenje bilježi općina Trnovo 16,5%.

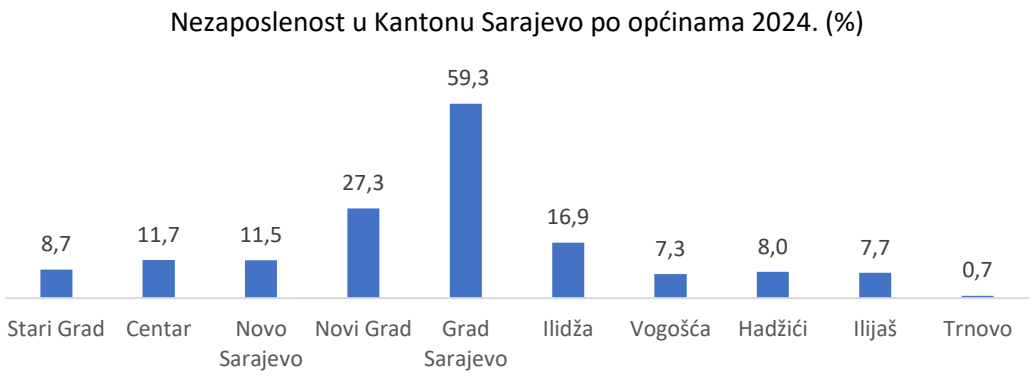

Graf 10.

Stopa nezaposlenosti aktivnog stanovništva u Kantonu Sarajevo, u 2024. godini je iznosila 22,7%, i u odnosu na 2023. godinu smanjena je za 6,7%.

Analiza stope nezaposlenosti po općinama Kantona Sarajevo u 2024. godini u odnosu na aktivno stanovništvo pokazala je da je najmanju stopu nezaposlenosti imala općina Centar, od 10,7%, dok je najveća stopa nezaposlenosti registrirana u općini Trnovo od 47,2%.
U 2024. godini u odnosu na 2023. godinu stopa nezaposlenosti je u svim općinama zabilježila smanjenje.

Analiza kvalifikacione strukture nezaposlenih osoba u 2024. godini pokazala je da je najveći broj nezaposlenih lica sa srednjom stručnom spremom (15.478 ili 32,4%), zatim kvalifikovanih radnika (12.329 ili 25,8%), te nekvalifikovanih radnika (12.125 ili 25,4%). Najmanje nezaposlenih osoba je sa nižom stručnom spremom, visoko-kvalifikovanih i polukvalifikovanih radnika.

Tabela 18. Nezaposlene osobe prema stručnoj spremi u Kantonu Sarajevo

Kvalifikaciona struktura	Broj nezaposlenih												Indeks 2024/ 2023
	XII 2019	%	XII 2020	%	XII 2021	%	XII 2022	%	XII 2023	%	XII 2024	%	
VSS	7.887	13,4	9.521	15,0	8.480	14,6	8.002	14,4	7.433	14,5	6.855	14,4	92,2
VŠS	579	1,0	603	0,9	560	1,0	528	1,0	465	0,9	427	0,9	91,8
SSS	18.564	31,6	20.241	31,9	18.447	31,8	17.661	31,8	16.295	31,8	15.478	32,4	95,0
NSS	271	0,5	250	0,4	214	0,4	192	0,3	166	0,3	136	0,3	81,9
VKV	261	0,4	249	0,4	204	0,4	194	0,3	151	0,3	180	0,4	119,2
KV	15.009	25,5	16.304	25,7	15.060	26,0	14.541	26,2	13.339	26,0	12.329	25,8	92,4
PKV	276	0,5	281	0,4	260	0,4	243	0,4	236	0,5	217	0,5	91,9
NKV	15.899	27,1	16.047	25,3	14.740	25,4	14.145	25,5	13.147	25,7	12.125	25,4	92,2
Ukupno	58.746	100,0	63.496	100,0	57.965	100,0	55.506	100,0	51.232	100,0	47.747	100,0	93,2

Nezaposlenost prema kvalifikacionoj strukturi u Kantonu Sarajevo 2024. (%)

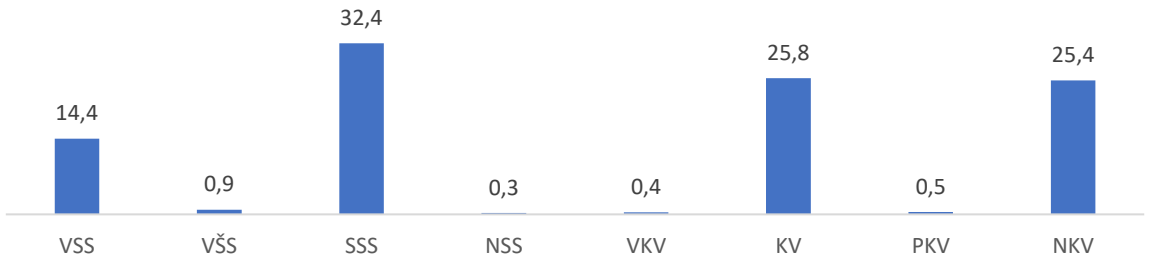

Graf 11.

U odnosu na dužinu čekanja na zaposlenje u Kantona Sarajevo u 2024. godini, broj nezaposlenih osoba koje su čekale na zaposlenje od 7 do 9 mjeseci je 2.187, što je za 2,5% manje nego prethodne godine i predstavljaju 4,6% ukupno nezaposlenih. Također, broj nezaposlenih osoba koje čekaju na zaposlenje preko 9 godina je 16.286 što predstavlja smanjenje za 6,3% u odnosu na prethodnu godinu i predstavljaju 34,1% ukupno nezaposlenih osoba u Kantonu Sarajevo. Ukupan broj nezaposlenih osoba koje su čekale na zaposlenje bilježi smanjenje za 6,8% u 2024. godini u odnosu na prethodnu godinu.

Tabela 19. Nezaposlenost prema dužini čekanja na posao 31.03.

Godine	Dužina čekanja na posao										
	mjeseci					Godine					
	do 6	od 7 do 9	od 10 do 12	od 13 do 18	od 19 do 24	od 2 do 3	od 4 do 5	od 6 do 7	od 8 do 9	preko 9	Kanton Sarajevo
2019	9.936	2.689	1.940	3.749	2.376	4.227	5.856	4.274	3.423	20.276	58.746
2020	9.902	4.715	2.980	4.964	2.975	4.619	5.834	4.158	3.247	20.102	63.496
2021	8.284	2.725	2.201	3.907	3.725	5.017	5.751	3.941	3.109	19.305	57.965
2022	8.668	2.732	2.361	3.377	2.522	4.655	5.971	3.789	2.914	18.517	55.506
2023	8243	2.243	1.874	3.412	2.522	3.517	5.688	3.589	2.759	17.385	51.232
2024	8.296	2.187	1.736	2.999	1.995	3.446	4.679	3.599	2.524	16.286	47.747
Indeks 2024/2023	100,6	97,5	92,6	87,9	79,1	98,0	82,3	100,3	91,5	93,7	93,2

4.1.1.4 Plaće

Prosječna neto-plaća isplaćena u Kantonu Sarajevo krajem 2024. godine iznosila je 1.704 KM i veća je 9,4 % u odnosu na prethodnu godinu.
Najveća prosječna plaća u 2024. godini registrirana je u općini Centar iznosila je 1.986 KM, što je za oko 10,7% više od prosječne plaće na nivou Kantona. S druge strane, najmanja prosječna plaća je registrirana u općini Ilijaš i iznosila je 1.080 KM, što je za 39,7% manje od prosječne plaće na nivou Kantona.

Tabela 20. Plaće

Područje	Plaće						Indeks 2024/2023
	XII 2019	XII 2020	XII 2021	XII 2022	XII 2023	XII 2024	
Stari Grad	1.143	1.215	1.088	1.479	1.623	1.778	109,6
Centar	1.365	1.381	1.456	1.590	1.776	1.986	111,8
Novo Sarajevo	1.290	1.324	1.397	1.520	1.700	1.830	107,6
Novi Grad	996	1.012	1.069	1.231	1.434	1.778	124,0
Ilidža	960	962	1.036	1.182	1.305	1.408	107,9
Vogošća	822	880	959	1.101	1.246	1.325	106,3
Hadžići	908	952	1.031	1.133	1.206	1.341	111,2
Ilijaš	703	730	760	868	991	1.080	109,0
Trnovo	1.010	1.018	1.088	1.205	1.254	1.301	103,7
Kanton Sarajevo	1.153	1.179	1.251	1.390	1.558	1.704	109,4

Posmatrano prema Klasifikaciji djelatnosti (KD 2010) u 2024. godini, najveće neto-plaće isplaćene su u sljedećim djelatnostima: proizvodnji i snabdijevanju električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija (2.086 KM), te Informacije i komunikacije (2.112), finansijskoj djelatnosti i djelatnosti osiguranja (1.959 KM) i djelatnosti zdravstvene i socijalne zaštite (2.128 KM). S druge strane, najniže prosječne neto-plaće zabilježene su kod djelatnosti administrativnih i pomoćnih uslužnih djelatnosti (1.194 KM) i hotelijerstva i ugostiteljstva (945KM).

4.1.1.5 Potrošačke cijene izabranih proizvoda

Poskupljenja namirnica su postala svakodnevica za građane Kantona Sarajevo, u posljednjih godinu dana, a stanje neizvjesnosti traje još od pandemije, tačnije od 2020. godine došlo je do velike promjene cijena osnovnih životnih namirnica, odnosno do rasta iz godine u godinu. Potrošačke cijene namirnica,

a i usluga u Kantonu Sarajevo progresivno rastu. Za neke artikle mjesečno povećanje cijena je veoma očigledno, dok se u ostalim slučajevima radi o malim, ali konstantnim poskupljenjima koja skupa rezultiraju značajnim uvećanjem troškova života.

Tabela 21. Pregled kretanja cijena izabranih proizvoda od 2019. do 2024. godine (u KM sa PDV-om)

Proizvodi	Jedinica mjere	XII 2019	XII 2020	XII 2021	XII 2022	XII 2023	XII 2024	Indeks 2024/2023
Riža	kg	3,53	3,85	3,89	4,79	5,67	5,39	95,1
Pšenično brašno bijelo, svi tipovi	kg	0,93	0,94	1,08	1,6	1,29	1,25	96,9
Hljeb polubijeli od pšeničnog brašna svi tipovi	kg	2,48	2,4	2,61	3,68	4,26	4,22	99,1
Mlijeko- tetra pakovanje	kg	1,32	1,31	1,51	2,57	2,25	2,14	95,1
Maslac	kg	21,53	20,2	22,63	28,27	25,32	30,30	119,7
Jestivo ulje	kg	2,08	2,37	3,43	4,16	2,72	3,23	118,8
Šećer	kg	1,16	1,22	1,56	2,27	2,2	1,86	84,5
Kuhinjska so	kg	1,1	1,15	1,34	1,46	1,54	1,63	105,8
Deterdžent za mašinsko pranje rublja	kg	3,15	3,68	3,68	3,75	4,33	5,22	120,6

Izvor: Zavod za informatiku i statistiku KS

Zbog gore navedenog, u 2024. godini odgovorne institucije su donijele mjere zaključavanja cijena na oko **65 prehrambenih i higijenskih proizvoda** čije su cijene snižene i fiksirane, što je rezultiralo da su cijene većine proizvoda potrebnih za osnovne životne uslove dostigle smanjenje u Kantonu Sarajevo u odnosu na isti period 2023. godine.
Značajno je smanjena cijena šećera koje je u decembru prethodne godine koštalo 2,20 KM po kilogramu, a u 2024. godini košta 1,86 KM, što je manje za 15,5%.
Najveće povećanje je zabilježeno kad je u pitanju deterdžent 20,6%, maslac 19,7%, jestivo ulje 18,8%, i kuhinjska so 5,8% skuplje u 2024 u odnosu na 2023. godinu.

4.1.2 Vanjskotrgovinska razmjena

U toku 2024. godine ukupan izvoz roba i usluga sa područja Kantona Sarajevo ostvaren je u vrijednosti preko 1,8 milijardi, što je za 1,2% manje u odnosu na 2023. godinu.
U istom periodu ostvaren je uvoz u vrijednosti oko 7,4 milijarde KM, što je za 7,9% više u odnosu na prethodnu godinu.
Obim vanjskotrgovinske razmjene u 2024. godini je ostvaren u iznosu od preko 9,2 milijarde KM i veći je za 6,0% nego prethodne godine.

Tabela 22. Vanjskotrgovinska razmjena, u 000 KM

Elementi vanjskotrgovinske razmjene	godine												Indeks 2024/2023
	2019	%	2020	%	2021	%	2022	%	2023	%	2024	%	
Vanjskotrgovinska razmjena (000 KM)	6.299.709	100	5.377.940	100	6.780.029	100	8.995.828	100,0	8.681.336	100	9.202.936	100	106,0
Izvoz (000 KM)	1.427.496	22,7	1.308.666	24,3	1.659.651	24,5	1.980.577	22,0	1.829.116	21,1	1.806.468	19,6	98,8
Uvoz (000 KM)	4.872.213	77,3	4.069.274	75,7	5.120.378	75,5	7.015.251	78,0	6.852.220	78,9	7.396.468	80,4	107,9
Saldo (000 KM)	-3.444.717		-2.760.608		-3.460.727		-5.034.674		-5.023.104		-5.590.000		111,3
Pokrivenost uvoza izvozom (%)	29,3		32,2		32,4		28,2		26,7		24,4		91,5

Pokrivenost uvoza izvozom je 24,4% i manja je za 8,5% u odnosu na 2023. godinu.

Obim vanjsko-trgovinske razmjene Kantona Sarajevo, 2024.

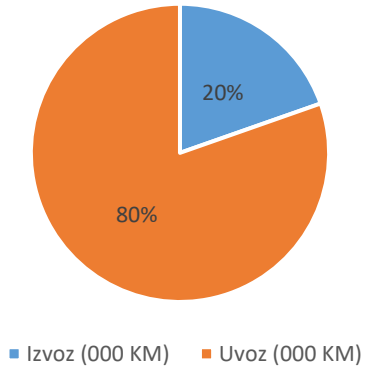

Graf 12.

Tabela 23. Izvoz po područjima KD - proizvodni princip

Područja KD	Izvoz												
	2019		2020		2021		2022		2023		2024		Indeks 2024/2023
	0 KM	%	0 KM	%	0 KM	%	0 KM	%	0 KM	%	0 KM	%	
Ukupno	1.427.496	100	1.308.666	100	1.659.651	100	1.980.578	100	1.829.116	100	1.806.468	100	98,8
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	12.543	0,9	13.081	1,0	14.153	0,9	16.746	0,8	11.138	0,6	12.736	0,7	114,3
Vađenje ruda i kamena	1.801	0,1	1.486	0,1	1.524	0,1	1.949	0,1	245	0,0	19	0,0	7,8
Prerađivačka industrija	1.060.801	74,3	1.030.874	78,8	1.118.100	67,4	1.272.989	64,3	1.320.722	72,2	1.423.055	78,8	107,7
Proiz. snabdijevanje električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	265.726	18,6	180.069	13,8	367.305	22,1	523.411	26,4	361.110	19,7	202.077	11,2	56,0
Ostalo	86.625	6,1	82.965	6,3	158.569	9,6	162.256	8,2	135.745	7,4	168.475	9,3	124,1
Nerazvrstano po kategorijama	0	0,0	191	0,0	0	0,0	3.227	0,2	154	0,0	106	0,0	68,8

Podaci o uvozu i izvozu u 2024. godini po područjima KD ukazuju da se oko 78,8% izvoza, odnosno 93,2% uvoza odnosi na prerađivačku industriju, u kojoj je u 2024. godini izvoz povećan za 7,7%, a uvoz za 7,1% u odnosu na 2023. godinu.

Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija ima pozitivan vanjskotrgovinski bilans i učestvovala je sa 11,2% u ukupnom izvozu, a sa 3,3% u ukupnom uvozu Kantona Sarajevo.

Tabela 24. Uvoz po područjima KD proizvodni princip

Područja KD	Uvoz												
	2019		2020		2021		2022		2023		2024		Indeks 2024/2023
	0 KM	%	0 KM	%	0 KM	%	0 KM	%	0 KM	%	0 KM	%	
Ukupno	4.872.213	100	4.069.274	100	5.120.379	100	7.015.252	100	6.852.220	100	7.396.468	100	107,9
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	104.945	2,2	107.793	2,6	107.031	2,1	124.132	1,8	121.790	1,8	122.378	1,7	100,5
Vađenje ruda i kamena	105.990	2,2	91.675	2,3	95.671	1,9	136.965	2,0	134.075	2,0	123.448	1,7	92,1
Prerađivačka industrija	4.541.329	93,2	3.800.934	93,4	4.791.987	93,6	6.489.723	92,5	6.434.267	93,9	6.889.897	93,2	107,1
Proiz. snabdijevanje električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	100.778	2,1	45.334	1,1	109.627	2,1	222.332	3,2	144.031	2,1	244.914	3,3	170,0
Ostalo	19.171	0,4	17.957	0,1	15.846	0,3	18.173	0,3	18.058	0,3	15.830	0,2	87,7
Nerazvrstano po kategorijama	0	0	5.581	0,1	217	0,0	23.928	0,3		0,0	0	0,0	

Ukupni izvoz se smanjio za 1,2%, a uvoz, u odnosu na prethodnu godinu također bilježi smanjenje za 7,9%.

Vodeći partneri u vanjskotrgovinskoj razmjeni Kantona Sarajevo su Njemačka, Hrvatska, Slovenija itd. Najveći porast izvoza u odnosu na prethodnu godinu je ostvaren u Italiju za oko 25,5% više nego prethodne godine.
U 2024. godini najveći uvoz je ostvaren iz Italije 13,7%, zatim iz Kine 11,5%, te iz Hrvatske 10,2%. Najveći porast uvoza u 2024. godini ostvaren je sa Kosova, za 96,5% više u odnosu na 2023. godinu.

4.1.3 Investicije

Ostvarene investicije po tehničkoj strukturi

Podaci o ostvarenim investicijama iskazuju se kao ukupno ostvarene investicije i ostvarene investicije u nova stalna sredstva.

Ostvarene investicije u nova stalna sredstva u 2023. godini na području Kantona Sarajevo iznose 1 milijardu i 331 milion KM, što je povećanje za 12,4% u odnosu na 2022. godinu.
Tehnička struktura ostvarenih investicija ukazuje da je do povećanja došlo i kod strojeva, opreme i transporta sredstava te kod troškova prijenosa vlasništva zemljišta u odnosu na prethodnu godinu.

Tabela 25. Ostvarene investicije u nova stalna sredstva po tehničkoj strukturi Kantona Sarajevo u 000 KM

Godina	Ukupno	Građevinski radovi	Strojevi, oprema i transportna sredstva	Ostala materijalna sredstva	Nematerijalna stalna sredstva	Troškovi prijenosa vlasništva zemljišta
2019	1.023.661	443.471	483.951	3.293	91.136	1.810
2020	1.029.644	524.438	417.825	3.260	78.737	5.384
2021	1.014.634	465.263	490.068	275	55.725	3.303
2022	1.184.649	551.165	555.683	831	73.175	3.795
2023	1.331.129	539.482	722.869	82	64.220	4.475
Index 23/22	112,4	97,9	130,1	9,9	87,8	117,9

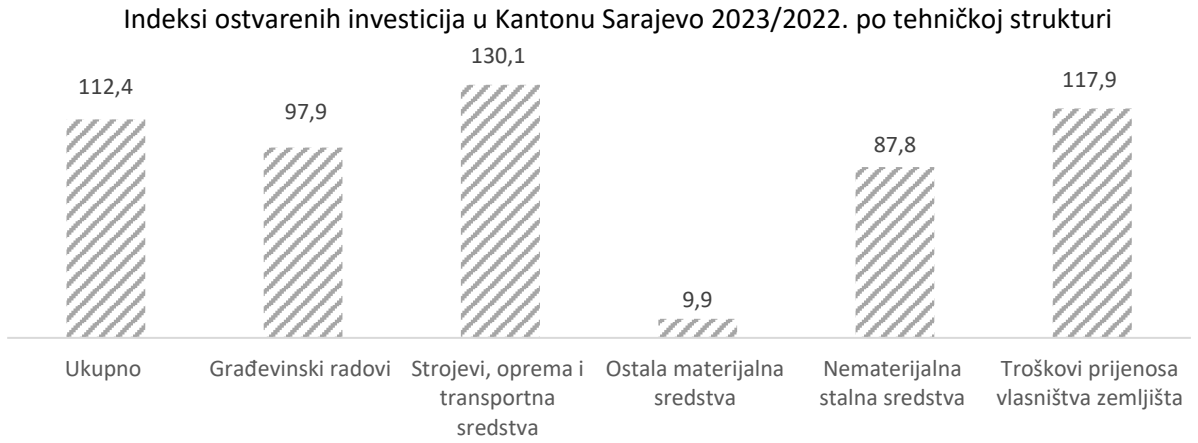

Graf 13.

U 2023. godini ostvarene investicije u građevinske radove učestvuju sa 40,5% u ukupno ostvarenim investicijama na području Kantona Sarajevo. Učešće ostvarenih investicija u opremu je 54,3% u ukupnim investicijama.

Tabela 26. Struktura ostvarenih investicija po tehničkoj strukturi (%)

Ostvarene investicije	2019	2020	2021	2022	2023
Ukupno	100	100	100	100	100
Građevinski radovi	43,3	50,9	45,9	46,5	40,5
Strojevi, oprema i transportna sredstva	47,3	40,6	48,3	46,9	54,3
Ostala materijalna sredstva	0,3	0,3	0,0	0,1	0,0
Nematerijalna stalna sredstva	8,9	7,6	5,5	6,2	4,8
Troškovi prijenosa vlasništva zemljišta	0,2	0,5	0,3	0,3	0,3

Ostvarene investicije prema Klasifikaciji djelatnosti BiH 2010.

Sa stanovišta namjene ulaganja, na području Kantona Sarajevo, u 2023. godini 58,4% ukupno ostvarenih investicija uloženo je u slijedeća područja djelatnosti: građevinarstvo (14,4%), trgovina na veliko i malo (17,9%), prerađivačka industrija (8,8%), informacije i komunikacije (8,8%) i finansijske djelatnosti i osiguranje (8,5%).

Tabela 27. Ostvarene investicije u 000KM Kantona Sarajevo po djelatnostima

Područje djelatnosti	Područje djelatnosti (u 000 KM)					(u %)					Indeks 2023/ 2022
	2019	2020	2021	2022	2023	2019	2020	2021	2022	2023	
Pravna lica/osobe (Ukupno)	1.017.443	1.023.511	1.014.634	1.184.649	1.331.129	99,4	99,4	100	100	100	112,4
A	1.133	1.691	2.220	1.888	1.470	0,1	0,2	0,2	0,2	0,1	77,9
B	1334	3	722	461	1.752	0,1	0	0,1	0	0,1	380,0
C	101.645	66.849	82.323	129.906	116.496	9,9	6,5	8,1	11,5	8,8	89,7
D	79.138	169.317	58.793	16.462	37.257	7,7	16,4	5,8	1,4	2,8	226,3
E	10.460	13.609	18.973	12.722	17.750	1	1,3	1,9	1,1	1,3	139,5
F	94.609	94.700	152.426	236.112	192.259	9,2	9,2	15	19,9	14,4	81,4
G	189.585	133.080	154.880	177.244	238.719	18,5	12,9	15,3	15	17,9	134,7
H	55.309	55.493	46.238	75.686	99.563	5,4	5,4	4,6	6,4	7,5	131,5
I	41.209	30.147	13.270	23.502	40.915	4	2,9	1,3	2	3,1	174,1
J	146.053	91.377	100.135	113.333	116.786	14,3	8,9	9,9	9,6	8,8	103,0
K	61.606	60.399	48.923	104.389	113.159	6	5,9	4,8	8,8	8,5	108,4
L	34.795	50.438	47.566	49.627	67.813	3,4	4,9	4,7	4,2	5,1	136,6
M	28.164	14.160	30.339	45.763	39.361	2,8	1,4	3	3,9	3,0	86,0
N	25.583	27.876	26.331	41.048	45.271	2,5	2,7	2,6	3,5	3,4	110,3
O	71.954	136.721	156.636	70.934	106.416	7	13,3	15,4	6	8,0	150,0
P	23.041	22.420	31.235	16.799	34.446	2,3	2,2	3,1	1,4	2,6	205,0
Q	27.593	28.528	24.433	29.236	24.557	2,7	2,8	2,4	2,5	1,8	84,0
R	10.762	11.355	9.542	31.084	27.244	1,1	1,1	0,9	2,6	2,0	87,6
S	13.470	15.348	9.649	8.452	9.896	1,3	1,5	1	0,7	0,7	117,1
Poljoprivredna gazdinstva (Ukupno)	6.218	6.133				0,6	0,6			0,0	
Ukupno	1.023.661	1.029.644	1.014.634	1.184.649	1.331.129	100	100	100	100	100	112,4

4.2 Registrovani poslovni subjekti

Na području Kantona Sarajevo djeluje 43.890 registrovanih poslovnih subjekata (pravna i fizička lica) što je manje za 0,2% u odnosu na 2023. godinu kad je broj registrovanih poslovnih subjekata bio 42.971. Na području Federacije BiH broj poslovnih subjekata u 2024. godini je 149.405 i također bilježi smanjenje u odnosu na 2023. kad je iznosio 151.746 poslovnih subjekata.

Tabela 28. Registrovani poslovni subjekti

Područje	Poslovni subjekti						Poslovni subjekti (%)						Indeks 2024/ 2023
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2019	2020	2021	2022	2023	2024	
KS	38.668	39.577	41.118	42.494	43.971	43.890	34,2	34,5	27,8	28,0	28,2	29,4	99,8
F BiH	112.955	114.867	148.168	151.567	155.746	149.405	100	100	100	101	102	100	95,9

Tabela 29. Registrovani poslovni subjekti na 1.000 stanovnika

Područje	Broj poslovnih subjekata na 1.000 stanovnika					
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
KS	92,0	97,9	97,6	101,3	104,6	104,1
F BiH	51,6	68,3	68,5	70,3	72,4	69,7

4.2.1 Analiza po djelatnostima

4.2.1.1 Industrija

Prema podacima Zavoda za informatiku i statistiku Kantona Sarajevo i Federalnog zavoda za statistiku, u protekloj 2024. godini industrija Kantona Sarajevo ostvarila je veći obim proizvodnje u odnosu na godinu ranije za 6,0%. U okviru glavnih industrijskih grupacija u Kantonu Sarajevo u 2024. godini, u odnosu na 2023. godinu, povećanje proizvodnje zabilježeno je grupacijama; intermedijarni proizvodi (4,9%), energija (2,3%), proizvodnja kapitalnih proizvoda (14,1%) i netrajni proizvodi za široku potrošnju (9,7%), dok je smanjenje zabilježeno kod proizvodnje trajnih proizvoda za široku potrošnju (25,2%).

Tabela 30. Indeksi glavnih industrijskih grupacija u KS i FBiH, 2024/2023.

Industrijske grupacije	Kanton Sarajevo	Federacija BiH
Intermedijarni proizvodi	104,9	93,7
Energija	102,3	97,3
Kapitalni proizvodi	114,1	91,0
Trajni proizvodi za široku potrošnju	74,8	107,3
Netrajni proizvodi za široku potrošnju	109,7	93,7

Posmatrajući indekse industrijske proizvodnje prema područjima i oblastima klasifikacione djelatnosti (KD) u 2024. godini u odnosu na 2023. godinu, u Kantonu Sarajevo došlo je do povećanja na području prerađivačke industrije 7,0% i proizvodnje i snabdijevanje električnom energijom i plinom za 2,3%, dok je smanjenje zabilježeno u području vađenja ruda i kamena za 1,5%. Na nivou Federacije BiH došlo je do povećanja na području proizvodnje i snabdijevanja električnom energijom i plinom za 11,7%, dok je smanjenje zabilježeno u područjima vađenja ruda i kamena za 0,6%, i na području prerađivačke industrije za 2,6%.

Tabela 31. Indeksi industrijske proizvodnje prema područjima i odjeljcima KD-a u KS i FBiH, 2024/2023.

Područja KD 2010	Kanton Sarajevo	Federacija BiH
Vađenje ruda i kamena	80,2	99,4
Prerađivačka industrija	107,0	97,4
Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom i plinom	102,3	111,7

4.2.1.2 Prerađivačka industrija (C)

U periodu 2019-2024. godine, u prerađivačkoj industriji indeksi su se kretali u rasponu od 84,8% do 107,0%. U 2024. godini zabilježeno je povećanje za oko 7,0% u odnosu na prethodnu godinu.
Indeksi industrijske proizvodnje u prerađivačkoj industriji u 2024. u odnosu na 2023. godinu najveći su u oblastima proizvodnja osnovnih farmaceutskih proizvoda i farmaceutskih preparata 21,7% proizvodnja baznih metala 17,7% proizvodnja proizvoda od gume i plastičnih masa 14,8%,i proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim mašina i opreme 14,2%.

Tabela 32.Indeksi prerađivačke industrije u Kantonu Sarajevo

Oblasti prerađivačke industrije		Indeks					
		2019/2018	2020/2019	2021/2020	2022/2021	2023/2022	2024/2023
	PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA	**104,1**	**84,8**	**101,9**	**95,2**	**98,2**	**107,0**
10	Proizvodnja prehrambenih proizvoda	103,5	105,6	99,6	92,5	91,6	110,0
11	Proizvodnja pića	100	80,8	95,5	103,0	101,3	98,9
12	Proizvodnja duhanskih proizvoda	85,2	50,8	123,8	11,2		
14	Proizvodnja odjeće	86,7	44,8	60,8	71,3	116,3	48,7
15	Proizvodnja kože i srodnih proizvoda	74,3	82,9	65	111,2	82,6	40,2
16	Prerada drva i proizvoda od drva i pluta, osim namještaja	86,5	76,4	102,1	95,4	86,0	85,8
18	Štampanje i umnožavanje snimljenih zapisa	81,1	76,7	143,5	90,9	80,7	85,2
19	Proizvodnja koksa i rafiniranih naftnih proizvoda	69,6	71,7	122,0	70,3	124,4	55,7
20	Proizvodnja hemikalija i hemijskih proizvoda	98,1	104,3	112,3	76,7	110,4	82,0
21	Proizvodnja osnovnih farmaceutskih proizvoda i farmaceutskih preparata	96,3	92,8	106,3	96,3	113,5	121,7
22	Proizvodnja proizvoda od gume i plastičnih masa	125,5	64,2	142,9	66,8	115,6	114,8
23	Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	107,6	79,7	104,2	95,2	96,2	100,7
24	Proizvodnja baznih metala	120,4	85,3	108,9	111,8	73,1	117,7
25	Proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim mašina i opreme	112,7	95,8	102,1	107,2	96,2	114,2
26	Proizvodnja računara te elektroničkih i optičkih proizvoda	116,7	100,8	95,9	88,3	86,2	86,6
27	Proizvodnja električne opreme	78,1	148,6	63,3	98,9	85,7	111,1
28	Proizvodnja mašina i uređaja, d.n.	102,6	113,4	122,9	113,2	118,9	98,5
29	Proizvodnja motornih vozila, prikolica i poluprikolica	104	52,8	84,8	85,8	113,2	104,7
31	Proizvodnja namještaja	129,8	64,1	114,6	112,0	70,0	74,8
32	Ostala prerađivačka industrija	84,4	77,4	123,2	55,6	116,8	102,3
33	Popravak i instaliranje mašina i opreme	85	93,5	103,9	95,4	102,8	100,1

U 2024. godini u odnosu na prethodnu godinu više od polovine indeks prerađivačke industrije bilježe povećanje.
Najveće smanjenje u odnosu na prethodnu godinu zabilježeno je u oblastima proizvodnje kože i srodnih proizvoda 59,8%, proizvodnje odjeće 52,3% i proizvodnje koksa i rafiniranih naftnih proizvoda 44,3%.

4.2.1.3 Turizam i ugostiteljstvo (I)[3]

Turizam je veoma značajan faktor razvoja ukupne svjetske ekonomije. Jedan od ključnih pokretača ekonomskog rasta, ogroman poslodavac na globalnom nivou, značajan izvor izvoza usluga i atraktivan sektor za investicije.

Kanton Sarajevo ima značajne resurse i aspiracije u turizmu, koji sve više postaje respektabilna privredna grana. Sarajevski kanton predstavlja veoma zanimljivu turističku top destinaciju, kao rezultat geografskog položaja, izuzetnih prirodnih ljepota, kulturnih, historijskih i multietničkih vrijednosti i prirodnih klimatskih uvjeta.

Prema podacima Zavoda za informatiku i statistiku Kantona Sarajevo, u decembru 2024. godine, registrovano je ukupno 146 poslovnih jedinica (hoteli, moteli, domaćinstva, pansioni i ostala prenoćišta) sa smještajnim kapacitetima, što je veće za 3,5% u odnosu na prethodnu godinu.

Tabela 33. Osnovni podaci o turizmu u KS

Godina	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Indeks 2024/2023
Broj smještajnih kapaciteta	171	94	118	128	141	146	103,5
Broj soba	6.053	4.810	5.268	5.159	4.834	4.905	101,5
Broj ležaja	13.529	10.873	12.192	13.097	13.541	12.565	92,8
Broj turista	667.756	136.304	339.370	568.570	717.362	806.982	112,5
Broj noćenja	1.309.113	274.973	800.846	1.191.016	1.434.461	1.546.368	107,8
Iskorištenost kapaciteta	26,5	6,9	18	24,9	29,0	33,7	116,2
Prosječna dužina boravka	2	2	2,4	2,1	2,1	1,9	90,5

Izvor: Izvještaj o turizmu na području KS; Zavod za planiranje razvoja KS; Federalni zavod za statistiku

Smještajni kapaciteti raspolažu sa 4.905 soba, što je za 1,5% više nego prethodne godine. Povećanje u 2024. godini u odnosu na prethodnu godinu imaju sve općine, osim općine Centar koja je zabilježila smanjene za 1%.
U smještajnim kapacitetima ima 12.565 ležaja, odnosno za 7,2% manje nego prethodne godine. Povećanje u odnosu na prethodnu godinu bilježe sve općine na području KS osim općine Centar i Ilidža.

Kanton Sarajevo u 2024. godini posjetilo je ukupno 806.982 turista i bilježi rast za 12,5% više posjeta nego u prethodnoj godini. Sve općine bilježe značajno povećanje broja posjeta turista.
Turisti u 2024. godini su ostvarili ukupno 1.546.368 noćenja u Kantonu Sarajevo, što bilježi rast za 7,8% u odnosu na prethodnu godinu. Posmatrano po općinama, ukupan broj noćenja turista je povećan u svim općinama Kantona Sarajevo u 2024. godini u odnosu na 2023., osim u općini Centar gdje je zabilježen pad broja noćenja.

[3] Detaljni Izvještaj o turizmu, vidjeti na stranici Zavoda za planiranje razvoja KS, Turizam na području KS u periodu od 2019-2024. godine.

U Kantonu Sarajevo u 2024. godini iskorištenost kapaciteta iznosila je 33,7% i veća je od iskorištenosti u 2023. godini kada je iznosila 16,2%. Povećanje iskorištenosti kapaciteta u odnosu na prethodnu godinu bilježe sve općine Kantona Sarajevo.
U 2024. godini prosječna dužina boravaka turista u Kantonu Sarajevo je 1,9 i smanjena je u odnosu na prethodnu godinu.
Dolasci stranih turista prema zemlji prebivališta prikazuju da je u 2024. godini najveći broj turista bilo iz Turske 148.505, Hrvatske 72.250 i Saudijske Arabije 61.913.

Turizam je jedna od strateških grana privrede Kantona Sarajevo i posebno je pogođen efektima pandemije u 2020. godini. Smanjen obim poslovanja u 2020. godini, kao i broj zaposlenih u odnosu na prethodnu godinu uzrok je pandemije „COVID-19“. Drastičan rast broja turista u odnosu na 2020. godinu rezultirao je poboljšanjem epidemiološke situacije u narednim godinama i popuštanje mjera koje su uspostavljene zbog suzbijanja korona virusa(Covid-21).

4.3 Komunalna privreda

4.3.1 Poslovanje kantonalnih javnih komunalnih preduzeća i javnih komunalnih preduzeća[4]

Zbog značaja i nagomilanih problema komunalne privrede u Kantonu, posebno su dati osnovni elementi poslovanja kantonalnih javnih komunalnih preduzeća i javnih komunalnih preduzeća (KJKP i JKP) u 2019., 2020., 2021., 2022., 2023. i 2024. godini. Kantonalna javna komunalna preduzeća u KS su: Vodovod i kanalizacija, Sarajevogas, Toplane, Rad, Park, Pokop, Tržnice i pijace i Gras, a javna komunalna preduzeća su: Vodostan Ilijaš, Komunalac Hadžići i JKP Trnovo, Trnovo.
Kantonalna javna komunalna preduzeća i komunalna javna preduzeća (KJKP i JKP) kontinuirano posluju u otežanim (teškim) uslovima poslovanja i taj trend se nastavlja iz godine u godinu. U svim izvještajima o poslovanju, preduzeća ističu neekonomske cijene usluga, visoke cijene ulaznih osnovnih materijala, otežanu naplatu, velika potraživanja, općenito slabu likvidnost i druge probleme koji se ponavljaju, a što utiče i na rezultat poslovanja. Pored svih ovih uzroka i dugogodišnjih neriješenih problema sva KJKP-a i JKP-a svoju osnovnu funkciju realizuju.

U narednoj tabeli dati su ukupni osnovni pokazatelji poslovanja KJKP i JKP od 2019. godine do 2024. godine.

Tabela 34. Osnovni pokazatelji poslovanja JKP-a u Kantonu Sarajevo

Elementi	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Indeks 2024/ 2023
Ukupni prihodi (u 000 KM)	331.191	314.826	324.127	387.129	396.227	396.819	100,1
Ukupni rashodi (u 000 KM)	356.453	344.384	341.121	418.462	436.212	441.940	101,3
Dobit u poslovanju (u 000 KM)	6.707	8.082	7.721	7.295	3.602	2.596	72,1
Neto-dobit (u 000 KM)	5.768	7.791	6.877	6.265	2.925	1.617	55,3
Gubitak (u 000 KM)	31.969	37.640	24.715	38.628	43.587	45.121	103,5
Poslovna sredstva (u 000 KM)	1.615.047	1.619.536	1.577.527	1.516.888	1.476.661	1.450.601	98,2
Kapital (u 000 KM)	879.119	866.462	855.682	794.305	766.172	837.257	109,3
Prosječan broj zaposlenih na temelju sati rada	4.778	4.737	4.527	4.474	4.196	4.328	103,1
Sredstva iz budžeta KS (u 000 KM)	54.116	65.816	84.629	88.545	78.848	79.248	100,5

[4] Detaljnije podatke o poslovanju komunalne privrede vidjeti na web. stranici Zavoda za planiranje razvoja KS: „Informacija o poslovanju kantonalnih javnih komunalnih preduzeća i javnih komunalnih preduzeća za 2024“[4]

Komunalna preduzeća u KS u 2024. godini ostvarila su ukupan prihod od 396.819.159 KM koji je veći za 0,1% u odnosu na 2023. godinu. U istom periodu, ostvareni ukupni rashodi iznose 441.940.418 KM i veći su za 1,3% u odnosu na 2023. godinu.

Dobit u poslovanju na dan 31.12.2024. godine iznosi 2.596.001 KM koju je ostvarilo sedam kantonalna javna komunalna preduzeća, osim preduzeća Vodovod i kanalizacija ,Sarajevogas, Rad i Gras, a neto dobit ostvarena je u ukupnom iznosu od 1.616.738 KM. I dobit i neto dobit bilježe smanjenje u 2024. godini u odnosu na prošlu.

Gubitak na dan 31.12.2024. godine ostvarila su četiri KJKP-a (Vodovod i kanalizacija, Sarajevogas, Rad i Gras) u iznosu 43.587.231 KM i veći je za 3,5% u odnosu na 2023. godinu. U ukupnom gubitku KJKP-a u 2024. godini, ostvareni gubitak KJKP Gras ima udio od 39,2% (17.705.267KM).

Cijene komunalnih usluga bile su predmet brojnih analiza i u svim izvještajima preduzeća ističu da posluju po cijenama koje nisu dovoljne da pokriju troškove poslovanja i da se ne primjenjuje član 23. Zakona o komunalnim djelatnostima KS.

U toku 2024. godine u svim komunalnim preduzećima bilo je ukupno 4.328 zaposlenih na temelju sati rada. U odnosu na prethodnu godinu zaposlenost je veća za 3,1%.
Ukupna poslovna sredstva (aktiva) javnih komunalnih preduzeća na dan 31.12.2024. godine iznose 1.450.600.903, što je za 1,8% manje u odnosu na 2023. godinu.

Tabela 35. Indeksi 2023/2022. osnovnih pokazatelja poslovanja po KJKP i JKP u KS

R. br.	KJKP i JKP	Ukupni prihodi	Ukupni rashodi	Dobit u poslovanju	Neto dobit	Gubitak	Poslovna sredstva	Kapital	Prosječan broj zaposlenih na temelju sati rada	Prosječna mj. neto plaća.
1.	Vodovod i kanalizacija	104,3	104,3			104,3	98,5	96,2	97,0	104,8
2.	Sarajevogas	93,1	95,9				97,9	93,7	105,8	102,1
3.	Toplane	98,4	99,1	68,1	68,5		98,6		106,5	102,7
4.	Rad	109,7	112,7			196,9	100,2	91,2	102,0	108,5
5.	Park	99,3	106,5	36,0	36,3		106,2	103,6	141,4	82,4
6.	Pokop	117,2	107,2				94,2	102,3	99,0	103,2
7.	Tržnice i pijace	102,0	99,9	552,9			101,3	100,3	90,0	102,9
8.	Vodostan	117,6	117,3	120,9	121,8		104,6	107,6	95,7	103,6
9.	Komunalac	128,7	117,4				102,7	105,8	109,3	104,6
10.	Trnovo	77,2	83,3	38,0	35,9		97,9	106,5	104,5	107,3
11.	Gras	103,8	100,1			106,9	95,9		101,2	98,5
Ukupno		100,1	101,3	72,1	55,3	109,4	97,1	96,2	103,1	133,3

Dinamičke promjene osnovnih pokazatelja poslovanja svih preduzeća date su preko indeksa 2024/2023. godine.

U periodu 2023-2024. godine ukupni prihodi su uglavnom veći kod KJKP-a i JKP-a, osim u preduzećima gdje su ukupni prihodi smanjeni, Sarajevogas 6,9%, Toplane 1,6%, Park 0,7% i Trnovo 22,8%,
Smanjene rashode u 2024. godini bilježe četiri preduzeća: Sarajevogas, Toplane, Tržnice i pijace i Trnovo. Dok je rast rashoda ostvaren kod ostalih preduzeća.

Dobit u poslovanju (dobit prije oporezivanja) ostvarila su preduzeća Toplane, Park, Tržnice i pijace, Vodostan i Trnovo.
Prosječna mjesečna plaća u 2024. godini u KJKP-a i JKP-a je povećana u odnosu na 2023. godinu kod svih preduzeća osim u preduzeću Park gdje je smanjena za 17,6% i Gras 1,5%.
U Kantonu Sarajevo za sufinansiranje komunalnih preduzeća, u 2024. godini izdvojeno je iz Budžeta KS 79.248.477 KM za sva preduzeća, što je u odnosu na izdvajanja u 2023. više za 0,1%.

Tabela 36. Odnos sredstava Budžeta KS i ukupnih prihoda JKP-a

R. br.	JKP	Učešće Budžeta KS u ukupnim prihodima JKP-a (%)					
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
1.	Vodovod i kanalizacija	5,3	5,0	4,5	5,0	5,6	7,8
2.	Sarajevogas	2,3	11,7	1,8	8,3	0,9	0,1
3.	Toplane	3,1	2,9	2,5	2,7	3,1	3,1
4.	Rad	16,2	18,6	17,5	16,5	17,2	19,8
5.	Park	51,1	68,4	85,9	68,8	65,7	76,7
6.	Pokop	39,2	5,4	20,9	22,1	33,9	24,2
7.	Tržnice i pijace	0	0	9,7	2,9		0,0
8.	Vodostan	21,3	21,6	10,7	8,9	9,0	8,9
9.	Komunalac	10,9	11,4	6,3	6,6	8,0	5,4
10.	Trnovo	46,4	49,1	11	16,6	15,9	23,9
11.	Gras	68,2	115,8	197,0	189,9	186,4	141,4
Ukupno		16,3	20,9	26,1	22,9	19,9	20,0

Sredstva budžeta u prihodima preduzeća, dominanta su kod GRAS-a, Parka, Pokopa, Rada i Trnova.

5. Društveni razvoj

5.1 Obrazovanje

Predškolsko obrazovanje

U Kantonu Sarajevo u 2024. godini, bilo je 93 predškolske ustanove, dok je predškolskim obrazovanjem obuhvaćeno 8.710 djece Kantona Sarajevo.

U odnosu na 2023. godinu u Kantonu Sarajevo u 2024. može se uočiti da je do povećanja došlo i kod broja predškolskih ustanova za 20,8%, kao i kod broja djece obuhvaćene predškolskim obrazovanjem za 13,4%.

Tabela 37.Uporedni pokazatelji predškolskog obrazovanja

Područje	Ustanove							Broj djece						
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Indeks 2024/ 2023	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Indeks 2024/ 2023
KS	61	68	72	77	77	93	120,8	5.001	5.454	6.183	7.567	7.679	8.710	113,4
FBiH	190	214	229	255	255	288	112,9	13.268	15.675	18.236	22.120	23.140	26.084	112,7
KS u FBiH (%)	32,1	31,8	31,4	30,2	30,2	32,3	106,9	37,7	34,8	33,9	34,2	33,2	33,4	100,6

Osnovno obrazovanje

Na početku 2024/2025. školske godine, na području Kantona Sarajevo djeluje 97 škola redovnog devetogodišnjeg osnovnog obrazovanja sa 1.883 odjeljenja, koje pohađa 38.478 učenika i u kojima nastavu obavlja 3.214 (ukupan broj za redovnu, specijalnu i dopunsku nastavu) nastavnika.

Tabela 38. Uporedni pokazatelji osnovnog obrazovanja (škole i odjeljenja)

Godina		Broj škola	Broj odjeljenja	Broj učenika	Broj nastavnika	Broj učenika na 1000 stanovnika
2019	KS	100	1.733	39.147	2.945	93,1
2020	FBiH	1.107	9.442	185.934	15.908	84,9
2020	KS	100	1.781	39.385	3.115	93,5
2021	FBiH	1.097	9.464	181.533	16.394	83,4
2021	KS	100	1.768	39.177	3.096	93,3
2022	FBiH	1.090	9.435	179.426	16.406	82,9
2022	KS	99	1.809	38.878	3.050	92,2
2023	FBiH	1.081	9.447	173.572	15.848	80,5
2023	KS	96	1.842	38.393	3.148	91,3
2024	FBiH	1.016	9.522	166.817	15.991	77,6
2024	KS	97	1.883	38.478	3.214	91,3
2025	FBiH	1.005	9.546	163.676	16.106	76,3
Index 2024/2023		101,0	101,0	102,2	100,2	102,1
		98,9	98,9	100,3	98,1	100,7

Izvor:FZZS, u Biltenu nije praćen podatak, specijalnog i dopunskog obrazovanja.

U osnovnom obrazovanju Kantona Sarajevo u školskoj 2024/2025. godini u odnosu na 2023/2024., povećan je broj odjeljenja za 1,0%, broj učenika za 2,2% i broj škola za 1,0%, a broj nastavnika za 0,2%.

Na početku školske 2024/2025. godine, u školama osnovnog obrazovanja na području Kantona Sarajevo ima ukupno 4.508 računara, od kojih 2.415 računara za učenike. Osnovne škole raspolažu sa 4.365 računara sa pristupom internetu, od kojih 2.370 za učenike.

Tabela 39. Opremljenost računarima u osnovnom obrazovanju

Godina	Područje	Broj		Broj računara		Broj računara za učenike	
		škola	učenika	ukupno	sa pristupom internetu	ukupno	sa pristupom internetu
2019	KS	100	39.147	3.629	3.468	1.932	1.859
	FBiH	1.107	185.934	12.429	9.857	8.129	6.034
2020	KS	100	39.385	3.947	3.843	2.077	2.012
	FBiH	1.097	181.533	13.097	10.702	8.491	6.509
2021	KS	100	39.177	4.389	4.256	2.188	2.166
	FBiH	1.090	179.426	13.614	11.518	8.693	6.995
2022	KS	99	38.878	4.426	4.285	2.363	2.265
	FBiH	1.081	173.572	14.030	12.202	8.594	7.094
2023	KS	96	38.393	4.217	3.973	2.158	2.010
	FBiH	1.016	166.817	15.019	13.389	9.242	7.899
2024	KS	97	38.478	4.508	4.365	2.415	2.370
	FBiH	1.005	163.676	14.986	13.060	8.693	7.195

U školama osnovnog obrazovanja u 2024. prosječan broj računara po školi je 46,5. Prosječan broj učenika po računaru je 15,9 dok broj učenika sa pristupom internetu iznosi 16,2.

Tabela 40. Osnovno obrazovanje, izvedeni pokazatelji (%)

Godina	Broj računara(ukupno)/ škole		Broj učenika/ računaru (za učenike)		Broj učenika/ pristup internetu (za učenike)	
	KS	FBiH	KS	FBiH	KS	FBiH
2019	36,3	11,2	20,3	22,9	21,1	30,8
2020	39,5	11,9	19,0	21,4	19,6	27,9
2021	43,9	12,5	17,9	20,6	18,1	25,7
2022	44,7	13,0	16,5	20,2	17,2	24,5
2023	43,9	14,8	17,8	18,0	19,1	21,1
2024	46,5	14,9	15,9	18,8	16,2	22,7

Srednje obrazovanje

Srednje obrazovanje se odvija kroz redovno srednje obrazovanje, specijalno srednje obrazovanje i vjerske škole. Na početku 2024/2025. školske godine, u Kantonu Sarajevo radi 43 škola srednjeg obrazovanja.

Škole pohađa 15.461 učenika, nastavu obavlja 1.737 nastavnika (ukupan broj nastavnika).
U toku školske 2024/2025. godine broj škola srednjeg obrazovanja u Kantonu Sarajevo u odnosu na 2023/2024. godinu se povećao za 2,4%, broj odjeljenja za 3,6%, broj nastavnika za 2,9% a broj učenika za 3,0%.

Tabela 41. Uporedni pokazatelji srednjeg obrazovanja (škole i odjeljenja)

Godina		Broj škola	Broj odjeljenja	Broj učenika	Broj nastavnika	Broj učenika na 1000 stanovnika
2019	KS	40	678	14.737	1.587	35
2020	FBiH	216	3.678	73.029	8.516	33
2020	KS	40	688	14.825	1.605	35
2021	FBiH	215	3.679	71.458	8.543	33
2021	KS	41	680	14.679	1.610	35
2022	FBiH	214	3.695	70.024	8.644	32
2022	KS	41	702	14.716	1.651	35
2023	FBiH	212	3.062	70.325	8.763	33
2023	KS	42	701	15.008	1.688	36
2024	FBiH	212	3.745	70.356	8.693	33
2024	KS	43	726	15.461	1.737	37
2025	FBiH	213	3.796	70.344	8.736	33
Index 2024/2023	KS	102,4	103,6	103,0	102,9	102,7
	FBiH	100,5	101,4	100,0	100,5	100,2

Na početku školske 2024/2025. godine u školama srednjeg obrazovanja na području Kantona Sarajevo ima ukupno 3.329 računara, od kojih 2.029 računara za učenike. Srednje škole raspolažu sa 3.125 računara sa pristupom internetu, od kojih 1.862 za učenike.

Tabela 42. Opremljenost računarima u srednjem obrazovanju

Godina	Područje	Broj		Broj računara		Broj računara za učenike	
		škola	učenika	ukupno	sa pristupom internetu	ukupno	sa pristupom internetu
2019	KS	40	14.737	2.282	2.069	1.519	1.333
	FBiH	216	73.029	8.805	7.382	6.301	5.068
2020	KS	40	14.825	2.670	2.511	1.752	1.638
	FBiH	215	71.458	9.191	8.036	6.528	5.552
2021	KS	41	14.679	2.958	2.844	1.871	1.779
	FBiH	214	70.024	9.798	8.627	6.686	5.712
2022	KS	41	14.716	3.201	3.097	1.898	1.794
	FBiH	212	70.325	10.446	9.290	6.986	6.039
2023	KS	42	15.008	3.185	2.957	1.816	1.673
	FBiH	212	70.356	10.792	9.376	7.016	5.875
2024	KS	43	15.461	3.329	3.125	2.029	1.862
	FBiH	213	70.344	11.083	9.690	7.289	6.097

Tabela 43. Srednje obrazovanje, izvedeni pokazatelji (%)

Godina	Broj računara(ukupno)/ škole		Broj učenika/ računaru (za učenike)		Broj učenika/ pristup internetu (za učenike)	
	KS	FBiH	KS	FBiH	KS	FBiH
2019	57,1	40,8	9,7	11,6	11,1	14,4
2020	66,8	42,7	8,5	10,9	9,1	12,9
2021	72,1	45,8	7,8	10,5	8,3	12,3
2022	78,1	49,3	7,8	10,1	8,2	11,6
2023	75,8	50,9	8,3	10,0	9,0	12,0
2024	77,4	52,0	7,6	9,7	8,3	11,5

U školama srednjeg obrazovanja prosječan broj računara po školi je 77,4. Prosječan broj učenika po računaru je 7,6, dok broj učenika/pristup internetu iznosi 8,3.

Visoko obrazovanje

U Sarajevu u 2024/2025. školskoj godini djeluje 31 visokoškolska ustanova, a upisano je 26.224 studenata. Broj nastavnika koji obavlja nastavu je 2.495 i u odnosu na prethodnu godinu bilježi povećanje za 6,4%. Broj upisanih studenata se povećao za 4,7%, a broj ustanova ostao nepromijenjen.

Tabela 44. Broj visokoškolskih ustanova, studenata i nastavnika

Područje	Školska godina	Broj ustanova	Upisani studenti	Nastavnici
KS	2019/20	32	25.997	2.050
	2020/21	31	26.008	
	2021/22	31	27.068	2.445
	2022/23	31	26.196	2.332
	2023/24	31	25.041	2.345
	2024/25	31	26.224	2.495
	Indeks 2024/2023	100,0	104,7	106,4
FBiH	2019/20	92	55.914	6.798
	2020/21	92	55.835	6.903
	2021/22	92	55.577	6.858

	2022/23	92	53.618	7.333
	2023/24	92	51.940	7.454
	2024/25	92	54.326	7.446
	Indeks 2024/2023	100,0	104,6	99,9

5.2 Socijalna zaštita

Socijalna zaštita je djelatnost usmjerena na osiguranje socijalne sigurnosti građana i njihovih porodica u stanju socijalne potrebe. Materijalna pomoć se izdvaja na osnovu Zakona o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom (u daljem tekstu Zakon).
U toku 2024. godine registrirano je ukupno 27.202 korisnika prava za koje se izdvajaju finansijska sredstva po osnovu zakona, što predstavlja 8,1% stanovnika Kantona Sarajevo. U odnosu na 2023. godinu, broj korisnika oblika materijalne pomoći zaštite po osnovu zakona povećan je za 1,8%.

Tabela 45. Pregled korisnika socijalne zaštite, civilnih žrtava rata i zaštiti porodica sa djecom, mjesečni prosjek

Kategorije	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Indeks 2024/2023
Korisnici	30.550	25.351	24.419	27.326	26.734	27.202	101,8
Naknada u KM, mjesečno	4.939.330	5.106.998	5.078.773	8.353.588	8.888.119	9.607.774	108,1
Prosječno mjesečno po korisniku u KM	161,7	201,4	208,0	305,7	332,5	353,2	106,2

Najveći broj korisnika socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom je u općini Novi Grad, odnosno ukupno 7.720 korisnika materijalne pomoći zaštite po osnovu zakona što je u odnosu na 2023. godinu više za 3,5%. Sve općine bilježe povećanje broja korisnika u 2024. godini osim općina Novo Sarajevo, Hadžići i Ilijaš gdje je zabilježeno smanjenje i Općina Trnovo gdje je stanje ostalo nepromijenjeno.

Tabela 46. Broj korisnika oblika materijalne pomoći zaštite po osnovu zakona, mjesečni prosjek

Općina	Broj korisnika						Indeks 2024/2023
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	
Stari Grad	2.813	2.386	2.308	2.518	2.514	2.580	102,6
Centar	3.079	2.756	2.584	2.850	2.979	3.158	106,0
Novo Sarajevo	3.785	3.264	3.143	3.373	3.496	3.464	99,1
Novi Grad	8.486	6.954	6.849	7.752	7.456	7.720	103,5
Ilidža	5.303	4.262	4.136	4.744	4.703	4.874	103,6
Hadžići	2.374	1.880	1.732	1.894	1.741	1.701	97,7
Vogošća	2.046	1.663	1.602	1.915	1.806	1.895	104,9
Ilijaš	2.283	1.830	1.681	1.809	1.575	1.559	99,0
Trnovo	271	251	235	266	251	251	100,0
Ukupno općine	30.440	25.246	24.270	27.121	26.521	27.202	102,6
Ostalo (ljekarske komisije)	110	105	149	205	213	206	96,7
Ukupno Kanton	30.550	25.351	24.419	27.326	26.734	27.408	102,5

Tabela 47. Godišnja finansijska sredstva oblika materijalne pomoći zaštite po osnovu zakona (u KM)

Općina	Godišnja sredstva						Indeks 2024/2023
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	
Stari Grad	4.912.020	5.042.028	4.904.124	7.860.228	8.673.444	9.463.656	109,1
Centar	6.782.772	7.198.812	6.773.988	11.097.576	11.773.776	13.228.752	112,4
Novo Sarajevo	8.061.756	8.147.496	8.164.884	13.105.428	15.208.464	15.144.924	99,6
Novi Grad	16.231.152	16.555.536	16.687.944	27.491.784	29.963.256	33.730.848	112,6
Ilidža	9.188.976	9.323.220	9.313.344	16.574.232	18.839.424	19.947.312	105,9
Hadžići	3.299.808	3.450.552	3.643.932	6.187.572	6.852.408	6.926.208	101,1
Vogošća	3.814.188	4.001.148	4.108.416	7.335.948	8.007.516	8.577.000	107,1
Ilijaš	3.371.976	3.772.260	3.484.920	5.957.340	6.597.600	7.552.164	114,5
Trnovo	375.096	459.324	417.684	709.224	741.540	722.424	97,4
Ukupno općine	56.037.744	57.950.376	57.499.236	96.319.332	106.657.428	115.293.288	108,1
Ostalo (ljekarske komisije)	3.234.216	3.333.600	3.446.040	3.923.724	4.381.488	3.287.064	75,0
Ukupno Kanton	59.271.960	61.283.976	60.945.276	100.243.056	111.038.916	118.580.352	106,8

Tabela 48. Korisnici oblika materijalne pomoći zaštite prema broju stanovnika

Općina	Broj korisnika/broj stanovnika (%)						Index 2024/2023
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	
Stari Grad	7,9	6,7	6,7	7,4	7,4	7,7	103,5
Centar	5,8	5,1	4,9	5,4	5,7	6,1	106,5
Novo Sarajevo	5,9	5,1	5,0	5,4	5,6	5,5	99,2
Novi Grad	7	5,7	5,6	6,3	6,1	6,2	103,0
Ilidža	7,5	6,1	5,8	6,7	6,5	6,7	102,5
Hadžići	8,3	7,7	6,0	6,5	5,9	6,9	117,5
Vogošća	8,3	5,9	6,5	7,8	7,3	6,4	86,5
Ilijaš	11,1	8,9	8,1	8,7	7,5	7,4	98,1
Trnovo	20,6	19,4	14,0	15,5	14,1	14,2	100,1
Ukupno općine	7,2	6	5,8	6,5	6,3	6,5	102,3
Ukupno Kanton	7,3	6	5,8	6,5	6,3	6,5	103,0

U svim izdvajanjima za korisnike socijalne zaštite najveći iznos je doznačen korisnicima u općini Novi Grad (28,4%), zatim općinama Ilidža (16,8%), Novo Sarajevo (12,7%) i Centar (11,1%).

Mjesečni prosjek realiziranih sredstava po korisniku u 2024. godini je 353,2 KM, a više od prosjeka je realizirano prema korisnicima zaštite porodice sa djecom (491,9 KM), a prema korisnicima zaštite civilnih žrtava rata (313,6 KM) i korisnicima socijalne zaštite (162,1 KM) je manje od prosjeka. Godišnji prosjek realiziranih sredstava po korisniku u KS je 4.359,2 KM.

Korisnici i sredstva socijalne zaštite

Prema evidenciji Javne Ustanove Kantonalni centar za socijalni rad, u KS je u 2024. godini bilo 38.142 korisnika socijalne zaštite po kategorijama evidentiranim u nadležnim općinskim službama socijalne zaštite, što je više za 22,9% u odnosu na 2023. godinu.

Najveći broj korisnika je iz kategorije lica i porodice u stanju socijalne potrebe kojima je uslijed posebnih okolnosti potreban odgovarajući oblik zaštite. Ovih korisnika je 17.266 što čini oko 45,3% od ukupnog broja korisnika, a u odnosu na 2023. godinu broj ovih korisnika je povećan za 34,6%. Evidentirano je 12.722 lica sa invaliditetom i lica ometena u fizičkom i psihičkom razvoju što čini 33,3% od ukupnog broja korisnika, kao i 2.434 korisnika iz kategorije lica i porodice koja bi svoju socijalnu sigurnost trebali

ostvariti od primanja u skladu sa članom 8. Kantonalnog zakona, a ta primanja nisu dovoljna za podmirivanje njihovih osnovnih životnih potreba, što iznosi 6,3% od ukupnog broja korisnika sa područja KS i broj ovih korisnika bilježi smanjenje u 2023. godini za 7,6%.

U 2024. godini kategorija korisnika lica sa društveno negativnim ponašanjem u odnosu na 2023. godinu bilježi smanjenje za 37,7%. Kategorija lica izložena zlostavljanju i nasilju u porodici bilježe povećanje za 3,8% u odnosu na prethodnu godinu.

Tabela 49.Pregled kategorija korisnika socijalne zaštite KS

Kategorije - Korisnici socijalne zaštite	Godine						Indeks 2024/2023
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	
Djeca bez roditeljskog staranja	276	286	304	348	359	347	96,7
Lica sa invaliditetom i lica ometena u fiz. i psih. razvoju	10.939	9.802	9.752	10.048	10.073	12.722	126,3
Djeca čiji je razvoj ometen porodičnim prilikama	814	815	844	822	859	743	86,5
Odgojno zanemarena djeca	308	322	326	399	426	499	117,1
Odgojno zapuštena djeca	152	167	134	155	181	183	101,1
Materijalno neobezbijeđena i za rad nesposobna lica	513	509	496	514	541	525	97,0
Stara lica bez porodičnog staranja	606	669	808	804	828	1.444	174,4
Lica sa društveno negativnim ponašanjem	676	899	902	972	1000	627	62,7
Lica i porodice u stanju soc. potrebe kojima je uslijed posebnih okolnosti potreban odgovarajući oblik zaštite	4.531	12.415	14.644	12.691	12.830	17.266	134,6
Lica i porodice koja bi svoju socijalnu sigurnost trebali ostvariti od primanja u skladu sa članom 8. Kantonalnog zakona, a ta primanja nisu dovoljna za podmirenje njihovih osnovnih životnih potreba	4.616	2.849	2.617	2.588	2.635	2.434	92,4
Lica izložena zlostavljanju i nasilju u porodici	1.305	1.234	1.224	1.278	1.303	1.352	103,8
Ukupno	24.736	29.967	32.051	30.619	31.035	38.142	122,9

Najveći iznos sredstava je realiziran u okviru smještaja u ustanove socijalne zaštite (861.788 KM) što čini 50,7% ukupno realiziranih sredstava u okviru socijalne zaštite i ukupan broj izdvojenih sredstava za ovu kategoriju u odnosu na 2023. godinu je povećan za 13,3%.

Tabela 50. Korisnici socijalne zaštite, materijalni oblici

Materijalni oblici socijalne zaštite	Korisnici						Indeks 2024/2023
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	
Stalna novčana pomoć	506	505	506	498	513	523	101,9
Novčana naknada za pomoć i njegu od strane druge osobe	1.798	1.685	1.549	1.385	1.317	1.220	92,6
Jednokratna novčana pomoć	74	88	110	118	111	112	100,9
Izuzetna novčana pomoć	34	34	44	55	64	66	103,1
Osposobljavanje za život i rad	454	463	480	471	444	496	111,7
Smještaj u drugu porodicu	51	62	72	81	90	101	112,2
Smještaj u ustanove socijalne zaštite	879	876	885	850	850	846	99,5
Zdravstvena zaštita	1.970	1.962	2.107	2.215	2.338	2.492	106,6
Subvencioniranje troškova grijanja	566	896	494	436	1.015	968	95,4
Subvencioniranje troškova dženaza/sahrana/ukopa	7	8	8	7	6	6	100,0
Narodne kuhinje	3148	2.847	2.729	2.543	2.599	2.571	98,9
Ostali korisnici	106	102	147	203	211	203	96,2
Ukupno	9.593	9.528	9.131	8.862	9.558	9.602	100,5

Izvor: Izvještaj o stanju u oblasti socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom u 2024. godini

Visina prosječno mjesečnih realizovanih sredstava za korisnike socijalne zaštite u 2024. godini je 1.699.936 KM i u odnosu mjesečni prosjek u 2023., veći je za 2,3%, odnosno ukupno u 2024. na godišnjem nivou je isplaćeno 20.399.232 KM.

Stavka sa značajnim učešćem je dodatak za njegu i pomoć od druge osobe i novčana naknada za pomoć i njegu od strane druge osobe za stara i nemoćna lica i čini 8,6% odnosno 147.482 KM od ukupno realiziranih sredstava.

Tabela 51. Sredstva socijalne zaštite, materijalni oblici, mjesečni prosjek

Materijalni oblici socijalne zaštite	Sredstva (KM)						
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Indeks 2024/2023
Stalna novčana pomoć	97.355	104.603	109.278	154.229	158.972	166.330	104,6
Novčana naknada za pomoć i njegu od strane druge osobe	172.805	176.999	173.073	159.639	151.941	147.482	97,1
Jednokratna novčana pomoć	9.241	11.351	15.470	17.603	16.550	17.588	106,3
Izuzetna novčana pomoć	8.223	9.096	12.763	16.321	19.196	20.689	107,8
Osposobljavanje za život i rad	57.797	64.317	71.209	71.175	66.875	69.423	103,8
Smještaj u drugu porodicu	21.397	28.493	32.898	35.143	40.948	53.636	131,0
Smještaj u ustanove socijalne zaštite	654.268	635.486	641.103	694.969	760.447	861.788	113,3
Zdravstvena zaštita	40.213	39.232	41.293	44.307	46.815	49.863	106,5
Subvencioniranje troškova grijanja	123.556	226.633	125.620	110.260	107.604	125.412	116,5
Subvencioniranje troškova dženaza/sahrana/ukopa	8.337	10.118	10.016	11.513	11.928	11.845	99,3
Narodne kuhinje	94.211	108.296	102.783	122.270	108.210	107.962	99,8
Ostali korisnici	136.069	134.876	139.609	153.955	172.967	175.880	101,7
Ukupno	1.423.472	1.549.500	1.475.115	1.591.383	1.662.453	1.699.936	102,3

Tabela 52. Korisnici i sredstva socijalne zaštite, materijalni oblici, mjesečni prosjek

Materijalni oblici socijalne zaštite	Prosjek po korisniku (KM)						
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Indeks 2024/2023
Stalna novčana pomoć	192	207	216	310	310	318	102,6
Novčana naknada za pomoć i njegu od strane druge osobe	96	105	112	115	115	121	104,8
Jednokratna novčana pomoć	125	129	141	149	149	157	105,3
Izuzetna novčana pomoć	242	268	290	297	300	313	104,5
Osposobljavanje za život i rad	127	139	148	151	151	140	92,9
Smještaj u drugu porodicu	420	460	457	434	455	531	116,7
Smještaj u ustanove socijalne zaštite	744	725	724	818	895	1.019	113,9
Zdravstvena zaštita	20	20	20	20	20	20	99,9
Subvencioniranje troškova grijanja	218	253	254	253	106	130	122,2
Subvencioniranje troškova dženaza/sahrana/ukopa	1.191	1.265	1.252	1645	1988	1.974	99,3
Narodne kuhinje	30	38	38	48	42	42	100,9
Ostali korisnici	1284	1.322	950	758	820	866	105,7
Ukupno	148	163	162	180	174	177	101,8

Kada se posmatra prosjek po korisniku, u 2024. godini, realizirana sredstva po korisniku iznose za subvencioniranje troškova dženaza/sahrana/ukopa (1.974 KM) što je u odnosu na prethodnu godinu manje za 7,1%, smještaj u ustanove socijalne zaštite (1.019 KM) i smještaj u drugu porodicu (531 KM).

Korisnici i sredstva u kategoriji civilne žrtve rata

Na području Kantona Sarajevo u 2024. godini evidentirano je prosječno mjesečno 3.776 korisnika u kategoriji civilnih žrtava rata koji su ostvarili prava na materijalne pomoći. U odnosu na 2023. godinu broj ovih korisnika je smanjen za 2,6%. Najviše korisnika svoja prava ostvaruju u okviru porodične invalidnine (1.244) i lične invalidnine (1.338).
Na ime materijalnih prava korisnicima je isplaćeno 1.184.179 KM. Prosječno realizirana sredstva po korisniku su 313,6 KM.

Korisnici i sredstva u kategoriji zaštite porodica sa djecom

U Kantonu Sarajevo u 2024. godini evidentirano je 14.026 korisnika u kategoriji zaštite porodica sa djecom koji ostvaruju prava na materijalnu pomoć, te je na ime materijalnih prava korisnicima je isplaćeno 6.899.540 KM, što po korisniku iznosi 491,9 KM.

U odnosu na 2023. godinu broj ovih korisnika je povećan za 5,4%, a iznos sredstava po korisniku je povećan za 2,5%.

5.2.1 Boračka zaštita

Boračka zaštita

Na temelju primjene Federalnih propisa i propisa Kantona Sarajevo ukupno je bilo 16.618 korisnika boračko invalidske zaštite, lične i porodične invalidnine. U odnosu na 2023. godinu, broj korisnika je smanjen za 1,8%.

Tabela 53. Pregled korisnika lične i porodične invalidnine, u KS

Godina	Lična invalidnina	Porodična invalidnina	Ukupno
2019	8.793	9.767	18.560
2020	8.720	9.638	18.358
2021	8.367	9.267	17.634
2022	8.192	9.056	17.248
2023	8.018	8.898	16.916
2024	7.869	8.749	16.618
Index 2024/2023	98,1	98,3	98,2

Izvor: Izvještaj o radu Ministarstva za boračka pitanja Kantona Sarajevo, 2024.

U strukturi korisnika, 7.869, (52,7%) su korisnici porodične invalidnine, 8.749 (47,3%) korisnika lične invalidnine. Prema evidenciji Kantonalne službe za zapošljavanje krajem 2024. godine na području Kantona Sarajevo evidentirano je 6.387 demobilisana vojna obveznika. U odnosu na 2023. godinu, smanjen je broj ukupno registrovanih nezaposlenih, demobilisanih vojnih obveznika za 8,1%.

Tabela 54. Registrovana nezaposlenost-demobilisani vojni obveznici, u KS

Godina	Demobilisani	Članovi porodice poginulih	RVI	Ostali invalidi	Ukupno
2019	5.629	1.030	595	1.176	8.430
2020	5.733	992	615	1.228	8.568
2021	5.388	949	586	1.188	8.111
2022	5.162	850	563	1.067	7.642
2023	4.729	733	466	1.020	6.948
2024	4.249	718	386	1.034	6.387
Indeks 2024/2023	89,85	97,95	82,83	101,37	91,93

Izvor: JU Služba za zapošljavanje Kantona Sarajevo, decembar 2024.

Među demobilisanim vojnim obveznicima najviše je demobilisanih boraca (66,5%), zatim ostali invalidi (16,2%), članovi porodice poginulih (11,2%) i RVI (6,1%).

5.2.2 Socijalno uključivanje

Nezaposleni

Stopa nezaposlenosti u odnosu na radnu snagu je visoka i ona u 2024. godini iznosi 22,7%.

Stvarna nezaposlenost se sigurno razlikuje od registrovane. Među nezaposlenim se vodi armija zaposlenih na neformalnom (sivom) tržištu, koji imaju neke prihode, ali bez penzionog i zdravstvenog osiguranja.

Tabela 55. Zaposleni i nezaposleni u KS, od 2019-2024., kraj godine

Godina	Zaposleni	Nezaposleni	Zaposleni/ nezaposleni	Stopa nezaposlenosti
2019	152.394	58.746	2,6	27,8
2020	150.451	63.496	2,4	29,7
2021	152.576	57.965	2,6	27,5
2022	156.488	55.506	2,8	26,2
2023	159.636	51.232	3,1	24,3
2024	162.785	47.747	3,4	22,7
Indeks 2024/2023	102,0	93,2	109,4	93,3

Izvor: Zaposlenost, nezaposlenost i plaće u FBiH, Statistički Bilten, Federalni Zavod za statistiku

Odnos broja zaposlenih prema nezaposlenima u 2024. je 3,4 i povećao se u odnosu na 2023. godinu. Broj nezaposlenih osoba u 2024. godini se smanjio u odnosu na 2023. godinu za 6,8%, dok se broj zaposlenih osoba povećao za 2%.

U skladu sa Zakonom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba, novčanu naknadu je u 2024. godini koristilo 2.518 nezaposlenih lica, odnosno 5,2% od ukupno nezaposlenih lica u KS. Pravo na zdravstveno osiguranje koristilo je 37.679 lica (5,9% manje u odnosu na prethodnu godinu).

Tabela 56. Korisnici novčane naknade i zdravstvenog osiguranja u KS

Godine	Korisnici novčane naknade		Korisnici zdravstvenog osiguranja		Ukupno korisnici	
	Ukupno	Žene	Ukupno	Žene	Ukupno	Žene
2019	2.583	1.290	45.206	27.541	47.789	28.831
2020	3.619	1.864	49.863	30.140	53.482	32.004
2021	2.357	1.116	45.801	27.671	48.158	28.787
2022	2.476	1.202	45.531	26.154	48.007	27.356
2023	2.487	1.304	40.032	24.298	42.519	25.602
2024	2.518	1.319	37.679	22.852	40.197	24.171
Indeks 2024/2023	101,2	101,2	94,1	94,0	94,5	94,4

Izvor: JU Služba za zapošljavanje Kantona Sarajevo, decembar 2024.

U 2024. godini evidentno je smanjenje broja korisnika zdravstvenog osiguranja, dok je broj korisnika novčane naknade po osnovu nezaposlenosti u KS u odnosu na 2023. godinu se povećao za 1,2%.

Mladi

U 2024. godini je bilo 9.132 nezaposlenih mladih (životna dob od 15-30 godina starosti) sa učešćem od 19,1% u ukupnom broju nezaposlenih osoba.

Tabela 57. Nezaposlena lica od 15-30 godina starosti u KS, kraj godine

Godina	Nezaposleni		
	Ukupno 15-30 godina starosti	Ukupno nezaposleni	Učešće mladih u nezaposlenim (%)
2019	13.098	58.746	22,3
2020	14.749	63.496	23,2
2021	12.312	57.965	21,2
2022	11.120	55.506	20,0
2023	10.154	51.232	19,8
2024	9.132	47.747	19,1
Indeks 2024/2023	89,9	93,2	96,5

Izvor: Bilten Statistički pregled decembar/prosinac 2024. godine; Javna Ustanova „Služba za zapošljavanje Kantona Sarajevo“, Sarajevo januar/siječanj 2025. godine

Ukupan broj nezaposlenih mladih u 2024. godini se smanjio za 10,1% kao i broj ukupno nezaposlenih za 6,8%. U ukupno nezaposlenim sa VSS, mladi imaju učešće koje se kreće od 32% u 2023. godini, dok je u 2024. broj nezaposlenih sa VSS smanjen na 29%.

Tabela 58. Broj nezaposlenih lica od 15-30 godina starosti po kvalifikaciji, u KS, kraj godine

Nezaposleni		VSS	VŠS	SSS	NSS	VKV	KV	PKV	NKV	Ukupno
2019	od 15-30 godina	2.859	3	6.120	0	28	2.709	19	1.360	13.098
	Ukupno	7.887	579	18.564	271	261	15.009	276	15.899	58.746
2020	od 15-30 godina	3.450	3	6.742	0	20	3.092	23	1.419	14.749
	Ukupno	9.521	603	20.241	250	249	16.304	281	16.047	63.496
2021	od 15-30 godina	2.879	4	5.548	0	11	2.628	21	1.220	12.311
	Ukupno	8.480	560	18.447	214	204	15.060	260	14.740	57.965
2022	od 15-30 godina	2.472	8	5.019	0	19	2.449	24	1.129	11.120
	Ukupno	8.002	528	17.661	192	194	14.541	243	14.145	55.506
2023	od 15-30 godina	2.377	14	4.475	0	14	2.181	24	1.069	10.154
	Ukupno	7.433	465	16.295	166	151	13.339	236	13.147	51.232
2024	od 15-30 godina	1.976	13	4.251	0	35	1.899	20	938	9.132
	Ukupno	6.855	427	15.478	136	180	12.329	217	12.125	47.747

Izvor: Statistički pregled decembar/prosinac 2024. godine; Javna Ustanova „Služba za zapošljavanje Kantona Sarajevo“

Rodna ravnopravnost

U ukupnom broju zaposlenih lica u Kantonu Sarajevo, žene predstavljaju udio od 48,1%. Broj zaposlenih žena se povećao za 0,8%. S druge strane, broj nezaposlenih žena u 2024. godini u odnosu na 2023. u Kantonu Sarajevo, je ostao isti.

Tabela 59. Zaposleni i nezaposleni u KS po polu, godišnji prosjek

Godine	Broj zaposlenih			Broj nezaposlenih			Stopa nezaposlenih u %		
	Ukupno	Žene	% žena	Ukupno	Žene	% žena	Ukupno	Muškaraca	Žena
2019	152.394	69.644	45,7	58.746	36.879	62,8	27,8	39,2	33,0
2020	150.451	68.767	45,7	63.496	39.241	61,8	29,7	38,2	32,1
2021	152.576	70.226	46,0	57.965	35.743	61,7	28,8	39,1	33,4
2022	156.488	73.513	47,0	55.506	34.701	62,5	26,5	39,0	34,5
2023	159.636	76.124	47,7	51.232	31.557	61,6	27,5	41,9	38,2
2024	162.785	78.249	48,1	47.747	29.432	61,6	22,7	17,8	27,3
Indeks 24/23	102,0	102,8	100,8	93,2	93,3	100,1	93,3	93,4	93,3

Izvor: Zaposlenost, nezaposlenost i plaće 2024. godina; Federalni zavod za statistiku

Posmatrano prema spolu, u KS više je nezaposlenih žena nego muškaraca. Stopa nezaposlenosti muške radne snage iznosi 17,8% i manja je od stope nezaposlenosti žena koja iznosi 27,3%.

5.3 Zdravstvo[5]

Vitalne karakteristike stanovništva Kantona Sarajevo

U 2024. godini stopa nataliteta je bila 9,2 promila i manja je za 5,2% u odnosu na prethodnu godinu, dok je stopa mortaliteta iznosila 9,4 promila i manja je za 3,1%, što rezultira prirodnim priraštajem od negativnih 0,2 promila, koji je oko 0,1 puta veća u odnosu na prethodnu godinu.[6]

Tabela 60. Prirodno kretanje stanovništva u KS period 2019-2024. (%)

Godina	Natalitet	Mortalitet	Dojenačka smrtnost	Prirodni priraštaj
2019	10,3	10,5	9,9	-0,3
2020	9,9	12,5	5,5	-2,5
2021	9,5	14,8	4,2	-5,3
2022	9,8	11,5	6,5	-1,6
2023	9,7	9,7	5,9	-0,02
2024	9,2	9,4	4,6	-0,2
Indeks 2024/2023	94,8	96,9	78,0	100

Vrijednost stope dojenačke smrtnosti je 4,6 promila u 2024. godini što je kategorija vrlo niskog dojenačkog mortaliteta.

[5] Podaci o zdravstvu u Kantonu Sarajevo, odnosno Studija o zdravstvenom stanju stanovništva, higijenskim prilikama i zdravstvenoj djelatnosti u Kantonu Sarajevo za 2024. godinu, Zavoda za javno zdravstvo KS nisu bili dostupni.

[6] Podaci o vitalnoj statistici računati su na temelju broja stanovnika iz Popisa 2013. godine, pa se mogu razlikovati od podataka u drugim publikacijama.

Morbiditet (opći)

Ukupan broj oboljenja u Kantonu Sarajevo u 2024. godini je iznosio 771.797 što ukazuje na povećanje broja oboljelih za 98.056 u odnosu na 2023. godinu.

Vodeća oboljenja stanovništva u okviru općeg morbiditeta u Kantonu Sarajevo u 2024. godini su: akutne infekcije gornjih respiratornih puteva sa ukupno 182.784 registrovana oboljenja, hipertenzivna oboljenja sa ukupno 42.310 registrovana oboljenja, akutni bronhitis i bronhiolitis sa ukupno 40.893 registrovana oboljenja, otitis media i drugi poremećaji srednjeg uha i mastoida sa 31.874 registrovana oboljenja, oboljenja oka i adneksa sa 24.964 registrovana oboljenja, cistitis sa 21.173 registrovana oboljenja, infekcije kože i potkožnog tkiva sa 20.254 registrovana oboljenja, druga oboljenja crijeva i peritoneuma sa 18.612 registrovanih oboljenja, druge dorzopatije sa 18.000 registrovanih oboljenja, druga oboljenja kože i potkožnog tkiva sa 16.331 registrovana oboljenja, i ostala oboljenja i stanja evidentirana su kod ukupno 354.602 registrovana oboljenja.

Zdravstvena zaštita

Na području Kantona Sarajevo zdravstvena djelatnost je organizovana i provodi se na primarnom, sekundarnom i tercijarnom nivou zdravstvene zaštite.

Primarna zdravstvena zaštita u Kantonu Sarajevo

Djelatnost primarne zdravstvene zaštite u Kantonu Sarajevo je organizovana kroz rad JU Dom zdravlja Kantona Sarajevo sa 9 organizacionih jedinica na području devet općina Kantona Sarajevo, zatim kroz rad JU "Apoteke Sarajevo", kroz rad 9 zavoda za zdravstvenu zaštitu: Zavod za hitnu medicinsku pomoć, Zavod za zdravstvenu zaštitu žena i materinstva, Zavod za zaštitu zdravlja studenata, Zavod za medicinu rada, Zavod za zdravstvenu zaštitu radnika FDS, Zavod za zdravstvenu zaštitu radnika MUP-a, Zavod za zdravstvenu zaštitu radnika u saobraćaju, Zavod za sportsku medicinu i HE službe Zavoda za javno zdravstvo KS, dok se u privatnom sektoru pruža kroz rad određenih privatnih ambulanti (opće medicine, kućnog liječenja). JU Dom zdravlja Kantona Sarajevo i zavodi za zdravstvenu zaštitu pružaju zdravstvene usluge primarnog nivoa, ali i dio usluga vanbolničke specijalističko-konsultativne zdravstvene zaštite.

Tabela 61. Pregled timova porodične medicine po općinama

Općine	Stanovništvo						Broj timova porodične medicine						
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Index 2024/2023
Stari Grad	35.385	34.758	34.357	34.107	33.818	33.534	19	19	18	19	19	25	131,6
Centar	53.368	54.350	52.702	52.470	52.181	51.919	31	29	48	42	36	32	88,9
Novo Sarajevo	64.077	63.133	63.064	62.813	62.551	62.463	31	31	37	40	37	28	75,7
Novi Grad	122.049	120.943	122.479	122.614	122.963	123.568	51	51	52	57	56	46	82,1
Grad Sarajevo	274.879	273.184	272.602	272.004	271.513	271.484	132	130	155	158	148	131	88,5
Ilidža	70.536	69.258	71.098	71.277	71.985	72.818	26	28	23	26	27	31	114,8
Vogošća	28.524	28.987	29.093	29.200	29.498	29.807	10	11	14	14	14	16	114,3
Hadžići	24.638	26.444	24.573	24.558	24.572	24.526	11	12	12	12	13	13	100,0
Ilijaš	20.603	21.657	20.723	20.785	20.945	21.124	7	7	10	10	9	13	144,4
Trnovo	1.316	1.642	1.673	1.719	1.774	1.772	4	4	3	3	3	2	66,7
Kanton Sarajevo	420.496	421.172	419.762	419.543	420.287	421.531	190	192	217	223	214	206	96,3

Izvor Studija o zdravstvenom stanju stanovništva, higijenskim prilikama i zdravstvenoj djelatnosti u Kantonu Sarajevo, Zavod za javno zdravstvo KS, obrada ZPR KS

Opšta/porodična/obiteljska medicina je osnovna disciplina u primarnoj zdravstvenoj zaštiti i kamen temeljac mnogih zdravstvenih sistema u Evropi. Porodičnu medicinu u 2024. godini je pružalo ukupno 206 radnih timova, te na jedan radni tim u prosjeku dolazi 2.046 stanovnika KS, što je smanjenje u odnosu na situaciju u 2023. godini (214 timova porodične medicine, na jedan tim u prosjeku dolazilo 1.964 stanovnika KS).

Tabela 62. Pregled stanovnika kroz timove porodične medicine po općinama

Općine	Stanovnik/tim						
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Index 2024/2023
Stari Grad	1.862	1.829	1.909	1.795	1.780	1.341	75,4
Centar	1.722	1.874	1.098	1.249	1.449	1.622	111,9
Novo Sarajevo	2.067	2.037	1.704	1.570	1.691	2.231	132,0
Novi Grad	2.393	2.371	2.355	2.151	2.196	2.686	122,3
Grad Sarajevo	2.082	2.101	1.759	1.722	1.835	2.072	113,0
Ilidža	2.713	2.474	3.091	2.741	2.666	2.349	88,1
Vogošća	2.852	2.635	2.078	2.086	2.107	1.863	88,4
Hadžići	2.240	2.204	2.048	2.047	1.890	1.887	99,8
Ilijaš	2.943	3.094	2.072	2.079	2.327	1.625	69,8
Trnovo	329	411	558	573	591	886	149,8
Kanton Sarajevo	2.213	2.194	1.934	1.881	1.964	2.046	104,2

Izvor: Studija o zdravstvenom stanju stanovništva, higijenskim prilikama i zdravstvenoj djelatnosti u Kantonu Sarajevo, Zavod za javno zdravstvo KS, obrada ZPR KS

Podaci ukazuju na neadekvatnu raspoređenost timova i neravnomjernost pokrivenosti stanovništva timovima porodične medicine u Kantonu Sarajevo. Općina Novi Grad kao najbrojnija općina susreće se sa problemima nedostatka porodičnih timova kao i općina Ilidža.

Sekundarna zdravstvena zaštita u Kantonu Sarajevo

Djelatnost specijalističko-konsultativne zdravstvene zaštite još uvijek je organizovana kao bolnička specijalističko-konsultativna zdravstvena zaštita u javnom sektoru i kao vanbolnička specijalističko-konsultativna zdravstvena zaštita u javnom i privatnom sektoru.

Tabela 63. Posteljni kapaciteti u bolničkim zdravstvenim ustanovama u Kantonu Sarajevu

Indikatori resursa bolničke zdravstvene zaštite	Broj postelja						Indeks 2024/2023	Broj postelja/100.000 stanovnika						Indeks 2024/2023
	2019	2020	2021	2022	2023	2024		2019	2020	2021	2022	2023	2024	
Opća bolnica "Prim. dr. Abdulah Nakaš"	333	303	358	369	369	369	100,0	79,2	71,9	85,3	88,0	87,8	87,5	99,7
KCUS	1472	1.497	1.516	1.660	1.657	1.557	94,0	350,1	355,4	361,3	395,7	394,3	369,4	93,7
Psihijatrijska bolnica	70	70	70	70	70	70	100,0	16,6	16,6	16,7	16,7	16,7	16,6	99,7
Zavod za alkoholizam i druge toksikomanije	15	15	15	15	15	15	100,0	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6	99,7
Ukupno	1.890	1.885	1.959	2.114	2.111	2.011	95,3	449,5	447,6	466,9	503,9	502,3	477,1	95,0

Izvor: Studija o zdravstvenom stanju stanovništva, higijenskim prilikama i zdravstvenoj djelatnosti u Kantonu Sarajevo, Zavod za javno zdravstvo KS

Ukupni posteljni kapaciteti zdravstvenih ustanova koje su pružale bolničku zdravstvenu zaštitu stanovništvu Kantona Sarajevo i stanovništvu Federacije BiH koje je gravitiralo Univerzitetskom kliničkom centru Sarajevo u 2024. godini iznosio je 2.011 postelja, dok je broj bolničkih postelja na 100.000 stanovnika u 2024. godini za Kanton Sarajevo iznosio je 477,1.

Ljudski resursi u zdravstvu

U Kantonu Sarajevo u 2024. godini u javnom sektoru zdravstvene djelatnosti bilo je ukupno 8.104 zaposlenih što je povećano za 4,4% u odnosu na prethodnu godinu.
Broj ljekara u primarnoj zdravstvenoj zaštiti u odnosu na prethodnu godinu manji je za 5,3%, a broj stomatologa za 30,4%. Broj pacijenata koji se dodjeljuju jednom doktoru porodične medicine povećan je za 6,0% u odnosu na 2023. godinu. U 2024. godini evidentirano je čak, 44,1% više stanovnika na jednog stomatologa nego što je to bio slučaj u 2023. godini.

Tabela 64. Ljekari i stomatolozi u primarnoj zdravstvenoj zaštiti u KS

Godina	Broj ljekara u primarnoj ZZ	Broj stomatologa	Broj stanovnika na 1 ljekara	Broj stanovnika na 1 stomatologa
2019	554	120	759	3.504
2020	625	120	674	3.510
2021	606	149	692	2.816
2022	629	150	667	2.797
2023	636	148	661	2.840
2024	602	103	700	4.093
Index 2024/2023	94,7	69,6	106,0	144,1

Izvor: Studija o zdravstvenom stanju stanovništva, higijenskim prilikama i zdravstvenoj djelatnosti u Kantonu Sarajevo, Zavod za javno zdravstvo KS

Privatni sektor u zdravstvenoj zaštiti[7]

Na području Kantona Sarajevo registrovane su sljedeće zdravstvene ustanove u privatnom sektoru: 83 specijalističke ordinacije i 42 zdravstvene ustanove tipa poliklinike, centra, zavoda i lječilišta, 3 specijalne bolnice i ambulante opće medicine i kućnog liječenja. U privatnom stomatološkom sektoru registrovano je ukupno 185 privatnih stomatoloških zdravstvenih ustanova, od čega je 134 ordinacija, 5 privatne zdravstvene ustanove - PZU, 15 specijalističkih ordinacija, od toga 6 ordinacija sa ortodontskim laboratorijem i 20 zubotehnička laboratorija i 131 apoteka (privatne apoteke i privatne zdravstvene ustanove-apoteke sa ograncima).

Za pružanje usluga porodične medicine u privatnim zdravstvenim ustanovama u periodu januar-decembar 2022. godine izdvojena su sredstva u iznosu od 381.236 KM, što je 89% planiranih sredstava za 2022. godinu i l0% više u odnosu na isti period prethodne godine.

Prema evidenciji Zavoda zdravstvenog osiguranja KS na dan 31.12.2024. godine na obavezno zdravstveno osiguranje bilo je prijavljeno 432.439 osiguranih lica, što je za 0,6% više osiguranika u odnosu na stanje iskazano na isti dan prethodne godine.

U strukturi osiguranih lica 323.350 su osiguranici (nosioci osiguranja) ili 74,8%, a članova porodica osiguranika je 109.089 ili 25,2%.

[7] Kompletni podaci o privatnom sektoru za 2022, 2023. i 2024. godinu nisu dostupni.

Tabela 65. Osigurana lica u Kantonu Sarajevo

Naziv	XII 2019	XII 2020	XII 2021	XII 2022.	XII 2023.	XII 2024	Učešće%	Indeks 2024/2023
Broj nosilaca osiguranja	312.122	311.639	313.494	317.331	320.030	323.350	74,8	101,0
Broj osiguranih članova porodice	115.147	112.140	111.152	110.759	109.894	109.089	25,2	99,3
Ukupno	427.269	423.779	424.646	428.090	429.924	432.439	100	100,6

Izvor: Izvještaj o radu i finansijskom poslovanju Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo za 2024. godinu.

Tabela 66. Pregled broja osiguranika po osnovama osiguranja

Osnov osiguranja	Osiguranici 31.12.						Indeks 2024/2023	Učešće, 31.12 (%)					
	2019	2020	2021	2022	2023	2024		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Radni odnos	146.626	214.433	219.392	222.723	225.521	228.703	101,4	47	50,6	51,7	52,0	52,5	52,9
Penzioneri	106.393	124.581	127.469	130.574	133.971	136.926	102,2	34,1	29,4	30	30,5	31,2	31,7
Nezaposlena lica	45.509	71.608	66.512	63.478	58.593	54.863	93,6	14,6	16,9	15,7	14,8	13,6	12,7
Osiguranje ličnim sredstvima	1.181	1.433	1.267	1.243	1.216	1.201	98,8	0,4	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Ostali	12.413	11.724	10.006	10.072	10.623	10.746	101,2	4	2,8	2,4	2,4	2,5	2,5
Ukupno	312.122	423.779	424.646	428.090	429.924	432.439	100,6	100	100	100	100	100	100

Izvor: Izvještaj o radu i finansijskom poslovanju Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo za 2024. godinu.

Od ukupnog broja osiguranika nosioca osiguranja su: 228.703 osiguranika u radnom odnosu, što je za 1,4% više u odnosu na isti period prethodne godine i čini 52,9% osiguranika, a 136.926 osiguranika su penzioneri što je za 2,2% osiguranika više u odnosu na isti period prethodne godine i čini 31,7% od ukupnog broja osiguranika.

5.4 Kultura

Polazeći od tekućeg modela Kulturna politike koja podrazumijeva zaštitu kulturnog i historijskog naslijeđa, umjetničku i kulturnu ponudu trinaest javnih ustanova kulture koje je osnovao Kanton Sarajevo i koji se finansiraju iz Budžeta Kantona Sarajevo, te sve ostale ustanove kulture, nevladine organizacije i asocijacije, pa do pojedinca-umjetnika, čije programe Kanton Sarajevo sufinansira, može se konstatovati da su izdvajanja sredstava iz Budžeta Kantona Sarajevo za potrebe u oblasti kulture od općinskog do državnog nivoa u značajnoj mjeri obezbijedila potrebe kulture.

Kao što je poznato, vizija Ministarstva je stvaranje kulturnog ambijenta Kantona Sarajevo koji će svojim resursima i aktivnostima nuditi jedinstven ambijent kreiran prema potrebama socioekonomskog razvoja regije. Vizija pretvorena u misiju označavala bi svjesnu i odgovornu podršku razvoju kulturnih i umjetničkih sadržaja i djelatnosti, podršku međunarodnoj i regionalnoj kulturnoj saradnji s ciljem razmjene iskustava i znanja na ovom planu, te promocije kulture Kantona Sarajevo i BiH s principom poštivanja prava na jednakost kreativnog razvoja institucija i pojedinaca.

Zahvaljujući podršci Ministarstva kulture i sporta Kantona Sarajevo u izvještajnom periodu su nesmetano nastavile rad javne ustanove kulture, ne samo one kojima je osnivač Kanton Sarajevo, već i javne ustanove od državnog značaja /Zemaljski muzej BiH, Historijski muzej BiH, Muzej književnosti i pozorišne umjetnosti BiH, Kinoteka BiH, Biblioteka za slijepa i slabovidna lica BiH, Umjetnička galerija BiH/ kojima je to jedini siguran izvor finansiranja. Inače, u posmatranom periodu, Ministarstvo je pripremilo prijedlog Zakona o privremenom preuzimanju sufinansiranja institucija kulture i

obrazovanja čiji je osnivač Bosna i Hercegovina kako bi se u riješilo stabilnije funkcioniranje i finansiranje ustanova od državnog značaja.

U skladu sa Odlukom o proglašenju temeljnih udruženja kulture naroda Bosne i Hercegovine od posebnog interesa za Kanton Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 19/23) Ministarstvo je u svome Budžetu za 2024. godine planiralo sredstva neophodna za rad ovih udruženja, a to su: BZK „Preporod“, HKD „Napredak“, SPKD „Prosvjeta“, JKP i HD „La Benevolencija“, Vijeće kongresa bošnjačkih intelektualaca, Hrvatsko narodno vijeće BiH i Srpsko građansko vijeće Pokret za ravnopravnost u BiH“.

Ministarstvo kulture i sporta je tokom 2024. godine, a u skladu sa planiranim sredstvima u Budžetu i odredbama Uredbe o dodjeli transfera neprofitnim organizacijama i pojedincima iz Budžeta Kantona Sarajevo, putem javnih poziva dodijelio značajna sredstva za projekte iz oblasti kulture. Za raspodjelu sredstava iz tekućih grantova kulture Ministarstvo je raspisalo Javni poziv za predlaganje projekata kulture radi sufinansiranja iz sredstava Ministarstva kulture i sporta Kantona Sarajevo za 2024. godinu na koji se prijavilo 317 aplikanata za 373 projekata.

Nakon navedenog javnog poziva, Ministarstvo je raspisalo Javni poziv za dodjelu poticajnih sredstava za filmsku produkciju na osnovu kojeg poziva su sufinansirani projekti u iznosu od 764.000,00KM.

Također, u svrhu podrške filmskoj produkciji, Ministarstvo je objavilo Javni poziv za predlaganje projekata za sufinansiranje proizvodnje dugometražnog filma, kratkog filma i razvoj dramskih serija iz sredstava Ministarstva kulture i sporta Kantona Sarajevo za 2024. godinu. Po navedenom javnom pozivu dodijeljena su sredstva za 15 (petnaest) projekta u ukupnom iznosu od 700.000,00KM.

Kanton Sarajevo, još uvijek kao jedini kanton u Federaciji BiH preko Ministarstva kulture i sporta, a na osnovu Zakona o istaknutim samostalnim umjetnicima kontinuirano izdvaja sredstva za doprinose za zdravstveno i penziono osiguranje istaknutim samostalnim umjetnicima. U mjesecu decembru 2024. godine doprinosi su plaćani za 34 istaknuta samostalna umjetnika, od čega je u toku godine ovaj status priznat za četiri umjetnika. Komisija je razmatrala zahtjev za reviziju statusa istaknutih samostalnih umjetnika za 2024. godinu te zaključila da svi umjetnici obuhvaćeni ovom reviziju ispunjavaju uslove za zadržavanje stečenog statusa.

Pored ove podrške, Ministarstvo je pružalo i finansijsku podršku za realizaciju brojnih umjetničkih projekata: izdavanje knjiga, organiziranje izložbi, nastup na izložbama u zemlji i inostranstvu i sl.

Ministarstvo kulture i sporta Kantona Sarajevo je nastojalo da integrira kulturu u razvojne politike Kantona Sarajevo na svim nivoima u cilju stvaranja uslova koji vode ka održivom razvoju, te u tom okviru, da uvažava sve aspekte koji se tiču zaštite i promocije različitosti kulturnih izraza.

Kao važna praksa i tržište kulture se uklapa u savremene razvojne tokove Bosne i Hercegovine. Svjetski pokazatelji ukazuju na to da razvoj kulturnog sektora utiče na razvoj društva u cjelini jer se njegovim razvojem otvaraju nova radna mjesta za mlade kreativne ljude i uz budžetsko stimuliranje udružili bi se svi segmenti društva, i vladin i nevladin sektor, i državni i privatni sektor.

Imajući u vidu činjenicu da kulturno-historijski turizam i manifestacioni turizam imaju izuzetno značajnu ulogu u razvoju Kantona Sarajevo Ministarstvo kulture i sporta je u svim svojim kapacitetima pružalo punu podršku kreativnim industrijama čime su se otvorili putevi za razvojni koncept kulturnog turizma kao razvojne komponente ne samo Kantona Sarajevo već i Bosne i Hercegovine u cjelini.

5.5 Sport

Ministarstvo kulture i sporta je tokom 2024. godine radilo na pružanju sistemske podrške sportskoj djelatnosti, koja se ogleda kroz sufinansiranje projekta iz oblasti sporta kako klubova, udruženja, tako i pojedinaca sa posebnim akcentom na vrhunski sport i sportski podmladak. U ovome segmentu nije izostala ni podrška obnovi u unapređenju sportskih objekata.

U svrhu sufinansiranja projekata iz oblasti sporta, Ministarstvo je objavilo Javni poziv za predlaganje projekata iz oblasti sporta radi sufinansiranja iz sredstava Ministarstva kulture i sporta Kantona Sarajevo za 2024.godinu. Na navedeni javni poziv prijavljeno je ukupno 548 projekata.

Ministarstvo kroz sufinansiranje ovih projekata nastoji pružiti maksimalnu podršku programima koji značajno utiču na sticanje znanja i vještina u području sporta kao npr. škole skijanja, škola plivanja, škola plivanja za hendikepiranu djecu, male olimpijske igre, studentska sportska takmičenja i dr.

Također, podrška je usmjerena i na projekte sporta za sve koji definišu značaj sporta za ličnim pravom čovjeka za razvojem, stvaralaštvom, samopotvrđivanjem i drugim civilizacijskim vrijednostima kojima se bogati i osvaja kvalitet života.

Osim toga, posebna podrška je usmjerena na razvojni sport, bez koga nema uslova za stvaranje i vrhunskih sportista. Podrška je najznačajnija u obezbijeđenju uslova za treniranje i takmičenje te vrhunski sport u smislu sufinansiranja priprema i nastupa reprezentativaca na Svjetskim, Evropskim prvenstvima i sl..

Sportske priredbe – Ministarstvo radi na maksimalnoj podršci održavanju velikih i tradicionalnih sportskih priredbi po kojima Sarajevo jeste poznato. U Kantonu Sarajevo se u odnosu na cijelu Bosnu i Hercegovinu održava najveći broj zvaničnih sportskih manifestacija.

5.6 Civilna zaštita

U izvještajnom periodu Uprava je u skladu sa svojim nadležnostima i ovlaštenjima utvrđenim u propisima iz oblasti zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća i oblasti zaštite od požara i vatrogastva, kao i drugim propisima i aktima, te u skladu sa utvrđenom politikom i Strategijom razvoja i izgradnje sistema zaštite i spašavanja i razvoja od zaštite od požara i vatrogastva na području KS u Programu razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća na području KS od 2021. do 2025. godine, poduzimala neophodne mjere i radnje na realizaciji ciljeva, programa i aktivnosti planiranih Programom rada Uprave za 2024. godinu.

U toku 2024. godine Profesionalna vatrogasna brigada (PVB) Sarajevo je imala ukupno 2.731 intervencije, od čega najveći broj požara 1.456, jedna eksplozija, 254 ostale intervencije (raznih tehničkih intervencija, obezbjeđenja društvenih, političkih, kulturnih i sportskih manifestacija, koje su se održavale na području Kantona).[8]

[8] Izvještaj o radu Kantonalne uprave civilne zaštite KS

Tabela 67. Podaci o intervencijama

Intervencije	2019	2020	2021	2022	2023	2024[9]	Indeks 2024/2023
Požari	1.453	1.494	1.480	1.518	1.152	1.456	126,4
Eksplozije	1	1	1	0	1	1	100,0
Ostalih ukupno	695	490	425	505	572	254	44,4
Ukupno svih intervencija	2.149	1.985	1.906	2.023	1.725	2.731	158,3
Vrijednost napadnute imovine	67.784.590	46.492.870	59.410.600	65.987.050	56.482.200		85,6
Pričinjena materijalna šteta	6.630.590	4.103.630	4.056.000	4.840.800	4.832.580		99,8
Vrijednost spašene imovine	61.154.000	42.389.240	55.354.600	61.137.250	51.605.040		84,4
Procent spašene imovine	90	91	93	93	91		97,8

Vrijednost napadnute imovine u 2023. godini bilježi smanjenje za 14,4% u odnosu na prethodnu godinu. Posebno treba istaći, da procent spašene imovine u izvještajnom periodu iznosi 91%, te da je iznad procenta spašene imovine u vatrogasnim jedinicama razvijenih zemalja, što svakako predstavlja pokazatelj izrazito visoke efikasnosti PVB Sarajevo.

5.7 Sigurnost građana

Kriminalitet na području Kantona Sarajevo u 2024. godini u odnosu na 2023. godinu posmatrano kroz statističke pokazatelje, karakteriše smanjenje broja događaja sa obilježjem krivičnog djela za 193 ili 5% a povećanje broja evidentiranih lica za 155 ili 6,35, lica lišenih slobode za 193 ili 18,4%, povratnika za 70 ili 4,9%, maloljetnih izvršilaca za 40 ili 83,3%. Također, povećan je procenat naknade rasvijetljenosti krivičnih djela za 16,4%

Na području Kantona Sarajevo registrovano je 3.676 događaja sa obilježjem krivičnog djela što je za 193 ili 5% manje nego u 2023. godini.

Od ukupnog broja događaja sa obilježjem krivičnog djela, 1.740 je evidentirano po poznatom izvršiocu (ili 47,3% od ukupnog broja), a 1.936 po nepoznatom izvršiocu, od čega je 1.180 naknadno rasvijetljeno. U toku 2024. godine prijavljeno je 2.624 lica, od čega je 1.509 povratnika, 88 maloljetnika, a 1.241lica su lišena slobode.
U odnosu na prethodnu godinu povećan je broj prijavljenih lica za 155, povratnika za 70, maloljetnih izvršilaca za 40 i lica lišenih slobode za 193.
U 2024. godini evidentiran je 231 događaj sa obilježjem krivičnog djela iz oblasti protiv života i tijela i to 176 po poznatom i 55 po nepoznatom izvršiocu.
Iz oblasti krivičnih djela protiv spolne slobode i morala evidentirano je 35 događaja (8 više) i to 20 povratnika i 24 su lišena slobode.
Iz oblasti protiv braka, porodice i mladeži evidentirano je 418 događaja sa obilježjem krivičnog djela (87 više).
U oblasti protiv imovine registrovano je 1.483 događaja sa obilježjem krivičnog djela što je za 490 ili 22,9% manje u odnosu na uporedni period. Iz ove oblasti najbrojniji događaji sa obilježjem krivičnog djela su: teška krađa, krađa, oštećenje tuđe stvari, razbojništvo, prevara, utaja i teška krađa u pokušaju.
U posmatranoj godini u oblasti javnog reda i mira evidentirano je 5.431 prekršaja (786 ili 16,9% više u odnosu na 2023. godinu), a za izvršenje navedenih prekršaja prijavljeno je 5.713 lica, od čega je 1.302 povratnika u činjenju prekršaja. Prilikom narušavanja javnog reda i mira u toku 2024. godine, nije bilo teže povrijeđenih lica, dok je 37 lica lakše povrijeđeno.

[9] U Izvještaju o radu KU CZ za 2024. godinu, nije bilo kompletnih podataka.

Policijski službenici su svakodnevno na terenu, kroz proaktivno djelovanje i kontakte sa građanima, osobljem javnih ustanova, nevladinih drugih organizacija, osiguravaju stvaranje povoljnog ambijenta za život svih kategorija stanovništva.

Tabela 68. Uporedni pokazatelji saobraćajnih nezgoda i posljedica na području Kantona Sarajevo

Krivična djela	2020	2021	2022	2023	2024	Indeks 2024/2023
Ukupno saobraćajnih nezgoda	8.188	7.061	8.326	10.161	10.484	103,2
Saobraćajne nezgode sa nastradalim licima	743	762	916	882	890	100,9
Saobraćajne nezgode sa materijalnom štetom	7.445	6.299	7.410	9.276	9.594	103,4
Poginulo lica	13	20	8	21	20	95,2
Povrijeđeno lica	917	951	1.146	1.087	1.130	207,9

Izvor: Izvještaj MUP-a 2024. godina

U toku 2024. godine, u odnosu na 2023. godinu, na području Kantona Sarajevo povećan je broj ukupno saobraćajnih nezgoda i nezgoda sa materijalnom štetom i nastradalim licima, povrijeđenih lica, kao i broj poginulih lica.
Registrovana je 10.484 saobraćajna nezgoda (3,2% više), od čega je 9.594 sa materijalnom štetom (3,4% više) i 890 sa nastradalim licima (0,9 % više).
U navedenim nezgodama 20 lica je poginulo (4,8 % manje), a 1.130 lica je povrijeđeno (4,0 % više), od čega 148 teže i 982 lakše.

6. Javna infrastruktura

Saobraćajna infrastruktura

Djelatnost saobraćaja se najčešće prati, kao i djelatnost građevinarstva, za područje Federacije BiH, iako je glavno saobraćajno čvorište u Gradu Sarajevo. Analizirat će se transparentni podaci za sve oblike saobraćaja-komunikacija.

Željeznički saobraćaj

Željeznice FBiH ostvarile su ukupni prihodi u 2024. godini 130 miliona KM, a ukupni rashodi 144 miliona KM. Ostvareni gubitak iznosi 14 miliona KM, Željeznice FBiH su u protekle tri godine poslovale pozitivno.
Razorne nepogode od 04.10.2024. godine uzrokovale su gotovo četveromjesečni prekid saobraćaja što za JP Željeznice FBiH predstavlja smanjenje prihoda u visini 22,5 miliona KM.
U željezničkom putničkom prijevozu u periodu I-XII 2024. godine u odnosu na isti period 2023. godine broj prevezenih putnika manji je za 4,7%, a ostvareni putnički kilometri manji su za 10,3%
U željezničkom teretnom prijevozu u periodu I-XII 2024. godine u odnosu na isti period 2023. godine prevezena roba manja je za 9,1%, a ostvareni tonski kilometri manji su za 18,2%

Cestovni saobraćaj

Prema statističkim podacima u toku 2024. godine, na području Kantona Sarajevo prevezeno je ukupno 253 hiljade tona robe, što je u odnosu na količinu prevezene robe iz 2023. godine više za 4,1%.

Gradsko prigradskim prevozom, na području sarajevskog kantona u 2024. godini, prevezeno je oko 59,1 miliona putnika, što je za 10,6% više u odnosu na broj prevezenih putnika iz 2023 godine. Strukturalno,

najveći broj putnika koristio je tramvaj kao sredstvo javnog prevoza u posmatranom periodu. U 2024. godini dolazi do povećanja prevezenih putnika ovim sredstvom (15,8%), zabilježeno je povećanje i kod prevoza putnika trolejbusima i autobusima u odnosu na prethodnu godinu.

Tabela 69. Prijevoz putnika i roba

Vrsta prijevoza/godina	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Cestovni prijevoz robe						
Prijeđeni kilometri vozila (000 km)	11.974	8.238	13.287	22.620	24.452	22.996
Prevezeno tona robe (000)	97	142	223	216	243	253
Tonski kilometri (000)	110.337	81.347	105.368	128.343	148.108	155.101
Cestovni prijevoz putnika						
Prijeđeni kilometri vozila (000)	13.124	6.237	5.854	9.109	7.864	7.815
Prevezeni putnici (000)	2.645	1.560	715	2.223	2.402	1.998
Putnički kilometri (000)	265.619	113.213	65.544	252.197	325.245	299.735
Gradsko-prigradski prijevoz						
Prijeđeni kilometri ukupno (000)	12.392	9.331	11.431	11.609	12.713	12.660
Tramvaji	2.220	1.703	1.650	935	1.005	1.584
Autobusi	8.792	6.434	8.548	9.392	10.389	9.771
Trolejbusi	1.380	1.194	1.233	1.282	1.319	1.305
Prevezeni putnici (000)	90.356	64.907	72.171	61.781	53.530	59.198
Tramvaji	41.795	28.945	30.758	28.809	24.216	28.045
Autobusi	36.674	25.912	29.591	26.744	24.053	25.015
Trolejbusi	14.262	10.050	11.822	6.228	5.261	6.138

Ukupan broj registrovanih vozila u 2024. godini u svih devet općina Kantona Sarajevo, 258.112. Od ukupnog broja registrovanih vozila 146.445 je produžena registracija, a 16.406 prva registracija. Odjavljenih vozila u 2024. godini je bilo 38.841, i u odnosu na 2023. broj je povećan za 5,4%.

Avio saobraćaj

Sarajevo je u 2024. godini imalo ukupno 1.821.762 prevezenih putnika, što predstavlja rast od 34% u odnosu na 2023. godinu. Osim toga, zabilježen je i rekordni broj aviooperacija ukupno 16.836, što je 21% više nego prethodne godine. Tokom 2024. godine uvedene su brojne linije sa liste strateških destinacija, koje su značajno povećale promet i unaprijedile povezanost Sarajeva s evropskim i svjetskim destinacijama. Tokom 2024. godine čak 27 aviokompanija redovnim i čarter letovima povezivalo je Sarajevo sa preko 30 destinacija širom svijeta. Ovaj značajan uspjeh rezultat je zajedničke saradnje Međunarodnog aerodroma Sarajevo, Vlade Kantona Sarajevo, Turističke zajednice KS, Ministarstva privrede KS i Ministarstva saobraćaja i komunikacija FBiH, koji su kroz različite inicijative i poticaje značajno doprinijeli jačanju turističke ponude i stvorili pozitivan ambijent u cilju privlačenja novih aviokompanija i destinacija. Međunarodni aerodrom Sarajevo nastavlja širiti mrežu destinacija i povezivati Bosnu i Hercegovinu s ostatkom svijeta, a uskoro će javnosti biti predstavljene nove, atraktivne linije koje će dodatno obogatiti ponudu destinacija za 2025. godinu.

6.1 Vodosnabdijevanje

Javno vodosnabdijevanje na području Kantona Sarajevo organizovano je preko četiri (4) sistema vodosnabdijevanja kojim upravljaju javna komunalna preduzeća u vlasništvu Kantona i općina.

Tabela 70. Pregled javnih vodovodnih sistema u Kantonu Sarajevo

Vodovodni sistemi	Broj korisnika
Sarajevski vodovod	400.000
Gradski vodovod Misoča Ilijaš	19.000
Vodovod Hadžići	26.000
Vodovod Trnovo	6.000
Ukupno	451.000

Izvor: Studija o zdravstvenom stanju stanovništva, higijenskim prilikama i zdravstvenoj djelatnosti u Kantonu Sarajevo u 2024. godini

Način vodoopskrbe direktno utiče na zdravlje ljudi, povećavajući ili smanjujući zdravstvene rizike. Zdravstveno ispravna voda za piće neophodna je za život, od ključne je važnosti za javno zdravlje i važan je pokretač privrednog razvoja. Javni vodoopskrbni sistemi kojima se adekvatno upravlja, smatraju se najsigurnijim načinom opskrbe ljudi vodom za piće. Prema definiciji javnog vodosnabdijevanja, svaki vodoopskrbni objekat smatra se javnim ukoliko vodom za piće snabdijeva više od 50 ljudi ili isporučuje više od 10 m3 vode/dan, te ako se ti poslovi obavljaju putem vodnih građevina kojima upravljaju pravne osobe registrovane za obavljanje javne vodoopskrbe – javni isporučitelji vodnih usluga.

Vodovodni sistemi

Javna vodoopskrba na području Kantona Sarajevo organizovana je sa četiri vodoopskrbna sistema kojim upravljaju javna komunalna preduzeća u vlasništvu Kantona i vodovoda kojim upravljaju općinske komunalne službe.
Uposlenici Odjela za komunalnu higijenu i sanitarnu tehniku J.U. Zavoda za javno zdravstvo Kantona Sarajevo, krajem 2023. i početkom 2024. godine izvršili su higijensko izviđanje na vodovodnim sistemima kojim upravljaju komunalne općinske službe: Općina Centar, Općina Novi Grad, Općina Ilidža i Općina Vogošća, te vodovodnim sistemima kojim upravlja JKP „Vodostan“ Ilijaš. Tokom izviđanja izvršen je pregled dijelova objekata za snabdijevanje vodom kao i uža i šira okolina. Utvrđeno je higijensko stanje kaptaža, rezervoara, razvodne mreže, uređaja za dezinfekciju vode, te postojanje zaštitnih zona izvorišta, odnosno mogućnosti zagađivanja vode iz bliže i dalje okoline. Na osnovu terenskog izviđanja, te podataka dobijenih od odgovornih osoba, date su preporuke, a sve sa ciljem zaštite zdravlja i prevencije bolesti građana koji se vodosnabdijevaju iz tih sistema.

Vodovodni sistemi pod kontrolom općinskih komunalnih službi

Dio stanovnika na području Kantona Sarajevo (≈2%) snabdijeva se iz lokalnih vodnih objekata kojima upravljaju općinske komunalne službe. Registrovano je ukupno šesnaest takvih vodovodnih sistema koji distribuiraju vodu prema cca 8.200 korisnika. Pojedina domaćinstva u ruralnim sredinama snabdijevaju se i iz lokalnog ili centralnog vodovoda, ali posjeduju i vlastite bunare. Broj takvih bunara je nepoznat. J.U. Zavod za javno zdravstvo Kantona Sarajevo tokom 2024. godine ispitivao je vodu sa lokalnih vodovoda u četiri općine (Centar, Novi Grad, Ilidža i Vogošća), a kojim upravljaju komunalne općinske službe i općinska komunalna preduzeća. U toku 2024. godine iz vodovodnih sistema kojima upravljaju općinske komunalne službe uzorkovano je i ispitano na mikrobiološke i fizičko-hemijske parametre 299 uzoraka vode, 228 uzorak na mikrobiološke i 71 na fizičko-hemijske parametre. 20 uzoraka vode nije odgovarao uslovima Pravilnika o zdravstvenoj ispravnosti vode za piće (Službeni

glasnik BiH broj: 40/10, 43/10, 30/12 i 62/17) na mikrobiološke i 1 uzorak na fizičko-hemijske parametre.

7. Zaštita okoliša

7.1 Institucionalni i zakonodavni okvir

U oblasti zaštite okoliša u 2024. godini vršena je primjena federalnih propisa, primjena i priprema kantonalnih propisa, vezanih za pojedine komponente okoliša, od zraka, vode, prirode, buke, upravljanja otpadom, uključujući pripremu strateških planskih dokumenata i realizaciju okolišnih projekata.
U 2024. godini Parlament FBiH je usvojio Zakon o zaštiti zraka („Sl. novine FBiH“, br. 72/24) kojim se između ostalog uređuje zaštita i upravljanje kvalitetom zraka, definiraju ciljevi i nadležnosti, mjere za poboljšanje kvalitete zraka, zaštite ozonskoga omotača, ublažavanja i prilagođavanja klimatskim promjenama.

U 2024. godini doneseni su sljedeći propisi iz nadležnosti Skupštine Kantona Sarajevo:

- **Nacrt Urbanističkog plana urbanog područja Sarajevo (Stari Grad, Centar, Novo Sarajevo, Novi Grad, Ilidža i Vogošća), Urbanističkog plana urbanog područja Hadžići, Urbanističkog plana urbanog područja Ilijaš i Urbanističkog plana urbanog područja Trnovo**
  Skupština Kantona Sarajevo, na prijedlog Vlade Kantona, donijela je Zaključak broj: 01-19-6024/24 od 26.02.2024. godine kojim je utvrdila nacrte za Urbanistički plan urbanog područja Sarajevo (Stari Grad, Centar Novo Sarajevo, Novi Grad, Ilidža i Vogošća), Urbanistički plana urbanog područja Hadžići, Urbanistički plan urbanog područja Ilijaš i Urbanističkog plana urbanog područja Trnovo sa odlukama o provođenju istih. U skladu sa tačkom 2. pomenutog Zaključka Nacrti urbanističkih planova su stavljeni na javni uvid i raspravu u trajanju od 60 dana, za čiju je organizaciju i provođenje zadužen Zavod za planiranje razvoja Kantona Sarajevo. Primjedbe, prijedlozi i sugestije dostavljeni su Zavodu za planiranje razvoja Kantona Sarajevo radi sumiranja rezultata i sačinjavanja izvještaja.

- **Informacija o stanju deponije Smiljevići za 2024. godinu**
  Komisija za praćenje realizacije i izradu Programa aktivnosti na sanaciji i izgradnji Regionalnog centra za upravljanje otpadom (RCUO) „Smiljevići” u Sarajevu za 2024. godinu (imenovana Rješenjem Vlade Kantona Sarajevo broj: 02-04-30504-30/24 od 30.05.2024. godine) je na osnovu programa aktivnosti i u skladu sa raspoloživim budžetom izradila Sporazum za 11 prioritetnih projekata na deponiji Smiljevići. Sporazum je potpisan između Ministarstva komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša Kantona Sarajevo i KJKP „Rad“ d.o.o. Sarajevo, sa rokom završetka do kraja 2025. godine. Ministarstvo je na prijedlog Komisije donijelo Odluku o pokretanju javne nabavke za izgradnju komunalne plohe od oko 37.000 m^2, nakon čega je putem e-aukcije izabran najpovoljniji ponuđač sa kojim je zaključen Ugovor o izgradnji komunalne plohe od oko 37.000 m^2.

- **Odluka o donošenju Strategije ograničenja korištenja uglja i ostalog čvrstog goriva u Kantonu Sarajevo za period 2023-2033. godina.**
  Ciljevi Strategije su poboljšanje kvaliteta zraka, utvrđivanje zona sa individualnim objektima koja koriste čvrsta goriva, određivanje prioritetnih zona za implementaciju mjera smanjenja emisije iz ložišta.

Također, u 2024. godini doneseni su sljedeći propisi iz nadležnosti Vlade Kantona Sarajevo:

- **Program aktivnosti na sanaciji i izgradnji RCUO Smiljevići u 2024. godini**, usvojen na sjednici Vlade KS 16.01.2024. godine, a na osnovu kojeg je urađen i potpisan Sporazum za 11 prioritetnih projekata na deponiji Smiljevići.
- Zaključak broj: 02-04-54461-3/24 od 19.12.2024. godine kojim se prima na znanje **Funkcionalni pregled upravljanja kvalitetom zraka u Kantonu Sarajevo**.
- Zaključak broj: 02-04-51866-18/24 od 28.11.2024. godine kojim se prihvata **Informacija o upravljanju kvalitetom zraka u Kantonu Sarajevo.**
- Odluka o usvajanju kapitalnog projekta **„Unapređenje kvaliteta zraka u FBiH i Kantonu Sarajevo“** (jačanje monitoringa i upravljanje kvalitetom zraka, širenje održivog grijanja i energetske efikasnosti, u sektoru individualnog stanovanja).

7.2 Zrak

U 2024. godini posredstvom Zavoda za javno zdravstvo KS koji upravlja stanicama za automatski monitoring kvaliteta zraka u KS obezbijeđen je neometan rad stanica za monitoring, te je vršen kontinuirani monitoring kvaliteta zraka, kao i ispitivanje prisustva teških metala u uzorcima filtera analizatora na Ilidži, Otoci i Vogošći. Rezultati su pokazali povremeno prisustvo teških metala u česticama. Krajem godine počela je sa radom automatska stanica u Hadžićima, čime se mreža stanica proširila.

Projekat subvencioniranja gasnih priključaka koji se realizuje između Ministarstva komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša KS i JP „Sarajevogas“ je nastavljen i u 2024. godini potpisivanjem Sporazuma o saradnji na realizaciji projekta i raspisivanjem Javnog poziva za subvencioniranje troškova izgradnje novih priključaka.

U izvještajnoj godini Skupština Kantona Sarajevo je usvojila „Strategiju ograničenja korištenja uglja i ostalih čvrstih goriva u Kantonu Sarajevo u periodu 2023.-2033. g.“ s ciljem poboljšanja kvaliteta zraka. Strategijom je definisano devet prioritetnih zona sa individualnim ložištima na čvrsta goriva u okviru kojih će se subvencionirati mjere energijske efikasnosti za oko 20 000 individualnih objekata u periodu od 10 godina. Pripremljeni su operativni priručnici na osnovu kojih će se dodjeljivati grantovi individualnim korisnicima.

Izrada „Registara emisija i uspostava javnog informacionog sistema“ je u završnoj fazi, a radi se o zakonskom instrumentu koji pored monitoringa kvaliteta zraka i izrade atmosferskog modela disperzije, uključuje identifikaciju izvora, kategorizaciju područja prema kvalitetu zraka što je posebno važno u funkciji izrade prostorno-planske dokumentacije i procjenjivanja uticaja novih zahvata u prostoru na kvalitet zraka. Centralni informacioni sistem će se, osim pri izradi prostorno-planske dokumentacije, koristiti i prilikom izdavanja dozvola na nove zahvate u prostoru, zatim za energetsku politiku, zdravlje i naučno-istraživački rad.

Centar za upravljanje kvalitetom zraka Ministarstva komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša je u saradnji sa UNDP-om pokrenuo projekat uspostavljanja sistema elektronskog izvještavanja o mjerenjima emisije u zrak sa ciljem poboljšanja nadzora i transparentnosti kod mjerenja emisija postrojenja za sagorijevanje, tehnoloških postrojenja i laboratorija za mjerenje. Projekat je pri kraju i biće u skladu sa Protokolom o registrima ispuštanja i prenosa zagađujućih materija (PRTR).

U toku 2024. godine krenulo se sa izradom Kantonalnog plana kvaliteta zraka što je zakonska obaveza u slučajevima kada su prekoračene vrijednosti kvaliteta zraka jedne ili više zagađujućih materija, kao što je slučaj sa Kantonom Sarajevo, gdje je prema godišnjim izvještajima Zavoda za javno zdravstvo Kantona Sarajevo, na većini mjernih stanica zabilježeno prekoračenje godišnjih graničnih vrijednosti za lebdeće čestice PM 10 i PM 2,52. Kantonalni plan se izrađuje za period od pet godina, te propisuje mjere za smanjivanje emisija iz dominantnih izvora (grijanje, saobraćaj i industrija), nosioce provedbe mjera i finansije. Mjere će se definisati za Kanton Sarajevo i Općine, te će se utvrditi monitoring i način evaluacije učinka mjera. U izvještajnom periodu pripremljen je Projektni zadatak.

Tokom 2024. godine Ministarstvo komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša KS je zahtijevalo dostavljanje Protokola o načinu ostvarivanja saradnje sa drugim subjektima kojih se tiče primjena Plana interventnih mjera u slučajevima prekomjerne zagađenosti zraka u Kantonu Sarajevo („Sl. novine KS“, br. 49/23 i 50/23- Ispravke). Protokol nije dostavljen od strane općine Stari Grad, Vogošća i Ilidža.

U izvještajnom periodu Centar za ekologiju i prirodne resurse „Akademik Sulejman Redžić“ Prirodno-matematičkog fakulteta u Sarajevu vršio je monitoring polena u zraku, te izvještavanje građana o polenskoj situaciji i davanje preporuka, na osnovu čega je izrađen Izvještaj o prostornim i sezonskim varijacijama polenskih alergena na području Sarajeva. Rezultati monitoringa su bili dostupni na web stranici http://www.pmf.unsa.ba/cep-sr/.

U saradnji Ministarstva komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša KS i KJKP „Park“ potpisan je Sporazum o realizaciji „Projekta podrške i razvoja informatičke infrastrukture za provedbu preporuka za upravljanje kvalitetom zraka sa aspekta bioloških polutanata“.

7.3 Voda

7.3.1 Snabdijevanje vodom i zaštita izvorišta

Centralni vodovodni sistem kojim upravlja KJKP „Vodovod i kanalizacija“

KJKP „Vodovod i kanalizacija“ d.o.o Sarajevo pruža usluge javnog snabdijevanja pitkom vodom za preko 300.000 stanovnika, te poslovnim i javnim klijentima. Vodovodni sistem se većim dijelom prostire na području općina Stari Grad, Centar, Novo Sarajevo, Novi Grad, Ilidža, Vogošća, te manjim dijelom na području općina Hadžići i Trnovo (zona vodosnabdijevanja objekata na olimpijskim planinama Bjelašnica i Igman). Glavni resurs vode za centralni vodovodni sistem snabdijevanja je izvorište Sarajevsko polje (podzemna akumulacija vode sa bunarima u Konacima, Bačevu, Sokolovići koloniji i Stupu) sa kojeg se zahvata cca 70-75 % ukupnih količina vode.
Vodosnabdijevanje uključuje i otvorene izvore vode. Sistem uzima vodu iz tri otvorena bazena: jedan lociran u Vogošći, drugi u Mošćanici, a treći u rijeci Bosni. Filterska postrojenja Vogošća i Bosna,

prerađuju vodu iz otvorenog toka rijeke Vogošće, odnosno Bosne. S druge strane, u proteklom periodu izvršena je preraspodjela tako da filtersko postrojenje Mošćanica ne prerađuje vodu iz otvorenog toka rijeke Mošćanice, već isti prerađuje vodu iz vrela Crnil. Voda zahvaćena iz ovih rijeka mora se tretirati prije pumpanja u sistem za vodosnabdijevanje. U 2024. godini odgovarajućim tretmanom otvorenih tokova vode zahvatilo se u prosjeku cca. 13-15 % od ukupno zahvaćene vode, dok se sa planinskih izvorišta se zahvatalo oko 8% od ukupno zahvaćenih količina vode.

Vodovodni sistem se sastoji od bunarskih postrojenja (39 aktivna bunara), osam gravitacionih vrela i tri postrojenja za prečišćavanje vode otvorenih tokova. Istovremeno se vrši i kupovina vode sa Peračkog i Jahorinskih vrela, te Tilave, i u novije vrijeme sa izvorišta Hojta. Na taj način se u prosjeku uzima 3-4% vode koja se isporučuje u gravitacijski sistem.

Nijedno izvorište u okviru centralnog vodovodnog sistema nema usvojenu Odluku o zonama sanitarne zaštite i zaštitnim mjerama u skladu sa Pravilnikom o načinu utvrđivanja uslova za određivanje zona sanitarne zaštite i zaštitnih mjera za izvorišta vode za javno vodosnabdijevanje stanovništva („Sl. novine FBiH“, br. 88/12).

U periodu od 2019. do 2022. godine, odvijala se prva faza radova u okviru projekta „Sanacija vodovodnog sistema“, finansiranog od strane EBRD-a. U sklopu prve i druge faze izvršena je rekonstrukcija glavnih pumpnih stanica, rekonstrukcija vodovodne mreže i izgradnja šahtova sa mjernom i mjerno regulacionom opremom za uspostavu novih 20 DMA zona. Druga faza je pri kraju.

Pored ovih radova, Služba za održavanje vodovodne mreže i objekata je angažovana i na radovima koji se finansiraju od strane Općina. Veći obim ovih aktivnosti je dovelo do toga da su popravci kvarova na vodovodnoj mreži vršeni u znatno manjem obimu.

U cilju poboljšanja vodosnabdijevanja potrošača iz javnog centralnog sistema u 2024. godini pripremljeni su glavni projekti, projektni zadaci, revizije projekata, obrada tender dokumentacije u sklopu investicionih radova, poslovi nadzora na izvođenju cjevovoda, pružanje konsultantskih usluga, snimanje cjevovoda i dr.

U 2024. godini se u okviru „Projekta detekcije curenja i smanjenja neprihodovane vode (NRW Projekt)“ radilo na održavanju postojećih DMA zona i monitoringu hidrauličnih parametara. Za 2024. godinu za NRW projekt nisu doznačena sredstva u Budžetu.

Lokalni sistem kojim upravlja JKP „Komunalac“

JKP „Komunalac“ upravlja sa sedamnaest vodovodnih sistema na koje je priključeno cca 26.000 korisnika. Sva izvorišta u javnom vodovodnom sistemu, koji su u nadležnosti JKP „Komunalac“ d.o.o. Hadžići imaju Odluke o zonama sanitarne zaštite i zaštitnim mjerama u skladu sa Pravilnikom o načinu utvrđivanja uslova za određivanje zona sanitarne zaštite i zaštitnih mjera za izvorišta vode za javno vodosnabdijevanje stanovništva („Sl. novine FBiH“, br. 88/12).

U skladu sa usmjerenjima „Studije vodosnabdijevanja općine Hadžići“, izvršeni su radovi na realizaciji projekta vodosnabdijevanja lokaliteta „Bare“ sistemom prepumpavanja. Također, provođene su aktivnosti na izgradnji objekata uvođenja dodatnih podzemnih rezervi vode za piće na lokalitetu „Krupa“ u Zoviku u novoizgrađene objekte rezervoara vodovodnog sistema „Ljubovača-Lokve-Kasatići“.

U izvještajnom periodu privedena je kraju prva faza projekta „Primjena smart meteringa i IoT (Internet of Things) tehnologije u monitoringu potrošnje vode“ s ciljem smanjenje gubitaka i povećanja efikasnosti vodosnabdijevanja općine Hadžići putem savremene tehnologije za daljinsko praćenje potrošnje i preciznu kontrolu ključnih tačaka sistema vodosnabdijevanja. Na više od 30 lokacija postavljena je oprema za praćenje potrošnje u realnom vremenu, otkrivanje nepravilnosti u distribuciji i pravovremeno smanjenje gubitaka.

Lokalni sistem kojim upravlja JKP „Trnovo“

Snabdijevanje stanovnika Trnovo vodom riješeno je preko gradskog sarajevskog vodovoda u urbanom dijelu Trnova, Igmana i Bjelašnice, dok se vanurbano područje snabdijeva kaptiranjem izvora i izgradnjom lokalnih seoskih vodovoda čije upravljanje i održavanje vrši JKP „Trnovo“. JKP „Trnovo“ upravlja i održava 21 lokalni seoski vodovod koji vodosnabdijeva cca 3400 stalnih korisnika.
Na području općine Trnovo donesene su Odluke o zonama sanitarne zaštite i zaštitnim mjerama za izvorišta sa kojih se vrši snabdijevanje naselja na području općine u skladu sa Pravilnikom o načinu utvrđivanja uslova za određivanje zona sanitarne zaštite i zaštitnih mjera za izvorišta vode za javno vodosnabdijevanje stanovništva („Sl. novine FBiH“, br. 88/12).
Voda koja se zahvata sa ovih izvorišta zadovoljava potrebne parametre za vodu za piće, te se ista tretira natrij hipohloritom. JKP „Trnovo“ d.o.o. Trnovo raspolaže dovoljnim količinama vode.

Lokalni sistem kojim upravlja JKP „Vodostan“

Sva izvorišta u vodovodnom sistemu kojim upravlja JKP „Vodostan“ d.o.o Ilijaš imaju usvojene Odluke o zonama zaštite na centralnom i lokalnim vodovodima utvrđenim Zakonom o vodama Kantona Sarajevo („Sl. novine KS“, br. 18/10) i Pravilnikom o načinu utvrđivanja uslova za određivanje zona sanitarne zaštite i zaštitnih mjera za izvorišta vode za javno vodosnabdijevanje stanovništva („Sl. novine FBiH“, br. 88/12).

Veliki problem je zaštita rijeke Misoče, jer se izvorište rijeke nalazi na tromeđi općina Breza, Vareš i Ilijaš, a vodozahvat za snabdijevanje građana Ilijaša vodom za piće na području općine Ilijaš. Velika zona zaštite od 113 km^2 i činjenica da se treba štititi područje na teritoriji drugih općina i kantona otežava provođenje propisanih mjera.

Postupak usklađivanja „Odluke o zonama sanitarne zaštite Mahmutović rijeka i vodozahvat Misoča“ sa novim „Pravilnikom o načinu utvrđivanja uslova za određivanje zona sanitarne zaštite i zaštitnih mjera za izvorišta vode za javno snabdijevanje stanovništva“ još nije završen zbog protivljenja Općine Vareš.

S ciljem smanjenja gubitaka i kontrole nad sistemom vodosnabdijevanja, postizanja veće klase tačnosti mjerenja i preciznije analize JKP „Vodostan“ je od 2016. godine krenulo sa nabavkom MDM softvera, definisane su DMA zone i instalirani mjerači protoka na mjernim zona. Sve navedeno je kao rezultat dalo smanjenje gubitaka u mreži i kontinuirano vodosnabdijevanje (bez redukcija) zadnjih godina.

Preduzeće JKP „Vodostan“ d.o.o Ilijaš od 2018. godine provodi sistem samokontrole HACCP koji je obavezan u svim preduzećima koja se bave isporukom vode za piće, ako je isporučena količina vode veća od 10 m^3/dan.

7.3.2 Odvodnja otpadnih i oborinskih voda i uređenje vodotoka

Nivo pokrivenosti područja Kantona Sarajevo javnim sistemom vodosnabdijevanja je znatno veći od nivoa pokrivenosti javnim sistemom prikupljanja i odvodnje otpadnih voda. Prema procjenama, postojeći sistem prikupljanja i odvodnje otpadnih voda pokriva oko 80% stanovništva.

U centralnim područjima općina je jednim dijelom riješena odvodnja otpadnih voda separatnom kanalizacijom, a u padinskim dijelovima sa individualnom stambenom izgradnjom oborinske vode zajedno sa fekalnim uključene su u fekalnu javnu kanalizaciju koja uzrokuje probleme u funkcionisanju sistema.

Veliki problem u svim općinama Kantona Sarajevo je pojava izgradnje „bespravne kanalizacione mreže“ koja ugrožava ukupan sistem odvodnje otpadnih voda kao i sanitarnu bezbjednost vodosnabdijevanja, kao i činjenica da razvoj kanalizacione mreže ne prati razvoj KS.

Preduslov za daljni razvoj centralnih sistema za prikupljanje i odvodnju otpadnih voda je svakako i adekvatan rad centralnog postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda u Butilama (PPOV), te izgradnja lokalnih uređaja za tretman otpadnih voda za područja koja ne gravitiraju prema centralnom postrojenju. Sanacijom i modernizacijom PPOV u Butilama omogućeno je prečišćavanje otpadnih voda Kantona Sarajevo i kontrolisano ispuštanje prečišćenih voda u recipijent rijeku Bosnu.

U izvještajnoj godini količina prečišćenog efluenta ispuštenog u rijeku Bosnu iznosila je 34.952.852 što je 2.912.737,66 m^3 mjesečno. Produkcija biogasa u 2024. godini je iznosila 291.168 m^3. Iz energije biogasa proizvodi se 85-87% korisne energije (oko 33% električne energije i 54% toplotne energije). Planirano je da se proizvodi oko 1 MW mjesečno energije što čini oko 1/3 ukupno potrebne energije za normalan rad postrojenja. Korištenjem biogasa skoro svi toplotni zahtjevi, te dio zahtjeva za električnom energijom mogu biti zadovoljeni.

Na postrojenju se dnevno proizvede 10-15 t dehidriranog mulja čije deponovanje predstavlja veliki problem. Proizvedeni mulj se trenutno skladišti u privremene lagune/deponije unutar lokacije PPOV, a kapacitet jedne lagune je 12.000 m^3. S ciljem iznalaženja mogućnosti dodatnog tretmana dehidriranog mulja urađene su određene studije, održani su sastanci sa predstavnicima Federalnog ministarstva okoliša i turizma. Rješenje ovog pitanja je još uvijek aktuelno.

7.3.3 Poplave

Najugroženija plavna područja spadaju područja oko rijeka Bosne, Željeznice, Zujevine, Miljacke i Tilave u Sarajevskom polju, rijeka Misoče i Ljubine u Ilijašu, te rijeka Ljubine i Jošanice u Vogošći, i Rakitnice u Trnovu. Veliki dio Kantona Sarajevo je zaštićen od poplava, jer je izvedena regulacija vodotoka i zaštita od stogodišnjih voda, ali se moraju uložiti napori da se zaštiti preostalo područje.
Sa ciljem preventivnog djelovanja na smanjenju poplavnih područja i smanjenju šteta koje izazivaju poplave izvođenjem radova na izgradnji zaštitnih vodnih objekata, čišćenju, produbljivanju i trajnoj regulaciji riječnih korita u Kantonu Sarajevo Vladi KS usvojila je „Program uređenje riječnih korita i zaštite od poplava na području Kantona Sarajevo za 2024. godinu”. Konačni cilj je trajna zaštita stanovništva i njihove imovine, privrednih subjekata, infrastrukture, poljoprivrednog zemljišta od štetnog djelovanja voda izazvanim poplavama i bujicama u rizičnim područjima koja su definirana Kantonalnim planom odbrane od poplava.

Programom su obuhvaćeni projekti sa područja svih devet općina Kantona Sarajevo i projekti koje je dostavio Grad Sarajevo, a za njegovo provođenje u 2024. godini osigurano preko 7,2 miliona KM.

7.4 Otpad

Program aktivnosti na sanaciji i izgradnji RCUO Smiljevići je usvojen od strane Vlade KS početkom 2024. godine, dok je Komisija za praćenje realizacije i izradu Programa aktivnosti na sanaciji i izgradnji Regionalnog centra za upravljanje otpadom (RCUO) "Smiljevići" imenovana u maju iste godine. Na osnovu Programa aktivnosti i u skladu sa raspoloživim sredstvima u budžetu, izrađen je i potpisan Sporazum između Ministarstva komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša i KJKP „RAD" kako bi se pokrenule javne nabavke za 11 prioritetnih projekata na deponiji, a sve u svrhu ishodovanja vodne dozvole, sanacije i izgradnje deponije. Rok završetka pomenutih projekata je kraj 2025. godine.

U 2024. godini, putem Ministarstva komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša Kantona Sarajevo poduzeto je niz aktivnosti na unapređenju stanja na RCUO „Smiljevići", a radi se o sljedećim projektima:

- Smanjenje i uspostava prečišćavanja procjednih voda RCUO „Smiljevići" i drugi projekti na RCUO Smiljevići
- Projekti upravljanja i saniranja deponije Smiljevići
- Izgradnja plohe za odlaganje komunalnog otpada na površini od 37.000 m^2;

Na deponiji se vrši kontinuirani monitoring kvaliteta otpadnih, procjednih voda, zraka, zemljišta, emisije buke, a u skladu sa okolinskom dozvolom i putem ovlaštene i certificirane laboratorijske kuće, te su isti redovno objavljuju na oficijelnoj web stranici KJKP „RAD".

I i II kategorija animalnog otpada se odlaže u jame „grobnice", dok se III kategorija animalnog otpada odlaže u tijelo deponije, a u skladu sa važećom Dozvolom za upravljanje otpadom.

U izvještajnoj godini KJKP „Rad" uklonio ukupno 101 nelegalno otvorene odlagalište i izvršena je sanacija kontaminiranih površina, od čega u općini Stari Grad šest, Centar osam, Novo Sarajevo četiri, Novi Grad 20, Ilidža 30, Hadžići 17, Vogošća 11, Ilijaš pet.

Prema oficijelnoj stranici Ministarstva komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša KS https://mkipgo.ks.gov.ba/ tokom izvještajne godine izdata su 77 odobrenja planova upravljanja medicinskim otpadom. Također, izdata je jedna dozvola za upravljanje otpadom poslovnom subjektu Ekodizdar d.o.o. Sarajevo.

7.5 Prirodno naslijeđe

Ministarstvo komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša Kantona Sarajevo, Kantonalni Zavod za zaštitu kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa Sarajevo i Prirodno-matematički fakultet u Sarajevu su u 2024. godini nastavili sa aktivnostima na finalizaciji projekta izrade „Elaborata/Stručnog obrazloženja za proglašenje zaštite prioritetnih pojedinačnih spomenika prirodne baštine iz oblasti hidro-geološkog i geomorfološkog spomeničkog naslijeđa Kantona Sarajevo". Urađen je finalni nacrt dokumenta i stručno obrazloženje za proglašenje zaštite prve grupe od ukupno 23 prioritetnih pojedinačnih prirodnih vrijednosti iz oblasti hidro-geološkog i

geomorfološkog spomeničkog naslijeđa Kantona Sarajevo, od koji se odabralo pet prirodnih vrijednosti (pećina Klokočevica, Megara i Ledenica, zatim Studeni potok, te Sumporna vrela na Ilidži) za koja će se pripremiti nacrti zakona o proglašenju pojedinačnih prirodnih vrijednost

U izvještajnoj godini Ministarstvo komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša je dostavilo Federalnom ministarstvu okoliša i turizma nacrt „Stručnog obrazloženja za proglašenje Čemerske planine sa kanjonom rijeke Misoče zaštićenim područjem“ na dalje postupanje kako bi se formalno-pravno zaštitilo ovo područje. Ova aktivnost je implementirana u saradnji sa UNDP-ijem kroz Projekat „Podrška UNEP/GEF portfoliju“ i aktivnost „Postizanje očuvanja biološke raznolikosti kroz uspostavljanje i efikasno upravljanje zaštićenim područjima i izgradnju kapaciteta za zaštitu prirode u Bosni i Hercegovini“.

U izvještajnom periodu nastavljene su aktivnosti na raspisivanju tendera za izradu novog Plana upravljanja Spomenikom prirode „Skakavac“, koji je istekao krajem 2021. godine. S tim u vezi, u februaru 2024. godine od strane Upravnog odbora Kantonalne javne ustanove za zaštićena prirodna područja donesena je saglasnost na Privremene upravljačke smjernice za Spomenik prirode „Skakavac“ sa rokom važenja do donošenja Plana upravljanja Spomenikom prirode “Skakavac“, a najduže do kraja 2024. godine.

7.6 Energijska efikasnost

U 2024. godine u okviru projekta „Povećanje energijske efikasnosti u objektima individualnog i kolektivnog stanovanja na području Kantona Sarajevo” potpisani su Sporazumi između Ministarstva komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša, Općine Ilidža i Općine Hadžići, o sufinansiranju na realizaciji predmetnog Projekta. Rok za realizaciju navedenih sporazuma bio je 31.12.2024. godine, a obzirom da isti nisu realizovani pripremljeni su anexi sporazuma sa izmijenjenim datumom realizacije koji u izvještajnom periodu nisu potpisani.

7.7 Okolinske dozvole i strategijske procjene uticaja na okoliš

U toku 2024. godine, Ministarstvo komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša KS je vodilo upravne postupke za izdavanje okolinskih dozvola na osnovu Zakona o zaštiti okoliša FBiH („Sl. novine FBiH“, br. 15/21 i 74/22), Zakona o upravnom postupku („Sl. novine FBiH“, br. 2/98, 48/99 i 61/22) i Uredbe kojom se utvrđuju pogoni i postrojenja koja moraju imati okolinsku dozvolu („Sl. novine FBiH“, br. 51/21 i 74/22). Rješavani su zahtjevi za izdavanje okolinskih dozvola i zahtjevi za mišljenje o potrebi ishođenja okolinske dozvole, a u slučajevima da se radilo o pogonima i postrojenjima koji nisu obveznici pribavljanja okolinske dozvole, date su smjernice o provođenju mjera zaštite pojedinih komponenti okoliša i eventualnoj obavezi monitoringa emisija zagađujućih materija u zrak.

8. Analiza budžeta i javne administracije

8.1 Analiza javnih prihoda i rashoda[10]

Budžet Kantona Sarajevo obavezujući je okvir djelovanja javnog sektora i u finansijskom smislu predstavlja plan prihoda i rashoda. Izrada i izvršavanje budžeta zasniva se na načelima jedinstva, tačnosti, uravnoteženosti i zakonitosti budžeta, načelu univerzalnosti, efikasnosti ekonomičnosti i transparentnosti. Izrada godišnjeg budžeta zasniva se na budžetskom kalendaru te Dokumentu okvirnog budžeta koji obuhvata najmanje jednu fiskalnu godinu i dvije naredne godine. Strukturu budžetskih sredstava čine porezni i neporezni prihodi, kao dominantni izvori budžetskih sredstava, zatim grantovi, donacije, kapitalni primici i račun finansiranja.

U periodu 01.01. do 31.12.2022. godine ostvareni su prihodi i primici u iznosu 1.202.987.364 KM, a izvršeni rashodi i izdaci u iznosu 1.147.273.868 KM. Na osnovu ostvarenih prihoda i primitaka i izvršenih rashoda i izdataka ostvaren je suficit u tekućoj godini u iznosu od 55.713.496 KM.

Tabela 71. Ukupno ostvareni prihodi

Prihodi	2019		2020		2021		2022		Indeks 2022/2021
	u KM	%	u KM	%	u KM	%	u KM	%	
Prihodi od poreza	757.387.053	71,7	713.202.180	62,8	801.349.191	82,4	963.925.039	80,1	120,3
Neporezni prihodi	189.596.010	18	173.496.885	15,3	107.089.795	11	107.938.041	9,0	100,8
Tekući transferi i donacije	32.534.161	3,1	99.360.540	8,8	22.425.268	2,3	87.934.492	7,3	392,1
Kapitalni transferi	12.535.261	1,2	17.613.148	1,6	4.934.076	0,5	3.158.531	0,3	64,0
Prihodi od internih transakcija	1.620.609	0,2	2.055.576	0,2	1.026.981	0,1	896.138	0,1	87,3
Kapitalni primici	368.260	0	5.345.559	0,5	25.245	0	12.027	0,0	47,6
Račun finansiranja	4.150.789	0,4	4.120.959	0,4	35.643.175	3,7	39.123.096	3,3	109,8
Višak primitaka od direktnog zaduživanja	57.561.441	5,5	120.140.978	10,6	0	0	0	0,0	
Ukupno	1.055.753.584	100	1.135.335.825	100	972.493.731	100	1.202.987.364	100	123,7

U 2019., 2020., 2021. i 2022. godini najveći udio ostvarenih prihoda se ostvarivao preko poreznih prihoda, od 71,7% u 2019. godini do 80,1% u 2022. godini, a ostvareni prihodi od poreza su veći za 20,3% u odnosu na ostvarenje 2021. godine.

U periodu od 01.01.do 31.12.2022. godine rashodi i izdaci, koji su izvršeni iz ostvarenih prihoda i primitaka, iznose 1.147.273.868 KM. Od 01.01. do 31.12.2022. godine je za 19,7%, veće od izvršenja rashoda u istom periodu 2021. godine.

U strukturi rashoda, najveće učešće u ukupnim rashodima se odnosi na plaće i naknade troškova zaposlenih. Tekući transferi bilježe povećanje u procentualnom učešću u ukupnim godišnjim rashodima, sa 29,4% u 2021. godini na 29,5% u 2022. godini. Izdaci za otplatu dugova bilježe povećanje sa 15,8 miliona KM u 2021. godini na 34,3 miliona KM u 2022. godini, odnosno više od dva puta.

[10] Podaci, odnosno Izvještaj o izvršenju Budžeta Kantona Sarajevo za 2023. i 2024. godinu nisu bili dostupni.

Tabela 72. Ostvareni budžetski rashodi

Rashodi	2019		2020		2021		2022		Indeks 2022/2021
	u KM	%	u KM	%	u KM	%	u KM	%	
Plaće i naknade troškova zaposlenih	423.803.047	40,7	425.992.968	37,6	430.362.454	44,9	490.919.862	42,8	114,1
Doprinosi poslodavaca i ostali doprinosi	42.809.288	4,1	42.659.019	3,8	42.709.075	4,5	49.084.595	4,3	114,9
Izdaci za materijal i usluge	100.775.806	9,7	101.228.423	8,9	80.477.535	8,4	95.449.402	8,3	118,6
Tekući transferi	213.840.225	20,5	236.680.962	20,9	281.663.334	29,4	338.215.021	29,5	120,1
Izdaci za obaveze po kreditima	4.355.111	0,4	5.256.313	0,5	2.827.392	0,3	4.611.344	0,4	163,1
Kapitalni transferi	113.671.690	10,9	146.485.799	12,9	46.431.738	4,8	74.748.957	6,5	161,0
Izdaci za nabavku stalni sredstava	112.347.626	10,8	131.276.095	11,6	58.108.499	6,1	59.991.641	5,2	103,2
Sredstva za pozajmljivanje	1.420.000	0,1	12.170.000	1,1	0	0	0	0,0	
Otplate dugova	29.241.670	2,8	29.813.746	2,6	15.819.487	1,7	34.253.046	3,0	216,5
Tekuća rezerva									
Višak rashoda nad prihodima									
Ukupno	1.042.264.463	100	1.131.563.325	100	958.399.514	100	1.147.273.868	100	119,7

Tekući transferi koji se finansiraju iz budžeta Kantona najčešće se odnose na tekuće transfere neprofitnim organizacijama, tekuće transfere pojedincima, učešća i subvencije javnim preduzećima, učešća i transferi drugim nivoima vlasti, te drugi tekući rashodi.

8.2 Program javnih investicija[11]

U Zakonu o budžetima Federacije BiH posebna pažnja posvećena je Programu javnih investicija, koji predstavlja instrument za upravljanje i izvještavanje o razvojnim programima i projektima-javnim investicijama. Javne investicije predstavljaju dio sredstava budžeta planiranih za ulaganja u značajno povećanje sredstava nefinansijske imovine kroz sticanje infrastrukture, građevinskih objekata, zemljišta i opreme.
Program javnih investicija KS (PJIKS) priprema se svake godine po roling sistemu, koji usvaja Vlada KS.

Osnovni cilj izrade PJIKS je usklađivanje razvojnih projekata sa realnim izvorima finansiranja. Program sadrži tekuće i kandidovane projekte, a čijom realizacijom treba da se doprinese
kvaliteti života građana i sigurnosti.
Investicije-projekti se odnose na sva područja djelatnosti (sektore) od obrazovanja, infra i suprastrukture do socijalne sigurnosti i zaštite okoliša.

Ukupan broj projekata javnih investicija (tekućih i kandidovanih) u 2024. godini je 271 i veći je za 7,3% u odnosu na ukupan broj projekata u 2023. godini.
Ukupna planirana vrijednost projekata javnih investicija (tekućih i kandidovanih) u 2024. iznosi preko 2.174,4 miliona KM što je povećanje za 37,2% u odnosu na 2023. godinu.

[11] Program javnih investicija KS, Informacija dostupna na stranici Zavoda za planiranje razvoja KS

Tabela 73.Pregled promjena osnovnih podataka iz PJIKS

Status projekata		Tekući ukupno	Ukupno učešće KS	Drugi izvori finansiranja	Učešće KS (%)	Učešće drugih izvora finansiranja (%)	Kandidovani ukupno	Tekući i kandidovani projekti
2019	Broj projekata	63	47	16	74,6	25,4	99	162
	Planirana vrijednost projekta (mil. KM)	749,4	354,8	394,7	47,3	52,7	348,3	1.097,70
	Budžet (mil. KM)	82,7	70,8	11,9	85,6	14,4		82,7
2020	Broj projekata	60	51	9	85,0	15,0	138	198
	Planirana vrijednost projekta (mil. KM)	651,9	399,8	252,2	61,3	38,7	715,7	1.367,69
	Budžet (mil. KM)	39,4	34,2	5,2	86,8	13,2		39,4
2021	Broj projekata	64	57	7	89,1	10,9	141	205
	Planirana vrijednost projekta (mil. KM)	646,4	308,5	337,9	47,7	52,3	714,8	1.361,22
	Budžet (mil. KM)	48	42,6	5,4	88,7	11,3		48
2022	Broj projekata	51	39	12	76,5	23,5	144	195
	Planirana vrijednost projekta (mil. KM)	472,1	311,5	160,6	66,0	34,0	550	1.022,22
	Budžet (mil. KM)	67,6	57,5	10,1	85,1	14,9		67,6
2023	Broj projekata	61	52	9	85,2	14,8	178	239
	Planirana vrijednost projekta (mil. KM)	858,1	420	437	49,0	51,0	728	1.586,90
	Budžet (mil. KM)	97,9	85,4	12,5	87,1	12,9		97,9
2024	Broj projekata	80	75	5	93,8	6,2	191	271
	Planirana vrijednost projekta (mil. KM)	1.026,7	478,7	548	46,6	53,4	1.147,6	2.174,4
	Budžet (mil. KM)	92,5	78,3	14,2	84,6	15,4		92,5

Tabela 74. Pregled promjena osnovnih podataka iz PJIKS, indeks 2024/2023.

Status projekata	Broj projekata	Planirana vrijednost projekta	Budžet
Tekući ukupno	131,2	119,65	94,5
Ukupno učešće KS	144,2	113,98	91,7
Drugi izvori finansiranja	55,6	125,40	113,6
Učešće KS (%)	110,1	95,10	97,1
Učešće drugih izvora finansiranja (%)	41,9	104,71	119,4
Kandidovani ukupno	107,3	157,64	
Tekući i kandidovani projekti	113,4	137,02	94,5

U ukupnoj planiranoj vrijednosti tekućih projekata u 2024. godini (1.026,7 miliona KM) sredstva Budžeta KS učestvuju sa 46,6% i iznose 478,7 miliona KM. Sredstva Budžeta KS u odnosu na 2023. godinu manja su za oko 5,5%.

U 2024. godini drugi izvori finansiranja iznose 548 miliona KM ili 46,6% i veći su za 25,4% nego 2023. godine.

U ukupnoj planiranoj vrijednosti kandidovani projekti iznose 1.147,6 miliona KM u 2023. godini.
Za realizaciju projekata u 2024. godini ukupno planirana sredstva svih projekata iznose oko 92,5 miliona KM.

II Implementacija Strategije

Uvod

Pregled provedbe Strategija razvoja Kantona Sarajevo 2021-2027. godinu (u daljem tekstu Pregled) priprema se u svrhu informisanja svih relevantnih aktera o realiziranim strateškim mjerama i aktivnostima u prethodnoj godini te se odnosi samo na elemente vezane za provedbu mjera u 2024. godini. Pregled je pripreman kao zaseban dokument, ali čini dio cjelovitog Izvještaja o razvoju Kantona Sarajevo za 2024. godinu.
Zavod za planiranje razvoja Kantona Sarajevo je na osnovu prikupljenih informacija, odnosno na osnovu izvještaja o radu ministarstava, izvještaja o implementaciji projekta za 2024. planiranih Akcionim planom 2024-2026. godina (u daljem tekstu AP 2024-2026.), koje su dostavila ministarstva preko članova Kantonalnog odbora za razvoj za implementaciju Strategije (u daljem tekstu KOR), izradio Izvještaj o implementaciji Strategije razvoja Kantona Sarajevo 2021-2027. godine za 2024. godinu.
Nakon Uvodnog dijela, Pregleda, predstavljena je struktura Strategije, dat kratak sažetak AP-a 2024-2026., ukupan pregled provedbe Strategije za 2024. godinu. U posebnom dijelu dat je pregled provedbe Strategije po ciljevima i prioritetima za 2024. godinu kroz analizu i praćenje Strategijom utvrđenih indikatora, kao i pregled finansijskih ulaganja za 2024. godinu.

9. Struktura strategije

Strategija razvoja Kantona Sarajevo 2021-2027. se sastoji od dva ključna dijela: strateškog i programskog okvira.

Strateški okvir

U ovom dijelu, odnosno dijelu strateške platforme, dat je izvod iz detaljne situacione analize, zatim SWOT analiza, ključni strateški izazovi i fokusi za dalji razvoj Kantona Sarajevo. Strateški okvir također sadrži i utvrđivanje vizije razvoja, kao i strateške ciljeve sa pripadajućim indikatorima/pokazateljima utjecaja, na osnovu kojih će se moći ocijeniti stepen promjene u KS-u u narednom Strategijom definiranom planskom periodu.
Strategija usmjerava sveukupan razvoj Kantona uzimajući u obzir ekonomsku, društvenu, okolišnu i prostornu dimenziju i na temelju toga utvrđuje viziju razvoja Kantona Sarajevo:

„Kanton Sarajevo je evropska, dinamična i kreativna regija, prosperitetna za građane svih generacija, ugodnog življenja i unosnog poslovanja“.

Na temelju strateških fokusa i vizije KS, definisana su četiri strateška cilja koji osiguravaju sinergijske efekte između ekonomije, okoliša i društva, uz puno uvažavanje interesa lokalne uprave. Oni imaju prepoznatljiva sektorska težišta, ali istovremeno su integralni i povezujući.

Strateški ciljevi koji vode ka ostvarenju vizije razvoja Kantona Sarajevo su:

1. **Unaprijediti konkurentnost privrede i povećati zaposlenost**
2. **Stvoriti uvjete za uključujući društveno-ekonomski rast i smanjenje siromaštva i unaprijediti dostupnost i pouzdanost svih javnih servisa (zdravstvo, obrazovanje, socijalne politike, kultura i sport)**
3. **Odgovorno upravljati okolišem, prostorom, prirodnim i infrastrukturnim resursima**
4. **Unaprijediti efikasnost i odgovornost javnog sektora**

Programski okvir

Definisani strateški ciljevi se realizuju putem 20 prioriteta, koji su u programskom okviru Strategije razvijeni u mjere, projekte i aktivnosti sa planiranim potrebnim finansijskim sredstvima (indikativni finansijski i terminski okvir), čijom implementacijom će se postići definisani ciljevi razvoja tokom implementacije Strategije. Također, u ovom dijelu definisan je i institucionalni i organizacioni okvir za provedbu Strategije, kao i plan praćenja, izvještavanja, evaluacije i revizije Strategije, te provjera međusobne usklađenosti sa dokumentima viših nivoa vlasti i prilozi koji predstavljaju detaljan pregled Strategije, odnosno detaljan pregled definisanih mjera.

Programski okvir je osnova za praćenje implementacije Strategije razvoja KS 2021-2027.. koji razrađuje realizaciju 20 prioriteta kroz 67 mjera i 165 projekata i predviđa potrebna sredstva. Treba istaći da projekat uključuje niz različitih aktivnosti, koje su praktično potprojekti.

Tabela 75. Programski okvir:

Strateški cilj	Broj			Potrebna sredstva u KM
	Prioriteta	Mjera	Projekta	
1. Unaprijediti konkurentnost privrede i povećati zaposlenost	7	22	46	285.056.000
2. Stvoriti uvjete za uključujući društveno-ekonomski rast i smanjenje siromaštva i unaprijediti dostupnost i pouzdanost svih javnih servisa (zdravstvo, obrazovanje, socijalne politike, kultura i sport)	4	18	40	429.955.268
3. Odgovorno upravljati okolišem, prostorom, prirodnim i infrastrukturnim resursima	4	14	44	1.224.109.834
4. Unaprijediti efikasnost i odgovornost javnog sektora	5	13	35	92.660.000
Ukupno iz strateškog dokumenta	**20**	**67**	**165**	**2.031.781.102**

Ukupna planirana vrijednost Strategije razvoja KS-a 2021-2027. je 2.031.781.102 KM. Od toga za realizaciju projekata:

- Strateškog cilja 1. potrebno je 14,0% (285.056.000 KM),
- Strateškog cilja 2. potrebno je 21,2% (429.955.268 KM),
- Strateškog cilja 3. potrebno je 60,2% (1.224.109.834 KM),
- Strateškog cilja 4. potrebno je 4,6% (92.660.000 KM).

Prema strukturi izvora finansiranja, a u skladu s procjenom mogućnosti finansiranja Ministarstva finansija, planirano je da sredstva budžeta učestvuju sa 53,59%, sredstva EU i drugih međunarodnih donatora, sredstva viših nivoa vlasti, općina i sl. 41,49%, te kreditna sredstva sa 4,92%.

Tabela 76. Pregled planiranih sredstava za realizaciju strateških ciljeva i prioriteta Strategije razvoja KS 2021-2027.

Redni broj i oznaka	Ukupno KM	Budžet institucije (KM)	Ostali izvori (KM)
Strateški cilj 1. Unaprijediti konkurentnost privrede i povećati zaposlenost	285.056.000	187.282.000	97.774.000
1.1. Kreiranje okruženja poticajnog za poslovanje	124.700.000	103.400.000	21.300.000
1.2. Jačanje konkurentnosti i izvozne orijentacije poslovnih subjekata s posebnim fokusom na prerađivačku industriju	5.000.000	5.000.000	0
1.3. Povećanje digitaliziranosti ekonomije	8.200.000	8.200.000	0
1.4. Unapređenje sistema zapošljavanja i povećanje efikasnosti tržišta rada	49.732.000	9.682.000	40.050.000
1.5. Osiguranje dugoročne održivosti i funkcionalnosti javnih preduzeća	70.000.000	40.200.000	29.800.000
1.6. Unapređenje konkurentnosti destinacije kroz održivi razvoj turizma	7.424.000	6.800.000	624.000
1.7. Jačanje konkurentnosti ruralne ekonomije	20.000.000	14.000.000	6.000.000
Strateški cilj 2. Stvoriti uvjete za uključujući društveno-ekonomski rast i smanjenje siromaštva i unaprijediti dostupnost i pouzdanost svih javnih servisa (zdravstvo, obrazovanje, socijalne politike, kultura i sport)	429.955.268	213.966.723	215.988.545
2.1. Podići kvalitet obrazovanja (s posebnim naglaskom na STEM i digitalne vještine) i uskladiti ga sa zahtjevima tržišta rada i potražnjom za radnom snagom	85.840.000	59.440.000	26.400.000
2.2. Poboljšanje kvaliteta i dostupnost socijalnih usluga za sve ciljne grupe stanovništva, kao i smanjenje siromaštva i socijalne isključenosti, s posebnim akcentom na vanredne okolnosti	92.810.000	56.850.000	35.960.000
2.3. Unapređenje funkcionalnosti i odgovornosti zdravstvenog sistema	52.300.000	27.500.000	24.800.000
2.4. Unapređenje ambijenta za razvoj kulture i sporta	199.005.268	70.176.723	128.828.545
3. Odgovorno upravljanje okolišem, prostorom, prirodnim i infrastrukturnim resursima	1.224.109.834	638.059.785	586.050.049
3.1. Poboljšanje kvaliteta zraka i zaštite od buke	86.316.256	31.373.877	54.942.379
3.2. Održivo korištenje prirodnih dobara uz zaštitu biološke i geološke raznolikosti	7.467.320	3.299.502	4.167.818
3.3. Uspostavljanje integralnog održivog sistema upravljanja otpadom	142.065.662	43.946.406	98.119.256
3.4. Unapređenje razvoja saobraćaja i javne komunalne infrastrukture	988.260.596	559.440.000	428.820.596
4. Unapređenje efikasnosti i odgovornosti javnog sektora	92.660.000	49.565.000	43.095.000
4.1. Smanjenje korupcije i kriminaliteta, povećanje sigurnosti građana, te osnaživanje funkcioniranja pravne države	79.060.000	44.800.000	34.260.000
4.2. Povećanje učinkovitosti i odgovornosti u oblasti javnih finansija	3.500.000	1.525.000	1.975.000
4.3. Reforma javne uprave	5.560.000	2.200.000	3.360.000
4.4. Unapređenje sistema upravljanja razvojem	1.240.000	880.000	360.000
4.5. Pozicioniranje KS-a u široj regiji i Evropi	3.300.000	160.000	3.140.000
Ukupno iz strateškog dokumenta	2.031.781.102	1.088.873.508	942.907.594

10. Kratki sažetak Akcionog plana Strategije razvoja Kantona za 2024-2026. godinu

Akcioni plan (AP) Strategije razvoja za 2024-2026. predstavlja operacionalizaciju strategije, odnosno sadrži sve mjere i aktivnosti/projekte u okviru strateških i prioritetnih ciljeva planirane da budu implementirane tokom 2024-2026., kao i finansijski okvir potreban za njihovu realizaciju, te određuje dinamiku i nositelje odgovornosti za realizaciju mjera. Ovakav plan omogućava pravovremeno sagledavanje očekivanih troškova potrebnih za realizaciju Strategije, te njihovo korigovanje i prilagođavanje raspoloživim finansijskim izvorima.

Akcionim planom 2024-2026. planirana je implementacija projekata za koje su potrebna sredstva u iznosu od 1.466.350.496 KM što 72,2% ukupnog indikativnog finansijskog okvira Strategije (2.031.781.102 KM). Akcioni plan korespondira sa Programom javnih investicija KS 2023-2025.

odnosno, sve aktivnosti/projekti su dijelom planova rada nadležnih ministarstava Vlade Kantona Sarajevo.

Izradu Akcionog plana pripremio je Zavod za planiranje razvoja KS zajedno sa Kantonalnim odborom za razvoj za proces implementacije (KOR) Strategije razvoja Kantona Sarajevo 2021-2027.

Strategija razvoja Kantona Sarajevo 2021-2027. i AP 2024-2026. su usklađeni sa Zakonom o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem u Federaciji BiH (Službene novine FBiH, broj 32/17), Uredbom o izradi strateških dokumenata u FBiH i Uredbom o trogodišnjem i godišnjem planiranju rada, monitoringu i izvještavanju u FBiH (Službene novine FBiH, broj 74/19).

Tabela 77. Finansijska sredstva (u KM) potrebna za realizaciju strateških ciljeva tokom 2024-2026.

Strateški cilj	2024	2025	2026	Ukupno 2024-2026	Ukupno 2021-2027	AP 24-26/ ukupno 21-27 (%)
1	77.376.761	76.358.899	15.715.000	169.450.660	285.056.000	59,4
2	185.512.159	173.487.159	139.732.659	498.731.977	429.955.268	116,0
3	270.282.583	310.147.974	160.277.502	740.708.059	1.224.109.834	60,5
4	25.924.800	31.157.800	377.200	57.459.800	92.660.000	62,0
UKUPNO	559.096.303	591.151.832	316.102.361	1.466.350.496	2.031.781.102	72,2

Planiranim sredstvima u iznosu od 1.466.350.496 KM, za period 2024-2026. godina, najviše se odnosi na projekte Strateškog cilja 3 (50,5%), zatim Strateškog cilja 2 (34,0%), te Strateškog cilja 1 (11,6%) i na Strateški cilj 4 (3,9%) od ukupnih sredstava za period Akcionog plana.

Predviđenim sredstvima, prema AP 2024-2026., realizovaće se ili će početi sa realizacijom 95 projekata od ukupno 165 projekata planiranih Strategijom.

Tabela 78. Planirana implementacija Strategije razvoja Kantona Sarajevo 2021-2027. u periodu 2024-2026.

Strateški cilj	Broj				Potrebna sredstva u KM
	Prioriteta	Mjera	Projekata	Aktivnosti	
1. Unaprijediti konkurentnost privrede i povećati zaposlenost	6	17	13	77	169.450.660
2. Stvoriti uvjete za uključujući društveno-ekonomski rast i smanjenje siromaštva i unaprijediti dostupnost i pouzdanost svih javnih servisa (zdravstvo, obrazovanje, socijalne politike, kultura i sport)	4	17	27	97	498.731.977
3. Odgovorno upravljati okolišem, prostorom, prirodnim i infrastrukturnim resursima	4	14	34	83	740.708.059
4. Unaprijediti efikasnost i odgovornost javnog sektora	4	10	21	26	57.459.800
Ukupno	18	58	95	283	1.466.350.496

U narednoj tabeli data je struktura finansiranja po strateškim i prioritetnim ciljevima i po godinama.

Tabela 79.Planirana struktura finansiranja Strateških i Prioritetnih ciljeva za period 2024-2026.

	2024		2025		2026		Ukupno 24-26	
	u KM	%	u KM	%	u KM	%	u KM	%
Strateški cilj 1	77.376.761	100,0	76.358.899	100,0	15.715.000	100,0	169.450.660	100,0
Budžet KS	37.335.000	48,3	37.385.000	49,0	6.400.000	40,7	81.120.000	47,9
JLS (Općine i Grad)	14.842.000	19,2	12.503.000	16,4	8.315.000	52,9	35.660.000	21,0
Drugi izvori i fondovi	25.199.761	32,6	26.470.899	34,7	1.000.000	6,4	52.670.660	31,1
Strateški cilj 2	185.512.159	100,0	173.487.159	100,0	139.732.659	100,0	498.731.977	100,0
Budžet KS	137.565.359	74,2	145.325.359	83,8	132.835.359	95,1	415.726.077	83,4
JLS (Općine i Grad)	20.436.500	11,0	14.251.500	8,2	3.712.000	2,7	38.400.000	7,7
Drugi izvori i fondovi	27.510.300	14,8	13.910.300	8,0	3.185.300	2,3	44.605.900	8,9
Strateški cilj 3	270.282.583	100,0	310.147.974	100,0	160.277.502	100,0	740.708.059	100,0
Budžet KS	109.702.800	40,6	151.731.290	48,9	90.714.150	56,6	352.148.240	47,5
JLS (Općine i Grad)	33.582.500	12,4	29.757.500	9,6	11.677.000	7,3	75.017.000	10,1
Drugi izvori i fondovi	126.997.283	47,0	128.659.184	41,5	57.886.352	36,1	313.542.819	42,3
Strateški cilj 4	25.924.800	100,0	31.157.800	100,0	377.200	100,0	57.459.800	100,0
Budžet KS	12.382.600	47,8	11.857.600	38,1	50.000	13,3	24.290.200	42,3
JLS (Općine i Grad)	3.190.200	12,3	2.953.200	9,5	277.200	73,5	6.420.600	11,2
Drugi izvori i fondovi	10.352.000	39,9	16.347.000	52,5	50.000	13,3	26.749.000	46,6
Ukupno AP 21-23	**559.096.303**	**100,0**	**591.151.832**	**100,0**	**316.102.361**	**100,0**	**1.466.350.496**	**100,0**
Budžet KS	**296.985.759**	**53,1**	**346.299.249**	**58,6**	**229.999.509**	**72,8**	**873.284.517**	**59,6**
JLS (Općine i Grad)	**72.051.200**	**12,9**	**59.465.200**	**10,1**	**23.981.200**	**7,6**	**155.497.600**	**10,6**
Drugi izvori i fondovi	**190.059.344**	**34,0**	**185.387.383**	**31,4**	**62.121.652**	**19,7**	**437.568.379**	**29,8**

Posmatrajući prema strukturi finansiranja u periodu 2024-2026. od ukupno planiranih 1.466.350.496 KM, iz Budžeta KS se planira finansirati 873.284.517 KM, odnosno 59,6%, sredstava Općina u iznosu od 155.497.600 KM ili 10,6%, te 437.568.379 KM iz Drugih izvora finansiranja (budžeti viših nivoa vlasti, fondovi, grantovi, donacije....) što je 29,8% od ukupno planiranih sredstava.

AP 2024-2026. za 2024. godinu planirano je oko 559 miliona KM. Od toga iz Budžeta KS oko 297 miliona KM (53,1%), sredstava općina preko 72 miliona KM (12,9%), te iz drugih izvora finansiranja oko 190 miliona KM (34,0%).

Planirana sredstva u iznosu od 559.096.303 KM, najviše se odnose na projekte Strateškog cilja 3 (48,4%), zatim Strateškog cilja 2 (33,2%), te Strateškog cilja 1 (13,8%). Na projekte Strateškog cilja 4 predviđeno je 4,6% ukupnih sredstava za 2024. godinu.

Ako posmatramo konkretno strukturu drugih izvora finansiranja AP-a 2024-2026, najznačajniji su krediti, IPA i drugi EU fondovi, vlastita učešća KJKP-a i JKP-a, JU Služba za zapošljavanje KS; primitci, Federalni zavod za zapošljavanje, Fond za zaštitu okoliša, Zavod zdravstvenog osiguranja KS, Budžet FBiH, grantovi, UNDP i drugi.

U pomenutom planskom periodu najviše će se voditi računa o projektima sistema zapošljavanja i efikasnosti tržišta rada. U tom smislu kroz prioritet 1.1. Kreiranje okruženja poticajnog za poslovanje planirano je preko 40 miliona KM za period 2024-2026. Za unaprijeđenje sistema zapošljavanja i povećanja efikasnost tržišta rada, kao i za osiguranje dugoročne održivosti i funkcionalnosti javnih preduzeća planirano je oko 47 miliona KM. Također, kroz Prioritet 1.6. i 1.7., voditi će se računa i o unapređenju konkurentnosti destinacije kroz održivi razvoj turizma i jačanju konkurentnosti ruralne ekonomije (preko 70 miliona KM).

Veliki dio sredstava je planiran za realizaciju podizanja kvaliteta obrazovanja (sa posebnim naglaskom na STEM i digitalne vještine) i uskladiti ga sa zahtjevima tržišta rada i potražnjom za radnom snagom i to kroz mjere koje se odnose na unapređenje kvalitete usluga predškolskog vaspitanja i obrazovanja uz veći obuhvat djece predškolskim obrazovanjem, unapređenje kvaliteta cijelog sistema obrazovanja kroz unapređenje kadrovskih i infrastrukturnih kapaciteta obrazovnih institucija, osavremenjivanje nastavnih planova i programa, uspostavu podrške talentovanim učenicima uz saradnju sa svim vanjskim lokalnim akterima, te međunarodnim akterima, te unapređenje podrške istraživačko-razvojnim aktivnostima/projektima. Prioritet 2.3 koji se odnosi na unapređenje funkcionalnosti i odgovornosti zdravstvenog sistema, kao i prioritet 2.4 unapređenje ambijenta za razvoj kulture i sporta bilježe značajna sredstva za realizaciju i to preko 150 miliona KM. Također veliki iznos za realizaciju je planiran za prioritet koji se odnosi na poboljšanje kvaliteta i dostupnosti socijalnih usluga za sve ciljne grupe stanovništva, kao i smanjenje siromaštva i socijalnu isključenost, sa posebnim akcentom na vanredne okolnosti (oko 270 miliona KM).

Kroz Strateški cilj 3. koji se odnosi na Odgovorno upravljanje okolišem, prostorom, prirodnim i infrastrukturnim resursima planirana su najznačajnija sredstava, a samim tim i najveća od svih ciljeva Strategije (preko 740 miliona KM).
Najviše planiranih sredstava se odnose na prioritete poboljšanja kvaliteta zraka i zaštitu od buke i unapređenje razvoja saobraćaja i javne komunalne infrastrukture (preko 730 miliona KM).
Značajan dio planiranih sredstava se odnosi na realizaciju mjera za povećanje energijske efikasnosti i podsticanje korištenja obnovljivih izvora energije, Za Mjeru 3.1.2. Povećanje energijske efikasnosti i podsticanje korištenja obnovljivih izvora energije, kao i za uspostavljanje Regionalnog centra za upravljanje otpadom (RCUO) planirano je oko 200 miliona KM.
Također, veoma značajan dio planiranih sredstava se odnosi i na izgradnju i rekonstrukciju javne saobraćajne infrastrukture, unapređenje i poboljšanje kvaliteta usluge vodosnabdijevanja i unapređenje sistema prikupljanja i tretman otpadnih voda.

Veliki dio sredstava planiran je za projekte koji se odnose na unapređenje sistema zaštite i spašavanja (civilna zaštita, vatrogasci, Gorska služba spašavanja...) i unapređenje sistema prevencije i borbe protiv korupcije. Također, značajan dio sredstava je planiran za unapređenje sigurnosti građana (MUP, migrantska kriza, saobraćajna sigurnost, maloljetnička delikvencija...).
Planirana sredstva za smanjenje korupcije i kriminaliteta, povećanje sigurnosti građana, te osnaživanje funkcioniranja pravne države, povećanje učinkovitosti i odgovornosti u oblasti javnih finansija, kao i za reformu javne uprave su preko 50 miliona KM.

11. Ukupan pregled provedbe strategije za 2024. godinu

Okvirna potrebna sredstva za realizaciju Strategije u 2024. procijenjena su na 559.096.303 KM. Vrijednost realizovanih projekata/aktivnosti iznosi 275.388.588 KM, odnosno 49,3%.

Od ukupno realizovanih sredstava, najviše se odnosi na projekte Strateškog cilja 2 (60,4%), zatim Strateškog cilja 3 (17,3%), Strateškog cilja 4 (11,6%), te na projekte Strateškog cilja 1 (10,7%).

U Strategiji razvoja KS 2021-2027. identificirani su strateški projekti kao intervencija najvećeg značaja za ostvarenje strateških ciljeva. To su projekti koji imaju višestruki efekat na razvoj, ali njihova implementacija također je i osnov za pokretanje drugih projekata. S tim u vezi Strategijom je definisano 165 strateških projekata od čega je 60 realizovano u potpunosti ili je započeta realizacija u 2024. godini.

Tabela 80. Plan i realizacija u 2024. prema strateškim ciljevima

Strateški cilj/Prioritet	Broj projekata		Realizovani/ Planirani projekti u %	Sredstva u KM		Realizovana/ Planirana sredstva u %
	Plan	Realizacija		Plan	Realizacija	
1. Unaprijediti konkurentnost privrede i povećati zaposlenost	20	15	75,0	77.376.761	29.402.871	38,0
2. Stvoriti uvjete za uključujući društveno-ekonomski rast i smanjenje siromaštva i unaprijediti dostupnost i pouzdanost svih javnih servisa (zdravstvo, obrazovanje, socijalne politike, kultura i sport)	31	19	61,3	185.512.159	166.382.840	89,7
3. Odgovorno upravljati okolišem, prostorom, prirodnim i infrastrukturnim resursima	31	16	51,6	270.282.583	47.632.979	17,6
4. Unaprijediti efikasnost i odgovornost javnog sektora	22	10	45,5	25.924.800	31.969.897	123,3
Ukupno	**104**	**60**	**57,7**	**559.096.303**	**275.388.588**	**49,3**

Plan i realizacija po strateškim ciljevima 2024. u KM

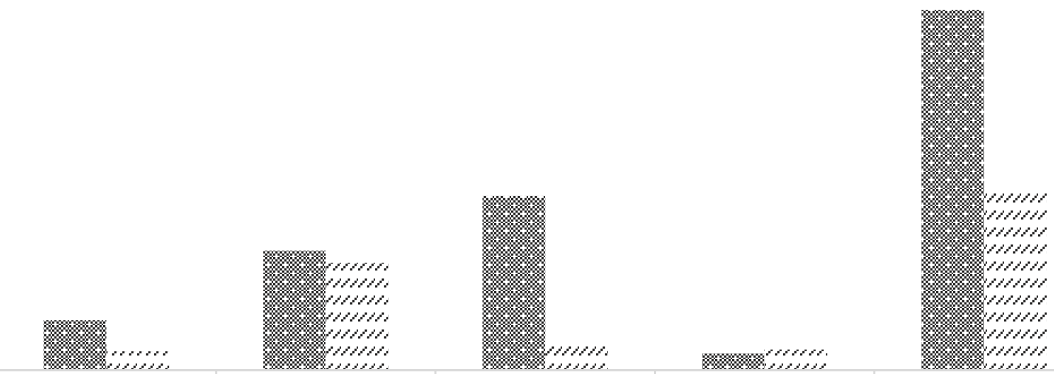

	SC 1	SC 2	SC 3	SC 4	Ukupno
Plan	77.376.761	185.512.159	270.282.583	25.924.800	559.096.303
Realizacija	29.402.871	166.382.840	47.632.979	31.969.897	275.388.588

Graf 16.

Sredstvima u 2024. godini, u odnosu na planirano, realizovalo se:

- 38,0% sredstava planiranih za Strateški cilj 1,
- 89,7% sredstava planiranih za Strateški cilj 2,
- 17,6% sredstava planiranih za Strateški cilj 3,
- 123,3% sredstava planiranih za Strateški cilj 4.

U okviru **Strateškog cilja 1** najviše sredstava utrošeno je na realizaciju mjera koje se odnose na unapređenje pristupa povoljnom finansiranju poslovnih subjekata, preko 11,2 miliona KM, odnosno na niz aktivnosti strateškog projekta Program finansijske podrške za malo i srednje poduzetništvo. Također, značajna sredstva su uložena za jačanje konkurentnosti ruralne ekonomije (preko 15,7 miliona KM), od čega za poticaje poljoprivrednoj proizvodnji (oko 9,9 miliona KM), te unapređenju stanja u sektoru šumarstva (preko 5,8 miliona KM).

U okviru **Strateškog cilja 2** najviše sredstava je utrošeno za realizaciju mjere unapređenje stručnog rada u oblasti socijalne zaštite i definiranja novih modela ciljanja korisnika i uvezivanja mjera socijalne zaštite

i angažiranje korisnika gdje je utrošeno oko 92 miliona KM, od čega najviše na unaprijeđenja sistema podrške djeci u stanju potreba i zaštiti porodica sa djecom (oko 83,9 miliona KM).
Mjera koja se odnosi na unapređenje kvaliteta usluga predškolskog vaspitanja i obrazovanja uz veći obuhvat djece sa predškolskim obrazovanjem, realizovala je nekoliko aktivnosti za koje je utrošeno oko 20,6 miliona KM. U cilju unapređenja podrške istraživačko-razvojnim aktivnostima/projektima uloženo je preko 5,5 miliona KM.
Oko 12,4 miliona KM je utrošeno za realizaciju projekata koji se odnose na unapređenje finansijske održivosti zdravstvenog sistema i unapređenje sistema prevencije bolesti i zaštite zdravlja stanovništva. Također, za Unapređenje ambijenta za razvoj kulture i sporta izdvojeno je preko 19,3 miliona KM, od toga najviše sredstava je uloženo na projekte u sklopu mjere uspostavljanje sistema podrške razvoju kulture i kreativnih industrija (preko 7,0 miliona KM), kao i projektima koji doprinose realizaciji mjere uspostavljanja održivog sistema razvoja sporta (oko 11,6 miliona KM).

Najviše planiranih sredstva **Strateškog cilja 3** se odnosi na realizaciju mjere za povećanje energijske efikasnosti i podsticanje korištenja obnovljivih izvora energije gdje je utrošeno preko 19,4 miliona KM. Za projekte u okviru mjere Izgradnja i rekonstrukcija javne saobraćajne infrastrukture izdvojeno je preko 13 miliona KM, te oko 6,5 miliona KM je uloženo za mjeru koja se odnosi na unapređenje i poboljšanje kvalitete usluga vodosnabdijevanja. Na unapređenje ostale javne komunalne infrastrukture uloženo je samo preko 1,5 miliona KM (unapređenje rada komunalnih pogrebnih usluga – gradsko groblje Vlakovo).

Od ukupno utrošenih sredstava u **Strateškom cilju 4** najviše je utrošeno za unapređenje sigurnosti građana (MUP, migrantska kriza, saobraćajna sigurnost, maloljetnička delikvencija...) i to skoro 30,9 miliona KM, od čega najviše na projekate nabavke opreme za potrebe Uprave policije i nabavke helikoptera i formiranje helikopterske jedinice.

Za 2021., 2022., 2023. i 2024. godinu implementacije Strategije utrošeno je preko 1.010,8 miliona KM, odnosno 49,8% od ukupno planiranih sredstava za cijeli period implementacije Strategije 2021-2027.

Posmatrajući strukturu po strateškim ciljevima, od 285,1 miliona KM sredstava planiranih za Strateški cilj 1., u nevedenom periodu je realizovano oko 184,3 miliona KM, odnosno 64,6%. Za Strateški cilj 2. do sada je utrošeno oko 519,4 miliona KM, što je 120,8% od ukupno planiranih sredstava (430 miliona KM). Za projekte/aktivnosti Strateškog cilja 3. utrošeno je oko 261,2 miliona KM, odnosno 21,3% od ukupno planiranih sredstava (1.224,1 miliona KM), dok je od 92,7 miliona KM ukupno planiranih sredstava za Strateški cilj 4. do sada utrošeno oko 46 miliona KM, odnosno 49,6%.

Tabela 81. Ukupna realizacija po strateškim ciljevima u 2021., 2022., 2023. i 2024. godini

Strateški cilj/Prioritet	Sredstva u KM		% dosadašnje implementacije
	Ukupno realizovano 2021-2024	Plan 2021-2027	
1. Unaprijediti konkurentnost privrede i povećati zaposlenost	184.271.042	285.056.000	64,6
2. Stvoriti uvjete za uključujući društveno-ekonomski rast i smanjenje siromaštva i unaprijediti dostupnost i pouzdanost svih javnih servisa (zdravstvo, obrazovanje, socijalne politike, kultura i sport)	519.440.636	429.955.268	120,8
3. Odgovorno upravljati okolišem, prostorom, prirodnim i infrastrukturnim resursima	261.197.539	1.224.109.834	21,3
4. Unaprijediti efikasnost i odgovornost javnog sektora	45.982.472	92.660.000	49,6
UKUPNO	**1.010.891.690**	**2.031.781.102**	**49,8**

Realizacija u 2021.,2022., 2023. i 2024. po Strateškim ciljevima u odnosu na ukupnu Strategiju (u KM)

	SC 1	SC 2	SC 3	SC 4	Ukupno
Ukupno realizovano 2021-2024	184.271.042	519.440.636	261.197.539	45.982.472	1.010.891.69
Plan 2021-2027	285.056.000	429.955.268	1.224.109.83	92.660.000	2.031.781.10

Graf 17.

12. Pregled provedbe po ciljevima i prioritetima za 2024. godinu

Stvarni rezultati razvoja, koji proizlaze iz implementacije strategije razvoja, mogu biti vidljivi i mjerljivi jedino ukoliko se sistemski provodi praćenje i vrednovanje realizacije strategije. Taj proces omogućava mjerenje nivoa ostvarenja ciljeva, i njihovo poređenje za ciljnim vrijednostima ukazuje u kom pravcu se realizira Strategija. To daje i mogućnost za poduzimanje pravovremenih mjera u cilju uspješnije implementacije Strategije.

Izvještaj o implementaciji Strategije pruža uvid u realizaciju pet definiranih razvojnih strateških ciljeva, uz praćenje efekata implementacije Strategije na ukupan razvoj kantona pomoću seta indikatora koji su sastavni dio Strategije i koji na vidljiv i mjerljiv način oslikavaju stepen realizacije zadatih strateških ciljeva. U Strategiji je utvrđen set indikatora za strateške i prioritetne ciljeve.

Za praćenje realizacije Strateškog cilja 1. utvrđena su tri indikatora i set indikatora za sedam prioriteta.

Tabela 82. Indikatori Strateškog cilja 1. i prioritetnih ciljeva

Redni broj i oznaka	NAZIV	POLAZNE VRIJEDNOSTI INDIKATORA		INDIKATORI					Ciljane vrijednosti indikatora 2027
1. strateški cilj	Unaprijediti konkurentnost privrede i povećati zaposlenost	Indikatori strateškog cilja	Polazne vrijednosti indikatora 2019	Indikator 2020	Indikator 2021	Indikator 2022	Indikator 2023	Indikator 2024	
		Broj zaposlenih	152.394	150.451	152.576	156.488	159.636	162.785	200.000
		Prosječna plaća	1.153	1.179	1.251	1.390	1.558	1.704	1.350
		Indeks razvijenosti	2,03	2,04	2,02	2,02	1,99	2,02	2,7

		Indikatori prioriteta	Polazne vrijednosti indikatora 2019	Indikator 2020	Indikator 2021	Indikator 2022	Indikator 2023	Indikator 2024	Ciljane vrijednosti indikatora 2027
1.1. Prioritet	Kreiranje okruženja poticajnog za poslovanje	Doing Business rangiranje prema lakoći poslovanja	90	90	*	83	81	*	60
		Broj registriranih poslovnih subjekata	38.668	39.577	41.118	42.494	43.971	43.890	45.000
		Broj registriranih poslovnih subjekata na 1.000 stanovnika	92	93,8	81	101,3	104,6	104,1	107
		Ukupan iznos ostvarenih investicija u 000 KM	1.023.661	1.029.644	1.014.634	1.184.649	1.331.129		2.000.000
1.2. Prioritet	Jačanje konkurentnosti i izvozne orijentacije poslovnih subjekata s posebnim fokusom na prerađivačku industriju	Indikatori prioriteta	Polazne vrijednosti indikatora 2019	Indikator 2020	Indikator 2021	Indikator 2022	Indikator 2023	Indikator 2024	Ciljane vrijednosti indikatora 2027
		Indeks fizičkog obima prerađivačke industrije	104,1	84,8	102	106,4	103,7	107,0	107
		Učešće izvoza prerađivačke industrije u ukupnoj industriji (%)	74,3	87,8	67	64,2	72,2	78,8	80
		Iznos ostvarenih investicija u prerađivačkoj industriji u 000 KM	143.942	101.645	82.323	129.906	116.496		200.000
		Pokrivenost uvoza izvozom (%)	29,3	32,2	32	28,2	26,6	24,4	35
1.3. Prioritet	Povećati digitaliziranost ekonomije	Indikatori prioriteta	Polazne vrijednosti indikatora 2019	Indikator 2020	Indikator 2021	Indikator 2022	Indikator 2023	Indikator 2024	Ciljane vrijednosti indikatora 2027
		Širokopojasni internet-promet, mil. GB	323	348	371	412	464	504	1.000
		Prilagodljivost pravnog okvira digitalnim poslovnim	2,4	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	6

		modelima (WEF) (BiH)							
		% preduzeća s uspostavljenim IKT-funkcijama koje obavljaju eksterni dobavljači (EUROSTAT BiH)	63	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	76
		% preduzeća s uspostavljenim IKT-funkcijama koje obavljaju vlastiti zaposlenici (EUROSTAT BiH)	15	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	30
1.4. Prioritet	Unaprijediti sistem zapošljavanja i povećati efikasnost tržišta rada	Indikatori prioriteta	Polazne vrijednosti indikatora 2019	Indikator 2020	Indikator 2021	Indikator 2022	Indikator 2023	Indikator 2024	Ciljane vrijednosti indikatora 2027
		Broj zaposlenih (31. 12)	152.394	150.451	152.576	156.488	159.636	162.785	200.000
		Broj nezaposlenih (31.1 2)	58.746	63.496	57.965	55.506	53.062	47.747	54.000
		Učešće dugoročno nezaposlenih osoba u ukupnom broju nezaposlenih (%)	67,5	72,3	77,2	75,2	71,4	74,4	60
		Učešće zaposlenih sa VSS-om u ukupnom broju zaposlenih (%)	33,8	29,9	31,7	30,8	31,8	30,8	37
1.5. Prioritet	Osigurati dugoročnu održivost i funkcionalnost javnih preduzeća u KS-u	Indikatori prioriteta	Polazne vrijednosti indikatora 2019	Indikator 2020	Indikator 2021	Indikator 2022	Indikator 2023	Indikator 2024	Ciljane vrijednosti indikatora 2027
		Ukupni prihodi KJKP-a i JKP-a u mil. KM	314,8	315	324,1	387,1	396,2	396,8	400
		Prosječan broj zaposlenih KJKP-a i JKP-a	4.713	4.737	4.527	4.474	4.196	4.328	4.000
		Prosječna plaća KJKP-a i JKP-a u KM	1.024	1.063	1.065	1.199	1.305	1.386	1.200

		Ukupni prihodi KJP-a u mil. KM	31,7	31,6	40,6	42,7	*	*	70
		Prosječan broj zaposlenih KJP-a	784	787	781	767	*	*	900
		Prosječna plaća KJP-a u KM	891	*	*	*	*	*	1.100
1.6. Prioritet	Unapređenje konkurentnosti destinacije kroz održivi razvoj turizma	Indikatori prioriteta	Polazne vrijednosti indikatora 2019	Indikator 2020	Indikator 2021	Indikator 2022	Indikator 2023	Indikator 2024	Ciljane vrijednosti indikatora 2027
		Broj dolazaka turista u KS	667.756	136.304	339.370	568.570	717.362	806.982	1.068.409
		Broj noćenja turista u KS-u	1.309.113	274.973	800.846	1.191.016	1.434.461	1.546.368	2.884.706
		Prosječno zadržavanje turista u KS-u (dana)	1,96	2	2,4	2,1	2,0	1,9	2,7
1.7. Prioritet	Jačanje konkurentnosti ruralne ekonomije	Indikatori prioriteta	Polazne vrijednosti indikatora 2019	Indikator 2020	Indikator 2021	Indikator 2022	Indikator 2023	Indikator 2024	Ciljane vrijednosti indikatora 2027
		Izvoz sektora poljoprivrede, šumarstva i ribarstva (KM)	16.083.000	13.081	14.153	16.746	11.136	12.736	20.000.000
		Obim investicija u poljoprivredu, šumarstvo i ribarstvo (KM)	2.928.000	1.133.000	2.220.000	1.888.000	1.470.000		5.000.000
		Ukupna proizvodnja šumskih sortimenata u m^3	127	115	150	155	138	139	150

Napomena* Podatke o ostvarenim investicijama za 2023. godinu Federalni zavod za statistiku objavljuje krajem 2024. godine.

Broj zaposlenih u KS u posmatranom periodu bilježi povećanje i u 2024. godini broj zaposlenih je iznosio 162.785 što je za 2,0% veći broj u odnosu na prethodnu godinu, dok u odnosu na 2019. godinu bilježi rast za6,8%.

Prosječna plaća u 2024. godini bilježi povećanje za 9,4% u odnosu na 2023. godinu, odnosno 47,8% u odnosu na 2019. godinu.

Kanton Sarajevo u 2024. prema novoj metodologiji proračuna indeksa razvijenosti u Federaciji utvrđenoj prema „Uredbi o izradi indeksa razvijenosti u FBiH“ bilježi dva puta veći indeks razvijenosti od prosjeka FBiH (2,02). Indeks razvijenosti sublimira nivoe razvijenosti mjereno prihodom od poreza na dohodak, stepenom zaposlenosti stanovništva, kretanje stanovništva, učešće starog stanovništva te stepen obrazovanja radne snage. Kanton Sarajevo je rangiran na prvom mjestu.

Broj registrovanih poslovnih subjekata u 2024. godini bilježi povećanje poslovnih subjekata u odnosu na prethodne godine (2019., 2020., 2021 i 2022. godinu), dok u odnosu na 2023. bilježi blagi pad.
Indeks fizičkog obima prerađivačke industrije koji se nalazi u sklopu drugog prioritetnog cilja bilježi povećanje u 2024. godini u odnosu na 2023. i to za 8,9%, i u odnosu na 2019. godinu 2,7%.
Indikator koji prikazuje iznos ostvarenih investicija u prerađivačkoj industriji u 2023. godini je povećan za 29,7% u odnosu na 2019. godinu.
Pokrivenost uvoza izvozom u 2024. godini iznosila je 24,4% , što je za 4,9% manje u odnosu na 2019. godinu kad je iznosila 29,3%.

U četvrtom prioritetu koji se odnosi na unaprijeđenje sistema zapošljavanja i povećanje efikasnosti tržišta rada dati su indikatori koji se odnose na broj zaposlenih i nezaposlenih. Broj zaposlenih u 2024. godini bilježi povećanje broja zaposlenih u odnosu na 2019. godinu i to za 6,8%, dok u odnosu na 2023. godinu je zabilježen rast od 2,0%. Procjena broja zaposlenih do 2027. godine je 200.000.
Prema pokazateljima broj nezaposlenih u odnosu na prethodni period smanjen je i to u odnosu na 2023. godinu za 6,8%.
Učešće dugoročno nezaposlenih osoba u ukupno nezaposlenim iz godine u godinu se mijenja, a u 2024. godini iznosi 74,4%.

Ukupni prihodi u komunalnoj privredi su povećani za 26,0% u 2024. godini u odnosu na 2019. godinu, dok prosječan broj zaposlenih KJKP i JKP bilježi smanjenje u 2024 godini.

Unapređenje konkurentnosti destinacije kroz održivi razvoj turizma se odnosi na šesti prioritetni cilj i u ovom cilju su prikazani podaci o dolascima, noćenju, zadržavanju turista i sl.
Broj turista u 2019. godini je zabilježio najveći broj u posmatranom periodu (667.756), odnosno periodu prije pandemije. Nakon brojnih lock-downova, broj turista se smanjio, u 2020. godini čak za oko 80% u odnosu na period prije COVID-a 19. U 2024. godini broj posjeta bilježi rast i u odnosu na period 2023. godine zabilježeno je 12,5% više posjeta.

Broj pravnih lica u sektoru pružanja smještaja i pripreme i usluživanja hrane od 2019. godine se povećao sa 683 pravnih lica na 994 u 2024. godini, odnosno za 45,5%.

Kod sedmog prioriteta koji se odnosi na jačanje konkurentnosti ruralne ekonomije, izvoz sektora poljoprivrede, šumarstva i ribarstva u odnosu na 2019. godinu bilježi značajno smanjenje odnosno pad izvoza i to za oko 99,9%. Također, i obim investicija u poljoprivredu, šumarstvo i ribarstvo je smanjen u 2023. godini u odnosu na godinu ranije za oko 22,1%.

Ukupna proizvodnja šumskih sortimenata u 2024. godini bilježi povećanje u odnosu na 2019. godinu za 9,4%.

Opća ocjena je da je kod strateškog cilja 1 u postizanju sedam prioritetnih ciljeva u 2024. godini zabilježeno smanjenje određenih pokazatelja u odnosu na 2019. godinu. Poseban značaj i razvoj u odnosu na prethodne godine je u povećanju broja zaposlenih, plaća i smanjenju broja nezaposlenih.

Za praćenje realizacije Strateškog cilja 2. utvrđena su tri indikatora i set indikatora za četiri prioriteta.

Tabela 83. Indikatori Strateškog cilja 2. i prioritetnih ciljeva

Redni broj i oznaka	NAZIV	POLAZNE VRIJEDNOSTI INDIKATORA		INDIKATORI					Ciljane vrijednosti indikatora 2027
2. strateški cilj	Stvoriti uvjete za uključujući društveno-ekonomski rast i smanjenje siromaštva i unaprijediti dostupnost i pouzdanost svih javnih servisa (zdravstvo, obrazovanje, socijalne politike, kultura i sport)	Indikatori strateškog cilja	Polazne vrijednosti indikatora 2019	Indikator 2020	Indikator 2021	Indikator 2022	Indikator 2023	Indikator 2024	
		Stopa smrtnosti dojenčadi (u ‰)	9,9	5,5	4,2	6,5	5,9	4,6	6
		Stopa završavanja škole (osnovna, srednja, fakultet) (%)	90,2	88,9	87,1	88,8	81,9	84,5	100
		Stepen socijalne isključenosti stanovništva (%)	44,7	45,4	44,4	40,3	38,6	53,2	40
2.1. Prioritet	Podići kvalitet obrazovanja (s posebnim naglaskom na STEM i digitalne vještine) i uskladiti ga sa zahtjevima tržišta rada i potražnjom za radnom snagom u KS-u	Indikatori prioriteta	Polazne vrijednosti indikatora 2019	Indikator 2020	Indikator 2021	Indikator 2022	Indikator 2023	Indikator 2024	Ciljane vrijednosti indikatora 2027
		Broj djece u predškolskim ustanovama	5.001	5.454	6.183	7.567	7.679	8.710	6.000
		Izdvajanje iz Budžeta za obrazovanje (prema COFOG-klasifikaciji, 097) (u %)	0,19	0,28	0,16	0,20	*	*	1,5
		Broj učenika osnovnog obrazovanja	37.423	39.385	37.746	38.048	38.393	38.478	39.000
		Broj učenika srednjeg obrazovanja	14.737	14.825	14.679	14.770	15.008	15.461	16.000
		Broj studenata (Univerzitet u Sarajevu i privatne visokoškolske ustanove)	25.997	26.008	27.068	26.169	25.041	26.224	35.500
		Broj osoba koje su završile obuku i prekvalifikaciju	66	150	0	9	*	64	200
2.2. Prioritet	Poboljšati kvalitet i dostupnost	Indikatori prioriteta	Polazne vrijednosti	Indikator 2020	Indikator 2021	Indikator 2022	Indikator 2023	Indikator 2024	Ciljane vrijednosti

	socijalnih usluga za sve ciljne grupe stanovništva, kao i smanjivati siromaštvo i socijalnu isključenost, s posebnim akcentom na vanredne okolnosti		indikatora 2019						indikatora 2027
		Prosječno mjesečno izdvojena sredstva iz Budžeta po korisniku zaštite po zakonu (u KM)	161,7	201,4	164,2	180,0	173,9	162,1	180
		Učešća u budžetu izdvojenih sredstava za zaštitu po osnovu zakona (u %)	7,4	9,1	5,3	*	*	*	Ispod 7
		Stopa dugoročne nezaposlenosti (u %)	75,2	76,9	77,2	75,2	75,8	74,4	58
		Udio nezaposlenih demobilisanih branilaca, članova por. pog. branilaca, ratnih vojnih invalida i ostalih invalida u ukupno nezaposlenim (u %)	12,3	13,4	11,3	13,7	13,5	13,4	7,3
2.3. Prioritet	Unaprijediti funkcionalnost i odgovornost zdravstvenog sistema Kantona Sarajevo	Indikatori prioriteta	Polazne vrijednosti indikatora 2019	Indikator 2020	Indikator 2021	Indikator 2022	Indikator 2023	Indikator 2024	Ciljane vrijednosti indikatora 2027
		Novi modeli ugovaranja u zdravstvenim ustanovama	Paušalni način, izuzev porodične medicine koja se plaća po kapitaciji – utvrđivanje godišnjeg budžeta koji se realizira u mjesečnim tranšama	*	*	*	*	*	Uspostaviti modele plaćanja koji će podstaknuti zdravstvene ustanove na efikasniji rad, odnosno modele zasnovane na rezultatima rada ustanove
		% stanovništva obuhvaćenog obaveznim	99,9	98	98	100	100	100	100

		zdravstvenim osiguranjem							
		Izdvajanja za zdravstvenu zaštitu po jednom stanovniku (KM)	983	998	1.064	1.112	1.180	1.396	1.200
		Uspostavljen funkcionalan multisektorski pristup u prevenciji bolesti i promociji zdravlja u KS-u	0	*	*	*	*	*	Uspostavljen program
2.4. Prioritet	Unapređenje ambijenta za razvoj kulture i sporta	Indikatori prioriteta	Polazne vrijednosti indikatora 2019	Indikator 2020	Indikator 2021	Indikator 2022	Indikator 2023	Indikator 2024	Ciljane vrijednosti indikatora 2027
		Broj posjetilaca izložbama u KS-u u ukupnom broju posjetilaca u FBiH (%)	43	21,7	27,6	37,3	73,4	*	60
		Broj posjetilaca festivala u KS-u u ukupnom broju posjetilaca FBiH (%)	44	27,7	28,2	47,2	59,8	*	60
		Broj posjetilaca u centrima za kulturu	156.616	9.780	30.885	4.328	7.828	*	200.000
		Ukupan broj učesnika u sportu	30.200	30.200	30.000	30.500	31.000	31.000	35.000
		Izdvajanje iz budžeta za sport (%)	0,79	0,62	0,68	0,44	0,64	0,49	1
		Podrška neprofitnim organizacijama iz kulture i sporta, učešće u budžetu (%)	1,21	0,23	0,73	0,86			1,5

Stopa smrtnosti dojenčadi odnosno broj umrle djece u prvoj godini života je 4,6% i u odnosu na 2019. godinu smanjen je za 53,5%. Sa ovom stopom dojenačke smrtnosti KS nalazi se u kategoriji visokog dojenačkog mortaliteta.

Stopa završavanja škole od 2019. do 2024. godine bilježi blagi pad iz godine u godinu, dok stepen socijalne isključenosti stanovništva bilježi povećanje za 19,0% u odnosu na 2019. godinu.

U sklopu drugog prioriteta koji stavlja naglasak na podizanje kvaliteta obrazovanja i usklađivanje sa zahtjevima tržišta rada i potražnjom za radnom snagom, prema pokazateljima koji su prikazani, broj djece u predškolskim ustanovama bilježi značajno povećanje i u 2024. godini taj broj iznosi 8.710 što bilježi rast za 74,2% u odnosu na 2019. godinu.
Izdvajanje iz Budžeta za obrazovanje u 2019. godini je iznosilo 0,19, dok u 2022. godini je zabilježeno povećanje 0,20%.

Broj učenika osnovnog obrazovanja bilježi blago povećanje, kao i broj učenika srednjeg obrazovanja u 2024. godini. Broj studenata u 2024. godini se povećao za 227, odnosno za 0,9% u odnosu na 2019. godinu.

Prosječno mjesečno izdvojena sredstva iz Budžeta po korisniku zaštite po zakonu (korisnici socijalne zaštite, civilnih žrtava rata i zaštite porodica sa djecom) u 2024. povećala su se za 0,2%.

Stopa dugoročne nezaposlenosti (udio dugoročno nezaposlenih u ukupno nezaposlenim) u 2019. je bila 75,2% i smanjila se na 74,4% u 2024., udio nezaposlenih demobilisanih branitelja, članova porodica poginulih, branitelja, ratnih vojnih invalida i ostalih invalida u ukupno nezaposlenim je povećan sa 12,3% u 2019. godini na 13,4% u 2024. godini.

Stopa stanovništva obuhvaćen obaveznim zdravstvenim osiguranjem se povećala sa 99,9% u 2019. godini na 100% u 2024. godini, dok su se izdvajanja za zdravstvenu zaštitu po jednom stanovniku povećala za 42% u 2024. godini.

U KS smanjuje se broj učesnika u sportu, kao i izdvajanja iz budžeta za sport smanjuje se sa 0,79% u 2019. godini na 0,49% u 2024. godini. Podrška neprofitnim organizacijama iz kulture i sporta, učešće u izvršenju Budžetu za 2022. godinu je 0,86% i u odnosu na 2019. godinu se smanjilo za1,4 puta.
Opća ocjena je da kod strateškog cilja 2 u postizanju četiri prioriteta u 2024. godini zabilježeno smanjenje određenih pokazatelja u odnosu na 2019. godinu. Bitno za naglasiti je da raste broj učenika upisanih u predškolsko i osnovne škole, dok se stopa smrtnosti dojenčadi značajno smanjila.

Za praćenje realizacije Strateškog cilja 3. utvrđena su četiri indikatora i set indikatora za četiri prioriteta.

Tabela 84. Indikatori Strateškog cilja 3. i prioritetnih ciljeva

Redni broj i oznaka	NAZIV	POLAZNE VRIJEDNOSTI INDIKATORA		INDIKATORI					Ciljane vrijednosti indikatora 2027
3. strateški cilj	Odgovorno upravljati okolišem, prostorom, prirodnim i infrastrukturnim resursima	Indikatori strateškog cilja	Polazne vrijednosti indikatora 2019	Indikator 2020	Indikator 2021	Indikator 2022	Indikator 2023	Indikator 2024	
		Gubici vode ViK-a (tehnički i administrativni) (%)	71,03	71,4	70,5	68,9	72,3	72,9	60
		Količina ukupno odloženog otpada (t/god.)	161.086	186.150	180.802	169.144	177.381	180.356	220.000
		Broj dnevnih prekoračenja graničnih vrijednosti PM_{10} – Otoka	0	93	86	115	83	95	50

		Prosječna godišnja koncentracija $PM_{2,5}$ ($\mu g/m^3$) – Ilidža	26	46	29	32	28	26	25
3.1. Prioritet	Poboljšati kvalitet zraka i zaštitu od buke	Indikatori prioriteta	Polazne vrijednosti indikatora 2019	Indikator 2020	Indikator 2021	Indikator 2022	Indikator 2023	Indikator 2024	Ciljane vrijednosti indikatora 2027
		Prosječna godišnja koncentracija SO_2 ($\mu g/m^3$) – Ilijaš	31	34	31	28	25	20	<20
		Broj dnevnih prekoračenja graničnih vrijednosti PM_{10} – Otoka	x	93	86	115	83	95	50
		Prosječna godišnja koncentracija $PM_{2,5}$ ($\mu g/m^3$) – Ilidža	26	46	29	32	28	26	25
		Broj stanica za praćenje kvaliteta zraka	5	5	5	5	6	7	8
		Izrađena karta buke za KS	0	0	0	0	0	0	1
3.2. Prioritet	Održivo koristiti prirodna dobra štiteći biološku i geološku raznolikost	Indikatori prioriteta	Polazne vrijednosti indikatora 2019	Indikator 2020	Indikator 2021	Indikator 2022	Indikator 2023	Indikator 2024	Ciljane vrijednosti indikatora 2027
		Udio zaštićenih područja u odnosu na površinu KS-a (%)	2,46	2,46	2,46	2,46	2,46	2,46	Do 5
		Broj izrađenih planova upravljanja zaštićenim prirodnim područjima i pojedinačnim prirodnim vrijednostima	4	4	4	5	4	4	6
		Biohemijska potrošnja kisika u rijekama (mg/l)	2,47	2,47	2,47	*	*	*	2
3.3. Prioritet	Uspostaviti integralni održivi sistem upravljanja otpadom	Indikatori prioriteta	Polazne vrijednosti indikatora 2019	Indikator 2020	Indikator 2021	Indikator 2022	Indikator 2023	Indikator 2024	Ciljane vrijednosti indikatora 2027
		Količina ukupno odloženog otpada (t/god.)	161.086	186.150	180.802	169.144	177.381	180.356	150.000
		Količina ukupno prikupljenog kućnog otpada (t/god.)	161.794	160.014	163.424	152.443	152.443	153.892	150.000
		Količina odvojeno prikupljenog otpada KJKP *RAD* (t/god.)	1.816	1.903	1.912	1.049	1.044	996	2.000

		Broj izgrađenih reciklažnih dvorišta	1	1	1	2	3	3	10
3.4. Prioritet	Unapređenje razvoja saobraćaja i javne komunalne infrastrukture	Indikatori prioriteta	Polazne vrijednosti indikatora 2019	Indikator 2020	Indikator 2021	Indikator 2022	Indikator 2023	Indikator 2024	Ciljane vrijednosti indikatora 2027
		Opremljenost i prilagođenost saobraćajne infrastrukture osobama s invaliditetom	483 lokacije,	*	*	*	*	*	580 lokacija,
			1140 metara	*	*	*	*	*	1500 metara
		Povećanje odnosa potražnje/korištenja prijevoza	≤45% JGP	*	*	*	*	*	≥55% JGP
		Ukupna dužina vodovodne mreže (km)	1.161	1.164	1.170	1.171	1.172	1.179	1.200
		Ukupna dužina kanalizacione mreže (km)	1.428	1.429	1.454	1.456	1.566	1.574	1.600
		Broj kupaca s potrošnjom prirodnog gasa	57.106	57.489	57.818	56.833	57.641	65.000	60.000

Pokazatelji uticaja definisani za strateški cilj 3. ne pokazuju značajne promjene u odnosu na početnu vrijednost iz 2019. godine.
Prosječne godišnje koncentracije zagađujućih materija SO_2 i $PM_{2,5}$ pokazuju značajno smanjenje u odnosu na 2023. godinu, međutim vrijednosti i dalje prekoračuju Pravilnikom o načinu vršenja monitoringa kvaliteta zraka i definiranju vrsta zagađujućih materija, graničnih vrijednosti i drugih standarda kvaliteta zraka („Službene novine Federacije BiH“, broj 1/12,44/19) propisane granične vrijednosti.
U okviru trećeg prioriteta primijećena je promjena u krajnjem pokazatelju rezultata koji se odnosi na količinu ukupno odloženog otpada na deponiju „Smiljevići“, koja je povećana za oko 12,0% u odnosu na 2019. godinu. Obzirom na to da se količina odvojeno prikupljenog otpada od 2019. godine smanjila za oko 45,1%, rezultat o količini ukupno odloženog otpada ne iznenađuje.

Strateški cilj 3 u posmatranom periodu od 2019. do 2024. godine prema indikatorima ne bilježi značajne pozitivne pomake. Zaštita okoliša, prostora, prirodnih i infrastrukturnih resursa u poslijeratnom periodu nije bila prioritetno pitanje za tranzicijsku zemlju kakva je Bosna i Hercegovina, dok u posljednjih par godina svijest o zaštiti i poboljšanju okoliša iz godine u godinu se mijenja na bolje.

Za praćenje realizacije Strateškog cilja 4. utvrđena su tri indikatora i set indikatora za pet prioriteta.

Tabela 85. Indikatori Strateškog cilja 4. i prioritetnih ciljeva

Redni broj i oznaka	NAZIV	POLAZNE VRIJEDNOSTI INDIKATORA		INDIKATORI					Ciljane vrijednosti indikatora 2027
4. strateški cilj	Unaprijediti efikasnost i odgovornost javnog sektora	Indikatori strateškog cilja	Polazne vrijednosti indikatora 2019	Indikator 2020	Indikator 2021	Indikator 2022	Indikator 2023	Indikator 2024	
		Budžet KS/pc (KM)	2.163	2.360	2.724	2.735	*	*	2.500
		Kapitalna ulaganja iz Budžeta KS/pc (KM)	178	98,5	110	178	*	*	200
		Rang – grad prema kvalitetu života	156	156	149		148	156	140
4.1. Prioritet	Smanjiti korupciju i kriminalitet, povećati sigurnost građana, te osnažiti funkcioniranje pravne države	Indikatori strateškog cilja	Polazne vrijednosti indikatora 2019	Indikator 2020	Indikator 2021	Indikator 2022	Indikator 2023	Indikator 2024	Ciljane vrijednosti indikatora 2027
		Učešće krivičnih djela prema nepoznatom izvršiocu u ukupnom broju počinjenih (%)	50,6	55,6	49,2	51,3	47,7	52,6	30
		Broj prijavljenih slučajeva korupcije	334	425	639	753	655	631	20
		Broj saobraćajnih nezgoda	9.231	8.188	7.061	8.326	10.158	10.484	7.000
		Broj intervencija – Kantonalna uprava civilne zaštite	2.149	1.873	1.906	2.023	1.725	2.731	1.400
		Spašena imovina u %	90	91	93	93	91,4	*	98
4.2. Prioritet	Povećati učinkovitost i odgovornost u oblasti javnih finansija	Indikatori strateškog cilja	Polazne vrijednosti indikatora 2019	Indikator 2020	Indikator 2021	Indikator 2022	Indikator 2023	Indikator 2024	Ciljane vrijednosti indikatora 2027
		Učešće poreznih prihoda u ukupnim prihodima budžeta u %	81,8	80,7	85,5	82,8	*	*	87,4
		Porezni prihodi/pc (KM)	383	396	464	544	639	778	400
		Realizirane javne investicije, mil. KM	161	187,3	230,9	337,0	425,2	*	200
4.3. Prioritet	Reformirati javnu upravu	Indikatori strateškog cilja	Polazne vrijednosti indikatora 2019	Indikator 2020	Indikator 2021	Indikator 2022	Indikator 2023	Indikator 2024	Ciljane vrijednosti indikatora 2027
		Broj lokalnih zajednica koje su uključene u PJI KS-a	7	6	5	8	5	*	10
		Vrijednost projekta u PJI KS-a sufinansiranih s općinama (% u ukupnom broju)	6,7	8,1	7,2	13,1	5,7	*	20
		Broj zakonskih rješenja u oblasti koja su poboljšana	Nema	*	*	*	*	*	Ima
		Broj objedinjenih digitaliziranih usluga JLS-a i Kantonalne uprave	1	1	1	1	1	*	Min. 10
4.4. Prioritet	Unaprijediti sistem upravljanja razvojem	Indikatori strateškog cilja	Polazne vrijednosti indikatora 2019	Indikator 2020	Indikator 2021	Indikator 2022	Indikator 2023	Indikator 2024	Ciljane vrijednosti indikatora 2027

		Broj projektnih aplikacija prema EU i drugim međunarodnim fondovima	5	2	*	*	*	*	50
		Broj realiziranih projekata iz EU i drugih međunarodnih fondova	1	*	1	*	*	*	25
		Iznos povučenih sredstava, mil. KM	*	*	*	*	*	*	10
		Formirano tijelo/služba za EU-integracije i međunarodne fondove	Nema	*	*	*	*	*	Ima
4.5. Prioritet	Pozicioniranje KS-a u široj regiji i Evropi	Indikatori strateškog cilja	Polazne vrijednosti indikatora 2019	Indikator 2020	Indikator 2021	Indikator 2022	Indikator 2023	Indikator 2024	Ciljane vrijednosti indikatora 2027
		Pokrivenost uvoza izvozom	29,3	32,2	32,4	28,23	26,6	24,4	35
		Rast investicija – godišnje (%)	19,3	-0,6	0,6	16,0	12,4	*	25
		Broj proizvoda sa zaštitnim znakom brenda KS-a	0	0	0	0	0	0	10
		Prosječno zadržavanje turista/dan	2	2	2,4	2,1	2	1,9	2,2

Pokazatelji uticaja definisani za strateški cilj 4. pokazuju određene promjene u odnosu na početnu vrijednost iz 2019. godine. Izdvajanje iz budžeta Kantona Sarajevo po glavi stanovnika u 2022. godini je povećano za 26,4%, dok su kapitalna ulaganja iz budžeta po glavi stanovnika smanjena i to za 38,2%.

Grad Sarajevo prema kvalitetu života rangiran je na 148 mjesto u 2023. godini, dok je u 2019. godini bio na 156 mjestu.

U prvom prioritetu strateškog cilja 4 cilj je smanjiti korupciju i kriminalitet, povećati sigurnost građana, te osnažiti funkcioniranje pravne države. U 2024. godini učešće krivičnih djela prema nepoznatom izvršiocu u ukupnom broju počinjenih povećan je za 4,9%, dok je broj prijavljenih slučajeva korupcije smanjen za 3,7% u odnosu na 2023. godinu. Broj saobraćajnih nezgoda bilježi povećanje u odnosu na prethodni period za 3,2%. Broj intervencija Kantonalne uprave civilne zaštite povećan je sa 2.149 u 2019. godini na 2.731 u 2024. godini, odnosno za 27,1%.

Kod prioriteta koji se odnosi na povećanje učinkovitosti i odgovornost u oblasti javnih finansija svi pokazatelji bilježe povećanje. Porezni prihod po glavi stanovnika povećao se za 2 puta kao i realizirane javne investicije za čak 2,5 puta u odnosu na 2019. godinu.

Broj lokalnih zajednica koje su uključene u PJI KS-a smanjen je sa 7 u 2019. godini na 5 u 2024. godini.
Pokrivenost uvoza izvozom bilježi smanjenje u 2024. godini za 16,7%.
Godišnji rast investicija u 2023. godini se smanjio, kao i u odnosu na 2019. godinu i to za 22,5%.
Strateški cilj 4 u posmatranom periodu prema indikatorima bilježi uglavnom pozitivne pomake.

13. Pregled financijskih ulaganja za 2024. godinu

Od ukupno oko 560 miliona KM planiranih sredstava (Akcioni plan 2024-2026.), u 2024. je realizovano oko 275,4 miliona KM, odnosno 49,3%.

Posmatrajući prema strukturi finansiranja u 2024. od ukupno realiziranih sredstava (oko 275,4 miliona KM), iz Budžeta KS je realizovano 199.765.068 KM, odnosno 72,5%, iz sredstava Općina u iznosu od 11.145.435 KM ili 4,0%, te 64.478.085 KM iz Drugih izvora finansiranja (budžeti viših nivoa vlasti, fondovi, grantovi, donacije, krediti....) što je 23,4% od ukupno realizovanih sredstava.

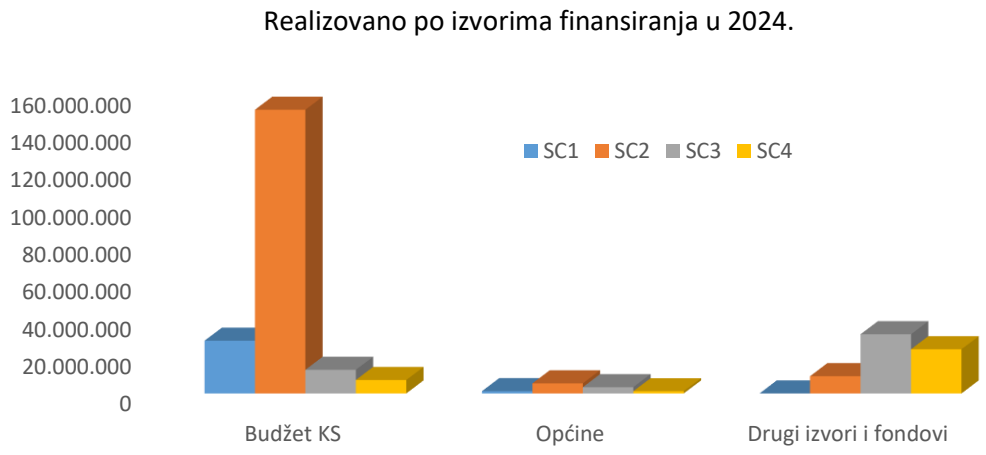

Graf 18.

Tabela 86. Struktura plana i implementacije Strategije prema strateškim ciljevima i izvorima finansiranja u 2024.

	2024				realizovano u odnosu na planirano %
	plan	%	realizovano	%	
Strateški cilj 1	77.376.761	100,0	29.402.871	100,0	38,0
Budžet KS	37.335.000	48,3	28.180.082	95,8	75,5
Općine	14.842.000	19,2	1.222.789	4,2	8,2
Drugi izvori i fondovi	25.199.761	32,6	0	0,0	0,0
Strateški cilj 2	185.512.159	100,0	166.382.840	100,0	89,7
Budžet KS	137.565.359	74,2	151.762.955	91,2	110,3
Općine	20.436.500	11,0	5.402.523	3,2	26,4
Drugi izvori i fondovi	27.510.300	14,8	9.217.362	5,5	33,5
Strateški cilj 3	270.282.583	100,0	47.632.979	100,0	17,6
Budžet KS	109.452.800	40,5	12.631.943	26,5	11,5
Općine	33.582.500	12,4	3.349.102	7,0	10,0
Drugi izvori i fondovi	127.247.283	47,1	31.651.934	66,4	24,9
Strateški cilj 4	25.924.800	100,0	31.969.897	100,0	123,3
Budžet KS	12.382.600	47,8	7.190.088	22,5	58,1
Općine	3.190.200	12,3	1.171.021	3,7	36,7
Drugi izvori i fondovi	10.352.000	39,9	23.608.788	73,8	228,1
Ukupno	559.096.303	100,0	275.388.588	100,0	49,3
Budžet KS	296.735.759	53,1	199.765.068	72,5	67,3
Općine	72.051.200	12,9	11.145.435	4,0	15,5
Drugi izvori i fondovi	190.309.344	34,0	64.478.085	23,4	33,9

Plan i realizacija za 2024. po strukturi finansiranja (u KM)

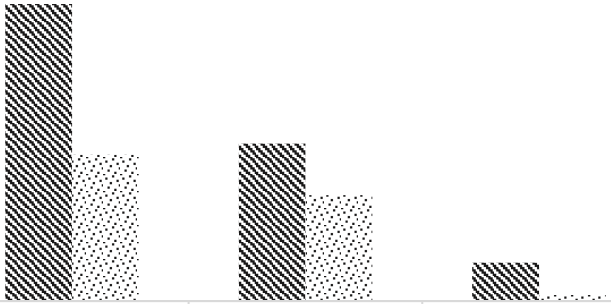

	Ukupno	Budžet KS	Općine	Drugi izvori i fondovi
plan	559.096.303	296.735.759	72.051.200	190.309.344
realizovano	275.388.588	199.765.068	11.145.435	64.478.085

Graf 19.

U narednom dijelu data je analiza finansijskih ulaganja u 2024. godini po strateškim ciljevima i strukturi finansiranja.

Strateški cilj 1. Unaprijediti konkurentnost privrede i povećati zaposlenost. Za projekte/aktivnosti koji doprinose ostvarenju ovog cilja, u 2024. godini utrošeno je oko 29,4 miliona KM. U strukturi finansiranja sredstva Budžeta KS su učestvovala 95,8%, Općine sa 1,2 miliona KM odnosno 4,2% učešća, a sredstva Drugih izvora i fondova 0%. Ostvarenje plana za 2024. godinu (AP 2024-2026.) je 38,0%.

Strateški cilj 2. Stvoriti uvjete za uključujući društveno-ekonomski rast i smanjenje siromaštva i unaprijediti dostupnost i pouzdanost svih javnih servisa (zdravstvo, obrazovanje, socijalne politike, kultura i sport). Za projekte/aktivnosti koji doprinose ostvarenju ovog cilja, u 2024. godini utrošeno je oko 166,4 miliona KM. U strukturi finansiranja sredstva Budžeta KS su učestvovala 91,2%, Općine sa 3,2% učešća, a sredstva Drugih izvora i fondova 5,5%. U 2024. godini realizovano je oko 89,7% u odnosu na planirana sredstva iz AP-a 2024-2026.

Strateški cilj 3. – Odgovorno upravljati okolišem, prostorom, prirodnim i infrastrukturnim resursima. Za projekte/aktivnosti koji doprinose ostvarenju ovog cilja, u 2024. godini utrošeno je preko 47,6 miliona KM. U strukturi finansiranja sredstva Budžeta KS su učestvovala 26,5%, sredstva Općine 7,0%, te sredstva Drugih izvora i fondova 66,4%. Oko 17,6% je realizovano i implementirano sredstava u odnosu na planirano AP-om 2024-2026.

Strateški cilj 4. – Unaprijediti efikasnost i odgovornost javnog sektora. Za projekte/aktivnosti koji doprinose ostvarenju ovog cilja, u 2024. godini utrošeno je oko 32 miliona KM. U strukturi finansiranja sredstva Budžeta KS su učestvovala 22,5%, sredstva Općine 3,7%, te sredstva Drugih izvora i fondova 73,8%. U 2024. godini realizovano je 123,3% planiranih sredstava AP-om 2024-2026.

ANEKS

Pregled planiranih i realizovanih aktivnosti po strateškim i prioritetnim ciljevima, mjerama, projektima, kao i nosiocima implementacije, strukturi i izvoru finansiranja i vrijednosti planiranih i realizovanih sredstava u 2024. godini

Tabela 87. Planirana i realizovana sredstva za 2024. godinu

Naziv strateškog dokumenta	Smjernice "da/ne"	Oznaka strateškog projekta	*Ako je projekat zamijenjen unijeti naziv novog projekta ili dodati novi projekat*	*Obrazloženje za zamjenu i dodavanje novog projekta*	*Lokacija*	*Planirani rezultati*	*Nosilac*	Način finansiranja	Sredstva u KM		Napomena
									Plan 2024.	Realizacija 2024.	
Strategija razvoja Kantona Sarajevo 2021-2027.									***559.096.303***	***275.388.588***	
SC: 1. Unaprijediti konkurentnost privrede i povećati zaposlenost									***77.376.761***	***29.402.871***	
Prioritet 1.1. Kreiranje okruženja poticajnog za poslovanje									***21.083.000***	***11.866.572***	
Mjera 1.1.1. Unapređenje efikasnosti administrativnih procedura									**638.000**	**5.626**	
1.1.1.1. Administrativno rasterećenje poslovnih subjekata		S					Ministarstvo komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša, Ministarstvo pravde i uprave, lokalne zajednice				
Unapređenje općinskih kapaciteta (Općina Novo Sarajevo) i metoda djelovanja prema investitorima								Općina Novo Sarajevo	10.000	5.626	
Business Friendly Certificate								Općina Novo Sarajevo	20.000	0	
Uspostaviti podršku privrednima aktivnostima na nivou administrativnog (Općina Ilidža)								Općina Ilidža	50.000		
Sistemsko unapređenje preduzetničke infrastrukture i pratećih servisa								Općina Centar	8.000		
								Ostali izvori	50.000		
								Ukupno	*58.000*		
Unapređenje promocije lokalne privrede I potencijala za investiranje na Općini Ilidža								Općina Ilidža	50.000		
								Ostali izvori	450.000		
								Ukupno	*500.000*		
Mjera 1.1.2. Smanjenje parafiskalnog opterećenja za poslovne subjekte									**0**	**0**	
1.1.2.1. Smanjenje parafiskalnih nameta		S					Ministarstvo privrede, Ministarstvo komunalne				

Naziv strateškog dokumenta	Smjernice "da/ne"	Oznaka strateškog projekta	*Ako je projekat zamijenjen unijeti naziv novog projekta ili dodati novi projekat*	*Obrazloženje za zamjenu i dodavanje novog projekta*	*Lokacija*	*Planirani rezultati*	*Nosilac*	Način finansiranja	Sredstva u KM		Napomena
									Plan 2024.	Realizacija 2024.	
							privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša i ostala ministarstva, Ministarstvo pravde i uprave i institucije Kantona				
Mjera 1.1.3. Sistemski pristup razvoju preduzetničke infrastrukture									**11.305.000**	**676.488**	
1.1.3.1. Program razvoja preduzetničke infrastrukture		S					Ministarstvo privrede KS-a, lokalne zajednice				
Centar za promociju i podršku razvoju biznisa (Općina Novo Sarajevo)								Općina Novo Sarajevo	200.000	15.959	
								Drugi izvor	50.000	0	
								Ukupno	*250.000*	*15.959*	
Subvencioniranje troškova registracije obrta (Općina Novo Sarajevo)								Općina Novo Sarajevo	5.000	0	
Podrška u nabavci osnovnih sredstava za rad i razvoj poslovanja za subjekte male privrede (Općina Novo Sarajevo)								Općina Novo Sarajevo	45.000	46.942	
Podrška za uvođenje certifikata i međunarodnih standarda kvalitete (Općina Novo Sarajevo)								Općina Novo Sarajevo	10.000	8.268	

Naziv strateškog dokumenta	Smjernice "da/ne"	Oznaka strateškog projekta	*Ako je projekat zamijenjen unijeti naziv novog projekta ili dodati novi projekat*	*Obrazloženje za zamjenu i dodavanje novog projekta*	*Lokacija*	*Planirani rezultati*	*Nosilac*	Način finansiranja	Sredstva u KM		Napomena
									Plan 2024.	Realizacija 2024.	
Projekat otvorenih inovacija i razvoja (Općina Novo Sarajevo)								Općina Novo Sarajevo	30.000	0	
								Drugi izvor	15.000	0	
								Ukupno	*45.000*	*0*	
Sistemska podrška razvoju privrede sa težištem na sektor kreativnih i visokotehnoloških industrija (Općina Ilidža)								Općina Ilidža	200.000		
								Ostali izvori	100.000		
								Ukupno	*300.000*		
Privredna zona "Hadžići"								Budžet KS - MP	2.000.000	231.135	
Inovacijsko-tehnološki park "Šip"								Budžet KS - MP	2.000.000	0	
Industrijska zona "Vogošća"								Budžet KS - MP	2.000.000	0	
Poslovne zone u općini Novi grad: "Bačići" i "Donje Telalovo polje"								Budžet KS - MP	2.000.000	50.584	
Izgradnja puta u industrijskoj zoni LUKA "Ilijaš"								Budžet KS - MP		323.600	
Rehabilitacija i uspostava novih industrijskih zona (Općina Ilidža)								Općina Ilidža	500.000		
								Ostali izvori	2.000.000		
								Ukupno	*2.500.000*		
Saobraćajni priključak privredne zone Energoinvest na gradsku zaobilaznicu (Općina Ilidža)								Općina Ilidža	0		
								Ostali izvori	150.000		
								Ukupno	*150.000*		
Mjera 1.1.4. Unapređenje pristupa povoljnom finansiranju poslovnih subjekata									**9.100.000**	**11.184.458**	
1.1.4.1. Program finansijske podrške za malo i srednje preduzetništvo		S					Ministarstvo privrede KS-a, lokalne zajednice	Budžet KS - MP	9.000.000	11.178.324	
Obezbjeđenje kreditiranja pod povoljnijim uslovima								Budžet KS - MP	4.640.000	3.000.000	

Naziv strateškog dokumenta	Smjernice "da/ne"	Oznaka strateškog projekta	*Ako je projekat zamijenjen unijeti naziv novog projekta ili dodati novi projekat*	*Obrazloženje za zamjenu i dodavanje novog projekta*	*Lokacija*	*Planirani rezultati*	*Nosilac*	Način finansiranja	Sredstva u KM		Napomena
									Plan 2024.	Realizacija 2024.	
Subvencioniranje-refundiranja kamata po kreditu kod komercijalnih banaka								Budžet KS - MP	250.000	0	
Refundiranje troškova tehnološke modernizacije, uvođenja(obnavljanja standarda kvaliteta I digitalizacije poslovanja								Budžet KS - MP	650.000	2.636.973	
Poticaj za nova ulaganja u tehnološku modernizaciju I primjenu standarda kvaliteta								Budžet KS - MP	350.000	1.889.113	
Poticaj projektima promocije obrtništva								Budžet KS - MP	60.000		
Poticaj za unapređenje IT preduzetništva u svrhu novog zapošljavanja								Budžet KS - MP	1.100.000	99.416	
Poticaj za unapređenje preduzetništva u domenu pružanja administrativnih usluga dominantno izvozne orijentacije								Budžet KS - MP	250.000		
Poticaj razvoja ženskog preduzetništva								Budžet KS - MP	600.000	970.836	
Podrška mladima za pokretanje start up poslovnih subjekata								Budžet KS - MP	1.100.000	603.035	
Poticaj za ulaganja poslovnim subjektima registrovanim 2023. i 2024. godine								Budžet KS - MP	0	443.714	

Naziv strateškog dokumenta	Smjernice "da/ne"	Oznaka strateškog projekta	*Ako je projekat zamijenjen unijeti naziv novog projekta ili dodati novi projekat*	*Obrazloženje za zamjenu i dodavanje novog projekta*	*Lokacija*	*Planirani rezultati*	*Nosilac*	Način finansiranja	Sredstva u KM		Napomena
									Plan 2024.	Realizacija 2024.	
Poticaj direktnim stalnim ulaganjima								Budžet KS - MP	0	209.997	
Finansijski poticaj mladima za osnivanje poslovnih subjekata								Budžet KS - MP	0	1.325.240	
Stvaranje preduslova za brži razvoj poduzetništva u Općini Trnovo (Razvoj obrta i malih preduzeća za pružanje usluga)								Općina Trnovo	50.000		
Sufinansiranje kamatne stope za postojeća preduzeća (Općina Novo Sarajevo)								Općina Novo Sarajevo	50.000	6.134	
Mjera 1.1.5. Ublažavanje negativnih ekonomskih posljedica na privredu Kantona Sarajevo izazvanih pandemijom COVID-19									**0**	**0**	
1.1.5.1. Program kratkoročnih i srednjoročnih mjera od značaja za ublažavanje negativnih ekonomskih posljedica pandemije COVID-19 na privredu u Kantonu Sarajevo		S					Vlada Kantona Sarajevo i kantonalno Ministarstvo privrede; druga resorna ministarstva				
Mjera 1.1.6. Jačanje javno-privatnog partnerstva kao modaliteta aktiviranja resursa privatnog sektora za unapređenje javne infrastrukture i podizanje kvaliteta javnih usluga									**40.000**	**0**	
1.1.6.1. Unapređenje pravnog i institucionalnog okvira za realizaciju JPP projekata		S					Ministarstvo privrede KS-a, lokalne zajednice				
1.1.6.2. Specijalizirani trening programi vezano za identificiranje, pripremu i realizaciju JPP projekata		S						Budžet KS - MP	40.000		

Naziv strateškog dokumenta	Smjernice "da/ne"	Oznaka strateškog projekta	*Ako je projekat zamijenjen unijeti naziv novog projekta ili dodati novi projekat*	*Obrazloženje za zamjenu i dodavanje novog projekta*	*Lokacija*	*Planirani rezultati*	*Nosilac*	Način finansiranja	Sredstva u KM		Napomena
									Plan 2024.	Realizacija 2024.	
1.1.6.3. Izrada i promocija JPP kataloga, operativnih planova realizacije ključnih JPP projekata		S									
1.1.6.4. Realizacija JPP pilot projekata		S									
Prioritet 1.2. Jačanje konkurentnosti i izvozne orijentacije poslovnih subjekata s posebnim fokusom na prerađivačku industriju									**0**	**0**	
Mjera 1.2.1. Unaprijediti tehnološku infrastrukturu i inovativnost poslovnih subjekata									**0**	**0**	
1.2.1.1. Jačanje inovativnosti poslovnih subjekata		S					Ministarstvo privrede KS-a				
Mjera 1.2.2. Proaktivan pristup privlačenju novih investicija u domenu srednje i visoke tehnologije i usluga baziranih na znanju									**0**	**0**	
1.2.2.1. Brendiranje Kantona Sarajevo kao atraktivne investicijske destinacije		S					Ministarstvo privrede KS-a				
Prioritet 1.3. Povećati digitaliziranost ekonomije									***255.000***	***14.987***	
Mjera 1.3.1. Podsticati digitalnu transformaciju poslovnih subjekata									**30.000**	**14.987**	
1.3.1.1. Digitalizacija poslovnih subjekata		S					Ministarstvo privrede KS-a, lokalne zajednice				
Digitalizacija poslovnih subjekata (Općina Novo Sarajevo)								Općina Novo Sarajevo	30.000	14.987	
Mjera 1.3.2. Jačati podršku razvoju IT sektora									**100.000**	**0**	
1.3.2.1. Program podrške IT preduzetništvu		S					Ministarstvo privrede KS-a				
IT inkubator za nove tehnologije (Općina Ilidža)								Općina Ilidža	0		
								Ostali izvori	100.000		
								Ukupno	*100.000*		
Mjera 1.3.3. Sistemska podrška razvoju kreativnih industrija									**125.000**	**0**	
1.3.3.1. Osnivanje hub-a za razvoj kreativnih industrija		S					Ministarstvo privrede KS-a				
								Općina Ilidža	25.000		

Naziv strateškog dokumenta	Smjernice "da/ne"	Oznaka strateškog projekta	*Ako je projekat zamijenjen unijeti naziv novog projekta ili dodati novi projekat*	*Obrazloženje za zamjenu i dodavanje novog projekta*	*Lokacija*	*Planirani rezultati*	*Nosilac*	Način finansiranja	Sredstva u KM		Napomena
									Plan 2024.	Realizacija 2024.	
Unapređenje digitalne infrastrukture poslovnih subjekata te digitalnu transformaciju ključnih poslovnih procesa i aktivnosti (Općina Ilidža)								Ostali izvori	25.000		
								Ukupno	*50.000*		
Podrške inovacijama (Općina Ilidža)								Općina Ilidža	50.000		
								Ostali izvori	25.000		
								Ukupno	*75.000*		
Prioritet 1.4. Unaprijediti sistem zapošljavanja i povećati efikasnost tržišta rada									***21.868.761***	***676.442***	
Mjera 1.4.1. Jačati funkciju posredovanja i unaprijediti reputacijski kapital Službe za zapošljavanje KS									**20.043.761**	**32.060**	
1.4.1.1. Kreiranje evidencionih obrazaca u kojim bi se vodila evidencija nezaposlenih osoba koje dolaze iz istog domaćinstva		S					Služba za zapošljavanje KS-a, Ministarstvo za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice, Vijeće za reformu tržišta rada, lokalne zajednice				
Unaprijediti evidencije nezaposlenih osoba razdvajanjem aktivnih tražilaca posla u odnosu na osobe koje su na evidenciji iz drugih razloga ili koje trenutno ne traže posao								JUSZZ	Tekuća sredstva	Tekuća sredstva	
1.4.1.2. Kreirati poseban evidencioni obrazac za nezaposlene invalidne osobe (razvrstane po vrsti invalidnosti i preostaloj radnoj sposobnosti)		S									
Kreirati pakete usluga posebno prilagođenih								JUSZZ	Tekuća sredstva	Tekuća sredstva	

Naziv strateškog dokumenta	Smjernice "da/ne"	Oznaka strateškog projekta	*Ako je projekat zamijenjen unijeti naziv novog projekta ili dodati novi projekat*	*Obrazloženje za zamjenu i dodavanje novog projekta*	*Lokacija*	*Planirani rezultati*	*Nosilac*	Način finansiranja	Sredstva u KM		Napomena
									Plan 2024.	Realizacija 2024.	
osobama sa otežanim pristupom tržištu rada (invalidi, žrtve nasilja i sl)											
1.4.1.3. Unapređenje sistema ocjene kretanja tražnje za radnom snagom		S									
1.4.1.4. Jačanje saradnje sa poslodavcima		S									
1.4.1.5. Jačanje saradnje sa privatnim agencijama za posredovanje u zapošljavanju, centrima za obrazovanje i obuku odraslih, nevladinim organizacijama, itd.		S									
1.4.1.6. Razvoj internih kapaciteta službe (kadrovski kapaciteti, sistem upravljanja, informatička podrška) i pozicioniranje Službe kao relevantne institucije na tržištu rada		S									
Unaprijediti sistem zapošljavanja i povećati efikasnost tržišta rada (JUSZZ)								JUSZZ	19.959.761		
Inkubator poslovnih ideja za start up biznis (Općina Novo Sarajevo)								Općina Novo Sarajevo	74.000	32.060	
Podrška radu Centra za razvoj poduzetništva s poslovnim inkubatorom								Grad Sarajevo	10.000		

Naziv strateškog dokumenta	Smjernice "da/ne"	Oznaka strateškog projekta	*Ako je projekat zamijenjen unijeti naziv novog projekta ili dodati novi projekat*	*Obrazloženje za zamjenu i dodavanje novog projekta*	*Lokacija*	*Planirani rezultati*	*Nosilac*	Način finansiranja	Sredstva u KM		Napomena
									Plan 2024.	Realizacija 2024.	
Mjera 1.4.2. Aktivirati dugoročno nezaposlene osobe i povećati efektivnu ponudu radne snage									**705.000**	**486.492**	
1.4.2.1. Aktivacijski programi (paketi podrške) usmjereni na dugoročno nezaposlene obeshrabrene i osobe sa otežanim pristupom tržištu rada (žene, mladi, osobe bez kvalifikacija i/ili radnog iskustva, 55+ osobe, pripadnika demobilizirane boračke populacije, nezaposlene iz domaćinstava u kojima je više od dvije osobe nezaposlene i sl.)		S					Ministarstvo za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice, Ministarstvo za boračka pitanja, lokalne zajednice	JUSZZ			
1.4.2.2. Podrška socijalnom preduzetništvu putem donošenja pravne regulative (Zakon o socijalnom poduzetništvu)		S									
1.4.2.3.Uspostavljanje Centra za socijalno poduzetništvo		S									
1.4.2.4. Registar socijalnih preduzeća		S									
1.4.2.5. Podrška zapošljavanju u domenu socijalnih usluga		S									
1.4.2.6. Utvrditi mjere ekonomskog osnaživanja pripadnika braniteljske populacije kroz specifične modele samozapošljavanja,		S									

Naziv strateškog dokumenta	Smjernice "da/ne"	Oznaka strateškog projekta	*Ako je projekat zamijenjen unijeti naziv novog projekta ili dodati novi projekat*	*Obrazloženje za zamjenu i dodavanje novog projekta*	*Lokacija*	*Planirani rezultati*	*Nosilac*	Način finansiranja	Sredstva u KM		Napomena
									Plan 2024.	Realizacija 2024.	
socijalnog poduzetništva, boračke zadruge i sl.											
Podsticaj zapošljavanja branilaca i članova porodica – Novo zapošljavanje i održavanje postojeće zaposlenosti								Budžet KS - MBP	600.000	388.749	BKS 2024 sa izmjenama 423.049 KM (Budžet KS 2024. 400.000 + 23.049 izmjene)
Podsticaj doškolovavanju i edukaciji – plaćanje troškova vanrednog školovanja i sufinansiranje II i III ciklusa studija								Budžet KS - MBP	100.000	97.743	BKS 2024 sa izmjenama 100.000 KM (Budžet KS 2024. 80.000 + 20.000 izmjene)
Razvoj socijalnog poduzetništva (osposobljavanje osoba sa invaliditetom za zapošljavanje) (Općina Novo Sarajevo)								Općina Novo Sarajevo	5.000	0	
Mjera 1.4.3. Povećati učinkovitost aktivnih mjera zapošljavanja									**1.120.000**	**157.890**	
1.4.3.1. Unapređenje procesa pripreme i implementacije programa podrške novom zapošljavanju		S					Ministarstvo za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice, lokalne zajednice				
1.4.3.2. Redizajn portfolia mjera podrške novom zapošljavanju		S									
1.4.3.3. Implementacija reformskog paketa programa podrške novom zapošljavanju		S									
1.4.3.4. Pilotiranje programa baziranih na učincima		S									

Naziv strateškog dokumenta	Smjernice "da/ne"	Oznaka strateškog projekta	*Ako je projekat zamijenjen unijeti naziv novog projekta ili dodati novi projekat*	*Obrazloženje za zamjenu i dodavanje novog projekta*	*Lokacija*	*Planirani rezultati*	*Nosilac*	Način finansiranja	Sredstva u KM		Napomena
									Plan 2024.	Realizacija 2024.	
1.4.3.5. Uspostavljanje tzv. kišobrana poticajnih mjera za područje KS u saradnji sa lokalnim zajednicama		S									
Implementacija redizajniranog Programa mjera aktivne politike zapošljavanja (Općina Novo Sarajevo)								Općina Novo Sarajevo	170.000	157.890	
Povećanje učinkovitosti programa mjera aktivne politike zapošljavanja (Općina Ilidža)								Općina Ilidža	500.000		
								Budžet KS - MRSRI	450.000		
								Ukupno	*950.000*		
Prioritet 1.5. Osigurati dugoročnu održivost i funkcionalnost javnih preduzeća									***2.830.000***	***539.092***	
Mjera 1.5.1. Povećati efikasnost i podići kvalitet usluga komunalnog sektora									**200.000**	**100.000**	
1.5.1.1. Organizacijsko-finansijsko restrukturiranje javnih komunalnih preduzeća		S					Ministarstvo komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša, Ministarstvo privrede; Ministarstvo saobraćaja, kantonalna javna komunalna				
1.5.1.2. Definiranje standarda kvaliteta javnih komunalnih usluga		S									
1.5.1.3. Redizajn politike subvencioniranja korisnika komunalnih usluga		S									
1.5.1.4. Izmjenu sistema obračuna i naplate usluga (prema principu opravdanih troškova) iz domena zajedničke komunalne potrošnje		S									

Naziv strateškog dokumenta	Smjernice "da/ne"	Oznaka strateškog projekta	*Ako je projekat zamijenjen unijeti naziv novog projekta ili dodati novi projekat*	*Obrazloženje za zamjenu i dodavanje novog projekta*	*Lokacija*	*Planirani rezultati*	*Nosilac*	Način finansiranja	Sredstva u KM		Napomena
									Plan 2024.	Realizacija 2024.	
1.5.1.5. Implementiran jedinstven informacioni sistem za sva komunalna preduzeća		S					preduzeća, lokalne zajednice				
1.5.1.6. Uspostava nove organizacione strukture na nivou komunalnog sektora - Holding komunalne privrede u Kantonu Sarajevo		S									
Rekonstrukcija, opremanje i modernizacija JKP Trnovo doo								Općina Trnovo	100.000	100.000	
								Budžet KS	100.000		
								Ukupno	*200.000*	*100.000*	
Mjera 1.5.2. Povećati efikasnost javnih preduzeća									**2.630.000**	**439.092**	
1.5.2.1. Rekonstrukcija, opremanje i modernizacija svih prostora Centra Skenderija		S					Ministarstvo privrede KS-a, KJP Centar Skenderija, KJP ZOI '84, lokalne zajednice	Budžet KS - MP	1.000.000	439.092	
1.5.2.2. Poboljšanje turističko resursne osnove Olimpijskih planina Igmana i Bjelašnice		S						Budžet KS - MP	0		
Rekonstrukcija, opremanje i modernizacija JP Elektrotrnovo doo								Općina Trnovo, Budžet KS	100.000		
Proširenje kapaciteta usluga i kontinuirana podrška Olimpijskom bazenu Otoka								Grad Sarajevo	1.500.000		
KJP Skenderija- (Festival turizma, Zimska čarolija)								Grad Sarajevo	30.000		
Prioritet 1.6. Unapređenje konkurentnosti destinacije kroz održivi razvoj turizma									***9.025.000***	***556.619***	
Mjera 1.6.1. Uspostavljanje efikasnog destinacijskog menadžmenta									**695.000**	**0**	

Naziv strateškog dokumenta	Smjernice "da/ne"	Oznaka strateškog projekta	*Ako je projekat zamijenjen unijeti naziv novog projekta ili dodati novi projekat*	*Obrazloženje za zamjenu i dodavanje novog projekta*	*Lokacija*	*Planirani rezultati*	*Nosilac*	Način finansiranja	Sredstva u KM		Napomena
									Plan 2024.	Realizacija 2024.	
1.6.1.1. Kreiranje strategije razvoja održivog turizma KS		S					Ministarstvo privrede KS-a, Turistička zajednica KS-a, Javna ustanova za zaštićena i prirodna područja KS-a, lokalne zajednice (općine), javna preduzeća, javne ustanove, biznisi u sektoru turizma, obrazovne institucije, neprofitne organizacije, mediji, Grad Sarajevo	Budžet KS - MP			
1.6.1.2. Proglašavanje novih i unapređenje razvoja postojećih zaštićenih područja		S									
Protokol o saradnji sa TZ KS								Grad Sarajevo	60.000		
Doček Nove godine								Budžet: Grada Sarajeva, TZKS, Ministarstvo za sport i kulturu, Općine Stari Grad, Centar, Novo Sarajevo, Novi Grad	550.000		
Holiday Market								Grad Sarajevo	10.000		
Praznično ukrašavanje								Grad Sarajevo i TZ KS	50.000		
Održavanje, postavljanje, skidanje i skladištenje materijala I sitnog inventara (praznično ukrašavanje)								Grad Sarajevo	25.000		
Mjera 1.6.2. Unapređenje ambijenta za razvoj preduzetništva i razvoj ljudskih kapaciteta u turizmu									**0**	**0**	
1.6.2.1. Unapređenje kapaciteta JU Srednja ugostiteljsko-turistička škola		S					Vlada KS-a, Ministarstvo privrede KS-a, Turistička zajednica KS-a, lokalne zajednice (općine), biznisi u sektoru turizma,				

Naziv strateškog dokumenta	Smjernice "da/ne"	Oznaka strateškog projekta	*Ako je projekat zamijenjen unijeti naziv novog projekta ili dodati novi projekat*	*Obrazloženje za zamjenu i dodavanje novog projekta*	*Lokacija*	*Planirani rezultati*	*Nosilac*	Način finansiranja	Sredstva u KM		Napomena
									Plan 2024.	Realizacija 2024.	
							obrazovne institucije				
Mjera 1.6.3. Razvoj turističke infrastrukture									**8.330.000**	**556.619**	
1.6.3.1. Turistička signalizacija u KS		S					Vlada KS-a, Turistička zajednica KS-a, lokalne zajednice (općine), biznisi u sektoru turizma	Budžet KS - MP	120.000		
Izgradnja Sarajevo Skywalk								Grad Sarajevo	500.000		
								Budžet KS - MP	0		
								Ukupno	*500.000*		
Izgradnja Poslovno Sportskog centra u Općini Trnovo (- Izgradnja sportske dvorane relax zone i administrativnog objekta; - Izgradnja tribine i pumpne stanice sa rezervoarom za vodu; - Izgradnja infrastrukture u poslovno -sportskom centru								Općina Trnovo	2.000.000	514.343	
Nabavka, Izrada i postavljanje turističke signalizacije, putokaza, 3D prikaza, oglasnih tabli i drugog mobilijara u cilju razvoja turističke infrastrukture i promocije turizma u Općini Trnovo - Nabavka putokaza; - Izrada prostornih 3D prikaza; - Nabavka mobilijara za prazničko ukrašavanje;								Općina Trnovo	100.000	18.821	
								Budžet KS	100.000		
								Ukupno	*200.000*	*18.821*	

Naziv strateškog dokumenta	Smjernice "da/ne"	Oznaka strateškog projekta	*Ako je projekat zamijenjen unijeti naziv novog projekta ili dodati novi projekat*	*Obrazloženje za zamjenu i dodavanje novog projekta*	*Lokacija*	*Planirani rezultati*	*Nosilac*	Način finansiranja	Sredstva u KM		Napomena
									Plan 2024.	Realizacija 2024.	
- Izgradnja olimpijskih krugova na Gornjoj Grkarici											
izgradnja eko etno sela i katunskih naselja u Općini Trnovo								Općina Trnovo	500.000		
Uređenje izletišta u Općini Trnovo								Općina Trnovo	100.000		
Kreiranje, označavanje i održavanje mreže staza za pješačenje na području Općine Trnovo								Općina Trnovo	25.000	15.099	
								Budžet KS	25.000		
								Ukupno	*50.000*	*15.099*	
Kreiranje, označavanje i održavanje mreže staza za biciklizam na području Općine Trnovo								Općina Trnovo	50.000		
								Budžet KS	50.000		
								Ukupno	*100.000*		
Uspostavljanje turističkog info centra na području Općine Trnovo								Općina Trnovo	150.000		
								Budžet KS	150.000		
								Ukupno	*300.000*		
Stavljanje kanjona Rakitnice u funkciju turizma								Općina Trnovo	50.000		
Razvoj speleoloških i planinarskog turizma								Općina Trnovo	150.000		
Vilsonovo šetalište – otvoreni kulturni centar (Općina Novo Sarajevo)								Općina Novo Sarajevo	250.000	8.356	
Revitalizacija Spomen – parka Vraca (Općina Novo Sarajevo)								Općina Novo Sarajevo	100.000	0	
								Drugi izvori	200.000	0	
								Ukupno	*300.000*	*0*	
								Općina Ilidža	2.000.000		
								Ostali izvori	1.000.000		

Naziv strateškog dokumenta	Smjernice "da/ne"	Oznaka strateškog projekta	*Ako je projekat zamijenjen unijeti naziv novog projekta ili dodati novi projekat*	*Obrazloženje za zamjenu i dodavanje novog projekta*	*Lokacija*	*Planirani rezultati*	*Nosilac*	Način finansiranja	Sredstva u KM		Napomena
									Plan 2024.	Realizacija 2024.	
Razvoj turističke infrastrukture i turističkih proizvoda (Općina Ilidža)								*Ukupno*	*3.000.000*		
Promocija i brendiranje Ilidže kao modernog urbanog centra								Općina Ilidža	50.000		
								Ostali izvori	50.000		
								Ukupno	*100.000*		
Svjetlosna dekoracija								Grad Sarajevo	50.000		
Parna lokomotiva za potrebe Bističke stanice								Grad Sarajevo	500.000		
Turistička signalizacija i mapiranje turističkih atrakcija								Grad Sarajevo i TZ KS	60.000		
Prioritet 1.7. Jačanje konkurentnosti ruralne ekonomije									***22.315.000***	***15.749.160***	
Mjera 1.7.1. Unapređenje poljoprivredno-prehrambenog sektora i ruralnog razvoja									**8.225.000**	**9.856.439**	
1.7.1.1. Kreiranje strategije ruralnog razvoja KS		S					Ministarstvo privrede KS-a, Vlada KS-a, lokalne zajednice (općine), biznisi u sektoru poljoprivrede, obrazovne institucije, mediji				
Podsticaji u poljoprivrednoj proizvodnji								Budžet KS - MP	7.500.000	9.617.712	
Obezbjeđenje sredstava za unaprijeđenje poljoprivredno - prehrambenog sektora i ruralnog razvoja u Općini Trnovo								Općina Trnovo	200.000	238.727	
								Budžet KS	200.000		
								Ukupno	*400.000*	*238.727*	
Brendiranje i promocija lokanih proizvoda i usluga u Općini Trnovo								Općina Trnovo, Budžet KS	20.000		
Direktna podrška animalnoj i biljnoj proizvodnji (Općina Ilidža)								Općina Ilidža	250.000		
Izgradnja kapaciteta (infrastrukture) za razvoj								Općina Ilidža	30.000		
								Ostali izvori	25.000		
								Ukupno	*55.000*		

Naziv strateškog dokumenta	Smjernice "da/ne"	Oznaka strateškog projekta	*Ako je projekat zamijenjen unijeti naziv novog projekta ili dodati novi projekat*	*Obrazloženje za zamjenu i dodavanje novog projekta*	*Lokacija*	*Planirani rezultati*	*Nosilac*	Način finansiranja	Sredstva u KM		Napomena
									Plan 2024.	Realizacija 2024.	
poljoprivredne proizvodnje (Općina Ilidža)											
Mjera 1.7.2. Razvoj ruralne infrastrukture i dostupnosti javnih usluga u ruralnim područjima									**9.090.000**	**39.578**	
1.7.2.1. Analiza i mapiranje potrebne saobraćajne i ostale komunalne infrastrukture i javnih usluga (zdravstvo, obrazovanje, kultura, sport)		S					Vlada KS-a s nadležnim ministarstvima, Zavod za planiranje razvoja KS-a, lokalne zajednice (općine), javna preduzeća i ustanove, biznisi				
Izrada projektne dokumentacije za izgradnju ruralne infrastrukture u Općini Trnovo								Općina Trnovo	50.000	3.089	
Izgradnja i razvoj ruralnih infrastrukturnih objekata i dostupnosti javnih usluga na području Općine Trnovo (Rekonstrukcija kuće spasa, Izgradnja grijanja u kući spasa, Opremanje škole u prirodi)								Općina Trnovo	150.000		
								Budžet KS	150.000		
								Ukupno	*300.000*		
Izrada regulacionih i Urbanističkih projekata, Planova parcelacije na području Općine Trnovo (Izrada Urbanističkog projekta Kolijevka; Izrada pješačke staze; Izrada projekta revitalizacije i uređenja naselja)								Općina Trnovo, Budžet KS	150.000		
Pripremanje i opremanje zemljišta za realizaciju								Općina Trnovo, Budžet KS	4.000.000		

Naziv strateškog dokumenta	Smjernice "da/ne"	Oznaka strateškog projekta	*Ako je projekat zamijenjen unijeti naziv novog projekta ili dodati novi projekat*	*Obrazloženje za zamjenu i dodavanje novog projekta*	*Lokacija*	*Planirani rezultati*	*Nosilac*	Način finansiranja	Sredstva u KM		Napomena
									Plan 2024.	Realizacija 2024.	
postojećih planova na području Općine Trnovo (Izgradnja dječjeg igrališta na Babinom dolu)											
Izgradnja dječjih igrališta, adrenalin parkova (Općina Trnovo)								Općina Trnovo, Budžet KS	400.000		
Izgradnja i održavanje javnih česama (Općina Trnovo)								Općina Trnovo, Budžet KS	40.000		
Obnova stambenih objekata (Općina Trnovo)								Općina Trnovo, Budžet KS	500.000		
Izgradnja i održavanje javne rasvjete (Općina Trnovo)								Općina Trnovo	250.000		
								Budžet KS	250.000		
								Ukupno	*500.000*		
Hitne intervencije na infrastrukturnim objektima (Općina Trnovo)								Općina Trnovo, Budžet KS	150.000	36.489	
Zajednički projekti sa drugim investitorima (Općina Trnovo) - izgradnja puteva i javne rasvjete u RS								Općina Trnovo	1.000.000		
								Drugi izvor	1.000.000		
								Ukupno	*2.000.000*	*0*	
Izgradnja, rekonstrukcija, opremanje i održavanje škole u prirodi sa pratećim sadržajima u Općini Trnovo								Općina Trnovo	500.000		
								Budžet KS	500.000		
								Ukupno	*1.000.000*		
1.7.3. Unapređenje stanja u sektoru šumarstva									**5.000.000**	**5.853.143**	
1.7.3.1. Očuvanje, unapređenje, zaštita i reprodukcija šumskih ekosistema		S					Ministarstvo privrede KS-a, Uprava za šumarstvo, KJP	Budžet KS - MP	5.000.000	5.853.143	

Naziv strateškog dokumenta	Smjernice "da/ne"	Oznaka strateškog projekta	*Ako je projekat zamijenjen unijeti naziv novog projekta ili dodati novi projekat*	*Obrazloženje za zamjenu i dodavanje novog projekta*	*Lokacija*	*Planirani rezultati*	*Nosilac*	Način finansiranja	Sredstva u KM		Napomena
									Plan 2024.	Realizacija 2024.	
							"Sarajevo-šume" d.o.o. Sarajevo				
SC: 2. Stvoriti uslove za uključujući društveno-ekonomski rast i smanjenje siromaštva i unaprijediti dostupnost i pouzdanost svih javnih servisa (zdravstvo, obrazovanje, socijalne politike, kultura i sport)									***185.512.159***	***166.382.840***	
Prioritet 2.1. Podići kvalitet obrazovanja (sa posebnim naglaskom na STEM i digitalne vještine) i uskladiti ga sa zahtjevima tržišta rada i potražnjom za radnom snagom									***29.114.000***	***33.961.246***	
Mjera 2.1.1. Unapređenje kvalitete usluga predškolskog vaspitanja i obrazovanja uz veći obuhvat djece predškolskim obrazovanjem.									**14.700.000**	**20.620.781**	
2.1.1.1. Rekonstrukcija objekata predškolskih ustanova na području Kantona Sarajevo		S					Ministarstvo za odgoj i obrazovanje KS-a, Institut za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja, predškolske ustanove, lokalne zajednice	Budžet KS - MOO			
Rekonstrukcija objekata predškolskih ustanova, kao i osnovnih i srednjih škola na području KS								Budžet KS - MOO	1.000.000	3.510.000	
2.1.1.2. Povećanje obuhvata djece predškolskim odgojem i obrazovanjem u Kantonu Sarajevo		S						Budžet KS - MOO	11.000.000	15.000.000	
2.1.1.3. Povećanje kvaliteta programa predškolskog odgoja i obrazovanja		S									
2.1.1.4. Podizanje kvalitete inicijalne edukacije nastavnika i kontinuiranog profesionalnog obrazovanja nastavnika za predškolski odgoj i obrazovanje		S									
2.1.1.5. Unapređenje sistema rane detekcije razvojnih poteškoća kod djece u		S									

Naziv strateškog dokumenta	Smjernice "da/ne"	Oznaka strateškog projekta	*Ako je projekat zamijenjen unijeti naziv novog projekta ili dodati novi projekat*	*Obrazloženje za zamjenu i dodavanje novog projekta*	*Lokacija*	*Planirani rezultati*	*Nosilac*	Način finansiranja	Sredstva u KM		Napomena
									Plan 2024.	Realizacija 2024.	
najranijem uzrastu (3-5 godina)											
2.1.1.6. Uspostava baze podataka prema Eurostat metodologiji		S									
Edukacija direktora i pomoćnika direktora								Budžet KS - MOO		50.000	
Posjeta međunarodnim konferencijama								Budžet KS - MOO		20.000	
Opremanje objekata ustanova predškolskog, osnovnog i srednjeg obrazovanja								Budžet KS - MOO	200.000	2.000.000	
								Kredit			
								Ukupno	*200.000*	*2.000.000*	
Rekonstrukcija objekta vrtić KOLIBRI (Općina Novo Sarajevo)								Općina Novo Sarajevo	100.000	0	
								Drugi izvori	700.000	0	
								Ukupno	*800.000*	*0*	
Rekonstrukcija objekta vrtića „Narcis“ (Općina Novo Sarajevo)								Općina Novo Sarajevo	200.000	40.781	
								Drugi izvori	1.500.000	0	
								Ukupno	*1.700.000*	*40.781*	
Mjera 2.1.2. Osiguranje efikasne i efektivne saradnje sektora obrazovanja i tržišta rada kroz formalnu i neformalnu edukaciju u okviru cjeloživotnog učenja									**60.000**	**0**	
2.1.2.1. Inovirati nastavne planove i programe prema potrebama na tržištu rada		S					Ministarstvo za odgoj i obrazovanje KS-a, Institut za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja, osnovne škole,	MOO, međunarodne organizacije, Udruženje poslodavaca KS, Privredna komora KS	20.000		

Naziv strateškog dokumenta	Smjernice "da/ne"	Oznaka strateškog projekta	*Ako je projekat zamijenjen unijeti naziv novog projekta ili dodati novi projekat*	*Obrazloženje za zamjenu i dodavanje novog projekta*	*Lokacija*	*Planirani rezultati*	*Nosilac*	Način finansiranja	Sredstva u KM		Napomena
									Plan 2024.	Realizacija 2024.	
2.1.2.2. Unaprijediti sistem obavljanja prakse u skladu sa preporukom i Kriterijima EU		S					srednje škole, univerziteti, Služba za zapošljavanje KS-a, lokalne zajednice	MOO, Udruženje poslodavaca KS, Privredna komora KS, međunarodne organizacije	20.000		
2.1.2.3. Unaprijediti sistem karijernog savjetovanja u formalnom i neformalnom obrazovanju		S						MOO, Privredna komora KS, Udruženje poslodavaca KS	10.000		
Uspostavljanje dugoročne saradnje između škola i privrednih subjekata za izvođenje praktične obuke za učenike u tehničkim i stručnim školama								JUSZZ	10.000		
Mjera 2.1.3. Osigurati i razvoj funkcionalnog sistema obrazovanja odraslih i cjeloživotnog učenja									**20.000**	**0**	
2.1.3.1. Unapređenje sistema obrazovanja odraslih i cjeloživotnog učenja		S					Ministarstvo za odgoj i obrazovanje KS-a Ministarstvo za nauku, visoko obrazovanje i mlade KS-a, Ministarstvo rada i socijalne politike KS-a, Ministarstvo privrede KS-a,	Budžet KS - MOO	20.000		

Naziv strateškog dokumenta	Smjernice "da/ne"	Oznaka strateškog projekta	*Ako je projekat zamijenjen unijeti naziv novog projekta ili dodati novi projekat*	*Obrazloženje za zamjenu i dodavanje novog projekta*	*Lokacija*	*Planirani rezultati*	*Nosilac*	Način finansiranja	Sredstva u KM		Napomena
									Plan 2024.	Realizacija 2024.	
							Službe za zapošljavanje KS-a				
Mjera 2.1.4. Unaprijediti kvalitet cijelog sistema obrazovanja kroz unapređenje kadrovskih i infrastrukturnih kapaciteta obrazovnih institucija, osavremenjivanje nastavnih planova i programa, uspostavu podrške talentovanim učenicima uz saradnju sa svim vanjskim lokalnim akterima, te međunarodnim akterima									**9.309.000**	**7.818.575**	
2.1.4.1. Implementacija kurikularne reforme i osavremenjivanje nastavnih planova i programa		S					Ministarstvo za odgoj i obrazovanje KS-a Institut za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja, predškolske ustanove i druge ustanove za edukaciju relevantne za pojedine oblasti, lokalne zajednice	Budžet KS - MOO	200.000		
2.1.4.2. Razvijanje sistema pozitivnih vrijednosti kod učenika		S									
2.1.4.3. Razvijanje cjelovitog sistema vrednovanja, ocjenjivanja i izvještavanja o ishodima učenja		S									
2.1.4.4. Unapređenje sistema inicijalnog obrazovanja i kontinuiranog profesionalnog usavršavanja nastavnika		S									
2.1.4.5. Uspostava sistema za unapređenje rada sa nadarenim učenicima		S									
Izgradnja objekta JU OŠ POFALIĆI (Općina Novo Sarajevo)								Općina Novo Sarajevo	500.000	0	
								Kanton	1.600.000	0	
								Ukupno	*2.100.000*	*0*	
Kabinet za asistivnu tehnologiju i senzornu								Općina Novo Sarajevo	70.000	29.646	

Naziv strateškog dokumenta	Smjernice "da/ne"	Oznaka strateškog projekta	*Ako je projekat zamijenjen unijeti naziv novog projekta ili dodati novi projekat*	*Obrazloženje za zamjenu i dodavanje novog projekta*	*Lokacija*	*Planirani rezultati*	*Nosilac*	Način finansiranja	Sredstva u KM		Napomena
									Plan 2024.	Realizacija 2024.	
integraciju (Općina Novo Sarajevo)											
Poboljšanje dostupnosti prostora osnovnih škola osobama sa poteškoćama u kretanju (Općina Novo Sarajevo)								Općina Novo Sarajevo	75.000	0	
Nabavka opreme i didaktičkog materijala za obrazovne ustanove (Općina Novo Sarajevo)								Općina Novo Sarajevo	130.000	19.929	
Radionice za radnu okupaciju za učenike s teškoćama u razvoju (Općina Novo Sarajevo)								Općina Novo Sarajevo	34.000	0	
Stipendiranje učenika i studenata (Općina Novo Sarajevo)								Općina Novo Sarajevo	900.000	813.000	
Stipendije za učenike studente, te reforma propisa akata u oblasti stipendiranja učenika i studenata								Grad Sarajevo	300.000		
Podrška formalnom obrazovanju mladih - Općina Ilidža								Općina Ilidža	500.000		
								Budžet KS - MOO	5.000.000		
								Ukupno	*5.500.000*		
Stipendiranje i nagrađivanje učenika								Budžet KS - MOO		689.000	
Škola planinarenja								Budžet KS - MOO		173.000	

Naziv strateškog dokumenta	Smjernice "da/ne"	Oznaka strateškog projekta	*Ako je projekat zamijenjen unijeti naziv novog projekta ili dodati novi projekat*	*Obrazloženje za zamjenu i dodavanje novog projekta*	*Lokacija*	*Planirani rezultati*	*Nosilac*	Način finansiranja	Sredstva u KM		Napomena
									Plan 2024.	Realizacija 2024.	
Škola plivanja								Budžet KS - MOO		180.000	
Škola u prirodi								Budžet KS - MOO		800.000	
Nabavka udžbenika								Budžet KS - MOO		2.000.000	
Studijske posjete: "Od rata do mira I", "Od rata do mira II" i "Od rata do mira III"								Budžet KS - MOO		3.094.000	
Učešće učenika u Maršu mira								Budžet KS - MOO		20.000	
Mjera 2.1.5. Unapređenje podrške istraživačko-razvojnim aktivnostima/projektima									**5.025.000**	**5.521.890**	
2.1.5.1. Unaprijediti sistem za reguliranje i unapređenje naučnoistraživačke djelatnosti.		S					Ministarstvo za nauku, visoko obrazovanje i mlade KS-a, Ministarstvo za odgoj i obrazovanje KS-a, lokalne zajednice				
Sufinansiranje programa i projekata nauke								Budžet KS - MVON	5.000.000	5.500.000	Nakon usklađivanja sa Budžetom za 2024. planirani iznos je bio 5.800.000 KM
Mobilnost mladih (Općina Novo Sarajevo)								Općina Novo Sarajevo	15.000	15.922	
Mladi@novosarajevo								Općina Novo Sarajevo	10.000	5.968	
Prioritet 2.2. Poboljšati kvalitet i dostupnost socijalnih usluga za sve ciljne grupe stanovništva, kao i smanjivati siromaštvo i socijalnu isključenost, sa posebnim akcentom na vanredne okolnosti									***87.944.859***	***95.871.530***	
Mjera 2.2.1. Reforma sistema socijalne politike									**4.755.623**	**3.162.519**	
2.2.1.1. Analiza efikasnosti, održivosti i pravičnosti sistema socijalne zaštite i zaštite porodice sa djecom,		S					Ministarstvo za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice KS-	Budžet KS - MRSRI			

Naziv strateškog dokumenta	Smjernice "da/ne"	Oznaka strateškog projekta	*Ako je projekat zamijenjen unijeti naziv novog projekta ili dodati novi projekat*	*Obrazloženje za zamjenu i dodavanje novog projekta*	*Lokacija*	*Planirani rezultati*	*Nosilac*	Način finansiranja	Sredstva u KM		Napomena
									Plan 2024.	Realizacija 2024.	
radi ublažavanja posljedica siromaštva i socijalne isključenosti							a, ustanove iz resora Ministarstva, NVO, lokalne zajednice				
Podrška stambenom zbrinjavanju mladih (Općina Novo Sarajevo)								Općina Novo Sarajevo	80.000	67.217	
Živi sigurno (Općina Novo Sarajevo)								Općina Novo Sarajevo	20.000	0	
Najbolji ja (Općina Novo Sarajevo)								Općina Novo Sarajevo	20.000	5.000	
Programi podrške za djecu i odrasle osobe s teškoćama u razvoju (Općina Novo Sarajevo)								Općina Novo Sarajevo	40.000	39.990	
Uključivanje socijalno osjetljivih osoba/učešće u obezbijeđenju boljih uslova života socijalno ugroženih, starih i iznemoglih, invalida, civilnih žrtava rata, povratnika								Općina Centar	87.500		
Subvencioniranje troškova grijanja socijalnim kategorijama								Budžet KS - MRSRI	820.000	626.480	
Podrška za najugroženije kategorije stanovništva (sufinansiranje rada javnih kuhinja)								Budžet KS - MRSRI	2.609.123	2.209.094	
								Donacije		27.101	
								Ukupno	*2.609.123*	*2.236.195*	
Kupovina zgrade na Otesu 9 i Otesu 10								Budžet KS - MRSRI	979.000		

Naziv strateškog dokumenta	Smjernice "da/ne"	Oznaka strateškog projekta	*Ako je projekat zamijenjen unijeti naziv novog projekta ili dodati novi projekat*	*Obrazloženje za zamjenu i dodavanje novog projekta*	*Lokacija*	*Planirani rezultati*	*Nosilac*	Način finansiranja	Sredstva u KM		Napomena
									Plan 2024.	Realizacija 2024.	
Izgradnja Centra za djecu sa posebnim potrebama (Općina Ilijaš)								Općina Ilijaš	100.000	187.637	
2.2.2. Unapređenje stručnog rada u oblasti socijalne zaštite i definiranja novih modela ciljanja korisnika i uvezivanja mjera socijalne zaštite i angažiranje korisnika									**82.409.236**	**92.266.314**	
2.2.2.1. Uspostaviti kvalitetniji sistem planiranja i pružanja socijalnih usluga		S					Ministarstvo za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice KS-a i ustanove iz resora Ministarstva, Ministarstvo zdravstva KS-a, Ministarstvo za odgoj i obrazovanje KS-a, Ministarstvo za boračka pitanja KS-a, druge relevantne institucije, NVO, lokalne zajednice				
Metodologija za planiranje i pružanje usluga								Budžet KS - MRSRI	20.000	0	
Podrška udruženjima osoba sa invaliditetom (sufinansiranje redovnih udruženja i udruženja i humanitarnih organizacija u skladu sa Javnim pozivom								Budžet KS - MRSRI	990.800	985.814	
Saradnja sa socijalnim zdravstvenim organizacijama i udruženjima								Grad Sarajevo	290.000		
2.2.2.2. Unaprijediti sistem podrške djeci u stanju potrebe		S									
Uspostaviti mrežu usluga i pružalaca usluga, kojima se unapređuje podrška djeci u stanju potrebe								Budžet KS - MRSRI	300.000		
Zaštita porodica sa djecom (dječiji dodatak, jednokratne novčane pomoći, dodatna novčana pomoć u prehrani djeteta do6 mj., naknada								Budžet KS - MRSRI	77.245.248	83.966.139	

Naziv strateškog dokumenta	Smjernice "da/ne"	Oznaka strateškog projekta	*Ako je projekat zamijenjen unijeti naziv novog projekta ili dodati novi projekat*	*Obrazloženje za zamjenu i dodavanje novog projekta*	*Lokacija*	*Planirani rezultati*	*Nosilac*	Način finansiranja	Sredstva u KM		Napomena
									Plan 2024.	Realizacija 2024.	
plaće ženi-majci do 1 godine koja je u radnom odnosu, dodatna pomoć na ime brige i njege djeteta ženi-majci koja ostvaruje pravo na naknadu plaće, dodatna pomoć na ime brige i njege djeteta ženi-majci koja nije u radnom odnosu i zdravstvena zaštita za djecu.											
Podrška djeci sa poteškoćama u razvoju - Općina Ilidža								Općina Ilidža	50.000		
								Budžet KS - MRSRI	50.000		
								Ukupno	*100.000*		
Sufinansiranje projekta SOS Dječija sela BiH								Grad Sarajevo	32.000		
Podrška projektima JU Zavod za zbrinjavanje mentalno invalidne djece i omladine Pazarić								Grad Sarajevo	30.000		
2.2.2.3. Unaprijediti sistem podrške starijim osobama i penzionerima		S									
Podrška starijim osobama (Sufinansiranje materijalnih troškova i podrška u radu KJU “Gerontološko centar”)								Budžet KS - MRSRI	1.106.188	1.941.349	
Treća životna dob (Općina Novo Sarajevo)								Općina Novo Sarajevo	350.000	443.241	
Podrška osobama treće životne dobi - Općina Ilidža								Općina Ilidža	50.000		
								Drugi izvori	25.000		

Naziv strateškog dokumenta	Smjernice "da/ne"	Oznaka strateškog projekta	*Ako je projekat zamijenjen unijeti naziv novog projekta ili dodati novi projekat*	*Obrazloženje za zamjenu i dodavanje novog projekta*	*Lokacija*	*Planirani rezultati*	*Nosilac*	Način finansiranja	Sredstva u KM		Napomena
									Plan 2024.	Realizacija 2024.	
								Ukupno	*75.000*		
Izgradnja Centra za zdravo starenje na Općini Ilijaš								Općina Ilijaš	70.000		
Podrška centrima za zdravo starenje								Grad Sarajevo	50.000		
2.2.2.4. Program rješavanja stambenog zbrinjavanja braniteljske populacije		S									
Kupovina stanova za dodjelu u vlasništvo određenim kategorijama boračke populacije								Budžet KS - MBP	0	3.071.727	BKS 2024. sa izmjenama 3.071.726,77 KM (Budžet KS 2024. 2.500.100 KM + 571.626,77 KM izmjene)
								Kredit	1.000.000	1.072.644	
								Ukupno	*1.000.000*	*4.144.371*	
2.2.2.5. Unaprijediti sistem podrške, kao i zakonskih i podzakonskih akata, uredbi i pravilnika koji tretiraju braniteljsku populaciji		S									
Podrška edukativnim aktivnostima u korist djece (lica) iz boračke populacije kroz finansiranje programskih aktivnosti Fonda IKRE								Budžet KS - MBP	660.000	700.000	
Radno osposobljavanje i školovanje socijalno osjetljivih osoba i manjinskih grupa								Općina Centar	10.000		
Welcome baby (Općina Novo Sarajevo)								Općina Novo Sarajevo	50.000	85.400	

Naziv strateškog dokumenta	Smjernice "da/ne"	Oznaka strateškog projekta	*Ako je projekat zamijenjen unijeti naziv novog projekta ili dodati novi projekat*	*Obrazloženje za zamjenu i dodavanje novog projekta*	*Lokacija*	*Planirani rezultati*	*Nosilac*	Način finansiranja	Sredstva u KM		Napomena
									Plan 2024.	Realizacija 2024.	
Pomoć u teškim socijalnim slučajevima								Grad Sarajevo	30.000		
Mjera 2.2.3. Smanjiti broj slučajeva porodičnog nasilja, vršnjačkog nasilja, te rizika od socijalne isključenosti žrtava porodičnog i vršnjačkog nasilja									**30.000**	**47.222**	
2.2.3.1. Poboljšanje kvalitete programa u oblasti primarne i sekundarne prevencije nasilja i poboljšanje podrške žrtvama nasilja		S					Ministarstvo za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice KS-a i druga nadležna ministarstva KS-a, Koordinaciono tijelo na prevenciji, zaštiti i borbi protiv nasilja u porodici u KS-u, druge relevantne institucije, NVO, lokalne zajednice				
Uspostaviti programe prevencije nasilja u porodici i unaprijeđena podrška ženama žrtvama nasilja								Budžet KS - MRSRI	30.000	47.222	
Mjera 2.2.4. Transformacija i racionalizacija ustanova sistema socijalne zaštite i razvoj socijalnih usluga kroz vaninstitucionalnu podršku i uključenje svih relevantnih aktera u zajednici									**50.000**	**0**	
2.2.4.1. Povećanje vaninstitucionalne podrške korisnicima socijalne zaštite kroz razvoj socijalnih usluga		S					Ministarstvo za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice KS-a i ustanove iz resora Ministarstva, Ministarstvo za odgoj i				
Definisani servisi za pružanje usluga, standardizirane usluge i utvrđene cijene usluga								Budžet KS - MRSRI	0		
								EU fondovi	50.000		
								Ukupno	*50.000*		

Naziv strateškog dokumenta	Smjernice "da/ne"	Oznaka strateškog projekta	*Ako je projekat zamijenjen unijeti naziv novog projekta ili dodati novi projekat*	*Obrazloženje za zamjenu i dodavanje novog projekta*	*Lokacija*	*Planirani rezultati*	*Nosilac*	Način finansiranja	Sredstva u KM		Napomena
									Plan 2024.	Realizacija 2024.	
							obrazovanje KS-a, Ministarstvo zdravstva KS-a, Ministarstvo za nauku, visoko obrazovanje i mlade KS-a i druge relevantne institucije, NVO				
Mjera 2.2.5. Unapređenje zaštite djece, s akcentom na djecu žrtve trgovine ljudima i djecu kontaktu sa Zakonom									**0**	**0**	
2.2.5.1. Povećanje institucionalnih i vaninstitucionalnih kapaciteta za zaštitu djece s akcentom na djecu žrtve trgovine ljudima i djecu u kontaktu sa zakonom i prevencija društveno neprihvatljivih oblika ponašanja		S					Ministarstvo za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice KS-a, Ministarstvo za odgoj i obrazovanje KS-a, Ministarstvo zdravstva KS-a, Ministarstvo za nauku, visoko obrazovanje i mlade KS-a, Ministarstvo pravde KS-a, MUP, JU "Kantonalni centar za socijalni rad" i druge ustanove				

Naziv strateškog dokumenta	Smjernice "da/ne"	Oznaka strateškog projekta	*Ako je projekat zamijenjen unijeti naziv novog projekta ili dodati novi projekat*	*Obrazloženje za zamjenu i dodavanje novog projekta*	*Lokacija*	*Planirani rezultati*	*Nosilac*	Način finansiranja	Sredstva u KM		Napomena
									Plan 2024.	Realizacija 2024.	
							socijalne zaštite, NVO				
Mjera 2.2.6. Unapređenje podrške raseljenim licima prema utvrđenim zakonskim pravima, te trajno stambeno zbrinjavanje, kao i unapređenje poslova vezanih za Sporazum o readmisiji i poslove vezane za dijasporu									**700.000**	**395.475**	
2.2.6.1. Izgradnja/obnova/ rekonstrukcija stambenih jedinica raseljenih lica u KS		S					Ministarstvo za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice i općine u KS-u, viši nivoi vlasti, JU Kantonalni centar za socijalni rad i JU Dom „Bjelave“				
Zatvaranje posljednjeg Kolektivnog centra U KS. Obezbijeđeno trajno stambeno rješenje za sve interno raseljene porodice I raseljene porodice koje borave u alternativnom smještaju								Budžet KS - MRSRI	100.000		
								Općina Centar			
								Ukupno	*100.000*		
2.2.6.2. Kontinuirano stvarati uslove za obezbijeđivanje dostojanstvenog povratka raseljenih lica iz KS na prijeratna mjesta prebivališta		S									
Maksimalno smanjiti broj raseljenih lica u KS.								Budžet KS - MRSRI	550.000	395.475	
2.2.6.3. Povećati učinkovitost i efikasnost sistema readmisije i izgradnja sistema veza sa dijasporom		S									
Obezbijeđena opremljena stambena jedinica za prihvat readmisiranih osoba I uspostavljen funkcionalan sistem readmisije u KS.								Budžet KS - MRSRI	50.000		

Naziv strateškog dokumenta	Smjernice "da/ne"	Oznaka strateškog projekta	*Ako je projekat zamijenjen unijeti naziv novog projekta ili dodati novi projekat*	*Obrazloženje za zamjenu i dodavanje novog projekta*	*Lokacija*	*Planirani rezultati*	*Nosilac*	Način finansiranja	Sredstva u KM		Napomena
									Plan 2024.	Realizacija 2024.	
Prioritet 2.3. Unaprijediti funkcionalnost i odgovornost zdravstvenog sistema									***17.847.300***	***17.235.201***	
Mjera 2.3.1. Unaprijediti dostupnost efikasnih i efektivnih kvalitetnih zdravstvenih usluga									**8.975.000**	**4.852.235**	
2.3.1.1. Unapređenje zdravstvene infrastrukture		S					Ministarstvo zdravstva KS-a, Zavod zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo, zdravstvene ustanove KS-a, lokalne zajednice				
2.3.1.2. Definisanje Registra zdravstvene opreme		S						Budžet KS - MZ	50.000	0	
Rekonstrukcija i sanacija centralnog objekta JU Zavod za hitnu medicinsku pomoć KS								Kredit	1.000.000	0	
Izgradnja, rekonstrukcija i opremanje JZU Kantona Sarajevo								Budžet KS - MZ	7.000.000	4.852.235	**Plan za 2024. godinu -** 6.203.943,25 KM sredstava iz Budžeta MZ za 2024. godinu + 9.705.514,48 KM razgraničenih sredstava iz prethodnog perioda u budžetsku 2024. godinu. **Realizacija u toku 2024.** godine po izvorima (izvor 10 - budžetka sredstva = 128.506,59 KM); (izvor 50 - namjenska sredstva = 1.809.682,00 KM) i (izvor 60 - kreditna sredstva = 2.914.046,49 KM)

Naziv strateškog dokumenta	Smjernice "da/ne"	Oznaka strateškog projekta	*Ako je projekat zamijenjen unijeti naziv novog projekta ili dodati novi projekat*	*Obrazloženje za zamjenu i dodavanje novog projekta*	*Lokacija*	*Planirani rezultati*	*Nosilac*	Način finansiranja	Sredstva u KM		Napomena
									Plan 2024.	Realizacija 2024.	
Izgradnja, opremanje i održavanje objekata za pružanje zdravstvene zaštite (Općina Trnovo)								Općina Trnovo	200.000		
								Budžet KS	200.000		
								Ukupno	*400.000*		
Poboljšanje opremljenosti ustanova zdravstvene zaštite (Općina Ilidža)-izgradnja ambulante porodične medicine MZ Stupsko brdo								Općina Ilidža	300.000		
								Drugi izvori	200.000		
								Ukupno	*500.000*		
Poticanje zdravstvene zaštite kroz finansiranje doktora specijalizanata (Općina Ilidža)								Općina Ilidža	25.000		
								Budžet KS - MZ	0		
								Ukupno	*25.000*		
Mjera 2.3.2. Unapređenje finansijske održivosti zdravstvenog sistema									**2.025.300**	**6.472.143**	
2.3.2.1. Unapređenje razvoja zdravstvenoga informacionog sistema u KS		S					Ministarstvo zdravstva KS-a, Zavod zdravstvenog osiguranja KS-a	Ostali izvori - Vanbudžetski fondovi ZZO	2.025.300	6.472.143	Prema podacima dostavljenim od strane Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo **Plan za 2024. godinu -** Troškovi komunikacija, održavanja, sigurnosti, praćenja i monitoringa IS = 2.325.500,00 KM Kapitalni izdaci za potrebe IS = 6.483.606,00 KM. **Realizacija u 2024. godini** - Troškovi komunikacija, održavanja, sigurnosti, praćenja i monitoringa

Naziv strateškog dokumenta	Smjernice "da/ne"	Oznaka strateškog projekta	*Ako je projekat zamijenjen unijeti naziv novog projekta ili dodati novi projekat*	*Obrazloženje za zamjenu i dodavanje novog projekta*	*Lokacija*	*Planirani rezultati*	*Nosilac*	Način finansiranja	Sredstva u KM		Napomena
									Plan 2024.	Realizacija 2024.	
											IS = 2.089.938,09 KM Kapitalni izdaci za potrebe IS = 4.382.205,15 KM
Mjera 2.3.3. Unapređenje sistema prevencije bolesti i zaštite zdravlja stanovništva									**6.747.000**	**5.910.823**	
2.3.3.1. Preventivni programi u cilju unapređenja i zaštite zdravlja stanovništva		S					Ministarstvo zdravstva KS-a, Zavod za javno zdravstvo KS-a, Ministarstvo za odgoj i obrazovanje KS,-a, Ministarstvo za nauku, visoko obrazovanje i mlade KS-a, centri za mentalno zdravlje kao dio primarne zdravstvene zaštite, JU Dom zdravlja KS-a, nevladine organizacije, lokalne zajednice				
Zdravstveno osiguranje trudnica i porodilja								Budžet KS - MZ	25.000	5.316	
Troškovi primjene Odluke o proširenom obimu prava za ratne vojne invalide sa područja Kantona Sarajevo								Budžet KS - MZ	4.200.000	3.803.959	
Prevencija, očuvanje i unapređenje zdravlja stanovništva Kantona Sarajevo -Studenti koji nemaju osiguranje po drugom osnovu								Budžet MNVM		55.000	60.000 KM planirano Budžetom KS za 2024.
Prevencija, očuvanje i unapređenje zdravlja stanovništva Kantona Sarajevo								Budžet KS - MZ	2.500.000	1.695.048	
Preventivni programi u cilju unapređenja i zaštite zdravlja stanovništva (Općina Novo Sarajevo)								Općina Novo Sarajevo	10.000	351.500	
Promocija zdravih stilova života (Općina Novo Sarajevo)								Općina Novo Sarajevo	12.000	0	

Naziv strateškog dokumenta	Smjernice "da/ne"	Oznaka strateškog projekta	*Ako je projekat zamijenjen unijeti naziv novog projekta ili dodati novi projekat*	*Obrazloženje za zamjenu i dodavanje novog projekta*	*Lokacija*	*Planirani rezultati*	*Nosilac*	Način finansiranja	Sredstva u KM		Napomena
									Plan 2024.	Realizacija 2024.	
Mjera 2.3.4. Jačanje zdravstvenog sistema u odgovoru na krizne javnozdravstvene situacije									**100.000**	**0**	
2.3.4.1. Plan pripravnosti za slučaj pandemija – Generički okvir (timovi, edukacija, standardne operativne procedure, redovne godišnje simulacijske vježbe, infrastrukturno pripremljene tačke ulaska prema MZR, sistem monitoringa)		S					Ministarstvo zdravstva KS-a, Krizni štab KS-a, Zavod za javno zdravstvo KS-a, Kantonalna uprava Civilne zaštite	Ostali izvori	100.000		
Prioritet 2.4. Unapređenje ambijenta za razvoj kulture i sporta									***50.606.000***	***19.314.863***	
Mjera 2.4.1. Uspostavljanje sistema podrške razvoju kulture i kreativnih industrija									**16.829.000**	**7.099.883**	
2.4.1.1. Kreiranje strategije razvoja kulture KS		S					Ministarstvo kulture i sporta KS-a, Vlada KS-a, lokalne zajednice, institucije kulture i umjetnosti, biznisi u sektoru kreativnih industrija, neprofitne organizacije u oblasti kulture, obrazovne ustanove, mediji	Budžet KS - MKS			
2.4.1.2. Podrška radu i razvoju Centra kreativnih industrija KS		S									
Promocija kulturnog življenja i dostupnosti kulturnih usluga								Budžet KS - MKS	4.500.000	4.800.000	
Povećanje investicija u infrastrukturu objekata kulture (Omogućavanje pristupa objektima kulture osobama sa poteškoćama)								Budžet KS - MKS	50.000	0	
Izgradnja i održavanje objekata za razvoj kulture na području Općine Trnovo								Općina Trnovo	500.000		
								Budžet KS	500.000		
								Ukupno	*1.000.000*		
Pozorište i film za sve generacije (Općina Novo Sarajevo)								Općina Novo Sarajevo	60.000	50.000	

Naziv strateškog dokumenta	Smjernice "da/ne"	Oznaka strateškog projekta	*Ako je projekat zamijenjen unijeti naziv novog projekta ili dodati novi projekat*	*Obrazloženje za zamjenu i dodavanje novog projekta*	*Lokacija*	*Planirani rezultati*	*Nosilac*	Način finansiranja	Sredstva u KM		Napomena
									Plan 2024.	Realizacija 2024.	
Zimski grad - Ledena čarolija (Općina Novo Sarajevo)								Općina Novo Sarajevo	125.000	85.543	
”Sport dostupan svima” (Općina Novo Sarajevo)								Općina Novo Sarajevo	120.000	100.000	
”Kultura je IN” (Općina Novo Sarajevo)								Općina Novo Sarajevo	24.000	486.000	
Razvoj filmskih festivala, kina i muzeja								Grad Sarajevo	200.000		
								Budžet KS - MKS	450.000	450.000	
								Ukupno	*650.000*	*450.000*	
Nastavak podrške za 7 institucija kulture od značaja za državu BiH								Grad Sarajevo	70.000		
								Budžet KS - MKS	1.000.000	800.000	
								Ukupno	*1.070.000*	*800.000*	
Podrška i razvoj JU Gradski muzeji								Grad Sarajevo	400.000		
								Budžet KS - MKS	400.000	131.000	
								Ukupno	*800.000*	*131.000*	
Unapređenje sportske infrastrukture (Općina Ilidža)								Općina Ilidža	6.800.000		
								Budžet KS - MKS	1.000.000		
								Ostali izvori			
								Ukupno	*7.800.000*		
Podrška unapređenju kulturnih manifestacija (Općina Ilidža)								Općina Ilidža	500.000		
								Budžet KS - MKS	100.000		
								Ukupno	*600.000*		
Podrška kulturnim manifestacijama i institucijama kulture na Općini Ilijaš								Općina Ilijaš	0	167.340	
								Budžet KS - MKS	30.000	30.000	
								Ukupno	*30.000*	*197.340*	

Naziv strateškog dokumenta	Smjernice "da/ne"	Oznaka strateškog projekta	*Ako je projekat zamijenjen unijeti naziv novog projekta ili dodati novi projekat*	*Obrazloženje za zamjenu i dodavanje novog projekta*	*Lokacija*	*Planirani rezultati*	*Nosilac*	Način finansiranja	Sredstva u KM		Napomena
									Plan 2024.	Realizacija 2024.	
Mjera 2.4.2. Unapređenje zaštite kulturno-historijskog naslijeđa									**3.557.000**	**660.061**	
2.4.2.1. Unaprijediti očuvanje tekovina odbrambeno-oslobodilačkog rata 92-95		S					Ministarstvo kulture i sporta KS-a, Ministarstvo za boračka pitanja KS-a, Vlada KS-a, lokalne zajednice, institucije kulture i umjetnosti, biznisi u sektoru kreativnih industrija, neprofitne organizacije u oblasti kulture, obrazovne ustanove, mediji				
Odbrana BiH Igman								Grad Sarajevo	15.000		
Podrška za obilježavanje značajnih događaja, datuma i ličnosti iz perioda NOR-a 41-45 i OOR- 92-95, te podrška izdavaštvu koje se odnosi na OOR 92-95								Budžet KS - MBP	300.000	240.097	BKS 2024. sa izmjenama 241.060 KM (Budžet KS 2024. 400.000 KM - 158.940 KM izmjene)
								Budžet KS - MKS	30.000		
								Ukupno	*330.000*	*240.097*	
Izgradnja spomen obilježja i memorijalnih centara shodno Odluci o usvajanju Projekta „Opsada i odbrana Sarajeva 1992.–1995. godine", te ostalih prigodnih spomen obilježja koja se odnose na period NOR-a i OOR-a.								Budžet KS - MBP	200.000	140.000	
								Kredit	0	279.964	Na raspolaganju bila samo prenesena kreditna sredstva iz prethodne godine u iznosu od 1.000.000 KM, dok se odustalo od osiguravanja novih 2.000.000 KM iako su planirana u BKS)
								Ukupno	*200.000*	*419.964*	BKS 2024. sa izmjenama 3.140.500 KM (Budžet KS 2024. 2.800.000 KM+ 340.500 izmjene)
2.4.2.2. Unapređenje i zaštita kulturno-historijskog naslijeđa		S									
Obnova "Bijele tabije"								Grad Sarajevo	360.000		

Naziv strateškog dokumenta	Smjernice "da/ne"	Oznaka strateškog projekta	*Ako je projekat zamijenjen unijeti naziv novog projekta ili dodati novi projekat*	*Obrazloženje za zamjenu i dodavanje novog projekta*	*Lokacija*	*Planirani rezultati*	*Nosilac*	Način finansiranja	Sredstva u KM		Napomena
									Plan 2024.	Realizacija 2024.	
Obnova "Kasarne Jajce"								Grad Sarajevo	20.000		
Obnova astronomskog opservatorija na Trebeviću								Grad Sarajevo	500.000		
Obnova objekta bivšeg "Hotela Nacional"								Grad Sarajevo	0		
Obnova fasade "Historijskog muzeja"								Grad Sarajevo	0		
Rekonstrukcija "Firduz-begovog hamama"								Grad Sarajevo	0		
Kolorizacija i iluminacija fasada objekata od značaja za Grad Sarajevo								Grad Sarajevo	350.000		
Idejni i izvedbeni projekat revitalizacija Jevrejskog groblja 2024.								Grad Sarajevo	50.000		
2.4.2.3. Promocija i povećanje dostupnosti i kvaliteta kulturnih usluga i podrška festivalskim manifestacijama		S									
Izgradnja spomenika, spomen ploča i drugih vidova u znak sjećanja na istaknute sarajevske kulturne radnike								Grad Sarajevo	50.000		
2.4.2.4. Uspostavljanje muzeja nacionalnih manjina u KS-u		S						Budžet KS - MKS	0		
Izgradnja centralnog spomen obilježja šehidima i poginulim braniocima (Općina Novo Sarajevo)								Općina Novo Sarajevo	270.000	0	

Naziv strateškog dokumenta	Smjernice "da/ne"	Oznaka strateškog projekta	*Ako je projekat zamijenjen unijeti naziv novog projekta ili dodati novi projekat*	*Obrazloženje za zamjenu i dodavanje novog projekta*	*Lokacija*	*Planirani rezultati*	*Nosilac*	Način finansiranja	Sredstva u KM		Napomena
									Plan 2024.	Realizacija 2024.	
"Njegovanje kulture sjećanja" (Općina Novo Sarajevo)								Općina Novo Sarajevo	12.000	0	
Izgradnja i održavanje objekata za kulturno historijski razvoj na području Općine Trnovo								Općina Trnovo, Kanton Sarajevo	50.000		
Izgradnja spomen kompleksa Proskok u Općini Trnovo								Općina Trnovo	500.000		
								Budžet KS	500.000		
								Vlada Federacije BiH	100.000		
								Ukupno	*1.100.000*		
Centralni spomen park "Korita" (Općina Ilijaš)								Općina Ilijaš	150.000		
Revitalizacija Stari Grad Dubrovnik (Općina Ilijaš)								Općina Ilijaš	70.000	0	
Udruženje kazandžija - Promocija starih zanata								Grad Sarajevo	15.000		
Sporazum o saradnji na osnaživanju obrtničke djelatnosti sa Obrtničkom KS								Grad Sarajevo	15.000		
Mjera 2.4.3. Uspostavljanje održivog sistema razvoja sporta									**30.220.000**	**11.554.919**	
2.4.3.1. Kreiranje strategije razvoja školskog, rekreativnog i vrhunskog sporta KS		S					Ministarstvo kulture i sporta KS-a, Vlada KS-a, lokalne zajednice (općine), sportski klubovi i udruženja, obrazovne ustanove, mediji				
Rekonstrukcija bob staze na Trebeviću								Budžet KS - MKS	0		
								Grad Sarajevo	400.000		
								Donacija	18.600.000		
								Ukupno	*19.000.000*		

Naziv strateškog dokumenta	Smjernice "da/ne"	Oznaka strateškog projekta	*Ako je projekat zamijenjen unijeti naziv novog projekta ili dodati novi projekat*	*Obrazloženje za zamjenu i dodavanje novog projekta*	*Lokacija*	*Planirani rezultati*	*Nosilac*	Način finansiranja	Sredstva u KM		Napomena
									Plan 2024.	Realizacija 2024.	
Finansiranje klubova od interesa za Grad Sarajevo								Grad Sarajevo	100.000		
Nagrade za vrhunske sportiste i rezultate								Grad Sarajevo	80.000		
Međunarodna takmičenja u Sarajevu								Grad Sarajevo	100.000		
Unapređenje održivog sistema razvoja sporta								Budžet KS - MKS	5.000.000	7.581.000	
Izgradnja sportsko - rekreativne zone Velešići na prostoru bivšeg strelišta (Općina Novo Sarajevo)								Općina Novo Sarajevo	1.000.000	5.706	
								Drugi izvori	1.000.000	100.510	
								Ukupno	*2.000.000*	*106.216*	
Izgradnja i uređenje sportsko-rekreativne zone „Park-šume Hum“ (Općina Novo Sarajevo)								Općina Novo Sarajevo	1.000.000	44.998	
								Drugi izvori	1.000.000	0	
								Ukupno	*2.000.000*	*44.998*	
Razvoj i implementacija zelene infrastrukture na području općine Novo Sarajevo								Općina Novo Sarajevo	70.000	149.918	
								Drugi izvori	150.000	0	
								Ukupno	*220.000*	*149.918*	
Izrada projektne dokumentacije za izgradnju sportsko rekreativnih objekata u Općini Trnovo								Općina Trnovo, Budžet KS	50.000		
Izgradnja, rekonstrukcija i održavanje sportsko rekreativnih objekata na području Općine Trnovo								Općina Trnovo, Budžet KS	1.000.000	2.206.258	
Sufinansiranje rekonstrukcije fasade zgrade Općine Centar i Kantona Sarajevo								Budžet KS - MKS		200.000	

Naziv strateškog dokumenta	Smjernice "da/ne"	Oznaka strateškog projekta	*Ako je projekat zamijenjen unijeti naziv novog projekta ili dodati novi projekat*	*Obrazloženje za zamjenu i dodavanje novog projekta*	*Lokacija*	*Planirani rezultati*	*Nosilac*	Način finansiranja	Sredstva u KM		Napomena
									Plan 2024.	Realizacija 2024.	
Utopljavanje KSIRC Hadžići, Općina Hadžići								Kredit-MKS		415.000	
Izgradnja sportske dvorane u Hrasnici, Općina Ilidža								Kredit- MKS		850.000	
Izgradnja atletskog stadiona - Ilijaš (kompleks Gradski stadion Ilijaš)								Općina Ilijaš	600.000	1.529	
Izgradnja multifunkcionalne sportske plohe Ilijaš (pored KSC-a i O.Š. "Hašim Spahić")								Općina Ilijaš	70.000		
SC: 3. Odgovorno upravljati okolišem, prostorom, prirodnim i infrastrukturnim resursima									***270.282.583***	***47.632.979***	
Prioritet 3.1. Poboljšati kvalitet zraka i zaštitu od buke									***61.385.252***	***19.471.386***	
Mjera 3.1.1. Smanjenje emisije polutanata u zrak									**480.000**	**0**	
3.1.1.1. Implementacija Strategije ograničenja korištenja uglja i čvrstih goriva		S			Sve općine Kantona		Ministarstvo komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša KS-a, KJKP „Park“, Grad Sarajevo, općine, Ministarstvo saobraćaja KS-a, inspekcijske službe	Budžet KS - MKIPGO	450.000		Planirano je da se planirana sredstva implementiraju kroz drugu komponentu kreditnog zaduženja Svjetske banke. Pošto nije donesena odluka o uzimanju kredita od strane Skupštine Kantona, ova sredstva su ostala neutrošena.
3.1.1.2. Uspostavljanje zelenog koridora duž rijeke Miljacke i koridora glavne saobraćajnice od Velikog parka do ulice Hamdije Čemerlića		S									

Naziv strateškog dokumenta	Smjernice "da/ne"	Oznaka strateškog projekta	*Ako je projekat zamijenjen unijeti naziv novog projekta ili dodati novi projekat*	*Obrazloženje za zamjenu i dodavanje novog projekta*	*Lokacija*	*Planirani rezultati*	*Nosilac*	Način finansiranja	Sredstva u KM		Napomena
									Plan 2024.	Realizacija 2024.	
3.1.1.3. Izrada Registra emisija i uspostava javnog informacionog sistema Registra zagađivača zraka u KS		S						Budžet KS - MKIPGO	30.000		Donesena Odluka Vlade o davanju saglasnosti za preusmjeravanje finansijskih sredstava u iznosu od 50.000 KM (već doznačenih UNDP, po osnovu drugog projekta) za aktivnost „Uspostavljanje sistema elektronskog izvještavanja o mjerenjima emisije u zrak u Kantonu Sarajevo“, koji će biti sastavni dio projekta „Zeleni ekonomski razvoj III“ vezano za aktivnost „Izrada Registra emisija u zrak i informacionog sistema zagađivača zraka u Kantonu Sarajevo“.
3.1.1.4. Izrada studije o ponašanju strujanja zraka ispod inverzionog sloja i utjecaja toplotnih otoka za sve urbane dijelove KS-a		S									
Mjera 3.1.2. Povećanje energijske efikasnosti i podsticanje korištenja obnovljivih izvora energije									**60.855.252**	**19.471.386**	

Naziv strateškog dokumenta	Smjernice "da/ne"	Oznaka strateškog projekta	*Ako je projekat zamijenjen unijeti naziv novog projekta ili dodati novi projekat*	*Obrazloženje za zamjenu i dodavanje novog projekta*	*Lokacija*	*Planirani rezultati*	*Nosilac*	Način finansiranja	Sredstva u KM		Napomena
									Plan 2024.	Realizacija 2024.	
3.1.2.1. Povećanje energetske efikasnosti u objektima individualnog i kolektivnog stanovanja		S			Kanton Sarajevo	Smanjena potrošnja čvrstog goriva, smanjeni troškovi za energente, bolji kvalitet zraka, sanirane oštećene fasade	Ministarstvo komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša KS-a, Ministarstvo privrede KS-a, Sarajevska regionalna razvojna agencija SERDA, Kantonalni stambeni fond Sarajevo, općine i Grad, KJKP „Toplane“ i drugi operateri daljinskog grijanja	Budžet KS - MKIPGO	700.000	2.780	
								Vlastita sredstva etažnih vlasnika	700.000		
								Ukupno	*1.400.000*	*2.780*	
3.1.2.2. Studija o mogućnosti ulaska na tržište tehnologija proizvodnje energije iz obnovljivih izvora u KS		S	-	-	Općina Ilidža	Projekat hidrogeoloških istraživanja termalnih voda na području Ilidže za potrebe daljinskog grijanja KJKP "Toplane-Sarajevo" BLOK 1 - Ušteda u potrošnji energenata za proizvodnju toplotne energije,		KJKP "Toplane-Sarajevo"	350.000		

Naziv strateškog dokumenta	Smjernice "da/ne"	Oznaka strateškog projekta	*Ako je projekat zamijenjen unijeti naziv novog projekta ili dodati novi projekat*	*Obrazloženje za zamjenu i dodavanje novog projekta*	*Lokacija*	*Planirani rezultati*	*Nosilac*	Način finansiranja	Sredstva u KM		Napomena
									Plan 2024.	Realizacija 2024.	
						smanjenje emisije stakleničkih plinova i ostalih čestica koje utiču na loš kvalitet zraka u Sarajevu i početak primjene obnovljivih izvora energije u sistemu daljinskog grijanja KJKP "Toplane Sarajevo".					
Daljinsko grijanje u Kantonu Sarajevo		S				Kako je i prije prepoznato potrebno je smanjiti rizike od korištenja fosilnih goriva u tom smislu na državnom nivou je kandidovan projekt		Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD)-Kreditna sredstva	18.878.239		
								Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD)-grant sredstva	9.977.862		
								Budžet KS – MKIPGO;	9.779.150		

Naziv strateškog dokumenta	Smjernice "da/ne"	Oznaka strateškog projekta	*Ako je projekat zamijenjen unijeti naziv novog projekta ili dodati novi projekat*	*Obrazloženje za zamjenu i dodavanje novog projekta*	*Lokacija*	*Planirani rezultati*	*Nosilac*	Način finansiranja	Sredstva u KM		Napomena
									Plan 2024.	Realizacija 2024.	
						"Daljinsko grijanje u Kantonu Sarajevo" koji treba da odgovori na ključne izazove osiguranja toplotne energije i smanjenja pritisaka na zrak.		općine, Grad Sarajevo			
								Ukupno	*38.635.252*	*0*	
3.1.2.3. Planovi energijske efikasnosti za KS za period 2019.-2021. godine i period 2022.-2024. godine		S									
3.1.2.4. Program sanacije javnih zgrada sa ciljem poboljšanja energijske efikasnosti		S									
Energijska efikasnost u javnim objektima Kantona Sarajevo								Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD)- Kreditna i grant sredstva	0	16.205.636	
								Budžet KS - MKIPGO	0	3.162.970	
								Ukupno	*0*	*19.368.606*	
								Općina Trnovo	250.000	100.000	

Naziv strateškog dokumenta	Smjernice "da/ne"	Oznaka strateškog projekta	*Ako je projekat zamijenjen unijeti naziv novog projekta ili dodati novi projekat*	*Obrazloženje za zamjenu i dodavanje novog projekta*	*Lokacija*	*Planirani rezultati*	*Nosilac*	Način finansiranja	Sredstva u KM		Napomena
									Plan 2024.	Realizacija 2024.	
Stvaranje preduslova za izgradnju vjetroelektrana i solarnih panela i kolektora (Općina Trnovo)								Kredit, strateški partner	18.000.000		
								Ukupno	*18.250.000*	*100.000*	
Utopljavanje objekata osnovnih škola (Općina Novo Sarajevo)								Općina Novo Sarajevo	60.000	0	
								Drugi izvori	100.000	0	
								Ukupno	*160.000*	*0*	
Utopljavanje objekata u vlasništvu općine (Općina Novo Sarajevo)								Općina Novo Sarajevo	40.000	0	
								Drugi izvori	160.000	0	
								Ukupno	*200.000*	*0*	
Primjena mjera energijske efikasnosti individualnih objekata (Općina Novo Sarajevo)								Općina Novo Sarajevo	210.000	0	
								Drugi izvori	490.000	0	
								Ukupno	*700.000*	*0*	
Primjena mjera energijske efikasnosti objekata kolektivnog stanovanja (Općina Novo Sarajevo)								Općina Novo Sarajevo	150.000	0	
								Drugi izvori	300.000	0	
								Ukupno	*450.000*	*0*	
Povećanje energijske efikasnosti objekata u privatnom I javnom vlasništvu (Općina Ilidža)								Općina Ilidža	200.000		
								Vanjski izvori	110.000		
								Ukupno	*310.000*		
Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije I mjera energijske efikasnosti u privatnom vlasništvu Općina Ilidža								Općina Ilidža	200.000		
								Vanjski izvori	200.000		
								Ukupno	*400.000*		
Mjera 3.1.3. Održavanje kontinuiranog monitoringa kvaliteta zraka i uspostavljanje monitoringa buke									**50.000**	**0**	

Naziv strateškog dokumenta	Smjernice "da/ne"	Oznaka strateškog projekta	*Ako je projekat zamijenjen unijeti naziv novog projekta ili dodati novi projekat*	*Obrazloženje za zamjenu i dodavanje novog projekta*	*Lokacija*	*Planirani rezultati*	*Nosilac*	Način finansiranja	Sredstva u KM		Napomena
									Plan 2024.	Realizacija 2024.	
3.1.3.1. Unapređenje sistema monitoringa kvaliteta zraka u Kantonu Sarajevo		S					Ministarstvo komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša KS-a, Zavod za javno zdravstvo KS-a, Zavod za planiranje razvoja KS-a, lokalne zajednice	Budžet KS-MKIPGO			
								Kredit	50.000		
								Ukupno	*50.000*		
3.1.3.2. Uspostavljanje kontinuiranog monitoringa buke		S									
Prioritet 3.2. Održivo koristiti prirodna dobra štiteći biološku i geološku raznolikost									***7.162.000***	***2.366.431***	
Mjera 3.2.1. Valorizacija i zaštita biodiverziteta, geodiverziteta i ostalih prirodnih vrijednosti uz kontinuirani monitoring									**777.000**	**1.712.467**	
3.2.1.1. Valorizacija i zaštita prirodnih područja u KS		S					Ministarstvo komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša KS-a, Zavod za zaštitu kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa Sarajevo, KJU za	Budžet KS-MKIPGO			
Stručno obrazloženje za proglašenje zaštite prioritetnih pojedinačnih prirodnih vrijednosti iz oblasti hidrogeološkog i geomorfološkog spomeničkog naslijeđa Kantona Sarajevo								Budžet KS-MKIPGO	20.000		
3.2.1.2. Popis ugroženih divljih vrsta i podvrsta biljaka, životinja i gljiva u zaštićenim prirodnim područjima		S						Budžet KS-Kantonalna javna ustanova za zaštićena			Navedeno kroz aktivnost 3.2.1.6.

Naziv strateškog dokumenta	Smjernice "da/ne"	Oznaka strateškog projekta	*Ako je projekat zamijenjen unijeti naziv novog projekta ili dodati novi projekat*	*Obrazloženje za zamjenu i dodavanje novog projekta*	*Lokacija*	*Planirani rezultati*	*Nosilac*	Način finansiranja	Sredstva u KM		Napomena
									Plan 2024.	Realizacija 2024.	
Kantona Sarajevo prema Crvenoj listi Federacije BiH							zaštićena prirodna područja, Zavod za planiranje razvoja KS-a, KJU za zaštićena prirodna područja KS, općine	prirodna područja			
3.2.1.3. Istraživanja biodiverziteta u zaštićenim prirodnim područjima, prevashodno vrsta flore, faune i fungije koji nisu obuhvaćeni Crvenom listom FBiH		S						Budžet KS-Kantonalna javna ustanova za zaštićena prirodna područja			
3.2.1.4. Istraživanja i kartiranja invazivnih vrsta u Kantonu Sarajevo uz procjenu njihovog uticaja na nativne vrste		S									
Suzbijanje invazivnih vrsta u Kantonu Sarajevo								Budžet KS-MKIPGO	10.000		
3.2.1.5. Izrada upravljačke i prostorno-planske dokumentacije za zaštićena prirodna područja i ostale zaštićene prirodne vrijednosti		S						Budžet KS-MKIPGO	0		
Izrada Prostornog plana područja posebnog obilježja Zaštićeni pejzaž "Bentbaša"								Budžet KS-MKIPGO	50.000		
Rješavanje imovinsko-pravnih odnosa u zaštićenim prirodnim područjima Kantona Sarajevo								Budžet KS-MKIPGO	50.000		
3.2.1.6. Realizacija aktivnosti definisanih planovima		S						Budžet KS-MKIPGO	200.000		"KJUzZPP planira i realizuje sve svoje

Naziv strateškog dokumenta	Smjernice "da/ne"	Oznaka strateškog projekta	*Ako je projekat zamijenjen unijeti naziv novog projekta ili dodati novi projekat*	*Obrazloženje za zamjenu i dodavanje novog projekta*	*Lokacija*	*Planirani rezultati*	*Nosilac*	Način finansiranja	Sredstva u KM		Napomena
									Plan 2024.	Realizacija 2024.	
upravljanja zaštićenim područjima u funkciji njihove zaštite, održivog korištenja i promocije								Budžet KS-Kantonalna javna ustanova za zaštićena prirodna područja	117.000	1.712.467	aktivnosti kroz mjeru 3.2.1.6., u skladu sa planovima upravljanja koji predstavljaju osnov za planiranje i sprovođenje svih zadataka. Iznos od 117.000,00 KM predstavlja finansijsko učešće KJUzZPP u realizaciji aktivnosti definisanih Sporazumom potpisanim sa resornim ministarstvom, a koje se odnose na konkretne zadatke iz planova upravljanja. U koloni realizovana sredstva, prikazani su ukupni iznosi za sve aktivnosti iz planova upravljanja koje su realizovane tokom prethodne godine – kako one koje su bile predmet potpisanog sporazuma, tako i one koje nisu bile njime obuhvaćene.
								Ukupno	*317.000*	*1.712.467*	

Naziv strateškog dokumenta	Smjernice "da/ne"	Oznaka strateškog projekta	*Ako je projekat zamijenjen unijeti naziv novog projekta ili dodati novi projekat*	*Obrazloženje za zamjenu i dodavanje novog projekta*	*Lokacija*	*Planirani rezultati*	*Nosilac*	Način finansiranja	Sredstva u KM		Napomena
									Plan 2024.	Realizacija 2024.	
											Za realizaciju aktivnosti iz planova upravljanja u 2024. godini, bez uračunatih administrativnih i tekućih troškova, utrošeno je ukupno 1.712.467,00 KM."
Sufinansiranje utopljavanja zgrada, individualnih i javnih objekata								Općina Centar	130.000		
Realizacija projekata u Zaštićenom prirodnom području Bijambare (izgradnja eco-campa i sportsko-rekreacionog centra)								Općina Ilijaš	200.000		
								Budžet KS-MKIPGO	0		
								Ukupno	*200.000*		
Mjera 3.2.2. Održiva integralna zaštita i očuvanje šumskih ekosistema i tla									**1.915.000**	**280.000**	
3.2.2.1. Nadogradnja i unapređenje integriranog urbanog planiranja baziranog na GIS-u za Kanton Sarajevo s ciljem bolje efikasnosti sistema monitoringa i evaluacije u planiranju		S					Ministarstvo komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša KS-a, Kantonalna uprava civilne zaštite, Ministarstvo				
3.2.2.2. Uspostavljanje mehanizama za unapređenje vrijednosti zemljišta u skladu s razvojnim mjerama prostornog uređenja		S									

Naziv strateškog dokumenta	Smjernice "da/ne"	Oznaka strateškog projekta	*Ako je projekat zamijenjen unijeti naziv novog projekta ili dodati novi projekat*	*Obrazloženje za zamjenu i dodavanje novog projekta*	*Lokacija*	*Planirani rezultati*	*Nosilac*	Način finansiranja	Sredstva u KM		Napomena
									Plan 2024.	Realizacija 2024.	
3.2.2.3. Deminiranje i saniranje šuma		S					privrede – Uprava za šumarstvo, Zavod za planiranje razvoja KS-a, Zavod za izgradnju KS-a, KJP „Sarajevo-šume“, Centar za uklanjanje mina BH MAC, KJU za zaštićena prirodna područja, lokalne zajednice				
Deminiranje prioritetnih lokacija u Općini Trnovo								Općina Trnovo	100.000		
								Drugi izvori	1.000.000		
								Ukupno	*1.100.000*		
Deminiranje na području općine Ilijaš (Lješevo, Kostrača, Popovići, Kozlovac)								Općina Ilijaš	815.000		
								Ostale donacije		280.000	
								Ukupno	*815.000*	*280.000*	
Mjera 3.2.3. Postizanje i održavanje dobrog kvaliteta površinskih i podzemnih voda i zaštite od poplava									**4.470.000**	**373.964**	
3.2.3.1. Sistemska zaštita izvorišta vode za piće		S					Ministarstvo komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša KS-a, KJKP ViK Sarajevo, lokalne zajednice				
3.2.3.2. Procjena rizika od klimatskih promjena radi osiguranja otpornosti na buduće promjene		S									
Zaštita izvorišta vode za piće u Općini Trnovo								Općina Trnovo	20.000		
								Budžet KS	20.000		
								Ukupno	*40.000*		
Uređenje korita rijeka u Općini Trnovo (Uređenje korita Rakitnice, Crne Rijeke i Željeznice)								Općina Trnovo	100.000	367.084	
								Budžet KS	600.000		
								Agencija Sliv rijeke Save	500.000		
								Ukupno	*1.200.000*	*367.084*	
								Općina Trnovo	10.000	6.880	
								Budžet KS	10.000		

Naziv strateškog dokumenta	Smjernice "da/ne"	Oznaka strateškog projekta	*Ako je projekat zamijenjen unijeti naziv novog projekta ili dodati novi projekat*	*Obrazloženje za zamjenu i dodavanje novog projekta*	*Lokacija*	*Planirani rezultati*	*Nosilac*	Način finansiranja	Sredstva u KM		Napomena
									Plan 2024.	Realizacija 2024.	
Izrada projektne dokumentacije uređenja rijeka, potoka								Agencija Sliv rijeke Save	10.000		
								Ukupno	*30.000*	*6.880*	
Zaštita vodotoka Kantona Sarajevo i projekti vodosnabdijevanja								Budžet KS - MP	3.200.000		
Prioritet 3.3. Uspostavljanje integralnog održivog sistema upravljanja otpadom									***9.174.732***	***712.493***	
Mjera 3.3.1. Razvoj sistema selektivnog prikupljanja otpada na principima cirkularne ekonomije									**5.157.332**	**34.860**	
3.3.1.1. Izgradnja infrastrukture za odvojeno prikupljanje otpada koji se može reciklirati		S	Elaborati o lokacijama reciklažnih dvorišta, niša i zelenih otoka			Pokriti cijelo područje Kantona infrastrukturom za odvojeno prikupljanje otpada	Ministarstvo komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša KS-a, KJPK „Rad“, Zavod za planiranje razvoja KS-a, općine KS-a	Budžet KS-MKIPGO	200.000		
								Općine	100.000		
								Ostali izvori	1.750.832		
								Ukupno	*2.050.832*		
3.3.1.2. Izrada tarifnog modela za sistem upravljanja otpadom		S									
Izrada Lokalnog akcionog plana za zaštitu okoliša za ONS (LEAP) (Općina Novo Sarajevo)								Općina Novo Sarajevo	20.000	0	Projekat okončan 2023.
								Drugi izvori	10.000	0	
								Ukupno	*30.000*	*0*	
Izrada Plana upravljanja otpadom za Općinu Novo Sarajevo								Općina Novo Sarajevo	20.000	0	
Program edukacije i obuke o zaštiti okoliša Općine Novo Sarajevo								Općina Novo Sarajevo	52.000	34.860	
Rekonstrukcija, sanacija i izgradnja vodovodne i								Općina Centar	1.488.500		

Naziv strateškog dokumenta	Smjernice "da/ne"	Oznaka strateškog projekta	*Ako je projekat zamijenjen unijeti naziv novog projekta ili dodati novi projekat*	*Obrazloženje za zamjenu i dodavanje novog projekta*	*Lokacija*	*Planirani rezultati*	*Nosilac*	Način finansiranja	Sredstva u KM		Napomena
									Plan 2024.	Realizacija 2024.	
kanalizacione mreže na području Općine Centar u skladu sa projektom "Čista rijeka Miljacka"											
Planiranje i uređenje lokacija za selektivno prikupljanje otpada								Općina Centar	230.000		
Izrada planske dokumentacije i informacionih sistema za efikasno korištenje prostora i zaštitu okoliša (Općina Ilidža)								Općina Ilidža	100.000		
								Ostali izvori	500.000		
								Ukupno	*600.000*		
Upravljanje otpadom (Općina Ilidža)								Općina Ilidža	150.000		
								Drugi izvori	536.000		
								Ukupno	*686.000*		
Mjera 3.3.2. Uspostavljanje kapaciteta za adekvatno zbrinjavanje posebnih kategorija otpada									**110.000**	**677.634**	
3.3.2.1. Razvijanje sistema upravljanja otpadom životinjskog porijekla (Sistemsko zbrinjavanje animalnog otpada u Kantonu Sarajevo)		S					Ministarstvo komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša KS-a, Ministarstvo privrede KS-a, KJPK „Rad“, Kantonalna uprava za inspekcijske poslove, operateri za	Budžet KS - MKIPGO i MP		280.116	
								KJKP RAD		214.035	
								Fond za zaštitu okoliša		183.482	
								Ukupno	*0*	*677.634*	
3.3.2.2. Uspostavljanje kapaciteta za adekvatno zbrinjavanje otpada koji sadrži azbest		S									
3.3.2.3. Uklanjanje nelegalnih otvorenih odlagališta i sanacija kontaminiranih površina		S									
Izgradnja, rekonstrukcija i održavanje nadstrešnica u								Općina Trnovo, Budžet KS	50.000		

Naziv strateškog dokumenta	Smjernice "da/ne"	Oznaka strateškog projekta	*Ako je projekat zamijenjen unijeti naziv novog projekta ili dodati novi projekat*	*Obrazloženje za zamjenu i dodavanje novog projekta*	*Lokacija*	*Planirani rezultati*	*Nosilac*	Način finansiranja	Sredstva u KM		Napomena
									Plan 2024.	Realizacija 2024.	
naseljenim mjestima na području Općine Trnovo							upravljanje otpadom koji podliježu principu proširene odgovornosti proizvođača, općine KS-a				
Selektivno prikupljanje otpada na području Općine Trnovo								Općina Trnovo	60.000		
								KJKP RAD Sarajevo			
								Drugi izvor			
								Ukupno	*60.000*		
Mjera 3.3.3. Uspostavljanje Regionalnog centra za upravljanje otpadom (RCUO)									**3.907.400**	**0**	
3.3.3.1. Program aktivnosti na sanaciji i izgradnji RCUO „Smiljevići“		S					Ministarstvo komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša KS-a, KJPK „Rad“, općine KS-a, operateri za upravljanje otpadom koji podliježu principu proširene odgovornosti proizvođača	Budžet KS-MKIPGO			
								Kredit	3.907.400		
								Ukupno	*3.907.400*		
3.3.3.2. Razvijanje infrastrukture za mehaničko-biološki tretman otpada		S						Budžet KS-MKIPGO			
Prioritet 3.4. Unapređenje razvoja saobraćaja i javne komunalne infrastrukture									***192.560.599***	***25.082.669***	
Mjera 3.4.1. Izgradnja i rekonstrukcija javne saobraćajne infrastrukture									**95.972.099**	**13.009.488**	
3.4.1.1. Povećanje sigurnosti u saobraćaju i unapređenje infrastrukture za osobe s invaliditetom		S				Manje incidenata i nesreća, infrastruktura	Ministarstvo saobraćaja KS-a, Vlada KS-a,	Budžet KS - MS	500.000		

Naziv strateškog dokumenta	Smjernice "da/ne"	Oznaka strateškog projekta	*Ako je projekat zamijenjen unijeti naziv novog projekta ili dodati novi projekat*	*Obrazloženje za zamjenu i dodavanje novog projekta*	*Lokacija*	*Planirani rezultati*	*Nosilac*	Način finansiranja	Sredstva u KM		Napomena
									Plan 2024.	Realizacija 2024.	
						dostupna invalidima	Direkcija za ceste KS-a, Općine KS-a				
3.4.1.2. Ulaganje u infrastrukturu i vozila javnog linijskog prijevoza putnika		S				Nova i unapređena infrastruktura i vozila javnog prevoza		Budžet KS - MS		605.222	Plaćanje PDV-a na koji imamo povrat po osnovu međunarodnih kredita
								Kredit	29.552.099	923.540	
								Ukupno	*29.552.099*	*1.528.762*	
3.4.1.3. Razvoj nemotorizovanih vidova prijevoza i kretanja		S				Nove biciklističke staze i pješačke zone i staze		Budžet KS - MS	5.000.000	0	
Izgradnja biciklističke staze Grad Sarajevo								Grad Sarajevo	150.000		
3.4.1.4. Izgradnja primarnih gradskih saobraćajnica		S						Budžet KS - MS	13.000.000	0	
								Kredit	10.000.000	7.096.433	
								Ukupno	*23.000.000*	*7.096.433*	
3.4.1.5. Unapređenje i regulacija saobraćaja u mirovanju		S						Budžet KS - MS	500.000	521.982	
3.4.1.6. Razvoj urbane gradske logistike		S						Budžet, EU fond	250.000		
3.4.1.7. Uključivanja željeznice u jedinstveni sistem javnog prijevoza putnika		S						Budžet KS - MS	1.200.000	1.275.983	
Izrada projektne dokumentacije u Općini Trnovo (projekti izgradnje, rekonstrukcije, sanacije, adaptacije, ...)								Općina Trnovo	20.000		
								Direkcija za puteve KS	20.000		
								Ukupno	*40.000*		

Naziv strateškog dokumenta	Smjernice "da/ne"	Oznaka strateškog projekta	*Ako je projekat zamijenjen unijeti naziv novog projekta ili dodati novi projekat*	*Obrazloženje za zamjenu i dodavanje novog projekta*	*Lokacija*	*Planirani rezultati*	*Nosilac*	Način finansiranja	Sredstva u KM		Napomena
									Plan 2024.	Realizacija 2024.	
Izgradnja, rekonstrukcija i sanacija puteva u Općini Trnovo (lokalni, regionalni i magistralni)								Općina Trnovo	1.000.000	1.950.684	
								Direkcija za puteve KS	3.000.000		
								Ministarstvo saobraćaja KS	1.000.000	221.079	
								Ukupno	*5.000.000*	*2.171.763*	
Zimsko i ljetno održavanje puteva u Općini Trnovo								Općina Trnovo	400.000	308.313	
								JP Ceste FBIH	500.000		
								Direkcija za puteve KS	500.000		
								Ukupno	*1.400.000*	*308.313*	
Izgradnja garaža i parking prostora na području Općine Trnovo								Općina Trnovo	1.000.000		
								Budžet KS	500.000		
								Drugi izvor	500.000		
								Ukupno	*2.000.000*		
Izgradnja i rekonstrukcija mostova u Općini Trnovo								Općina Trnovo	100.000		
								Budžet KS	50.000		
								Ukupno	*150.000*		
Planiranje i uređenje lokacija za selektivno prikupljanje otpada								Općina Centar	230.000		
Postavljanje zvučne signalizacije za slijepa i slabovidna lica (Općina Novo Sarajevo)								Općina Novo Sarajevo	50.000	0	Min. Saobraćaja KS kroz projekat adaptivnog upr. saobraćaja pored postavljanja novih semafora postavlja i zvučnu signalizaciju
								Drugi izvori	150.000	0	
								Ukupno	*200.000*	*0*	
Izgradnja potpornih zidova u cilju obezbjeđenja saobraćajnice								Općina Novo Sarajevo	0	106.252	

Naziv strateškog dokumenta	Smjernice "da/ne"	Oznaka strateškog projekta	*Ako je projekat zamijenjen unijeti naziv novog projekta ili dodati novi projekat*	*Obrazloženje za zamjenu i dodavanje novog projekta*	*Lokacija*	*Planirani rezultati*	*Nosilac*	Način finansiranja	Sredstva u KM		Napomena
									Plan 2024.	Realizacija 2024.	
Unapređenje lokalnih saobraćajnica (Općina Ilidža)								Općina Ilidža	10.000.000		
								Budžet KS - MS	1.400.000		
								Ukupno	*11.400.000*		
Održavanje postojeće I izgradnja željezničke pruge (Općina Ilidža)								Vanjski izvori	15.000.000		
								Općina Ilidža			
								Budžet KS - MS			
								Ukupno	*15.000.000*		
Izgradnja pješačkog podhodnika ispod kolosjeka željezničke stanice u Podlugovima								Općina Ilijaš	200.000		
Izgradnja kolskog podhodnika u Ilijašu (magistralna pruga-regionalna cesta)								Općina Ilijaš	200.000		
Mjera 3.4.2. Unapređenje i poboljšanje kvaliteta usluge vodosnabdijevanja									**61.956.500**	**6.451.245**	
3.4.2.1. Strategije i planovi za vodovodnu mrežu i sisteme upravljanja odnosima s potrošačima		S			Kanton Sarajevo	Informatizacija i digitalizacija poslovanja KJKP Vodovod i kanalizacija Sarajevo	Ministarstvo privrede KS-a, Ministarstvo komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša KS-a, Kantonalna uprava civilne zaštite, Zavod za izgradnju KS-a, KJKP ViK	Budžet KS - MKIPGO	0		
3.4.2.2. Praćenje i prikupljanje podataka iz vodovodne mreže		S	NRW projekat		Kanton Sarajevo	Smanjenje NRWa, obezbjeđenje efikasnog upravljanja i monitoringa nad vodovodnim sistemom		Budžet KS - MKIPGO			

Naziv strateškog dokumenta	Smjernice "da/ne"	Oznaka strateškog projekta	*Ako je projekat zamijenjen unijeti naziv novog projekta ili dodati novi projekat*	*Obrazloženje za zamjenu i dodavanje novog projekta*	*Lokacija*	*Planirani rezultati*	*Nosilac*	Način finansiranja	Sredstva u KM		Napomena
									Plan 2024.	Realizacija 2024.	
3.4.2.3. Smanjenje gubitaka vode iz mreže		S	Rekonstrukcija vodovodne mreže		Kanton Sarajevo	Smanjenje stvarnih gubitaka vode	Sarajevo, lokalne zajednice	Budžet KS - MKIPGO			
Rekonstrukcija i sanacija vodovodne mreže u KS i sanacija prioritetnih dijelova vodovodnog sistema					Kanton Sarajevo	Projekat sanacija vodovodnog sistema putem KJKP „Vodovod i kanalizacija“ – vlastito učešće za kredit EBRD - plaćanje PDV-a		Budžet KS - MKIPGO	1.629.500	1.508.791	
								Kredit EBRD	5.000.000	4.794.518	
								Ukupno (EBRD)	*6.629.500*	*6.303.309*	
Izgradnja, rekonstrukcija, i održavanje vodovodne mreže u Općini Trnovo (izgradnja vodovodne mreže, rezervoara ....) Izgrađen rezervoar Javorov do; Izgradnja vodovoda Godinja; Sanacija Bunarica u Lukavcu								Općina Trnovo	600.000	147.936	
								Budžet KS - MKIPGO	200.000		
								Ukupno	*800.000*	*147.936*	
Izgradnja, rekonstrukcija i održavanje objekata za vodosnabdijevanje Igmana, Bjelašnice i Prečkog polja								Općina Trnovo	600.000		
								Budžet KS - MKIPGO	600.000		
								Ukupno	*1.200.000*		
Izrada projektne dokumentacije objekata								Općina Trnovo	50.000		

Naziv strateškog dokumenta	Smjernice "da/ne"	Oznaka strateškog projekta	*Ako je projekat zamijenjen unijeti naziv novog projekta ili dodati novi projekat*	*Obrazloženje za zamjenu i dodavanje novog projekta*	*Lokacija*	*Planirani rezultati*	*Nosilac*	Način finansiranja	Sredstva u KM		Napomena
									Plan 2024.	Realizacija 2024.	
vodosnabdijevanja u Općini Trnovo Izrada projekta vodovoda Štinji do - rezervoar -Štinji do; Projekat vodovoda Tušila; Projekat vodovoda Kramari i Desetci											
Izgradnja vodopojilišta u Općini Trnovo Izgradnja vodopojilišta Stubo								Općina Trnovo, Budžet KS	50.000		
Izrada Elaborata u Općini Trnovo								Općina Trnovo	7.000		
Zaštita izorišta								Općina Trnovo	50.000		
Višenamjenski projekat Crna Rijeka								Budžet KS	50.000.000		
Razvoj vodovodnog sistema (Općina Ilidža)								Općina Ilidža	800.000		
								Vanjski izvori	1.670.000		
								Ukupno	*2.470.000*		
Izgradnja primarnog vodovoda Srednje-Ljubina								Općina Ilijaš	300.000		
Izgradnja vodoopskrbnog sistema Vrutak II faza								Općina Ilijaš	400.000		
Mjera 3.4.3. Unapređenje sistema prikupljanja i tretman otpadnih voda									**17.605.000**	**327.093**	
3.4.3.1. Praćenje otpadnih voda i tokova rijeka i opterećenja		S					Ministarstvo komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite				
Realizacija projekta "Čista rijeka Miljacka" (sanacija zacijevljenih potoka, pjeskarenje kamenih obala,								Grad Sarajevo	600.000		

Naziv strateškog dokumenta	Smjernice "da/ne"	Oznaka strateškog projekta	*Ako je projekat zamijenjen unijeti naziv novog projekta ili dodati novi projekat*	*Obrazloženje za zamjenu i dodavanje novog projekta*	*Lokacija*	*Planirani rezultati*	*Nosilac*	Način finansiranja	Sredstva u KM		Napomena
									Plan 2024.	Realizacija 2024.	
obnova kaskada, održavanje vodotoka)							okoliša KS-a, KJKP ViK Sarajevo, lokalne zajednice				
Unapređenje i rekonstrukcija korica rijeka I i II kategorije (Bosna, Misoča, Stavnja, Rača, Ljubina, Gnionica-potok)								Općina Ilijaš	815.000	327.093	
3.4.3.2. Izrada studije o finansiranju PPOV-a, kanalizacije i održivih OSO-a, analiza propisa i upravljanja komunalnim preduzećima		S									
Izrada projektne dokumentacije za kanalizacione sisteme (Općina Trnovo)								Općina Trnovo, Budžet KS	50.000		
Izgradnja, rekonstrukcija i održavanja kanalizacionih sistema (Općina Trnovo)								Općina Trnovo	500.000		
								Budžet KS	500.000		
								Ukupno	*1.000.000*		
Izgradnja i opremanje postrojenja za tretman otpadnih voda u Općini Trnovo (Izgradnja postrojenja za tretman otpadnih voda na Gornjoj Grkarici; Opremanje bioprečistača u Šabićima)								Općina Trnovo	100.000		
Izrada projektne dokumentacije za objekte sistema prikupljanja i tretman otpadnih voda u Općini Trnovo (Izrada projekta								Općina Trnovo, Budžet KS	30.000		

Naziv strateškog dokumenta	Smjernice "da/ne"	Oznaka strateškog projekta	*Ako je projekat zamijenjen unijeti naziv novog projekta ili dodati novi projekat*	*Obrazloženje za zamjenu i dodavanje novog projekta*	*Lokacija*	*Planirani rezultati*	*Nosilac*	Način finansiranja	Sredstva u KM		Napomena
									Plan 2024.	Realizacija 2024.	
prečistača u Bijeloj i pod Bobovicom)											
Izgradnja separatne kanalizacije u ulici Pofalićka (Općina Novo Sarajevo)								Općina Novo Sarajevo	300.000	0	
								Drugi izvori	400.000	0	
								Ukupno	*700.000*	*0*	
Izgradnja kanalizacione i vodovodne mreže u ulici Muhameda ef. Pandže								Općina Novo Sarajevo	150.000	0	
								Drugi izvori	250.000	0	
								Ukupno	*400.000*	*0*	
Izgradnja kanalizacione i vodovodne mreže u dijelu ulice Travnička (Općina Novo Sarajevo)								Općina Novo Sarajevo		0	
								Drugi izvori		0	
								Ukupno	*0*	*0*	
Izgradnja kanalizacione i vodovodne mreže u dijelu ulice Humska (Općina Novo Sarajevo)								Općina Novo Sarajevo	435.000	0	
								Drugi izvori	875.000	0	
								Ukupno	*1.310.000*	*0*	
Razvoj kanalizacionog sistema (Općina Ilidža)								Općina Ilidža	1.000.000		
								Vanjski izvori	1.000.000		
								Kredit	2.600.000		
								Ukupno	*4.600.000*		
Izgradnja separatnih kanalizacionih mreža u MZ Podlugovi, Ilijaš Grad, Strati Ilijaš, Luka i Kamenica								Općina Ilijaš	7.500.000		
Izgradnja prečistača otpadnih voda Ilijaš i Kamenica								Općina Ilijaš	500.000		
Mjera 3.4.4. Unapređenje energetske infrastrukture (elektroenergetika, gasifikacija i toplifikacija)									**4.343.000**	**3.806.606**	

Naziv strateškog dokumenta	Smjernice "da/ne"	Oznaka strateškog projekta	*Ako je projekat zamijenjen unijeti naziv novog projekta ili dodati novi projekat*	*Obrazloženje za zamjenu i dodavanje novog projekta*	*Lokacija*	*Planirani rezultati*	*Nosilac*	Način finansiranja	Sredstva u KM		Napomena
									Plan 2024.	Realizacija 2024.	
3.4.4.1. Rekonstrukcija, povećanje efikasnosti i proširenje sistema daljinskog grijanja (Proširenje toplifikacionog sistema KJKP "Toplane-Sarajevo" - Povećanje energijske efikasnosti, efikasnosti sistema i očuvanje kvaliteta okoline, smanjenje broja individualnih ložišta u KS, priključenje novih postrojenja)		S			Sve općine KS-a		Ministarstvo komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša KS-a, Sarajevogas, Toplane, lokalne zajednice	Budžet KS - MKIPGO	600.000		
Rekonstrukcija kotlovnice Zvijezda -Kompletna (mašinski, elektro i građevinski) rekonstrukcija kotlovnice Zvijezda, instalisane toplotne snage 12 MW. Ugradnjom moderne, sofisticirane opreme omogućena je potpuna automatizacija rada postrojenja i integracija kotlovnice u SCADA sistem KJKP Toplane Sarajevo								Budžet KS - MKIPGO		1.700.000	
								KJKP Toplane		714.716	
								Ukupno	*0*	*2.414.716*	
Rekonstrukcija kotlovnice Branka Blažek - Djelomična (mašinski, elektro i građevinski) rekonstrukcija kotlovnice Branka Blažek,								Budžet KS - MKIPGO		850.000	
								KJKP Toplane		412.800	
								Ukupno	*0*	*1.262.800*	

Naziv strateškog dokumenta	Smjernice "da/ne"	Oznaka strateškog projekta	*Ako je projekat zamijenjen unijeti naziv novog projekta ili dodati novi projekat*	*Obrazloženje za zamjenu i dodavanje novog projekta*	*Lokacija*	*Planirani rezultati*	*Nosilac*	Način finansiranja	Sredstva u KM		Napomena
									Plan 2024.	Realizacija 2024.	
instalisane toplotne snage 18 MW. Rekonstrukcija je obuhvatila zamjenu gorionika na postojećim kotlovima, zamjenu recirkulacionog sistema kotlova, rekonstrukcija uljnog sistema kotlovnice (zamjena transportne pumpe, kružnog toka i visokotlačnih pumpi) sa prelaskom sa lož ulja srednjeg na ekstra lako lož ulje, rekonstrukcija sistema za dogrijavanje zraka i ugradnja opreme sa automatsku hidrauličku optimizaciju rada postrojenja. Ugradnjom moderne, sofisticirane opreme omogućena je potpuna automatizacija rada postrojenja i integracija kotlovnice u SCADA sistem KJKP Toplane Sarajevo											
3.4.4.2. Rekonstrukcija i proširenje distributivne gasne mreže		S									
Proširenje gasne mreže (Gasifikacija naselja: Nahorevo, Dobroševići, Ahatovići, Miševići, Krivoglavci, Ahmeda Rizve,								Budžet KS - MKIPGO			

Naziv strateškog dokumenta	Smjernice "da/ne"	Oznaka strateškog projekta	*Ako je projekat zamijenjen unijeti naziv novog projekta ili dodati novi projekat*	*Obrazloženje za zamjenu i dodavanje novog projekta*	*Lokacija*	*Planirani rezultati*	*Nosilac*	Način finansiranja	Sredstva u KM		Napomena
									Plan 2024.	Realizacija 2024.	
Uglješići, Poslovno sportski centar Trnovo, Štinji do, Grkarica, Azići, Banovac, Podlugovi, Tarčin, Alića Gaj, Luka i Mrakovo)											
Gasifikacija Industrijskih zona na području općine Ilijaš (IZ Luka, IT Šip, Privredna zona Hadžići, Privredna zona Telalovo polje)								Budžet KS - MKIPGO	200.000	55.914	
Zamjena mjerača protoka gasa -II faza (KSA-KJKPSG-4)								Budžet KS - MKIPGO	2.500.000		
Modernizacija regulacionih postrojenja prema DVGW regulativi (KSA-KJKPSG-5)								Budžet KS - MKIPGO	370.000		
Zamjena ventila na gasnom sistemu KS (KSA-KJKPSG-6)								Budžet KS - MKIPGO	453.000		
Subvencioniranje troškova rekonstrukcije i izgradnje novih priključaka sa ciljem povećanja isporuke prirodnog gasa (KSA-KJKPSG-14)								Budžet KS - MKIPGO		73.176	Ukupno realizacija projekta za 2024. godinu je iznos 73.176 KM , tj. razlika za prethodnu godinu 2023. godine. U 2024. godini izvršena je realizacija projekta u iznosu od 230.523 KM, koje je potrebno da se doznači iz Budžeta KS.
Rekonstrukcija i proširenje distributivne gasne mreže u Općini Trnovo								Općina Trnovo	200.000		
								KJKP Sarajevogas	20.000		

Naziv strateškog dokumenta	Smjernice "da/ne"	Oznaka strateškog projekta	*Ako je projekat zamijenjen unijeti naziv novog projekta ili dodati novi projekat*	*Obrazloženje za zamjenu i dodavanje novog projekta*	*Lokacija*	*Planirani rezultati*	*Nosilac*	Način finansiranja	Sredstva u KM		Napomena
									Plan 2024.	Realizacija 2024.	
								Ukupno	*220.000*		
Mjera 3.4.5. Unapređenje ostale javne komunalne infrastrukture									**12.684.000**	**1.488.237**	
3.4.5.1. Projekt poboljšanja komunalne higijene javnoprometnih površina Kantona Sarajevo		S					Ministarstvo komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša KS-a, Ministarstvo privrede KS-a, javna komunalna preduzeća KS-a, lokalne zajednice				
Poboljšanje komunalne higijene javno-prometnih površina u ljetno-zimskom periodu								Budžet KS - MKIPGO	1.576.650		
Unaprijeđenje prikupljanja komunalnog otpada								Budžet KS - MKIPGO	4.887.500		
3.4.5.2. Unapređenje rada komunalnih pogrebnih usluga Povećanje kapaciteta za ukop/sahranu na groblju „Vlakovo“ - Centralni objekat za pogrebnu djelatnost "Vlakovo"		S						Budžet KS - MKIPGO	1.000.000	0	
								KJKP "Pokop"	300.000	0	
								Ukupno	*1.300.000*	***0***	
Proširenje Aleje veterana i izgradnja memorijalnog trga i kapela na groblju Vlakovo								Budžet KS - MKIPGO	1.000.000	0	
								KJKP "Pokop"	200.000	825.674	
								Ukupno	*1.200.000*	*825.674*	
Otkup zemljišta površine 24.097 m^2, u svrhu proširenja gradskog groblja Vlakovo								KJKP "POKOP"		1.100	
								Budžet KS - MKIPGO		661.463	
								Ukupno		*662.563*	
Proširenje gradskog groblja Vlakovo-zemljište oznake k.č. 454/1 (izgradnja grobnih								Budžet KS - MKIPGO	750.000	0	
								KJKP "Pokop"	150.000	0	
								Ukupno	*900.000*	*0*	

Naziv strateškog dokumenta	Smjernice "da/ne"	Oznaka strateškog projekta	*Ako je projekat zamijenjen unijeti naziv novog projekta ili dodati novi projekat*	*Obrazloženje za zamjenu i dodavanje novog projekta*	*Lokacija*	*Planirani rezultati*	*Nosilac*	Način finansiranja	Sredstva u KM		Napomena
									Plan 2024.	Realizacija 2024.	
polja sa potrebnom infrastrukturom)											
Rekonstrukcija, sanacija i adaptacija postojećeg autobuskog parkinga i asfaltnog platoa na gradskom groblju Vlakovo								Budžet KS - MKIPGO	480.000		
								KJKP "Pokop"	131.600		
								Ukupno	*611.600*		
Izgradnja i uređenje grobnih polja na površini od cca 12.009 m^2								KJKP "Pokop" Kredit	710.000		
Izgradnja i uređenje grobnih polja na površini od 54.975 m^2, pored ulice Vlakovo								Budžet KS - MKIPGO			
								KJKP "Pokop"	190.250		
								Ukupno	*190.250*		
Izgradnja upravne zgrade na Barama								Budžet KS - MKIPGO	600.000		
Izgradnja zelenih otoka sa posudama zvono (Općina Novo Sarajevo)								Općina Novo Sarajevo	200.000	0	
Smart city (Općina Novo Sarajevo)								Općina Novo Sarajevo	80.000	0	
								Drugi izvori	100.000	0	
								Ukupno	*180.000*	*0*	
Razvoj i implementacija urbanih bašti (Općina Novo Sarajevo)								Općina Novo Sarajevo	10.000	0	
								Drugi izvori	18.000	0	
								Ukupno	*28.000*	*0*	
Izgradnja i rekonstrukcija javne rasvjete po MZ općine Ilidža								Općina Ilidža	150.000		
								Drugi izvori	150.000		
								Ukupno	*300.000*		
SC: 4. Unapređenje efikasnosti i odgovornosti javnog sektora									***25.924.800***	***31.969.897***	

Naziv strateškog dokumenta	Smjernice "da/ne"	Oznaka strateškog projekta	*Ako je projekat zamijenjen unijeti naziv novog projekta ili dodati novi projekat*	*Obrazloženje za zamjenu i dodavanje novog projekta*	*Lokacija*	*Planirani rezultati*	*Nosilac*	Način finansiranja	Sredstva u KM		Napomena
									Plan 2024.	Realizacija 2024.	
Prioritet 4.1. Smanjenje korupcije i kriminaliteta, povećanje sigurnosti građana, te osnaživanje funkcioniranja pravne države									***21.854.100***	***31.476.898***	
Mjera 4.1.1. Unapređenje sistema zaštite i spašavanja (civilna zaštita, vatrogasci, Gorska služba spašavanja...)									**822.000**	**586.115**	
4.1.1.1. Jačanje kapaciteta GSS-a u KS-u		S					Kantonalna uprava civilne zaštite, Gorska služba spašavanja, Općine KS-a				
4.1.1.2. Jačanje kapaciteta civilne zaštite u KS-u		S									
Izgradnja, rekonstrukcija, opremanje i održavanje objekata za civilnu zaštitu, vatrogastvo i gorske službe spašavanja u Općini Trnovo								Općina Trnovo	100.000	61.000	
								Kantonalna uprava CZ	50.000		
								Ukupno	*150.000*	*61.000*	
Opremanje Službe zaštite od požara neophodnom opremom i obučavanje vatrogasaca (Općina Novo Sarajevo)								Općina Novo Sarajevo	160.000	475.156	
Sanacija i monitoring klizišta (Novo Sarajevo)								Općina Novo Sarajevo	270.000	0	
Ugradnja pumpnih sistema na hidrantskim mrežama u zgradama iznad 5 spratova (Općina Novo Sarajevo)								Općina Novo Sarajevo	112.000	49.959	
Nabavka opreme za Jedinicu za obezbjeđenje i zaštitu (Općina Novo Sarajevo)								Općina Novo Sarajevo	80.000	0	
Opremanje Dobrovoljnog vatrogasnog društva Srednje-Ilijaš								Općina Ilijaš	50.000		
Mjera 4.1.2. Unapređenje sistema prevencije i borbe protiv korupcije									**1.500.000**	**0**	
4.1.2.1. Jačanje uloge i djelovanja Ureda za borbu		S					Ured za borbu protiv korupcije i				

Naziv strateškog dokumenta	Smjernice "da/ne"	Oznaka strateškog projekta	*Ako je projekat zamijenjen unijeti naziv novog projekta ili dodati novi projekat*	*Obrazloženje za zamjenu i dodavanje novog projekta*	*Lokacija*	*Planirani rezultati*	*Nosilac*	Način finansiranja	Sredstva u KM		Napomena
									Plan 2024.	Realizacija 2024.	
protiv korupcije i upravljanje kvalitetom KS-a							upravljanje kvalitetom KS-a, Uprava policije MUP-a KS-a				
4.1.2.2. Jačanje antikoruptivnih kapaciteta policije, te digitalizacija u skladu s mogućnostima svih segmenata policijskog rada i djelovanja i drugih službi uključujući nabavku instalacije opreme u radnim prostorima s ciljem efikasnijeg rada i prevencije korupcije i koruptivnog ponašanja		S						Kredit	810.000		
4.1.2.3. Jačanje kvalitativnih i kvantitativnih kapaciteta Uprave policije MUP-a KS-a		S						Budžet KS - MUP	500.000		
								EU fondovi	100.000		
								Ukupno	*600.000*		
4.1.2.4. Uspostavljanje saradnje Uprave policije sa svim institucijama KS-a, kao i s nadležnim organima koji su u posjedu podataka bitnih za istragu		S						Budžet KS - MUP	60.000		
								EU fondovi	30.000		
								Ukupno	*90.000*		
Mjera 4.1.3. Unapređenje sigurnosti građana (MUP, migrantska kriza, saobraćajna sigurnost, maloljetnička delikvencija...)									**19.532.100**	**30.890.782**	
4.1.3.1. Modernizacija sistema nadzora i upravljanja saobraćajem u Kantonu Sarajevu		S					Ministarstvo unutrašnjih poslova KS-a, Uprava policije	Budžet KS - MUP	100.000		
								EU fondovi	100.000		
								Ukupno	*200.000*		

Naziv strateškog dokumenta	Smjernice "da/ne"	Oznaka strateškog projekta	*Ako je projekat zamijenjen unijeti naziv novog projekta ili dodati novi projekat*	*Obrazloženje za zamjenu i dodavanje novog projekta*	*Lokacija*	*Planirani rezultati*	*Nosilac*	Način finansiranja	Sredstva u KM		Napomena
									Plan 2024.	Realizacija 2024.	
4.1.3.2. Modernizacija infrastrukture za upravno-administrativno poslovanje		S					MUP-a KS-a, Ministarstvo saobraćaja KS-a, Kantonalni centar za socijalni rad, Kantonalno tužilaštvo, Općinski sud, Zavod za informatiku i statistiku, lokalne zajednice				
Rekonstrukcije i sanacije na više objekata Ministarstva								Budžet KS - MUP	300.000		
Izgradnja novog objekta za potrebe Ministarstva								Budžet KS - MUP	100		Kredit nije realizovan
								Transfer FBiH		858.460	
								Kredit	5.000.000		
								Ukupno	*5.000.100*	*858.460*	
Dogradnja i adaptacija IV PU								Budžet KS - MUP			
								Kredit		1.170.071	
								Ukupno	*0*	*1.170.071*	
Izgradnja, rekonstrukcija, opremanje i održavanje objekata MUP-a u Općini Trnovo								Općina Trnovo	20.000		
4.1.3.3. Nabavka helikoptera i formiranje helikopterske jedinice		S						Budžet KS - MUP	0	378.780	
								Kredit	0	12.045.450	
								Ukupno	*0*	*12.424.230*	
4.1.3.4. Podizanje nivoa sigurnosti saobraćaja		S						Budžet KS - MUP (UP)	200.000		Nabavka opreme: - Proširenje sistema za prepoznavanje i akviziciju reg. Oznaka u KS "SPARTA" 1.081.072,98 KM - Nabavka mini video kamera 489.990,15 KM
								Kredit	3.420.000	1.571.063	
								Ukupno	*3.620.000*	*1.571.063*	

Naziv strateškog dokumenta	Smjernice "da/ne"	Oznaka strateškog projekta	*Ako je projekat zamijenjen unijeti naziv novog projekta ili dodati novi projekat*	*Obrazloženje za zamjenu i dodavanje novog projekta*	*Lokacija*	*Planirani rezultati*	*Nosilac*	Način finansiranja	Sredstva u KM		Napomena
									Plan 2024.	Realizacija 2024.	
4.1.3.5. Izmjena i dopuna postojećih zakonskih propisa u oblasti sigurnosti saobraćaja		S									
4.1.3.6. Uspostava jedinstvene baze podataka za prikupljanje i obradu podataka o saobraćajnim nezgodama		S						Budžet KS - MUP	20.000		
4.1.3.7. Sistemska prevencija maloljetničke delikvencije kroz implementaciju Zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku FBiH		S						Budžet KS - MUP	20.000		
								Ostale donacije	10.000		
								Ukupno	*30.000*		
4.1.3.8. Nabavka opreme za potrebe Uprave policije		S						Budžet KS - MUP (UP)	8.200.000	4.949.995	Nabavka opreme za potrebe UP i to: - Nabavka vozila specijalne namjene 3.799.999,70 KM - Nabavka službenih motornih vozila 4.099.834,54 KM
								Kredit		7.899.834	
								Ostale donacije			
								Ukupno	*8.200.000*	*12.849.829*	
4.1.3.9. Ulaganje u kvalitetnije obrazovanje i obuke na Policijskoj akademiji		S						Budžet KS - MUP	1.600.000	1.775.217	
Instaliranje video nadzora javnih površina, postavljanje kamera i nadzornog centra (Općina Novo Sarajevo)								Općina Novo Sarajevo	492.000	191.912	
								Budžet KS - MUP	50.000	50.000	
								Ukupno	*542.000*	*241.912*	

Naziv strateškog dokumenta	Smjernice "da/ne"	Oznaka strateškog projekta	*Ako je projekat zamijenjen unijeti naziv novog projekta ili dodati novi projekat*	*Obrazloženje za zamjenu i dodavanje novog projekta*	*Lokacija*	*Planirani rezultati*	*Nosilac*	Način finansiranja	Sredstva u KM		Napomena
									Plan 2024.	Realizacija 2024.	
Izgradnja hangara za helikopter								Budžet KS - MUP			kredit nije realizovan
								Kredit			
								Ukupno			
Prioritet 4.2. Povećanje učinkovitosti i odgovornosti u oblasti javnih finansija									***1.954.000***	***22.200***	
Mjera 4.2.1. Konsolidacija i povećanje dugoročne održivosti javnih finansija (budžeta i javnih fondova)									**650.000**	**0**	
4.2.1.1. Implementacija reforme u oblasti javnih finansija u KS-u		S					Ministarstvo finansija KS-a	Budžet KS - MF	200.000	0	
Izrada aplikativnog softvera od strane Kantona Sarajevo za programsko budžetiranje								Budžet KS - MF	200.000	0	Kantoni nisu uključeni u IPA projekat za programsko budžetiranje. U 2024. je istraženo tržište i prezentovan je model Federacije kantonima. Zbog izmjene Zakona o budžetima i produženja roka za kantone aktivnosti na ovom projektu će biti u fokusu od 2025. do 2028.
4.2.1.2. Uspostava sistema (aplikativnog softvera) za praćenje duga i potraživanja Kantona Sarajevo i u Kantonu Sarajevo		S						Budžet KS - MF	250.000		
Aplikativni softver registra finansijskih obaveza Kantona Sarajevo								Budžet KS - MF		0	50.000 KM planirano Budžetom za 2024.

Naziv strateškog dokumenta	Smjernice "da/ne"	Oznaka strateškog projekta	*Ako je projekat zamijenjen unijeti naziv novog projekta ili dodati novi projekat*	*Obrazloženje za zamjenu i dodavanje novog projekta*	*Lokacija*	*Planirani rezultati*	*Nosilac*	Način finansiranja	Sredstva u KM		Napomena
									Plan 2024.	Realizacija 2024.	
Mjera 4.2.2. Povećanje efikasnosti upravljanja prostorom (instrumenti zemljišne politike) i kantonalnom imovinom (zemljišna renta, JPP u svrhu povećanja investicija)									**1.304.000**	**22.200**	
4.2.2.1. Unapređenje međusektorskog pristupa razvoju prostornih baza podataka u GIS-u uz normiranje obaveze njihovog korištenja u procesu digitalne transformacije javnih usluga od strane svih resora kantonalnih ministarstava i KJKP u Kantonu Sarajevo		S					Ministarstvo komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša KS-a, Zavod za planiranje razvoja KS-a (Sektor za GIS), Zavod za izgradnju KS-a, Općine KS-a				
4.2.2.2. Uspostavljen višedimenzionalni katastar infrastrukture uključuje snimak podzemne i nadzemne infrastrukture centimetarske preciznosti (360 stepeni), interpretaciju i deklaraciju vlasništva nad pojedinim segmentima infrastrukture, uspostavu procesa za ažuriranje podataka i dr.		S									
4.2.2.3. Prostorni plan nove generacije Kantona Sarajevo 2024–2034.		S									
Prenos zemljišta za realizaciju planova								Općina Centar	690.000		

Naziv strateškog dokumenta	Smjernice "da/ne"	Oznaka strateškog projekta	*Ako je projekat zamijenjen unijeti naziv novog projekta ili dodati novi projekat*	*Obrazloženje za zamjenu i dodavanje novog projekta*	*Lokacija*	*Planirani rezultati*	*Nosilac*	Način finansiranja	Sredstva u KM		Napomena
									Plan 2024.	Realizacija 2024.	
Izrada nove i inoviranje postojeće prostorno-planske dokumentacije (RP i UP)								Općina Centar	384.000		
Regulacioni planovi (Općina Novo Sarajevo)								Općina Novo Sarajevo	200.000	22.200	
Izrada Strateškog plana upravljanja imovinom (Općina Novo Sarajevo)								Općina Novo Sarajevo	15.000	0	
								Drugi izvori	15.000	0	
								Ukupno	*30.000*	*0*	
Prioritet 4.3. Reforma javne uprave									***1.776.700***	***107.006***	
Mjera 4.3.1. Osnaživanje uloge i nadležnosti jedinica lokalne samouprave u KS-u									**107.200**	**0**	
4.3.1.1. Donošenje normativnih rješenja za JLS u Kantonu Sarajevo radi jačanja partnerskog odnosa sa JLS-om s mehanizmima za poticanja kulture inovacija zaposlenika kantonalne/gradske/općinske uprave i građana kroz veću uključenost u procese umrežavanja i stvaranja novih digitalnih javnih usluga		S					Ministarstvo pravde i uprave KS-a, Vlada KS-a, općine				
Savez općina i gradova FBiH								Grad Sarajevo	7.200		
Pomoć drugih JLS u BiH								Grad Sarajevo	100.000		
Mjera 4.3.2. Razvoj digitalne uprave i e-usluga									**1.219.500**	**107.006**	
4.3.2.1. Uspostava digitalne informacijske platforme Kantona Sarajevo kao centralnog e-portala i lokacije		S					Zavod za informatiku i statistiku, Ministarstvo pravde i uprave	Budžet KS - ZIS	60.833		Navedenu platformu finansira UNDP iz svojih sredstava, te je primopredaja (donacija) iste
								UNDP	222.333	63.910	
								Ukupno	*283.166*	*63.910*	

Naziv strateškog dokumenta	Smjernice "da/ne"	Oznaka strateškog projekta	*Ako je projekat zamijenjen unijeti naziv novog projekta ili dodati novi projekat*	*Obrazloženje za zamjenu i dodavanje novog projekta*	*Lokacija*	*Planirani rezultati*	*Nosilac*	Način finansiranja	Sredstva u KM		Napomena
									Plan 2024.	Realizacija 2024.	
za pružanje odabranih e-usluga							KS-a, Ministarstvo unutrašnjih poslova KS-a, Zavod za planiranje razvoja KS-a, Ministarstvo komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša KS-a, kao i Kantonalni zavod za zaštićena prirodna područja, KJKP, Ured za borbu protiv korupcije i upravljanje kvalitetom KS-a, Ministarstvo civilnih poslova BiH, Federalno ministarstvo pravde, Agencija za identifikacione dokumente, evidenciju i				obavljena u 2025. godini. Ukupna vrijednost sredstava koju je finansirao UNDP iz vlastitih sredstava za navedeni projekat u 2023. i 2024. godini iznosi 198.244,80 KM.
4.3.2.2. Korištenje prostora Kantona Sarajevo		S						Budžet KS - ZIS	60.833	0	Završen projekat u prethodnim godinama
								UNDP	222.333	0	
								Ukupno	*283.166*	*0*	
4.3.2.3. Komunalna mreža Kantona Sarajevo		S						Budžet KS - ZIS	60.834	0	Završen projekat u prethodnim godinama
								UNDP	222.334	0	
								Ukupno	*283.168*	*0*	
Razvoj digitalne uprave i e-usluga u Općini Trnovo								Općina Trnovo	50.000		Zavod za informatiku i statistiku KS ne učestvuje u navedenom projektu niti ima informacije o istom
								Drugi izvor	50.000		
								Ukupno	*100.000*		
Digitalizacija i razvoj e-uprave (Općina Novo Sarajevo)								Općina Novo Sarajevo	100.000	7.000	Zavod za informatiku i statistiku KS ne učestvuje u navedenom projektu niti ima informacije o istom
								Drugi izvori	150.000	0	
								Ukupno	*250.000*	*7.000*	
e - beba (Općina Novo Sarajevo)								Općina Novo Sarajevo	20.000	0	Zavod za informatiku i statistiku KS ne učestvuje u navedenom projektu

Naziv strateškog dokumenta	Smjernice "da/ne"	Oznaka strateškog projekta	*Ako je projekat zamijenjen unijeti naziv novog projekta ili dodati novi projekat*	*Obrazloženje za zamjenu i dodavanje novog projekta*	*Lokacija*	*Planirani rezultati*	*Nosilac*	Način finansiranja	Sredstva u KM		Napomena
									Plan 2024.	Realizacija 2024.	
							razmjenu podataka BiH i ostala ministarstva i institucije čiji je osnivač Kanton, lokalne zajednice				niti ima informacije o istom
Digitalizacija usluga Kantona Sarajevo								Budžet KS - ZIS	0	36.096	Na osnovu Zakona o elektronskom upravljanju u KS, obavezno je izdvajati iznos od 0,05% od prihoda Kantona Sarajevo za digitalizaciju u Kantonu Sarajevo od 2025. godine
Mjera 4.3.3. Unapređenje pravnog i strateškog okvira i jačanje kapaciteta institucija i javnosti u oblasti zaštite okoliša i osnaživanje kapaciteta ostalih kantonalnih institucija									**450.000**	**0**	
4.3.3.1. Program povezivanja i modernizacije urbanih centara u Kantonu Sarajevo radi boljeg kvaliteta življenja i zaštite okoliša kroz javne investicije s povećanjem energetske efikasnosti objekata, javno-privatnim partnerstvima za obnovljive izvore energije i dekarbonizaciju, pametnim rješenjima za digitalne sisteme upravljanja		S					Ministarstvo komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša KS-a, Vlada KS-a, KJKP Sarajevogas d.o.o., Zavod za planiranje razvoja KS-a				
4.3.3.2. Harmonizacija tehničke regulative i legislative u zemljama		S						Budžet KS - MKIPGO	200.000		

Naziv strateškog dokumenta	Smjernice "da/ne"	Oznaka strateškog projekta	*Ako je projekat zamijenjen unijeti naziv novog projekta ili dodati novi projekat*	*Obrazloženje za zamjenu i dodavanje novog projekta*	*Lokacija*	*Planirani rezultati*	*Nosilac*	Način finansiranja	Sredstva u KM		Napomena
									Plan 2024.	Realizacija 2024.	
jugoistočne Evrope (II faza) (KSA-KJKPSG-7)											
4.3.3.3. Popunjavanje Uprave policije MUP-a KS-a nedostajućim policijskim službenicima i stvaranje neophodnih zakonskih i podzakonskih uvjeta za zapošljavanje i unapređenje		S									
4.3.3.4. Pravilnik urbanog planiranja		S									
Opremanje novih prostorija Kantonalnog suda preuzetih od Kazneno popravnog zavoda Sarajevo (kancelarijski namještaj, police za arhivu, IT oprema, licence i planirani režijski troškovi)								Budžet KS (Kantonalni sud)	180.000		
Opremanje novih prostorija Općinskog suda preuzetih od Kazneno popravnog zavoda Sarajevo (kancelarijski namještaj, police za arhivu, IT oprema, licence i planirani režijski troškovi)								Budžet KS (Općinski sud)	70.000		
Prioritet 4.4. Unapređenje sistema upravljanja razvojem									***340.000***	***363.794***	
Mjera 4.4.1. Jačanje kapaciteta u sistemu planiranja i upravljanja razvojem (Zakon o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem, Uredba o PJI, Zakon o Budžetu – budžetsko programiranje)									**0**	**0**	
4.4.1.1. Osnaživanje Zavoda za planiranje razvoja KS-a u polju razvojne politike i		S					Zavod za planiranje razvoja KS-a, ministarstva				

Naziv strateškog dokumenta	Smjernice "da/ne"	Oznaka strateškog projekta	*Ako je projekat zamijenjen unijeti naziv novog projekta ili dodati novi projekat*	*Obrazloženje za zamjenu i dodavanje novog projekta*	*Lokacija*	*Planirani rezultati*	*Nosilac*	Način finansiranja	Sredstva u KM		Napomena
									Plan 2024.	Realizacija 2024.	
kapaciteta za ispunjenje obaveza iz oblasti evropskih integracija							i institucije KS-a, općine				
4.4.1.2. Osnaživanje međusektorske saradnje u KS-u u povlačenju evropskih fondova		S									
Mjera 4.4.2. Unapređenje i jačanje saradnje javnog i civilnog sektora (civilna društva, NVO, dijaspora)									**200.000**	**363.794**	
4.4.2.1. Uspostavljanje formalnog mehanizma predstavljanja, komuniciranja i uvezivanja nevladinog sektora na području KS-a s kantonalnom upravom i Vladom KS-a		S					Zavod za planiranje razvoja KS-a, ministarstva i institucije KS-a, NVO, lokalne zajednice				
Unapređenje modela za saradnju vladinog i nevladinog sektora (Općina Novo Sarajevo)								Općina Novo Sarajevo	200.000	363.794	
Mjera 4.4.3. Osiguranje preduvjeta za efikasniju realizaciju povlačenja EU-sredstava (uspostava jedinice za koordinaciju razvojnih sredstava i EU-fondova)									**140.000**	**0**	
4.4.3.1. Olimpijski prsten Sarajeva		S					Vlada KS-a, Zavod za planiranje razvoja KS-a, lokalne zajednice				
Osnaživanje kapaciteta Općine za planiranje i upravljanje razvojem te povlačenje sredstava iz EU i drugih fondova (Općina Novo Sarajevo)								Općina Novo Sarajevo	60.000	0	
Razvoj i implementacija projekata od značaja za								Općina Centar	80.000		

Naziv strateškog dokumenta	Smjernice "da/ne"	Oznaka strateškog projekta	*Ako je projekat zamijenjen unijeti naziv novog projekta ili dodati novi projekat*	*Obrazloženje za zamjenu i dodavanje novog projekta*	*Lokacija*	*Planirani rezultati*	*Nosilac*	Način finansiranja	Sredstva u KM		Napomena
									Plan 2024.	Realizacija 2024.	
razvoj Općine Centar sufinansirani iz EU fondova											
Prioritet 4.5. Pozicioniranje KS-a u široj regiji i Evropi									***0***	***0***	
Mjera 4.5.1. Kreiranje i upravljanje brendom									**0**	**0**	
4.5.1.1. Pametni Grad Sarajevo		S					Vlada KS-a, Ministarstvo privrede KS-a, Turistička zajednica KS-a, Zavod za informatiku i statistiku KS-a, Zavod za planiranje razvoja KS-a, lokalne zajednice				
Mjera 4.5.2. Pokretanje i razvoj zelene ekonomije									**0**	**0**	
4.5.2.1. Zelena ekonomija		S					Vlada KS-a, Ministarstvo komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša KS-a, javna komunalna preduzeća				
4.5.2.2. Sarajevski Ekokolodvor		S									

Pregled tabela

Tabela 1. Osnovni pokazatelji Kantona Sarajevo i FBiH 2024. ... 13
Tabela 2. Kategorizacija kantona i JLS ... 15
Tabela 3. Nivo razvijenosti Federacije BiH po kantonima u FBiH 2024 (FBiH=1,00) ... 15
Tabela 4. Nivo razvijenosti Federacije BiH po JLS u FBiH 2024. ... 16
Tabela 5. Broj stanovnika ... 17
Tabela 6. Površina i gustina naseljenosti po općinama ... 17
Tabela 7. Starosna struktura stanovništva u Kantonu Sarajevo ... 19
Tabela 8. Koeficijenti starosnih struktura u Kantonu Sarajevo ... 19
Tabela 9. Stopa nataliteta ... 20
Tabela 10. Vitalni indeks ... 21
Tabela 11. Radna snaga u Kantonu Sarajevo ... 21
Tabela 12. Radna snaga po općinama Kantona Sarajevo ... 22
Tabela 13. Broj zaposlenih ... 22
Tabela 14. Stepen zaposlenosti ukupnog stanovništva ... 23
Tabela 15. Broj zaposlenih po djelatnostima (KD 2010) ... 24
Tabela 16. Broj nezaposlenih ... 26
Tabela 17. Stopa nezaposlenosti ... 26
Tabela 18. Nezaposlene osobe prema stručnoj spremi u Kantonu Sarajevo ... 27
Tabela 19. Nezaposlenost prema dužini čekanja na posao 31.03. ... 28
Tabela 20. Plaće ... 28
Tabela 21. Pregled kretanja cijena izabranih proizvoda od 2019. do 2024. godine (u KM sa PDV-om) ... 29
Tabela 22. Vanjskotrgovinska razmjena, u 000 KM ... 29
Tabela 23. Izvoz po područjima KD - proizvodni princip ... 30
Tabela 24. Uvoz po područjima KD proizvodni princip ... 30
Tabela 25. Ostvarene investicije u nova stalna sredstva po tehničkoj strukturi Kantona Sarajevo u 000 KM ... 31
Tabela 26. Struktura ostvarenih investicija po tehničkoj strukturi (%) ... 32
Tabela 27. Ostvarene investicije u 000KM Kantona Sarajevo po djelatnostima ... 32
Tabela 28. Registrovani poslovni subjekti ... 33
Tabela 29. Registrovani poslovni subjekti na 1.000 stanovnika ... 33
Tabela 30. Indeksi glavnih industrijskih grupacija u KS i FBiH, 2024/2023. ... 33
Tabela 31. Indeksi industrijske proizvodnje prema područjima i odjeljcima KD-a u KS i FBiH, 2024/2023. ... 33
Tabela 32. Indeksi prerađivačke industrije u Kantonu Sarajevo ... 34
Tabela 33. Osnovni podaci o turizmu u KS ... 35
Tabela 34. Osnovni pokazatelji poslovanja JKP-a u Kantonu Sarajevo ... 36
Tabela 35. Indeksi 2023/2022. osnovnih pokazatelja poslovanja po KJKP i JKP u KS ... 37
Tabela 36. Odnos sredstava Budžeta KS i ukupnih prihoda JKP-a ... 38
Tabela 37. Uporedni pokazatelji predškolskog obrazovanja ... 38
Tabela 38. Uporedni pokazatelji osnovnog obrazovanja (škole i odjeljenja) ... 39
Tabela 39. Opremljenost računarima u osnovnom obrazovanju ... 39
Tabela 40. Osnovno obrazovanje, izvedeni pokazatelji (%) ... 40
Tabela 41. Uporedni pokazatelji srednjeg obrazovanja (škole i odjeljenja) ... 40
Tabela 42. Opremljenost računarima u srednjem obrazovanju ... 41
Tabela 43. Srednje obrazovanje, izvedeni pokazatelji (%) ... 41
Tabela 44. Broj visokoškolskih ustanova, studenata i nastavnika ... 41
Tabela 45. Pregled korisnika socijalne zaštite, civilnih žrtava rata i zaštiti porodica sa djecom, mjesečni prosjek ... 42
Tabela 46. Broj korisnika oblika materijalne pomoći zaštite po osnovu zakona, mjesečni prosjek ... 42
Tabela 47. Godišnja finansijska sredstva oblika materijalne pomoći zaštite po osnovu zakona (u KM) ... 43
Tabela 48. Korisnici oblika materijalne pomoći zaštite prema broju stanovnika ... 43
Tabela 49. Pregled kategorija korisnika socijalne zaštite KS ... 44
Tabela 50. Korisnici socijalne zaštite, materijalni oblici ... 44
Tabela 51. Sredstva socijalne zaštite, materijalni oblici, mjesečni prosjek ... 45
Tabela 52. Korisnici i sredstva socijalne zaštite, materijalni oblici, mjesečni prosjek ... 45
Tabela 53. Pregled korisnika lične i porodične invalidnine, u KS ... 46
Tabela 54. Registrovana nezaposlenost-demobilisani vojni obveznici, u KS ... 47

Tabela 55. Zaposleni i nezaposleni u KS, od 2019-2024., kraj godine 47
Tabela 56. Korisnici novčane naknade i zdravstvenog osiguranja u KS 48
Tabela 57. Nezaposlena lica od 15-30 godina starosti u KS, kraj godine 48
Tabela 58. Broj nezaposlenih lica od 15-30 godina starosti po kvalifikaciji, u KS, kraj godine 48
Tabela 59. Zaposleni i nezaposleni u KS po polu, godišnji prosjek 49
Tabela 60. Prirodno kretanje stanovništva u KS period 2019-2024. (%) 49
Tabela 61. Pregled timova porodične medicine po općinama 50
Tabela 62. Pregled stanovnika kroz timove porodične medicine po općinama 51
Tabela 63. Posteljni kapaciteti u bolničkim zdravstvenim ustanovama u Kantonu Sarajevu 51
Tabela 64. Ljekari i stomatolozi u primarnoj zdravstvenoj zaštiti u KS 52
Tabela 65. Osigurana lica u Kantonu Sarajevo 53
Tabela 66. Pregled broja osiguranika po osnovama osiguranja 53
Tabela 67. Podaci o intervencijama 56
Tabela 68. Uporedni pokazatelji saobraćajnih nezgoda i posljedica na području Kantona Sarajevo 57
Tabela 69. Prijevoz putnika i roba 58
Tabela 70. Pregled javnih vodovodnih sistema u Kantonu Sarajevo 59
Tabela 71. Ukupno ostvareni prihodi 68
Tabela 72. Ostvareni budžetski rashodi 69
Tabela 73. Pregled promjena osnovnih podataka iz PJIKS 70
Tabela 74. Pregled promjena osnovnih podataka iz PJIKS, indeks 2024/2023. 70
Tabela 75. Programski okvir: 72
Tabela 76. Pregled planiranih sredstava za realizaciju strateških ciljeva i prioriteta Strategije razvoja KS 2021-2027. 73
Tabela 77. Finansijska sredstva (u KM) potrebna za realizaciju strateških ciljeva tokom 2024-2026. 74
Tabela 78. Planirana implementacija Strategije razvoja Kantona Sarajevo 2021-2027. u periodu 2024-2026. 74
Tabela 79. Planirana struktura finansiranja Strateških i Prioritetnih ciljeva za period 2024-2026. 75
Tabela 80. Plan i realizacija u 2024. prema strateškim ciljevima 77
Tabela 81. Ukupna realizacija po strateškim ciljevima u 2021., 2022., 2023. i 2024. godini 78
Tabela 82. Indikatori Strateškog cilja 1. i prioritetnih ciljeva 79
Tabela 83. Indikatori Strateškog cilja 2. i prioritetnih ciljeva 84
Tabela 84. Indikatori Strateškog cilja 3. i prioritetnih ciljeva 87
Tabela 85. Indikatori Strateškog cilja 4. i prioritetnih ciljeva 90
Tabela 86. Struktura plana i implementacije Strategije prema strateškim ciljevima i izvorima finansiranja u 2024. 92
Tabela 87. Planirana i realizovana sredstva za 2024. godinu 95

Pregled grafova

Graf 1. Indeks razvijenosti kantona u FBiH u 2024. 15
Graf 2. Indeks razvijenosti općina u FBiH u 2024. 16
Graf 3. Stanovništvo Kantona Sarajevo po općinama 2024. (%) 17
Graf 4. Starosna struktura stanovništva 2024. (%) 19
Graf 5. Zaposlenost u Kantonu Sarajevo po općinama 2024. (%) 23
Graf 6. Zaposlenost u Kantonu Sarajevo po djelatnostima KD 2010, 2024. (%) 24
Graf 7. Lokacijski kvocijent djelatnosti u KS prema zaposlenosti 25
Graf 8. Nezaposlenost u Kantonu Sarajevo po općinama 2024. (%) 26
Graf 9. Nezaposlenost prema kvalifikacionoj strukturi u Kantonu Sarajevo 2024. (%) 27
Graf 10. Obim vanjsko-trgovinske razmjene Kantona Sarajevo, 2024. 30
Graf 11. Indeksi ostvarenih investicija u Kantonu Sarajevo 2023/2022. po tehničkoj strukturi 31
Graf 12. Plan i realizacija po strateškim ciljevima 2024. u KM 77
Graf 13. Realizacija u 2021.,2022., 2023. i 2024. po Strateškim ciljevima u odnosu na ukupnu Strategiju (u KM) 79
Graf 14. Realizovano po izvorima finansiranja u 2024. 92
Graf 15. Plan i realizacija za 2024. po strukturi finansiranja (u KM) 93

Web stranice korištene u izradi Izvještaja

http://www.fzzpr.gov.ba/
http://fzs.ba/
http://zis.ks.gov.ba/
http://www.bhas.ba/
http://www.fzzz.ba/
http://www.szks.ba/
http://www.kzzosa.ba/
http://www.zzjzks.ba/
http://www.pksa.com.ba/
http://zpr.ks.gov.ba/
http://mf.ks.gov.ba/
http://mki.ks.gov.ba/
http://mpu.ks.gov.ba/
http://ms.ks.gov.ba/
http://mon.ks.gov.ba/
http://mz.ks.gov.ba/
http://mks.ks.gov.ba/
http://mup.ks.gov.ba/
http://mrsri.ks.gov.ba/
https://mbp.ks.gov.ba/
http://kucz.ks.gov.ba/
http://mp.ks.gov.ba/
https://mpz.ks.gov.ba/
http://www.viksa.ba/
http://www.doingbusiness.org/
https://mobilityexchange.mercer.com/
http://mp.ks.gov.ba/sites/mp.ks.gov.ba/files/bilans_energet.potreba2017.pdf
http://www.fia.ba/
http://www.zzjzks.ba/
http://www.zzjzfbih.ba/
http://vlada.ks.gov.ba/tim-vlade-i-ured-za-borbu-protiv-korupcije-i-upravljanje-kvalitetom
http://skupstina.ks.gov.ba/